

Fremsat den 25. april 2025 af justitsministeren (Peter Hummelgaard)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET)

(Understøttelse af Politiets Efterretningstjenestes mulighed for at udføre data- og analysebaseret efterretningsvirksomhed m.v.)

§ 1

I lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 7. marts 2017, som ændret ved § 4 i lov nr. 503 af 23. maj 2018, § 30 i lov nr. 1706 af 27. december 2018 og § 1 i lov nr. 666 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »Politiets Efterretningstjeneste«: »er Danmarks indenrigsefterretningstjeneste og sikkerhedstjeneste og«.

2. I § 1, stk. 1, indsættes før nr. 1 som nyt nummer:

»1) tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver, jf. nr. 2-7, og for dansk sikkerhedspolitik,«.

Nr. 1 bliver herefter nr. 2.

3. § 1, stk. 1, nr. 2, ophæves.

4. I § 1, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »bistå det øvrige politi«: »eller andre forvaltningsmyndigheder, herunder i særlige politiindsatser og i udlandet«.

5. I § 1, stk. 1, nr. 5, udgår »være national sikkerhedsmyndighed og«.

6. I § 1, stk. 1, nr. 6, indsættes efter »beskytte personer, organisationer og myndigheder«: », herunder i udlandet,«.

7. I § 3 indsættes som stk. 2 og 3:

»Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste kan anvende menneskelige kilder til at indsamle og indhente oplysninger, jf. stk. 1, til brug for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Stk. 3. Politiets Efterretningstjeneste fastsætter nærmere retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kil-

der. Forud for udstedelsen underretter justitsministeren Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af retningslinjerne, jf. § 2, stk. 5, i lov om Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne.«

8. I § 4 indsættes som stk. 2-6:

»Stk. 2. Andre forvaltningsmyndigheder kan efter anmodning fra Politiets Efterretningstjeneste etablere direkte elektronisk adgang for tjenesten til relevante registre og systemer med henblik på tjenestens indhentning af oplysninger omfattet af stk. 1, hvis tjenesten vurderer, at en sådan adgang er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Stk. 3. Politiets Efterretningstjeneste underretter Tilsynet med Efterretningstjenesterne om etablering, anvendelse, ændring eller nedlæggelse af en direkte elektronisk adgang, jf. stk. 2.

Stk. 4. Justitsministeren kan efter forhandling med vedkommende minister fastsætte nærmere regler om de enkelte direkte elektroniske adgange, der etableres efter stk. 2.

Stk. 5. Andre forvaltningsmyndigheder skal videregive de oplysninger til Politiets Efterretningstjeneste, som tjenesten i medfør af § 10 c, stk. 2, anmoder myndigheden om.

Stk. 6. Artikel 13, stk. 3, artikel 14, stk. 4, artikel 15, stk. 1, litra c, og artikel 19, 2. pkt., i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3, i lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger finder ikke anvendelse i forbindelse med andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af personoplysninger til Politiets Efterretningstjeneste.«

9. Efter § 4 indsættes i kapitel 2:

»§ 4 a. Politiets Efterretningstjeneste kan anmode Forsvarets Efterretningstjeneste om at foretage søgninger i allerede tilvejebragte rådata, når søgningen må antages at have betydning for varetagelsen af Politiets Efterretningstjenestes opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. En anmodning må ikke fremsættes, såfremt det efter dens formål, sagens betydning og den krænkelse eller ulempe, som søgningen må antages at forvolde den eller de personer, som omfattes, ville være en uforholdsmæssig foranstaltning. En anmodning må endvidere ikke fremsættes med hensyn til bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen. En anmodning må desuden ikke fremsættes med hensyn til oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, medmindre den søgning, der anmodes om, må antages at have afgørende betydning for Politiets Efterretningstjenestes opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og at hensynet hertil klart overstiger hensynet til kildebeskyttelsen.

Stk. 2. Fremsættelse af anmodninger til Forsvarets Efterretningstjeneste om søgninger i allerede tilvejebragte rådata, der vedrører i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, eller vedrører oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et udenlandsk medie, der kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, sker efter rettens kendelse. Retten påser, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

Stk. 3. I kendelsen anføres de personer eller søgekriterier, som anmodningen om søgning angår. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for anmodningen er opfyldt.

Stk. 4. Retsmøder finder sted for lukkede døre. Retsplejelovens § 694, stk. 1, § 784, stk. 1, § 785 og reglerne i retsplejelovens kapitel 85 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Ville søgningens øjemed forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan Politiets Efterretningstjeneste træffe beslutning om at anmode Forsvarets Efterretningstjeneste om at foretage søgning i allerede tilvejebragte rådata. I så fald skal Politiets Efterretningstjeneste snarest muligt og senest inden 24 timer fra anmodningens fremsættelse forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om anmodningen kan godkendes. Burde anmodningen ikke være fremsat, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet.

Stk. 6. Er der i forbindelse med en søgning fremkommet oplysninger om bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen, skal disse oplysninger straks slettes. Dette gælder dog ikke, hvis materialet giver anledning til, at der indledes en efterforskning mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver

frataget den pågældende, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3, og § 736.

Stk. 7. Er der i forbindelse med en søgning fremkommet oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, og hvor det ikke er anført i en eventuel kendelse efter stk. 2, hvilke konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til Politiets Efterretningstjenestes opgavevaretagelse, skal disse oplysninger straks slettes, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i stk. 1 fører til, at Politiets Efterretningstjeneste fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om forsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. Stk. 4 finder tilsvarende anvendelse. Ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan Politiets Efterretningstjeneste fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal Politiets Efterretningstjeneste forelægge den fortsatte behandling for retten. Stk. 5 finder tilsvarende anvendelse.«

10. I § 9, stk. 1, indsættes efter »medmindre andet følger af«: »stk. 2-4 eller i øvrigt af«.

11. I § 9 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Fristen for sletning, jf. stk. 1, er i sager om spionage, jf. straffelovens §§ 107 og 108, 25 år.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

12. I § 9, stk. 2, der bliver stk. 3, udgår »efter stk. 1«.

13. I § 9 indsættes som *stk. 4*:

»Stk. 4. Politiets Efterretningstjeneste må ikke slette oplysninger, som i medfør af arkivloven eller bestemmelser fastsat i henhold hertil skal bevares for eftertiden, før oplysningerne er afleveret til Rigsarkivet.«

14. Efter kapitel 6 indsættes:

»Kapitel 6 a

Større sammenhængende datasæt

§ 10 a. Politiets Efterretningstjeneste kan behandle en samling af oplysninger, hvor der ikke foretages en vurdering af hver enkelt oplysningens betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. § 10 c, som et større sammenhængende datasæt efter reglerne i dette kapitel.

§ 10 b. Større sammenhængende datasæt opbevares adskilt fra de øvrige oplysninger, som Politiets Efterretningstjeneste er i besiddelse af.

§ 10 c. Politiets Efterretningstjeneste kan indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste kan indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, når datasættet som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Politiets Efterretningstjeneste kan ikke efter 1. pkt. indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt fra Forsvarets Efterretningstjeneste.

Stk. 3. Politiets Efterretningstjeneste kan i øvrigt indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Politiets Efterretningstjeneste kan ikke efter 1. pkt. indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt bestående af rådata.

§ 10 d. Politiets Efterretningstjeneste kan oversætte, strukturere, foretage generelle analyser, analyser som led i målopdagelse og på lignende måder behandle oplysninger i større sammenhængende datasæt, når behandlingen kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, og behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer.

§ 10 e. Politiets Efterretningstjeneste skal slette større sammenhængende datasæt senest 5 år fra indsamlingen, indhentningen eller modtagelsen. Sletning af større sammenhængende datasæt kan undlades i en periode på yderligere maksimalt 5 år ad gangen, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af tjenestens opgaver gør det nødvendigt. Et datasæt kan uanset 2. pkt. ikke opbevares i mere end 20 år.

§ 10 f. § 6 a, stk. 3, § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13 finder ikke anvendelse for behandling af oplysninger i større sammenhængende datasæt efter §§ 10 c og 10 d.

Stk. 2. For andre behandlinger af oplysninger i større sammenhængende datasæt end de i §§ 10 c og 10 d nævnte, herunder behandling rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse.

Stk. 3. Medfører en behandling efter § 10 d, at der udfindes oplysninger om bestemte fysiske eller juridiske personer, eller der i øvrigt i medfør af behandlingen udarbejdes efterretnings- eller analyserapporter eller andet materiale, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse for den videre behandling af de udfundne oplysninger eller udarbejdede rapporter m.v.

Stk. 4. Sammenstilling eller samkøring af oplysninger i større sammenhængende datasæt med andre oplysninger kan ikke føre til, at oplysninger om fysiske eller juridiske personer opbevares eller på andre måder behandles i videre omfang, end hvad der gjaldt for oplysningerne før sammenstillingen eller samkøringen.

Stk. 5. Bliver Politiets Efterretningstjeneste i forbindelse med sine aktiviteter opmærksom på, at der i et større sammenhængende datasæt, som tjenesten har modtaget fra Forsvarets Efterretningstjeneste, fremgår oplysninger, som stammer fra bulkindhentning af kommunikationsdata efter § 3, stk. 1, jf. stk. 2, i lov om Forsvarets Efterretningstjeneste

(FE), som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, skal Politiets Efterretningstjeneste slette disse oplysninger, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i § 4 a, stk. 1, fører til, at Politiets Efterretningstjeneste fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om fortsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. § 4 a, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse. Ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan Politiets Efterretningstjeneste fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal Politiets Efterretningstjeneste forelægge den fortsatte behandling for retten. § 4 a, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Politiets Efterretningstjenestes behandling af større sammenhængende datasæt.

§ 10 g. Politiets Efterretningstjeneste kan videregive oplysninger, der indgår i større sammenhængende datasæt, efter reglerne i § 10.

Kapitel 6 b

Tilvejebringelse og øvrig behandling af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer

§ 10 h. Politiets Efterretningstjeneste kan indsamle, indhente, opbevare og på andre måder behandle oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Oplysninger, der opbevares efter 1. pkt., holdes adskilt fra de øvrige oplysninger, som tjenesten er i besiddelse af, og må ikke anvendes til andre formål end det i 1. pkt. nævnte.

Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste skal slette oplysninger, der opbevares efter stk. 1, når oplysningerne ikke længere indgår i udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Stk. 3. § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13 finder ikke anvendelse for behandling af oplysninger efter stk. 1.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Politiets Efterretningstjenestes behandling af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer.«

15. I § 13 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Tilsynet med Efterretningstjenesterne har i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 adgang til de samme søgefunktioner m.v. i Politiets Efterretningstjenestes registre og systemer, som tjenesten har. Politiets Efterretningstjeneste kan etablere yderligere søgefunktioner m.v. til brug for tilsynets undersøgelser, hvis væsentlige hensyn taler for det, merarbejdet for tjenesten står mål med disse hensyn, og andre væsentlige hensyn ikke taler imod.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

16. I § 13, stk. 2, der bliver stk. 3, indsættes efter »behandler oplysninger«: »om den pågældende«.

17. I § 20 indsættes som *stk. 9*:

»*Stk. 9.* I det omfang det er nødvendigt for tilsynets kontrol med Politiets Efterretningstjenestes direkte elektroniske adgang til en anden forvaltningsmyndigheds registre eller systemer, finder stk. 1 og 8 tilsvarende anvendelse for tilsynets adgang til oplysninger og materiale hos den pågældende forvaltningsmyndighed.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. oktober 2025.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Baggrund

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Understøttelse af PET's mulighed for at tilvejebringe og behandle større sammenhængende datasæt

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. PET-loven

3.1.1.2. Politiloven

3.1.1.3. Forvaltningsloven

3.1.2. Justitsministeriets overvejelser

3.1.3. Den foreslåede ordning

3.1.3.1. Nyt kapitel i PET-loven om behandling af større sammenhængende datasæt

3.1.3.2. Omfattede typer af større sammenhængende datasæt og betingelserne for PET's indsamling, indhentning og opbevaring

3.1.3.2.1 Større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder

3.1.3.2.2 Større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder

3.1.3.2.3 Større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark

3.1.3.3. Videre behandling af større sammenhængende datasæt

3.1.3.4. Sletning af større sammenhængende datasæt

3.1.3.5. Tilsyn med PET's behandling af større sammenhængende datasæt

3.2. Etablering af direkte elektroniske adgange til andre forvaltningsmyndigheders systemer

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. PET-loven

3.3.1.2. Straffuldbyrddelsesloven og udlændingeloven

3.3.2. Justitsministeriets overvejelser

3.3.3. Den foreslåede ordning

3.5. Krav om retskendelse for PET's anmodninger til FE om søgning i rådata**3.5.1. Gældende ret****3.5.1.1. PET-loven****3.5.1.2. Retsplejeloven****3.5.1.3. FE-loven****3.5.2. Justitsministeriets overvejelser****3.5.3. Den foreslåede ordning****3.6. Forlængelse af slettefristen i spionagesager og tydeliggørelse af regler om sletning af oplysninger, der skal arkiveres, mv.****3.6.1. Gældende ret****3.6.2. Justitsministeriets overvejelser****3.6.3. Den foreslåede ordning****3.7. Reglerne om indirekte indsigt****3.7.1. Gældende ret****3.7.2. Justitsministeriets overvejelser****3.7.3. Den foreslåede ordning****3.8. Fastsættelse af regler for, hvornår PET kan anvende menneskelige kilder, og tydeliggørelse af betingelserne for denne indsamlings- og indhentningsform****3.8.1. Gældende ret****3.8.2. Justitsministeriets overvejelser****3.8.3. Den foreslåede ordning****4. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser****4.1. Relevante bestemmelser og praksis****4.2. Den foreslåede ordning****4.3. Den foreslåede ordnings forenelighed med relevante bestemmelser og praksis****5. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven****5.1. Andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af oplysninger til PET****5.1.1. Videregivelse af større sammenhængende datasæt****5.1.2. Underretningspligt mv.****5.2. Etablering af direkte elektronisk adgang for PET til andre myndigheders registre og systemer**

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
8. Administrative konsekvenser for borgerne
9. Klimamæssige konsekvenser
10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
11. Forholdet til EU-retten
12. Hørte myndigheder og organisationer mv.
13. Sammenfattende skema

1. Indledning

Politiets Efterretningstjeneste (PET) har efter PET-loven til hovedopgave at forebygge, efterforske og modvirke handlinger og foretagender, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for bevarelsen af Danmark som et frit, demokratisk og sikkert samfund, for rigets selvstændighed og sikkerhed samt for den lovlige samfundsorden.

PET's væsentligste opgaver er i den forbindelse imødegåelsen af den alvorlige terrortrussel mod Danmark, efterforskning af overtrædelser af terrorlovgivningen og håndteringen af en stigende trussel fra spionage-, sabotage- og påvirkningsvirksomhed fra statslige aktører. PET varetager herudover bl.a. opgaver med at udarbejde trusselsvurderinger, bistå det øvrige politi, rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder ved at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, og beskytte personer, organisationer og myndigheder.

Det fremgår af Vurdering af Terrortruslen mod Danmark (VTD) fra marts 2024, at Center for Terroranalyse under PET samlet set vurderer, at terrortruslen mod Danmark fortsat er i niveauet alvorlig, hvilket svarer til niveau fire ud af fem. Endvidere fremgår det af den seneste Vurdering af spionagetruslen mod Danmark, Færøerne og Grønland (VSD) fra maj 2023, at det er PET's vurdering, at der er en markant, bredspektret og vedvarende trussel fra fremmede staters efterretningsvirksomhed mod Danmark.

Den teknologiske og samfundsmæssige udvikling påvirker på en række områder PET's arbejdsbetingelser som efterretnings- og sikkerhedstjeneste. Som efterretnings- og sikkerhedstjeneste skal PET være på forkant med udviklingen i tæt samspil med det samfund, som tjenesten har til opgave at beskytte. Det forudsætter, at PET er i stand til at identificere og udnytte mulighederne i den teknologiske udvikling, men også imødegå de udfordringer, som udviklingen indebærer.

Både i Danmark og resten af verden går den teknologiske udvikling hurtigere og hurtigere, og samfundet forbindes i

stigende grad via digitale løsninger. Eksponentielt stigende datamængder gøres tilgængelige og deles i varierende digitale formater og kvalitet.

Samtidig opererer PET i stigende grad over for modstandere, der betjener sig af sofistikerede former for krypteret kommunikation og digital interaktion.

Udviklingen har medført, at PET har behov for at behandle stadigt stigende datamængder. Det stiller store krav til behandling og analyse af data, som skal ske hurtigt, systematisk og præcist for meningsfuldt at kunne anvendes i efterretningsoperationer, efterforskninger og analytiske produkter. For at leve op til disse behov er PET i gang med en transformation mod en mere data- og analysedrevet efterretningsvirksomhed. I PET er styrkelsen af en datadrevet operativ opgaveløsning og forbedret datakvalitet bl.a. kommet til udtryk ved en udvidelse af tjenestens analytiske kapaciteter, herunder anskaffelse af en analyseplatform, der har forbedret mulighederne for hurtigt og effektivt – i det omfang det kan lade sig gøre inden for de nugældende regler – at finde, samkøre og visualisere data.

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) ser med stor alvor på det komplekse og uforudsigelige trusselsbillede.

Regeringen er derfor optaget af at give PET de værktøjer, som er nødvendige for, at tjenesten fortsat kan varetage sine opgaver effektivt, og at der er klare retlige rammer for PET's mulighed for at arbejde data- og analysebaseret. Det er samtidig afgørende, at der fortsat er stærke beskyttelses- og kontrolforanstaltninger.

Lovforslaget, der bl.a. følger op på Justitsministeriets rapport om erfaringerne med PET-loven, indeholder en række ændringer af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), jf. lovekendtgørelse nr. 231 af 7. marts 2017, som senest ændret ved lov nr. 666 af 11. juni 2024 (PET-loven).

Ændringerne vil *for det første* medføre, at der indføres et

nyt kapitel 6 a i PET-loven, hvor der fastsættes regler om PET's behandling af større sammenhængende datasæt, som opbevares adskilt fra tjenestens øvrige oplysninger. De foreslåede regler vil medføre, at der oprettes et særskilt »miljø« ved siden af de almindelige regler i PET-loven, hvor det vil være muligt for PET inden for nærmere bestemte rammer at opbevare og foretage bestemte ikke-personrettede behandlinger af større sammenhængende datasæt. I det særskilte miljø vil PET f.eks. kunne oversætte oplysninger og foretage generelle analyser til brug for trusselsvurderinger som led i tjenestens arbejde med at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk sikkerhedspolitik. Hvis PET måtte ønske at foretage en behandling af oplysningerne, som er rettet mod bestemte personer, f.eks. ved at søge i et større sammenhængende datasæt på et bestemt navn som led i en efterforskning, vil det ikke kunne ske inden for det særskilte miljø, men vil skulle ske i henhold til de almindelige regler i PET-loven for behandling af oplysninger.

Efter det foreslåede kapitel i PET-loven vil PET ikke kunne behandle ethvert større sammenhængende datasæt. Adgangen hertil vil være begrænset både med hensyn til, hvor oplysningerne stammer fra, og hvilke typer oplysninger der er tale om.

Der vil overordnet være tale om tre typer af datasæt: 1) datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, 2) datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder og 3) datasæt som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark. Betingelserne for, hvornår PET kan indsamle, indhente og opbevare de typer af datasæt, der vil være omfattet af den foreslåede ordning, vil variere afhængig af oplysningernes karakter.

Særligt for så vidt angår større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder, vil datasættet alene kunne indhentes, når det som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det lægges i den sammenhæng op til, at andre danske forvaltningsmyndigheder får pligt til at videregive de oplysninger til PET, som tjenesten i medfør af de foreslåede regler anmoder myndigheden om.

For bedst at understøtte PET's arbejde med større sammenhængende datasæt inden for de rammer, der lægges op til med dette lovforslag, foreslås det, at den ikke-personrettede behandling, PET måtte foretage, undtages fra visse regler i PET-loven, herunder navnlig lovens § 6 a, stk. 3, og § 13. Disse bestemmelser indeholder dels en generel regel om begrænsning af de oplysninger, som PET kan behandle, og giver dels mulighed for, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende (indirekte indsigt). Det er Justitsministeriets opfattelse, at de to bestemmelser i praksis ikke vil kunne fungere tilfredsstillende og efter hensigten, hvis de skal finde anvendelse for større sammenhængende datasæt, der alene opbevares eller på anden måde behandles efter de fore-

slåede bestemmelser. I forhold til større sammenhængende datasæt vil det i langt de fleste tilfælde først være ved den eventuelle fremsøgning af en bestemt persons oplysninger, at oplysningerne vil komme til PET's kendskab. PET-lovens § 13 vil således, hvis den skulle finde anvendelse, medføre, at oplysningerne om de personer, som søger om indirekte indsigt, vil komme til medarbejdere i PET's kendskab alene i kraft af indsigtsanmodningen. Som nævnt vil enhver behandling, der er rettet mod fysiske eller juridiske personer, imidlertid skulle følge de øvrige regler i PET-loven, hvorved også de to nævnte bestemmelser som hidtil vil finde anvendelse.

Der foreslås endvidere at fastsætte særlige slettefrister for større sammenhængende datasæt, således at PET senest efter 5 år fra indsamlingen mv. af større sammenhængende datasæt skal slette datasættet. Perioden kan efter omstændighederne forlænges, men et datasæt vil uanset eventuelle forlængelser ikke kunne opbevares i mere end 20 år.

For det andet foreslås det, at PET skal kunne indsamle, indhente, opbevare og på andre måder behandle oplysninger med henblik på udvikling og vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det foreslås, at disse oplysninger holdes adskilt fra de øvrige oplysninger, som PET er i besiddelse af, og ikke må anvendes til andre formål. Det foreslås i lighed med de foreslåede regler om større sammenhængende datasæt, at bl.a. PET-lovens § 13 ikke skal finde anvendelse for en sådan behandling af oplysninger.

Det foreslås *for det tredje*, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET kan etablere direkte elektronisk adgang for tjenesten til relevante registre og systemer med henblik på tjenestens indhentning af oplysninger omfattet af den gældende bestemmelse i PET-lovens § 4, der vedrører andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af oplysninger til PET. En direkte adgang kan etableres, hvis PET vurderer, at en sådan adgang er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Der vil ikke være pligt for den anden forvaltningsmyndighed til at etablere den adgang, PET anmoder om. Det forudsættes, at den videre håndtering af en anmodning fra PET om at etablere direkte elektronisk adgang som udgangspunkt vil skulle drøftes mellem den vedkommende minister og justitsministeren. Der vil i den forbindelse i sagens natur skulle tages højde for de eventuelle omkostninger, der måtte være forbundet med at etablere en direkte elektronisk adgang.

For det fjerde foreslås det, at der indføres en forlænget slettefrist på 25 år for oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning om spionage, jf. straffelovens §§ 107 og 108 rettet mod sådanne personer. Der vil være tale om en afgrænset, særlig slettefrist.

For det femte foreslås en regulering af PET's indhentelse af retskendelser ved PET's anmodninger til FE om at foretage

søgninger i rådata med henblik på at videregive oplysninger til PET. Dette ligger i forlængelse af praksis siden 2018, hvor PET, i forbindelse med at Tilsynet med Efterretningstjenesterne undersøgte praksis vedrørende PET's anmodninger til FE om søgning i rådata, tilkendegav, at tjenesten fremover ville indhente retskendelse, forinden FE anmodes om sådanne søgninger i rådata vedrørende i Danmark hjemmehørende personer.

Betingelsen for, at PET kan anmode FE om at foretage søgninger i allerede tilvejebragte oplysninger, vil være, at det må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. PET vil efter de foreslåede regler skulle indhente retskendelse i forbindelse med, at tjenesten anmoder FE om at foretage søgning i rådata, hvis søgningen vedrører i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, eller vedrører journalistiske kildeoplysninger.

Der foreslås *for det sjette* en række præciseringer i forhold til bl.a. PET's funktion og opgaver med henblik på at sikre et retsgrundlag, der på bedst mulig vis afspejler PET's virke i dag. Det foreslås således bl.a. præciseret i PET-loven, at PET er Danmarks indenrigsefterretningstjeneste og sikkerhedstjeneste. Samtidig foreslås det, at det tydeliggøres i loven, at PET har til opgave at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens opgaver og for dansk sikkerhedspolitik.

For det syvende foreslås der en præcisering af retsgrundlaget for PET's anvendelse af menneskelige kilder. Det vil herefter fremgå af PET-loven, at PET alene kan rekruttere og føre menneskelige kilder i forbindelse med varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det foreslås også, at det skal fremgå af PET-loven, at PET fastsætter nærmere retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kilder, og at justitsministeren forud for udstedelsen underretter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af retningslinjerne.

Endelig foreslås der *for det ottende* en række øvrige præciseringer mv. af PET-loven. I forhold til den indirekte indsichtsordning i PET-lovens § 13, der gør det muligt for fysiske eller juridiske personer at anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, om PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, foreslås det, at det fastsættes i loven, at den særlige sletteforpligtelse, der er knyttet til den indirekte indsichtsordning, alene omfatter oplysninger om den person, der har anmodet om indirekte indsigt og ikke eventuelle andre oplysninger, der måtte blive fremfundet i forbindelse med undersøgelsen. PET vil således som klart udgangspunkt ikke skulle indsamle eller på anden måde behandle yderligere oplysninger for at identificere den registrerede eller den, der har anmodet om indsigt, udelukkende med det formål at fastslå, om der er sammenfald mellem de to personer. Det foreslås også, at det præciseres i PET-loven, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne

i forbindelse med en anmodning om indirekte indsigt har adgang til de samme søgefunktioner mv. i PET's registre og systemer, som PET har. Derudover foreslås der fastsat nærmere betingelser for PET's udvikling af nye søgefunktioner til brug for tilsynets undersøgelser.

Det bemærkes, at de ændringer af rammerne for PET's opgaveløsning, som lovforslaget lægger op til, skal ses i nær sammenhæng med den styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne, der er vedtaget ved lov nr. 666 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om etablering af et udvalg om forsvarrets og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere. Denne lov indebærer bl.a., at Tilsynet med Efterretningstjenesterne kompetence udvides til også at omfatte efterfølgende legalitetskontrol med PET's operative opgaver, ligesom der sker en udvidelse af tilsynets adgang til oplysninger mv. hos PET ved, at tilsynet, hvis det ikke er muligt at oplyse sagen på anden vis, kan anmode om, at relevante ledere i tjenesten mundtligt redegør for faktiske forhold af betydning for tilsynets virksomhed, som de pågældende har ansvaret for. Der sker herudover en styrkelse af den parlamentariske kontrol med efterretningstjenesterne ved bl.a., at Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne i ekstraordinære situationer skal kunne beslutte at anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge konkrete sager, sagsforløb, problemstillinger mv.

2. Baggrund

Lovforslaget er bl.a. en opfølgning på de dele af Justitsministeriets evaluering af PET-loven fra juni 2022, der ikke er gennemført ved lov nr. 666 af 11. juni 2024 om styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne.

Justitsministeriets rapport om erfaringerne med PET-loven blev den 8. juni 2022 oversendt til Retsudvalget og Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne, jf. Retsudvalget (REU), folketingssamling 2021-22, Alm. del, bilag 270. Baggrunden for evalueringen er, at det er forudsat i de almindelige bemærkninger til PET-loven, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 10, at Justitsministeriet vil udarbejde en rapport til Folketinget om erfaringerne med den nye lovgivning.

Evalueringen er udarbejdet med udgangspunkt i bidrag fra PET, Tilsynet med Efterretningstjenesterne og to uafhængige udenlandske efterretningsekspertter med baggrund i henholdsvis de norske og britiske sikkerheds- og efterretnings-tjenester samt bidrag fra Institut for Menneskerettigheder og Justitia.

Det fremgår af evalueringen, at den nuværende retlige ramme for PET's arbejde efter Justitsministeriets opfattelse generelt er velfungerende og understøtter en effektiv efterretningstjeneste og tilsynet hermed. Det fremgår samtidig, at der på baggrund af de hidtidige erfaringer efter ministeriets opfattelse er anledning til at overveje, om der på visse områder bør foretages ændringer af de rammer, som PET-loven

sætter, herunder også rammerne for kontrol og tilsyn med PET.

De dele af evalueringen, som knytter sig til rammerne for kontrol og tilsyn med PET, er i relevant omfang gennemført ved lov nr. 666 af 11. juni 2024 om styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne, jf. nærmere herom under pkt. 1. Dette lovforslag var en udmøntning af regeringens (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) aftale med Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti af 28. februar 2024. Det fremgår af aftalen, at regeringen senere vil følge op på de dele af evalueringen af PET-loven, som ikke er omfattet af aftalen. Nærværende lovforslag har bl.a. til formål at følge op på de øvrige dele af evalueringen.

Det fremgår bl.a. af evalueringen, at de uafhængige efterretningseksperter har bemærket, at behandlingen af store datamængder er en generel tendens inden for bl.a. efterretningsvirksomhed. Eksperterne har i den forbindelse anbefalet, at der udvikles en egentlig kapacitet til at indsamle, analysere, opbevare og anvende meget store datamængder, som indeholder personhenførbare oplysninger, herunder datasæt.

Det fremgår endvidere, at det er PET's vurdering, at der fremover vil være behov for at opdatere lovgivningen, hvis det skal sikres, at PET til stadighed er i stand til så tidligt og effektivt som muligt at identificere og håndtere de alvorlige og komplekse trusler, som tjenesten har til opgave at forebygge, efterforske og modvirke. Dette gælder bl.a. i forhold til at sikre PET's muligheder for i øget omfang at behandle oplysninger ved brug af tidssvarende teknologier og metoder. PET peger i den forbindelse på, at det kan være relevant at overveje, om der på visse punkter er behov for at opdatere og præcisere den retlige ramme for PET's behandling af oplysninger, således at lovgivningen i højere grad understøtter data- og analysebaseret efterretningsvirksomhed.

PET anfører, at det bl.a. kan overvejes præciseret i PET-lovens §§ 3 og 4, at PET ved behandling af større datasæt ikke foretager en relevansvurdering af hver enkelt oplysning, men af det samlede datasæt. Endvidere anføres, at det kan overvejes, om der i PET-loven bør gives mulighed for, at dataindholdet i udvalgte myndighedsregistre helt eller delvist skal kunne overføres til PET, hvis det er nødvendigt, herunder for at sikre fortroligheden af PET's arbejde.

Hertil kommer, at der efter PET's opfattelse generelt kan være behov for at uddybe forholdet mellem behandlingsprincipperne i PET-lovens § 6 a, stk. 1-5, om bl.a. god databehandlingsskik og PET's interne behandling (opbevaring mv.) af store datamængder, særligt hvor data kan betragtes som ubearbejdede – i tråd med de to uafhængige efterretningseksperter anbefaling om, at der udvikles en egentlig kapacitet til at indsamle, analysere, opbevare og anvende meget store datamængder, som indeholder personhenførbare oplysninger, herunder datasæt. Samtidig kan det ifølge PET overvejes, om PET-lovens §§ 7 og 8, der indeholder

tjenestens hjemler til at behandle oplysninger om fysiske og juridiske personer, tilstrækkeligt afspejler PET's operative behov, herunder særligt til brug for PET's bredere efterretningsanalyser.

Endelig bør der efter PET's opfattelse ved en revision af PET-loven generelt foretages en gennemgang af reglerne om sletning af oplysninger, herunder forholdet til sletteregler i anden lovgivning. PET bemærker i den forbindelse, at det bør undersøges, navnlig om det er mere hensigtsmæssigt at operere med differentierede øvre slettefrister. PET bemærker endvidere, at reglerne om sletning bør understøtte PET's operative behov for at opbevare oplysninger, som tjenesten endnu ikke har bearbejdet. Det bør ifølge PET undersøges, om en nærmere afgrænset del af PET's behandling af oplysninger bør kunne opbevares, så længe det er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles, jf. princippet om opbevaringsbegrænsning i PET-lovens § 6 a, stk. 5.

Det fremgår i tilknytning hertil af evalueringen, at Justitsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra de uafhængige efterretningseksperter og PET, og at ministeriet finder, at det i lyset af det digitaliserede samfund og det nuværende trusselsbillede er af væsentlig betydning, at PET til stadighed har de redskaber, der skal til for at udføre tjenestens opgaver effektivt og på et niveau, der svarer til lignende standarder i de lande, Danmark normalt sammenligner sig med. Det er efter Justitsministeriets opfattelse samtidig centralt, at der er de rette rammer for PET's mulighed for at arbejde data- og analysebaseret. Det er efter ministeriets opfattelse herudover afgørende, at en eventuel udvidelse af PET's adgang til – i højere grad end hidtil – at indsamle og arbejde med store datamængder ledsages af de nødvendige beskyttelses- og kontrolforanstaltninger, herunder i form af privatlivsbeskyttelse, overholdelse af de databeskyttelsesretlige regler, sikker opbevaring af data og et effektivt tilsyn hermed.

Det anføres tillige, at Justitsministeriet i forbindelse med det videre arbejde med en revision af PET-loven vil kigge nærmere på bestemmelsen i PET-lovens § 9 a om dynamisk sletning. Tilsynet med Efterretningstjenesterne har således i forbindelse med evalueringen bl.a. bemærket, at bestemmelsen efter tilsynets opfattelse indebærer en betydelig indskrænkning af de opgaver, som tilsynet forud for lovændringen anså som sine væsentligste, mens de uafhængige efterretnings-eksperter og PET omvendt har peget på, at bestemmelsen i § 9 a er udtryk for realisme i lovgivningen og gavner tjenestens muligheder for at varetage sine kerneopgaver. Justitsministeriet bemærker i tilknytning hertil i rapporten, at det er vigtigt at sikre den rette balance mellem, at PET i tilstrækkeligt omfang får slettet oplysninger, der ikke længere er relevante for tjenestens virksomhed, og at PET fokuserer sine ressourcer på at løse sine kerneopgaver, og at ministeriet vil kigge nærmere på, om anvendelsen af bestemmelsen svarer til forudsætningerne bag lovændringen.

Det er endvidere anført i evalueringen, at Justitsministeriet – på baggrund af bemærkninger fra Tilsynet med Efterret-

ningstjenesterne og PET vedrørende rækkevidden og fortolkningen af PET-lovens § 11 om lovlig politisk virksomhed – finder, at det bør overvejes at præcisere PET's gennemgangs- og sletteforpligtelser i forhold til oplysninger om lovlig politisk virksomhed, herunder set i forhold til reglerne om dynamisk sletning. Det bør samtidig overvejes at præcisere samspillet mellem bestemmelsen om lovlig politisk virksomhed og behandlingsbetingelserne i PET-lovens §§ 7 og 8. Det anføres i den forbindelse, at det er Justitsministeriets opfattelse, at PET-lovens § 11 er af central betydning for tilsikringen af udøvelsen af lovlig politisk virksomhed som en grundlæggende demokratisk ret, hvorfor eventuelle tilpasninger af bestemmelsen vil skulle ske i lyset heraf.

Endelig forholder evalueringen sig til en række øvrige spørgsmål vedrørende navnlig PET's opgaver, PET's tilvejebringelse og behandling af oplysninger, iværksættelse af undersøgelser og efterforskning, ordningen om indirekte indsigt i oplysninger hos PET samt PET's håndtering af historisk arkivmateriale.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Understøttelse af PET's mulighed for at tilvejebringe og behandle større sammenhængende datasæt

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. PET-loven

Reglerne for PET's indsamling, indhentning, sletning, videregivelse og andre former for behandling af oplysninger fremgår af PET-lovens kapitel 2 (tilvejebringelse af oplysninger), kapitel 5 (intern behandling af oplysninger), kapitel 6 (videregivelse af oplysninger) og kapitel 7 (lovlig politisk virksomhed) og omfatter bestemmelserne §§ 3, 4 og 6 a-11. Dertil kommer reglerne om den indirekte indsigtssordning, der fremgår af § 13.

Af PET-lovens § 3 fremgår det, at PET kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen i § 3, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 57 f., at det med bestemmelsen præciseres, at tjenestens indsamling og indhentning af oplysninger alene skal opfylde en relevansbetingelse, det vil sige, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at oplysningen har relevans for tjenesten. Endvidere fremgår det, at tjenestens arbejde i vidt omfang er forebyggende, hvilket indebærer, at PET bør kunne indsamle oplysninger, selv om det er forbundet med usikkerhed, om de personer, der undersøges, reelt har til hensigt at begå strafbare forhold. Det bemærkes i den forbindelse, at efterretningsarbejde ofte har karakter af »at lægge et puslespil«, hvor enkeltoplysninger ikke nødvendigvis har et belastende indhold, men hvor oplysningen, når den sammenkædes med andre oplysninger, kan have afgørende betydning for det terrorforebyggende arbejde.

Bemærkningerne til bestemmelsen angiver derudover, at PET efter den angivne betingelse som hidtil kan indhente oplysninger om »bipersoner«, herunder personer i den mistænkte omgangskreds, der ikke selv mistænkes for at være involveret i den eventuelle lovovertrædelse, der undersøges, og at PET endvidere som hidtil vil kunne indhente oplysninger om (potentielle) ofre for terrorisme, spionage mv. samt kilder, personer og organisationer, hvis virksomhed indgår som baggrundsviden til forståelse af de almindelige samfundsforhold. Det fremgår også, at PET kan indhente alle oplysninger om de nævnte persongrupper. Bemærkningerne angiver desuden, at de forbrydelser, som PET har til opgave at efterforske, kan have et politisk eller religiøst motiv, og at det derfor i videre omfang end for det øvrige politi vil kunne være relevant for PET at indsamle og indhente oplysninger om politiske og religiøse forhold.

Bemærkningerne til bestemmelsen angiver, at kriteriet »kan have betydning« indeholder et krav om generel relevans i modsætning til kriteriet »må antages at have betydning«, der i dag findes i bl.a. PET-lovens § 7, stk. 1, nr. 2, og § 8, stk. 1, nr. 2, og som indeholder et krav om konkret relevans for, at en personoplysning kan behandles, jf. nærmere herom nedenfor.

Det væsentligste formål med bestemmelsen er ifølge bemærkningerne at understrege, at PET er berettiget til med henblik på en efterfølgende behandling at indsamle og indhente data, blot disse data på indsamlings- eller indhentningstidspunktet vurderes at kunne have betydning for tjenestens virksomhed. Bestemmelsen pålægger ikke tredjemand, f.eks. en offentlig myndighed, forening, organisation, virksomhed eller en privat person, at videregive oplysninger til PET, men fastslår alene, at PET »kan indsamle eller indhente« enhver oplysning, som kan have betydning for tjenestens virksomhed.

Det fremgår derudover af bemærkningerne til bestemmelsen, at ved »indsamling« af oplysninger forstås tilvejebringelse af oplysninger, der er umiddelbart tilgængelige, f.eks. i form af avisartikler, pjecer og oplysninger fra de elektroniske medier, og at der med »indhentning« af oplysninger menes tilvejebringelse af oplysninger, der ikke er umiddelbart tilgængelige, men som kan skaffes ved henvendelse til tredjemand, f.eks. en offentlig myndighed, forening, organisation, virksomhed eller en privat person.

Efter Justitsministeriets opfattelse udelukker PET-loven ikke, at PET i forbindelse med indsamling af oplysninger eksempelvis indkøber data fra f.eks. datamæglere eller andre kommercielle aktører, herunder fra lande uden for EU. Bestemmelsen vedrører indsamling og indhentning af »oplysninger« både i elektronisk og i ikke-elektronisk form og såvel fortrolige som ikke-fortrolige oplysninger. Bestemmelsen vedrører ikke kun personoplysninger (oplysninger om fysiske personer) men også andre oplysninger, herunder om juridiske personer.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at bestemmelsen

gælder oplysninger, som PET indsamler og indhenter, det vil sige oplysninger, der tilvejebringes på initiativ fra PET og ved tjenestens foranstaltning. PET kan imidlertid som led i sin opgavevaretagelse og virksomhed efter PET-lovens § 1 også modtage oplysninger, som fremkommer på initiativ fra andre forvaltningsmyndigheder, private eller udenlandske samarbejdspartnere. For sådanne oplysninger gælder i lighed med oplysninger indsamlet eller tilvejebragt på anden måde af PET selv, at lovforslagets behandlingsbetingelser finder anvendelse for den videre interne behandling og for videregivelse af oplysningerne.

Forvaltningsmyndigheders videregivelse af oplysninger til PET til brug for tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 er reguleret i PET-lovens § 4. Det fremgår af bestemmelsen, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Databeskyttelsesreglernes bestemmelser om undtagelse fra underretningsforpligtelserne indebærer i dag i praksis, at der ikke sker underretning af de registrerede personer i forbindelse med, at oplysninger om dem i medfør af PET-lovens § 4 videregives fra den anden forvaltningsmyndighed til PET. Der henvises til lovforslagets pkt. 3.3.1.1 for yderligere om gældende ret vedrørende PET's indhentning af oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder.

Af PET-lovens § 6 a fremgår en række grundlæggende principper for PET's behandling af oplysninger. Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, at oplysninger skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingsskik. Af stk. 2 fremgår det, at behandling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål, samt at senere behandling af oplysninger, der alene sker i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed, ikke anses for uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Det fremgår af stk. 3, at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige samt ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Af stk. 4 fremgår det, at behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne, at der skal foretages den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger, og at oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, snarest muligt skal slettes eller berigtiges. Oplysninger, som behandles, må efter stk. 5 ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles. Efter stk. 6 kan PET behandle oplysninger om personnummer med henblik på entydig identifikation eller som journalnummer, og efter

stk. 7 kan oplysninger, der er omfattet af PET-loven, overføres til opbevaring i arkiv efter reglerne i arkivlovgivningen.

Bestemmelsen blev indsat i PET-loven ved § 4, nr. 2, i lov nr. 503 af 23. maj 2018 om ændring af lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger, lov om massemediers informationsdatabaser og forskellige andre love (Konsekvensændringer som følge af databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen samt medieansvarslovens anvendelse på offentligt tilgængelige informationsdatabaser m.v.). Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 69 som fremsat, side 35, at det foreslås at fastsætte en samlet bestemmelse som nyt § 6 a i PET-loven, som indsætter ordlyden fra § 5, § 11, stk. 1, og § 14 i lov om behandling af personoplysninger (persondataloven), der blev ophævet den 25. maj 2018, jf. § 46, stk. 2, i lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), således at gældende ret fra disse bestemmelser videreføres.

Det fremgår derudover af bemærkningerne til PET-lovens § 6 a, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 69 som fremsat, side 35, at bestemmelsen vil omfatte både PET's behandling af personoplysninger og PET's behandling af oplysninger om juridiske personer, og at bestemmelsen i sin helhed vil skulle fortolkes i overensstemmelse med gældende ret efter den hidtil gældende persondatalov, og således ikke vil skulle fortolkes i lyset af bestemmelserne i den foreslåede nye databeskyttelseslov og databeskyttelsesforordningen og fremtidig praksis herom.

Det fremgår af bemærkningerne til den tidligere persondatalovs § 5, stk. 1 (svarende til PET-lovens § 6 a, stk. 1), jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 4064 ff., at den dataansvarlige skal behandle oplysninger i overensstemmelse med god databehandlingsskik, og at det ligger heri, at behandlingen skal være rimelig og lovlig. Det fremgår også, at det må overlades til tilsynsmyndigheden at udfylde den retlige standard »god databehandlingsskik«.

Det fremgår af bemærkningerne til den tidligere persondatalovs § 5, stk. 2 (gennemført med tilpasninger i PET-lovens § 6 a, stk. 2), at bestemmelsen fastslår princippet om formålsbestemthed (*finalité*-princippet). Det bemærkes, at kravet om, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, gælder, uanset om indsamlingen sker hos den registrerede eller ej, og at der således påhviler den dataansvarlige en ubetinget pligt til i forbindelse med indsamling af oplysninger at fastlægge, til hvilke formål indsamlingen finder sted. Indsamlingen af oplysninger kan ske til et eller flere formål. I kravet om udtrykkelighed ligger ifølge bemærkningerne, at den dataansvarlige i forbindelse med indsamlingen skal angive et formål, som er tilstrækkelig veldefineret og velafgrænset til at skabe åbenhed og klarhed omkring behandlingen. Det fremgår videre, at indsamling af oplysninger skal ske til et eller flere sag-

lige formål, og at senere behandling af oplysninger ikke må være uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Bestemmelsen indebærer, at de oplysninger, som den dataansvarlige måtte indsamle, ikke frit vil kunne genbruges, videregives mv.

Det fremgår af bemærkningerne til den tidligere persondatalovs § 5, stk. 3 (svarende til PET-lovens § 6 a, stk. 3), at med udtrykkene »relevante« og »tilstrækkelige« sigtes til, at oplysningernes art skal svare til det formål, der tilsigtes med behandlingen. Bestemmelsen fastsætter endvidere, at den dataansvarliges behandling af oplysninger er undergivet et proportionalitetsprincip. Det fremgår videre, at behandling af oplysninger således ikke må gå videre end, hvad der kræves til opfyldelse af de formål, som den dataansvarlige er berettiget til at forfølge.

Det fremgår af bemærkningerne til den tidligere persondatalovs § 5, stk. 4 (svarende til PET-lovens § 6 a, stk. 4), at med kravet om ajourføring sikres det, at der påhviler den dataansvarlige en forpligtelse til om nødvendigt at foretage ajourføring af oplysninger, der viser sig forældede. I nogle situationer vil den dataansvarlige dog kunne afvente den førstkomende normale ajourføring, førend ajourføring finder sted. Afgørende for, hvor hurtigt ajourføring skal finde sted, er karakteren af de oplysninger, som er undergivet behandling. Er der eksempelvis tale om oplysninger, der vil kunne påføre den registrerede eller andre uoprettelig skade, bør ajourføring finde sted umiddelbart efter, at behovet herfor er konstateret. Det fremgår videre, at omfanget af den kontrol, som det efter bestemmelsen påhviler den dataansvarlige at foretage, vil afhænge af oplysningernes karakter, deres anvendelse, indsamlingens pålidelighed og af, om oplysningerne er af betydning for en eller flere myndigheder mv.

Det fremgår af bemærkningerne til den tidligere persondatalovs § 5, stk. 5 (gennemført med tilpasninger i PET-lovens § 6 a, stk. 5), at oplysninger ikke må opbevares i identificerbar form i længere tid end, hvad der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne indsamles, eller i forbindelse med hvilke oplysningerne senere behandles.

PET-lovens §§ 7 og 8 fastlægger de betingelser, der skal være opfyldt, for at PET kan behandle personoplysninger eller oplysninger om juridiske personer og bemyndiger justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om behandling af disse oplysninger. Det bemærkes, at med indførelsen af § 6 a ophævedes PET-lovens dagældende § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, hvorefter persondatalovens §§ 3 og 5, § 11, stk. 1, samt §§ 14, 41 og 42 fandt anvendelse for behandling af personoplysninger og oplysninger om juridiske personer. Af den nuværende PET-lovs § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1 (tidligere § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2), fremgår det, at PET kan behandle enhver personoplysning eller enhver oplysning om juridiske personer, hvis behandlingen sker med samtykke, må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendig for

varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver. Det fremgår af PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (tidligere § 7, stk. 3, og § 8, stk. 3), at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om PET's behandling af personoplysninger og oplysninger om juridiske personer.

Af bemærkningerne til PET-lovens §§ 7 og 8, jf. Folketings-tidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 62 ff., fremgår det, at § 7 vedrører behandling af personoplysninger hos PET, og at begrebet skal forstås i overensstemmelse med den dagældende persondatalovs terminologi, hvorefter en »personoplysning« er »enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede)«, og en »behandling« er »enhver operation eller række af operationer med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for«. Det fremgår videre af bemærkningerne, at persondatalovens behandlingsbegreb er omfattende og således også omfatter indsamling, indhentning og videregivelse af personoplysninger, og at under hensyn til karakteren af PET's opgaver og virksomhed er disse behandlingsformer reguleret særskilt i PET-lovens §§ 3, 4 og 7. Derudover fremgår det, at betingelserne for PET's behandling af oplysninger er udformet dels under hensyn til, hvilken behandlingsform (indsamling og indhentning, intern behandling eller videregivelse af personoplysninger) der er tale om, dels under hensyn til formålet med behandlingen (varetagelse af PET's opgaver vedrørende straffelovens kapitel 12 og 13 eller PET's øvrige opgaver).

Det fremgår videre af bemærkningerne til bestemmelserne, at PET's videre interne behandling af personoplysninger modtaget efter en række bestemmelser i anden lovgivning samt efter lovforslagets § 3 skal opfylde betingelserne i forslaget § 7, stk. 2, nr. 1-3, og § 8, stk. 2, nr. 1-3, (nu PET-lovens § 7, stk. 1, nr. 1-3, og § 8, stk. 1, nr. 1-3). Det karakteristiske for de nævnte regler i anden lovgivning og bestemmelsen i lovforslagets § 3 er ifølge bemærkningerne, at PET efter lempelige kriterier kan tilvejebringe en række data, der skal bearbejdes for at kunne benyttes på meningsfuld måde. Det fremgår videre af bemærkningerne, at denne bearbejdning skal opfylde betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, nr. 1-3, og § 8, stk. 2, nr. 1-3, (nu PET-lovens § 7, stk. 1, nr. 1-3, og § 8, stk. 1, nr. 1-3) (»samtykke«, »må antages at have betydning« eller »er nødvendig«), og at personoplysninger modtaget efter regler, der giver hjemmel til indhentelse af oplysninger efter mere lempelige betingelser, således kun kan viderebehandles af PET, hvis betingelserne herfor er opfyldt, det vil sige, at der foreligger et samtykke, oplysningerne må antages at have betydning for tjenestens opgaver vedrørende straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendige for tjenestens øvrige arbejdsopgaver.

Med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, er udstedt bekendtgørelse nr. 763 af 20. juni 2014 om Politiets Efterretningstjenestes behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer m.v. (PET-bekendtgørelsen) som ændret ved bekendtgørelse nr. 1455 af 1. december 2016, bekendtgørelse nr. 1159 af 26. oktober 2017, bekendtgørelse

nr. 523 af 23. maj 2018, bekendtgørelse nr. 1778 af 27. december 2018 og bekendtgørelse nr. 438 af 7. april 2022.

Med hjemmel i de nævnte bestemmelser i PET-loven er der endvidere i bekendtgørelse nr. 516 af 23. maj 2018 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af oplysninger om fysiske og juridiske personer, som behandles for Politiets Efterretningstjeneste (PET-sikkerhedsbekendtgørelsen), fastsat regler om behandlingssikkerhed. Det fremgår af bekendtgørelsens § 3, der viderefører den tidligere persondatalovs § 41, stk. 3, at PET skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske foranstaltninger mod, at oplysninger om fysiske og juridiske personer hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med PET-loven, og at tilsvarende gælder for databehandlere, der behandler oplysninger om fysiske eller juridiske personer for PET.

PET-lovens regler om sletning af oplysninger fremgår af lovens §§ 9 og 9 a. Efter § 9 skal PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år. Sletning af oplysninger kan efter bestemmelsen undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver gør det nødvendigt. Der henvises for nærmere om gældende ret i henhold til PET-lovens § 9 til lovforslagets pkt. 3.6.1.

Det fremgår af § 9 a, stk. 1, at hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, skal disse slettes, uanset om slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 2, eller § 8, stk. 2, er udløbet. Det fremgår videre, at PET ikke i øvrigt er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, fortsat er opfyldt. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at PET uanset bestemmelserne i §§ 6 a-9 ikke er forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, jf. dog stk. 3 og § 13, stk. 2. Endelig fremgår det i § 9 a, stk. 3, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at PET i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang, end hvad der følger af lovens bestemmelser.

Bestemmelsen i § 9 a er indsat i PET-loven ved § 1, nr. 3, i lov nr. 1727 af 27. december 2016 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger). Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketings-tidende 2016-17, tillæg A, L 71, side 18, at begrebet »aktiviteter« skal forstås bredt og omfatter alle de opgaver, som

PET beskæftiger sig med, og at begrebet således foruden operative aktiviteter også omfatter eksempelvis PET's opgaver i forbindelse med anmodninger om indirekte indsig, jf. PET-lovens § 13, eller stikprøvekontroller foretaget af Tilsynet med Efterretningstjenesterne. Bestemmelsen indebærer at PET, hvis tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at visse sager eller dokumenter mv., der indeholder oplysninger om en person, ikke (længere) kan behandles, vil PET skulle overveje om også andre sager eller dokumenter mv., hvori der indgår oplysninger om personen, skal slettes. PET er som udgangspunkt ikke forpligtet til at slette enkeltoplysninger i dokumenter, der i øvrigt opfylder PET-lovens behandlingskriterier. Bestemmelsen fastslår, at PET ikke – ud over slettefristen i PET-lovens § 9, stk. 1, og de administrativt fastsatte slettefrister i PET-bekendtgørelsen – er forpligtet til løbende at gennemgå tjenestens sager, dokumenter mv. eller oplysninger med henblik på at slette sager, dokumenter mv. eller oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2. Bestemmelsens dokumentbegreb skal forstås bredt og omfatter efter omstændighederne bl.a. elektroniske filer mv. Det er anført i bemærkningerne, at PET dog fortsat vil skulle slette sager og dokumenter mv., der ikke længere er relevante, og som PET f.eks. bliver opmærksom på som led i intern kontrol i medfør af PET-bekendtgørelsens § 10 (chefen for PET fastsætter nærmere retningslinjer for stikprøvekontrol, jf. PET-bekendtgørelsens § 11) eller i forbindelse med en stikprøvekontrol foretaget af Tilsynet med Efterretningstjenesterne i medfør af PET-lovens §§ 18 og 20.

Derudover fremgår det, at som følge af bemyndigelsesbestemmelsen i § 9 a, stk. 3, vil justitsministeren kunne fastsætte regler om, at PET i visse særlige tilfælde fortsat er forpligtet til at slette enkeltoplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt skal bevares, og at bemyndigelsesbestemmelsen i første række forudsættes anvendt til at fastholde en sletningsregel svarende til PET-bekendtgørelsens § 8.

Bestemmelsen i PET-bekendtgørelsens § 8, stk. 1, fastsætter således fortsat i dag, at i tilfælde, hvor PET i medfør af PET-lovens § 4, stk. 1, jf. § 3, indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret, skal efterretningstjenesten, så hurtigt som forholdene tillader det, foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke-relevante oplysninger straks slettes. Efter PET-bekendtgørelsens § 8, stk. 2, kan indhentelse af oplysninger af den i stk. 1 nævnte art alene ske efter forudgående godkendelse af chefen for PET eller tjenestens juridiske chef. Det samme gælder indhentelse af oplysninger om psykiatriske diagnoser eller tilsvarende særligt følsomme helbredsoplysninger.

Reglerne for PET's videregivelse af oplysninger er reguleret i PET-lovens kapitel 6, der indeholder bestemmelsen i §

10. Efter denne bestemmelses stk. 1 kan PET videregive oplysninger til FE, hvis videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af tjenesternes opgaver. For videregivelse af personoplysninger og oplysninger om juridiske personer til andre danske forvaltningsmyndigheder, private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer finder §§ 6 a-8 anvendelse. Herudover finder § 8, stk. 2, i databeskyttelsesloven anvendelse, hvis videregivelsen vedrører oplysninger om rent private forhold. Endelig fremgår det af bestemmelsen, at videregivelse af oplysninger til andre danske forvaltningsmyndigheder, private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer kun kan ske, hvis videregivelsen efter en konkret vurdering må anses for forvarlig.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingsstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 66 ff., at det således vil være en betingelse for, at der kan ske videregivelse af oplysninger til FE, at videregivelsen enten kan have betydning for varetagelsen af FE's opgaver eller for varetagelsen af PET's opgaver, og at det er den myndighed, der er i besiddelse af oplysningerne, som skal afgøre, om betingelserne for videregivelse er opfyldt i det konkrete tilfælde. Stk. 1 regulerer ifølge bemærkningerne alene, hvornår PET er berettiget til at videregive de pågældende oplysninger til FE. Spørgsmålet om, hvorvidt PET er forpligtet til at videregive oplysningerne, er reguleret i forvaltningslovens § 31. Det indebærer, at en forvaltningsmyndighed, der er berettiget til at videregive en oplysning, i almindelighed også er forpligtet til – på begæring fra en anden forvaltningsmyndighed – at videregive oplysningen. Det fremgår af bemærkningerne, at den lempelige videregivelsesbetingelse »kan have betydning« er begrundet i, at de to efterretningstjenesters arbejdsområder er så nært forbundne, at der bør være vid adgang til udveksling af oplysninger mellem tjenesterne på samme måde, som der er vid adgang til at videregive oplysninger inden for samme forvaltningsmyndighed. Bestemmelsen er således udtryk for, at det er helt afgørende, at der inden for de lovgivningsmæssige rammer er et tæt og løbende samarbejde mellem de to efterretningstjenester.

For så vidt angår PET's videregivelse af personoplysninger til andre danske forvaltningsmyndigheder (end FE), private samt udenlandske myndigheder og internationale organisationer fremgår det af bemærkningerne til bestemmelsen, at videregivelse af personoplysninger som nævnt i den dagældende persondatalovs § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, ud over betingelserne i lovforslagets § 7 (nu §§ 6 a og 7) skal opfylde betingelserne i persondatalovens § 8, stk. 2. Dette gælder uanset den pågældendes tilknytning til Danmark, og uanset hvor vedkommende måtte opholde sig. Dette indebærer, at oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold, helbreds mæssige eller seksuelle forhold, strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold kun må videregives, hvis 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivel-

sen, 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår, 3) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller 4) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige. Der er fastsat nærmere regler herom i PET-bekendtgørelsen.

Det fremgår af PET-bekendtgørelsens § 9, at videregivelse af følsomme personoplysninger til udenlandske myndigheder alene kan ske efter forudgående godkendelse af chefen for PET eller efterretningstjenestens juridiske chef eller dennes stedfortrædere, og at chefen for PET fastsætter nærmere retningslinjer for videregivelse af oplysninger.

Det fremgår af PET-lovens § 11, stk. 1, at lovlig politisk virksomhed, der udøves af en her i landet hjemmehørende fysisk person, ikke i sig selv kan begrunde, at PET behandler oplysninger om den pågældende. Af stk. 2 og 3 fremgår det, at bestemmelsen i stk. 1 ikke afskærer PET fra at behandle oplysninger om en persons politiske virksomhed med henblik på at afklare, om virksomheden er lovlig, og at bestemmelsen i stk. 1 ikke afskærer PET fra ved behandlingen af oplysninger om politiske foreninger og organisationer at medtage oplysninger om, hvem der udgør ledelsen.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingsstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 69 f., at forbuddet vedrører politisk virksomhed, hvilket omfatter politiske tilkendegivelser, og at lovlig udøvelse af anden meningstilkendegivende virksomhed ikke reguleres af bestemmelsen, herunder religiøs og filosofisk virksomhed. Forbuddet beskytter ifølge bemærkningerne den fri politiske meningsdannelse, som er en nødvendig forudsætning for en demokratisk styreform. Det fremgår videre, at »politisk virksomhed« har karakter af en retlig standard, som løbende må udfyldes og præciseres i takt med samfundsudviklingen. I den forbindelse er det anført, at i lyset af den debat, der førte til regeringserklæringen af 30. september 1968 om lovlig politisk virksomhed, og ud fra formålssynspunkter må politisk virksomhed overordnet forstås som enhver aktivitet, der beskæftiger sig med styrelse og påvirkning af eksisterende samfund og samfundsforhold.

Det fremgår videre af bemærkningerne til bestemmelsen, at afgørende for, om en meningstilkendegivelse er politisk, overordnet må være, om den fremtræder som rettet mod at styre eller påvirke et samfund (det danske eller et udenlandsk) eller samfundsforholdene her i landet eller i udlandet, og at det hverken er en nødvendig eller tilstrækkelig betingelse, at meningstilkendegivelsen har sin oprindelse i en bestemt religion eller ideologi. Omfattet af »politisk virksomhed« er efter bemærkningerne ikke alene ytringer, men også andre former for politiske tilkendegivelser, f.eks. deltagelse i politiske demonstrationer. Det bemærkes videre, at enhver lovlig udøvelse af almindelige demokratiske rettigheder (ytrings, forenings- og forsamlingsfrihed) i poli-

tisk sammenhæng således er omfattet, og at bestemmelsen ikke er begrænset til medlemskab af opstillingsberettigede partier, men omfatter enhver politisk aktivitet, herunder deltagelse i diskussionsfora og sociale netværk på internettet og ytringer på f.eks. blogs og profiler på sociale netværk. Derimod er eksempelvis meningstilkendegivende virksomhed udelukkende af religiøs eller filosofisk karakter ifølge bemærkningerne ikke omfattet af bestemmelsen.

Det fremgår også af bemærkningerne til bestemmelsen, at udtrykket »i Danmark hjemmehørende personer« omfatter 1) danske statsborgere, 2) nordiske statsborgere og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregistret, samt 3) asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end 6 måneder.

Derudover fremgår det af bemærkningerne til bestemmelsen, at forbeholdet »ikke i sig selv« indebærer, at PET kan behandle oplysninger om en persons lovlige politiske virksomhed, når andre forhold bevirker, at en person er genstand for tjenestens interesse. Der skal imidlertid efter bemærkningerne noget mere til end selve den lovlige politiske virksomhed. Er den pågældende allerede i søgelyset i forbindelse med PET's opgavevaretagelse, kan PET tillige behandle oplysninger om den pågældendes lovlige politiske virksomhed.

Formuleringen indebærer ifølge bemærkningerne, at PET har mulighed for at behandle oplysninger om en (potentiell) meddelers eller kildes udøvelse af lovlig politisk virksomhed, f.eks. med henblik på at få afklaret, om det overhovedet er muligt at rekruttere den pågældende, eller at vurdere vedkommendes troværdighed. Det er i en sådan situation ikke personens politiske virksomhed i sig selv, der begrunder behandlingen, men behandlingen af sådanne oplysninger indgår som et led i PET's overvejelser om brug af den pågældende som meddeler eller kilde. Behandling af oplysninger om lovlig politisk virksomhed er derudover muligt i forbindelse med sikkerhedsgodkendelsessager og livvagtsopgaver.

Det følger videre af bemærkningerne til bestemmelsen, at PET også vil kunne behandle oplysninger om lovlig politisk virksomhed, hvis der foreligger »andre forhold«, som bevirker, at en i Danmark hjemmehørende person er genstand for tjenestens interesse i forbindelse med tjenestens varetagelse af bl.a. sine opgaver efter PET-lovens § 1, nr. 1 (forebyggelse og efterforskning som nævnt i straffelovens kapitel 12 og 13). I sådanne tilfælde må PET i lighed med andre oplysninger i undersøgelsen, f.eks. om hvem den pågældende omgås, hvem den pågældende er gift eller samboende med, hvor den pågældende arbejder osv., kunne behandle oplysninger om den pågældende persons udøvelse af lovlig politisk virksomhed, hvis en sådan oplysning er relevant for undersøgelsen. Der kan f.eks. være tale om, at en person benytter udøvelse af politisk virksomhed som påskud for at planlægge, forberede eller udføre spionage, terrorisme eller voldelig ekstremistisk virksomhed. Behandling af de nævnte

oplysninger kan ligeledes være nødvendig for at forstå den pågældendes bevæggrunde.

PET er heller ikke afskåret fra mere overordnet at indsamle, indhente og behandle oplysninger om lovlige politiske aktiviteter med henblik på at tilvejebringe baggrundsmateriale til forståelse af generelle samfundsmæssige forhold. Dette kan være nødvendigt bl.a. med henblik på at tegne og vurdere et trusselsbillede forud for eksempelvis udenlandske statsoverhoveders besøg i Danmark. Det er i sådanne tilfælde ikke enkeltpersoners lovlige politiske virksomhed, der i sig selv begrunder behandlingen, men nødvendigheden af at kunne få et samlet billede af forholdene.

PET skal i hvert enkelt tilfælde foretage en vurdering af, om behandling af oplysninger om lovlig politisk virksomhed er begrundet i andre forhold end selve udøvelsen af denne virksomhed. En sådan konkret vurdering vil nødvendigvis bero på et skøn. Det bemærkes, at det følger af bestemmelsen, at PET ikke som et led i samarbejdet med FE eller udenlandske myndigheder eller internationale organisationer kan behandle oplysninger, der alene er begrundet i en persons udøvelse af lovlig politisk virksomhed.

Det er derudover anført i bemærkningerne, at ovenstående vedrører PET's behandling af oplysninger om målpersoner. PET kan herudover behandle oplysninger om bipersoners lovlige politiske virksomhed i forbindelse med behandling af oplysninger om hovedpersoner. Sådanne oplysninger vil eksempelvis kunne indgå i sikkerhedsgodkendelsessager og i beskyttelsessager vedrørende (potentielle) ofre for terroristiske eller ekstremistiske forbrydelser mv.

Fysiske og juridiske personer har ikke ret til indsigt i oplysninger, som PET behandler om personen, og heller ikke ret til indsigt i, hvorvidt tjenesten behandler oplysninger om personen, jf. PET-lovens § 12. Det skal ses i sammenhæng med, at der efter PET-lovens § 13 findes en indirekte indsichtsordning. Det fremgår af denne bestemmelses stk. 1, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer efter bestemmelsen, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom. Af stk. 2 fremgår det, at hvis det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 konstateres, at PET behandler oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 72, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne, efter anmodning fra en borger skal undersøge, om PET behandler oplysninger om den pågældende. Det fremgår videre, at som led i denne indsichtsordning kan tilsynet bl.a. pålægge PET at slette oplysninger, som PET efter tilsynsmyndighedens opfattelse behandler med urette. Endvidere fremgår det, at den foreslåede indirekte indsichtsordning gælder for alle fysiske og juridiske personer.

PET-loven indeholder ingen bestemmelser, der specifikt angår PET's indsamling, indhentning, opbevaring og andre former for behandling af større mængder oplysninger. Der skelnes således i loven ikke mellem tjenestens behandling af enkeltoplysninger og større mængder oplysninger.

PET er ikke afskåret fra at indsamle, indhente og i øvrigt behandle større mængder oplysninger efter de nugældende regler, hvilket også fremgår forudsætningsvist af justitsministerens besvarelse af den 4. september 2023 af spørgsmål nr. 1111 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. Indsamlingen eller indhentningen af større mængder oplysninger sker efter PET-lovens § 3, hvorefter tjenesten kan tilvejebringe oplysninger, der kan have betydning for dens virksomhed. Oplysningerne skal som udgangspunkt inden for 4 uger lagres i en journal eller database, jf. PET-bekendtgørelsens § 3, stk. 1. For den videre behandling af oplysningerne gælder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, der bestemmer bl.a., at PET kan behandle – herunder opbevare – oplysninger om fysiske og juridiske personer, hvis behandlingen må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendig for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver. De øvrige behandlingsregler i PET-loven vil skulle iagttages, herunder bestemmelsen i § 6 a, stk. 3, hvorefter oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Tilsynet med Efterretningstjenesterne vil endvidere efter anmodning fra en fysisk eller juridisk person kunne undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, jf. PET-lovens § 13. Tilsynets undersøgelse vil omfatte de oplysninger, PET behandler, uanset om oplysningerne indgår i en større samling af oplysninger.

De ovenfor nævnte regler udgør i praksis en begrænsning i PET's mulighed for f.eks. at opbevare og på andre måder behandle større sammenhængende datasæt.

3.1.1.2. Politiloven

For varetagelsen af det øvrige politis opgaver er indsamling og behandling af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder selvstændigt reguleret i politilovens § 2 a. Ordningen blev indført ved lov nr. 671 af 8. juni 2017 om ændring af lov om politiets virksomhed og toldloven (Politiets anvendelse af databaserede analyseredskaber og adgang til oplysninger om flypassagerer).

Det fremgår af politilovens § 2 a, stk. 1, at politiet foretager tværgående informationsanalyser på grundlag af de oplysninger, politiet behandler, når det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af politiets opgaver. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at politiet kan indsamle og behandle oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af politiets opgaver. Endelig fremgår det af stk. 3, at justitsministeren fastsætter nærmere regler for politiets behandling af oplysninger, herunder den,

der finder sted i medfør af stk. 1 og 2, og at justitsministeren herunder fastsætter regler om, til hvilke formål oplysninger kan behandles, og hvornår sletning af oplysninger skal finde sted, og om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der skal iagttages ved behandlingen.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 171 som fremsat, side 17 f., at politiet efter bestemmelsen – i det omfang dette politifagligt vurderes at være nødvendigt – vil understøtte sin opgaveløsning gennem informationsanalyser foretaget på baggrund af de oplysninger, som politiet i medfør af gældende ret har adgang til at indsamle og behandle. Det fremgår videre, at dansk politi – inden for rammerne af navnlig retsplejeloven og persondatalovens bestemmelser – sikres en klar hjemmel til at tilgå og udnytte de oplysninger, der i dag behandles af politiet til brug for løsning af så mange af politiets opgaver som muligt og derigennem understøtte politiets mål om at arbejde analyse- og vidensbaseret. Det forudsættes i bemærkningerne, at bestemmelsen ikke anvendes som led i politiets rent administrative afgørelsesvirksomhed, herunder f.eks. sager om meddelelse af våbentilladelse mv.

Vurderingen af, hvornår tværgående informationsanalyser er nødvendige af hensyn til udførelsen af politiets opgaver, vil ifølge bemærkningerne til bestemmelsen – som hidtil efter gældende ret – være en politifaglig vurdering, som foretages under hensyntagen til politilovens opgavebeskrivelse i lovens § 2. Tværgående informationsanalyser kan eksempelvis anvendes i forbindelse med generel kriminalitetsforebyggelse, konkrete efterforskninger eller varetagelsen af politiets opgaver uden for strafferetsplejen, f.eks. udlændingekontrol.

Det fremgår ligeledes af bemærkningerne til bestemmelsen, at begrebet »tværgående informationsanalyser« omfatter analyser i bredeste forstand, herunder sammenstillinger, samkøringer mv. af data inden for politiets datakilder eller på tværs af flere kilder. Det bemærkes, at politiets datakilder omfatter dels politiets registre i form af bl.a. Det Centrale Kriminalregister, dels de øvrige registre, kilder mv., som politiet har adgang til i medfør af gældende ret, f.eks. Det Centrale Personregister (CPR), og de databaser, som politiet har adgang til som led i internationalt politisamarbejde gennem bl.a. Europol og Interpol. En tværgående informationsanalyse i forbindelse med en strafferetlig efterforskning vil ifølge bemærkningerne f.eks. kunne afdække mønstre eller hidtil ukendte relationer i forbindelse med kortlægning af rocker- og bandegrupperinger. En sådan informationsanalyse kan også anvendes til at etablere mistænkte personers rejseaktiviteter, kontakter, anvendte kommunikationsformer mv. på tværs af aktuelle og afsluttede sager. Det nævnes også, at i forbindelse med udlændingekontrol kan tværgående informationsanalyser f.eks. anvendes til at målrette den vidensbaserede kontrol i det grænsenære område, bl.a. gennem sammenstilling af oplysninger om kendte rejsemønstre, efterretninger modtaget fra internationale samarbejdspartnere og åbne kilder.

Det er derudover anført i bemærkningerne, jf. Folketingsti-

dende 2016-17, tillæg A, L 171 som fremsat, side 10 f., at i medfør af den foreslåede bestemmelse vil politiet have adgang til at indsamle oplysninger, både personoplysninger og andre oplysninger, fra enhver offentligt tilgængelig kilde. Begrebet »offentligt tilgængelige kilder« skal ifølge bemærkningerne forstås bredt og omfatter således enhver informationskilde af både elektronisk og ikke-elektronisk karakter, herunder internettet, som inden for rammerne af gældende ret og uden gennemførelsen af et straffeprocessuelt tvangsindgreb kan tilgås i det offentlige rum. Oplysninger og kilder, der er tilgængelige på almindelige kommercielle vilkår, f.eks. gennem betaling af abonnement eller andre former for betalingstjenester, anses tillige som offentligt tilgængelige. Det fremgår videre, at lovforslaget ikke indebærer en udvidet adgang for politiet til at indsamle oplysninger via »open source«-kilder, men alene sikrer et klart hjemmelsgrundlag for politiets indsamling og behandling af – ofte betydelige mængder – oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder. Ligeledes vil forslaget ikke indebære en ændring eller fravigelse af retsplejelovens bestemmelser, herunder om indgreb i meddelelseshemmeligheden, agentvirksomhed, forsvarerens adgang til aktindsigt mv. Det vil ifølge bemærkningerne f.eks. sige, at hvis politiet i forbindelse med, at de skaffer sig adgang til et virtuelt miljø, overtræder straffelovens § 263, stk. 2, f.eks. via hacking, vil en sådan adgang forudsætte en retskendelse til f.eks. hemmelig ransagning efter retsplejelovens § 799. Tilsvarende vil politiet i forbindelse med deres ageren i f.eks. virtuelle miljøer skulle iagttage retsplejelovens regler om agentvirksomhed, herunder provokationsforbuddet i retsplejelovens § 754 b.

Det fremgår derudover af bemærkningerne til bestemmelsen, at begrebet »behandler« skal forstås i overensstemmelse med § 3, nr. 2, i den dagældende persondatalov, hvorefter behandling omfatter enhver operation eller række af operationer med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for. Det bemærkes, at begrebet også omfatter videregivelse på tværs af flere dataansvarlige, og at de foreslåede bestemmelser i § 2 a – til forskel fra den dagældende persondatalov, der kun regulerede behandling af personoplysninger, jf. lovens § 1, jf. § 3, nr. 1 – omfatter enhver oplysning, som politiet måtte behandle.

Anvendelsen af bestemmelsen i politilovens § 2 a er nærmere reguleret i bekendtgørelse nr. 1078 af 20. september 2017 om politiets behandling af oplysninger i forbindelse med tværgående informationsanalyser.

De informationskilder, der anvendes ved foretagelsen af tværgående informationsanalyser, er fastlagt i bekendtgørelsens § 8. Det fremgår heraf, at følgende informationskilder kan danne grundlag for foretagelsen af tværgående informationsanalyser: 1) De registre, databaser mv., som politiet fører efter gældende ret (faste kilder), og 2) de øvrige kilder, som politiet efter gældende ret kan bringe i anvendelse som led i varetagelsen af politiets opgaver. Anvendelse af oplysninger fra disse kilder skal efter bestemmelsen ske i overensstemmelse med de regler, der måtte være fastsat herom ved lov eller i henhold til lov.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 4, at personoplysninger kan behandles som led i foretagelsen af tværgående informationsanalyser, når det er nødvendigt for 1) at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold, 2) i konkrete tilfælde at forebygge strafbare forhold samt forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, 3) i konkrete tilfælde at understøtte politiets beredskabsrelaterede opgaver, 4) at gennemføre grænse- og udlændingekontrol, 5) at gennemføre strategiske og statistiske analyser mv., der kan understøtte varetagelsen af opgaver efter nr. 1-4, og 6) at understøtte foretagelsen af tværgående informationsanalyser omfattet af bekendtgørelsens § 5.

Af bekendtgørelsens § 5 fremgår det, at under iagttagelse af bestemmelsen i § 6 kan tværgående informationsanalyser foretages, når det er nødvendigt for 1) at forebygge strafbare forhold, forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, 2) at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, 3) at yde borgerne bistand i andre faresituationer, 4) at udføre kontrol og tilsynsopgaver efter gældende ret, 5) at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret, 6) at udføre andre opgaver, der følger af gældende ret eller i øvrigt har en naturlig tilknytning til politiets virksomhed og 7) at gennemføre strategiske og statistiske analyser mv., der kan understøtte varetagelsen af opgaver efter nr. 1-6.

Betingelserne for foretagelsen af tværgående informationsanalyser er reguleret i bekendtgørelsens § 6. Det fremgår af bestemmelsens stk. 1, at foretagelsen af tværgående informationsanalyser i medfør af § 5 skal finde sted under anvendelse af pseudonymiserede oplysninger, jf. dog stk. 2 og 5. Af stk. 2 fremgår det, at i det omfang politiets opgavevaretagelse gør det strengt nødvendigt at behandle fuldt personhenførbare oplysninger som led i foretagelsen af tværgående informationsanalyser i medfør af § 5, kan dette finde sted (afmaskering). Derudover fremgår det af stk. 5, at i tilfælde, hvor en tværgående informationsanalyse udført i medfør af § 5, afdækker forhold, der efter en konkret politifaglig vurdering har relevans for de opgaver, der er opregnet i § 4, nr. 1-4, kan de relevante oplysninger, herunder de underliggende personoplysninger, i nødvendigt omfang anvendes til foretagelsen af en ny tværgående informationsanalyse i overensstemmelse med § 4.

Derudover indeholder bekendtgørelsen regler om opbevaring, sletning mv. af personoplysninger, om videregivelse af personoplysninger, om undtagelser fra den registreredes indsigtsret og om behandlingssikkerhed mv.

3.1.1.3. Forvaltningsloven

Andre myndigheders videregivelse af oplysninger er for visse oplysningers vedkommende omfattet af forvaltningslovens § 28.

Det fremgår af forvaltningslovens § 28, stk. 1, at for manuel videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger) til en anden forvaltningsmyndighed gælder reglerne i databeskyttelseslovens §§ 6-8 og 10 og § 11, stk. 1, og i artikel 5, stk. 1, litra a-c, artikel 6, artikel 7, stk. 3, 1. og 2. pkt., artikel 9 og 10 og artikel 77, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen). Det fremgår videre af forvaltningslovens § 28, stk. 1, at for videregivelse af personoplysninger til en anden forvaltningsmyndighed, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, finder reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven anvendelse, medmindre videregivelsen er reguleret af lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger. For nærmere om forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven henvises til lovforslagets pkt. 5.

Videregivelse af oplysninger af fortrolig karakter, der ikke er personoplysninger, er reguleret i forvaltningslovens § 28, stk. 2. Der kan eksempelvis være tale om oplysninger om juridiske personer. Det fremgår af denne bestemmelse, at oplysninger af fortrolig karakter, som ikke er omfattet af stk. 1, kun må videregives til en anden forvaltningsmyndighed, når 1) den, oplysningen angår, udtrykkeligt har givet samtykke, 2) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives, eller 3) det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe.

Ifølge bemærkningerne til de nævnte bestemmelser i forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 2 og 3, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 173, sikrer bestemmelsen i nr. 2, at oplysninger af den nævnte karakter kan videregives i de tilfælde, hvor det er fundet påkrævet i lovgivningen at have særlige bestemmelser, som pålægger offentlige myndigheder en oplysningspligt. Bestemmelsen i stk. 2, nr. 3, forudsætter ifølge bemærkningerne, at der foretages en konkret afvejning af på den ene side den interesse, som den, oplysningen vedrører, har i, at oplysningen hemmeligholdes, og på den anden side karakteren og betydningen af den private eller offentlige interesse, der kan begrunde, at oplysningen skal videregives til en anden forvaltningsmyndighed.

Det fremgår desuden af forvaltningslovens § 31, stk. 1, at i det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, skal myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at bestemmelsen i stk. 1 dog ikke finder anvendelse, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, den anden myndighed har i at få oplysningerne. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 177, at det er den myndighed, der

råder over oplysningen, der tager stilling til om oplysningen skal videregives, hvilket kan medføre, at myndigheden må anmode den anden myndighed om at redegøre nærmere for, hvilke omstændigheder, der gør videregivelsen påkrævet.

Herudover følger det af forvaltningslovens § 32, at den, der virker inden for den offentlige forvaltning, ikke i den forbindelse må skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver.

3.1.2. Justitsministeriets overvejelser

PET's hovedopgave er at forebygge, efterforske og modvirke handlinger og foretagender, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for bevarelsen af Danmark som et frit, demokratisk og sikkert samfund, for rigets selvstændighed og sikkerhed samt for den lovlige samfundsorden.

PET's væsentligste opgaver er i den forbindelse imødegåelsen af den alvorlige terrortrussel mod Danmark, efterforskning af overtrædelser af terrorlovgivningen og håndteringen af en stigende trussel fra spionage-, sabotage og påvirkningsvirksomhed fra statslige aktører. PET varetager herudover bl.a. opgaver med at udarbejde trusselsvurderinger, bistå det øvrige politi, rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder ved at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, og beskytte personer, organisationer og myndigheder. PET har endvidere til opgave at holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager.

Det fremgår af Vurdering af Terrortruslen mod Danmark fra marts 2024, at Center for Terroranalyse under PET samlet set vurderer, at terrortruslen mod Danmark fortsat er i niveauet alvorlig, hvilket svarer til niveau fire ud af fem. Kunstig intelligens og kvanteteknologi fremhæves i vurderingen blandt nye teknologier, der har potentiale til at påvirke grundlæggende elementer i vores samfund i de kommende år. Center for Terroranalyse vurderer, at teknologierne direkte eller via afledte effekter kan få betydning for terrortruslen og myndighedernes evne til at bekæmpe den.

Herudover fremgår det af den seneste Vurdering af spionagetruslen mod Danmark, Færøerne og Grønland fra maj 2023, at det er PET's vurdering, at der er en markant, bredspektret og vedvarende trussel fra fremmede staters efterretningsvirksomhed mod Danmark, og at truslen først og fremmest udgår fra Rusland og Kina. Ifølge PET omfatter truslen fra de fremmede staters efterretningsvirksomhed navnlig spionage og forsøg på ulovligt eller på uønsket vis at anskaffe produkter, viden og teknologi bl.a. for at udvikle de fremmede staters militære kapaciteter. Samtidig udgår der også en trussel fra fremmede efterretningstjenesters påvirkningsvirksomhed og fra fremmede stater, der på forskellig vis registrerer, chikanerer eller udøver pression mod egne statsborgere, primært dissidenter, der opholder sig i Danmark. PET anfører også i vurderingen, at Ruslands

krig i Ukraine har medvirket til at sætte fokus på truslen fra spionage og sabotage mod europæisk kritisk infrastruktur.

Justitsministeriet har i evalueringen af PET-loven fra juni 2022 noteret sig de uafhængige efterretningseksperter bemærkning om, at behandling af store datamængder er en generel tendens inden for bl.a. efterretningsvirksomhed, og at eksperterne har anbefalet, at der hos PET udvikles en egentlig kapacitet til at indsamle, analysere, opbevare og anvende meget store datamængder, som indeholder personhenførbare oplysninger, herunder datasæt. Justitsministeriet har ligeledes noteret sig bemærkningerne fra PET om behovet for at ændre og præcisere visse dele af PET-lovgivningen med henblik på at understøtte PET's tilvejebringelse og behandling af store datamængder.

Det fremgår derudover af evalueringen, at Justitsministeriet vil inddrage bemærkningerne fra de uafhængige efterretningseksperter og PET i det videre arbejde med en revision af PET-loven, og at ministeriet vil overveje de retlige rammer for og konsekvenserne forbundet med oprettelsen af en egentlig kapacitet til at indsamle, analysere, opbevare og anvende meget store datamængder, som indeholder personhenførbare oplysninger, herunder datasæt, og i givet fald, hvordan en sådan kapacitet vil kunne indrettes mv., herunder for så vidt angår spørgsmålet om PET's behandling af ikke-erkendte data.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der i PET-loven bør fastsættes regler om PET's behandling af større sammenhængende datasæt, som skal opbevares adskilt fra tjenestens øvrige oplysninger. Der bør efter ministeriets opfattelse oprettes et særskilt »miljø« ved siden af de almindelige regler i PET-loven, hvor det vil være muligt for PET inden for nærmere bestemte rammer at opbevare og foretage bestemte ikke-personrettede behandlinger af større sammenhængende datasæt. Formålet hermed er overordnet set at skabe klare rammer for PET's behandling af store mængder data og at styrke tjenestens mulighed for at arbejde med større sammenhængende datasæt på en måde, der tilfører tjenestens opgavevaretagelse værdi. Justitsministeriet finder det dog afgørende, at dette sker på en måde, hvor de nuværende regler i PET-loven ikke lempes, i det omfang PET's behandling af oplysningerne i et datasæt får en mere målrettet karakter, f.eks. ved at tjenesten som led i en undersøgelse eller efterforskning foretager søgninger på bestemte fysiske eller juridiske personer i et indsamlet datasæt.

Dette vil understøtte PET's opgavevaretagelse på flere punkter og vil først og fremmest bidrage til at styrke PET's forudsætninger for at tilvejebringe et endnu mere velunderbygget efterretningsgrundlag for varetagelsen af tjenestens opgaver med bl.a. at bekæmpe den alvorlige terror- og spionagetrussel mod Danmark. PET vil således f.eks. få redskaberne til i højere grad end hidtil at følge informationsstrømmene på internettet, herunder ved at sammenstille og samkøre aktuel og tidligere offentliggjort information.

Det bemærkes i den forbindelse, at når PET indsamler og

indhenter større sammenhængende datasæt, vil tjenesten ikke have en efterretningsmæssig interesse i hver enkelt fysisk eller juridisk person eller have behov for at identificere samtlige personer, der indgår oplysninger om. Analyse af mønstre og afgivelser i normalbilledet kan imidlertid senere lede til nærmere undersøgelse af enkelte dele af datagrundlaget og eventuel udpegning af målpersoner.

Hertil kommer, at ordningen vil styrke PET's mulighed for at give så retvisende beskrivelser af det aktuelle trusselsbillede som muligt i forbindelse med analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger. Dette vil bl.a. medvirke til, at de politiske beslutninger, der træffes på det sikkerhedspolitiske område, sker på et så kvalificeret grundlag som muligt.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør en adgang for PET til at behandle større sammenhængende datasæt ikke omfatte ethvert større sammenhængende datasæt, men være begrænset både med hensyn til, hvor oplysningerne måtte stamme fra, og hvilke typer oplysninger der er tale om. Betingelserne for, hvornår PET kan indsamle, indhente og opbevare de typer af datasæt, der vil være omfattet af den foreslåede ordning, bør efter ministeriets opfattelse også være afhængig af oplysningernes karakter. Der vil overordnet være tale om tre typer af datasæt: 1) datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, 2) datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder og 3) datasæt som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at PET skal kunne indsamle, indhente, opbevare og på anden vis behandle større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder efter den foreslåede ordning. Justitsministeriet lægger herved vægt på, at PET's indhentning fra offentligt tilgængelige kilder – benævnt »open source intelligence« (OSINT) – er en essentiel del af tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag, og at indsamlingen af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder principielt ikke adskiller sig fra den adgang, enhver har til f.eks. at søge i og downloade indhold fra internettet.

PET skal derudover efter Justitsministeriets opfattelse kunne indhente, opbevare og på anden vis behandle større sammenhængende datasæt, der består af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder. Konkret skal PET kunne indhente og opbevare oplysninger, herunder dele af andre danske forvaltningsmyndigheders registre, når datasættet som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. PET's adgang til at opbevare kopier af dele af andre myndigheders registre vil dels gøre det muligt for PET at anvende oplysningerne som led i udarbejdelsen af analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger og dels gøre det muligt for PET – inden for rammerne af de almindelige regler i PET-loven – at søge i et indhentet register, uden at den konkrete søgning kan afdækkes i den pågældende myndigheds log. Justitsministeriet finder i den forbindelse, at der bør være pligt for den anden forvaltningsmyndighed

til at videregive de oplysninger til PET, som tjenesten anmoder myndigheden om. Den myndighed, der modtager en anmodning fra PET vil således – ligesom det er tilfældet efter den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 4 (der med lovforslaget bliver § 4, stk. 1) – ikke skulle foretage en vurdering af, om betingelserne for at videregive oplysningerne, herunder i henhold til bl.a. databeskyttelsesforordningen, er opfyldt, men lægge PET's vurdering til grund. Derved kan det sikres, at de oplysninger, der begrunder behovet for at indhente yderligere oplysninger fra den pågældende myndighed, af hensyn til det generelle behov for fortrolighed om PET's virksomhed og samarbejdspartnere ikke skal deles med andre.

Henset til bl.a. terrortruslens internationale og grænseoverskridende karakter samarbejder PET med FE, udenlandske efterretnings-, sikkerheds- og polititjenester samt andre relevante udenlandske myndigheder. Samarbejdet omfatter bl.a. fælles operationer og informationsudveksling vedrørende personer og grupper, der konkret vurderes at udgøre eller ville kunne udgøre en trussel mod Danmark eller danske interesser i udlandet, mod udenlandske interesser her i landet eller mod samarbejdspartnere. Desuden udveksles oplysninger af mere generel og strategisk karakter om problemstillinger knyttet til efterretningstjenestens ansvarsområder, ligesom der udveksles oplysninger vedrørende nye efterretningsmetoder, fokusområder, teknik, uddannelse, operationel kapacitet mv. Det kan også forekomme, at PET tilbyder oplysninger af private.

Det bør derfor efter Justitsministeriets opfattelse i PET-loven være regler, der klart beskriver PET's mulighed for at behandle større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark. Sådanne datasæt kan bestå af forskellige typer af oplysninger. Der vil kunne være tale om eksempelvis en udenlandsk myndigheds register, som efter omstændighederne kan have væsentlig betydning for PET's undersøgelser og efterforskninger i sager om spionage eller terrorisme.

Indsamling, indhentning, opbevaring og – i et vist omfang – anden behandling af oplysninger i større sammenhængende datasæt vil efter Justitsministeriets opfattelse nødvendiggøre et særskilt regelsæt, der på flere punkter adskiller sig fra de almindelige regler i PET-loven. Det gælder navnlig, når datasættets omfang forhindrer, at der kan foretages en vurdering af hver enkelt oplysningens betydning for varetagelsen af PET's opgaver.

Justitsministeriet bemærker i den sammenhæng – som det også fremgår af bemærkningerne til PET-lovens nugældende regler, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 28 – at navnlig i forbindelse med undersøgelser og efterforskning rettet mod fysiske og juridiske personer, kan PET's indsamling og indhentning af oplysninger virke krænkende for den, undersøgelsen og efterforskningen er rettet mod, eller på personer med tilknytning til denne.

PET's opbevaring af oplysninger om fysiske eller juridiske personer i form af større sammenhængende datasæt vil imidlertid adskille sig væsentligt fra PET's indsamling og indhentning af oplysninger i forbindelse med undersøgelser og efterforskning rettet mod bestemte fysiske og juridiske personer. Der kan navnlig peges på, at størstedelen af de personer, hvis oplysninger indgår i et større sammenhængende datasæt, sandsynligvis hverken har eller vil få individuel efterretningsmæssig betydning for PET. For størstedelen af oplysningerne vil der derfor ikke ske andet, end at oplysningerne opbevares og – senere – slettes, uden at nogen ansatte i PET på noget tidspunkt har anvendt eller gjort sig bekendt med oplysningerne. Indsamlingen, indhentningen og opbevaringen af større sammenhængende datasæt er således ikke rettet mod enkeltpersoner. Disse behandlinger udgør således ikke et indgreb over for enkeltpersoner, som adskiller sig fra det forhold, at PET efter omstændighederne vil kunne – men ikke har – indsamlet eller indhentet de pågældende oplysninger fra eksempelvis en offentligt tilgængelig kilde eller en anden dansk forvaltningsmyndighed.

PET's opbevaring af oplysninger om fysiske eller juridiske personer i form af større sammenhængende datasæt fremstår derfor betydeligt mindre indgribende, end hvis oplysningerne behandles som led i undersøgelser eller efterforskninger rettet mod de pågældende og journaliseret på sager om de pågældende efter de almindelige regler i PET-loven.

Samtidig er det efter Justitsministeriets opfattelse centralt, at indførelsen af klare hjemler til PET's adgang til at behandle store datamængder ledsages af de nødvendige beskyttelses- og kontrolforanstaltninger, herunder i form af privatlivsbeskyttelse, sikker opbevaring af data og et effektivt tilsyn hermed.

Justitsministeriet finder det bl.a. afgørende, at der ikke sker undtagelse fra de nugældende behandlingsregler, hvis behandlingen af oplysninger i et større sammenhængende datasæt er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer. Den eksisterende retsstilling vil således være uændret, når der er tale om mere målrettede aktiviteter, herunder f.eks. hvis PET søger efter bestemte oplysninger til brug for en igangværende undersøgelse eller efterforskning.

Justitsministeriet finder derudover, at PET's arbejde med større sammenhængende datasæt bør være underlagt Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol. Tilsynet med Efterretningstjenesterne skal således kunne efterse, om PET overholder reglerne, herunder i forhold til PET's behandling af større sammenhængende datasæt. Det bør i den forbindelse være et krav, at PET – i tillæg til de foreslåede regler – fastsætter interne retningslinjer for behandlingen af større sammenhængende datasæt, og at Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne underrettes herom.

Det ovenstående skal også ses i sammenhæng med den styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne, der er gennemført ved lov nr. 666 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om etablering

af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere (Styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne). Loven indebærer bl.a. en udvidelse af Tilsynet med Efterretningstjenesterne adgang til oplysninger og materiale hos PET og en styrkelse af samspillet mellem Tilsynet med Efterretningstjenesterne og Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne. Tilsynet med PET's anvendelse af større sammenhængende datasæt vil være omfattet af dette styrkede tilsyn.

3.1.3. Den foreslåede ordning

3.1.3.1. Nyt kapitel i PET-loven om behandling af større sammenhængende datasæt

Det foreslås i et nyt kapitel 6 a i PET-loven at fastsætte regler om PET's behandling af større sammenhængende datasæt, som opbevares adskilt fra tjenestens øvrige oplysninger.

De foreslåede regler, der gennemgås nærmere nedenfor, vil overordnet medføre, at der oprettes et særskilt »miljø« ved siden af de almindelige regler i PET-loven, hvor det vil være muligt for PET inden for nærmere bestemte rammer at opbevare og foretage bestemte ikke-personrettede behandlinger af større sammenhængende datasæt. I det særskilte miljø vil PET f.eks. kunne oversætte oplysninger og foretage generelle analyser til brug for trusselsvurderinger som led i tjenestens arbejde med at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk sikkerhedspolitik. Ønsker PET at foretage en behandling af oplysningerne, som er rettet mod bestemte personer, f.eks. ved at søge i et større sammenhængende datasæt på et bestemt navn som led i en efterforskning, vil det ikke kunne ske inden for det særskilte miljø, men vil skulle ske i henhold til de almindelige regler i PET-loven for behandling af oplysninger.

For at sikre og understrege adskillelsen mellem det særskilte miljø for behandling af større sammenhængende datasæt og de almindelige regler om behandling af oplysninger vil større sammenhængende datasæt skulle opbevares adskilt fra de øvrige oplysninger, PET er i besiddelse af. Adskillelsen vil sikre, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med en kontrol kan fastslå, om oplysningerne skal opbevares og i øvrigt behandles efter de foreslåede regler vedrørende større sammenhængende datasæt, eller om oplysningerne er omfattet af PET-lovens almindelige regler om behandling af oplysninger.

Efter det foreslåede kapitel i PET-loven vil PET ikke kunne behandle ethvert større sammenhængende datasæt. Adgangen hertil vil være begrænset både med hensyn til, hvor oplysningerne stammer fra, og hvilke typer oplysninger der er tale om.

Der vil overordnet være tale om tre typer af datasæt: 1) datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, 2) datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder og 3) datasæt som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer,

der ikke er hjemmehørende i Danmark. Betingelserne for, hvornår PET kan indsamle, indhente og opbevare de typer af datasæt, der vil være omfattet af den foreslåede ordning, vil variere afhængig af oplysningernes karakter. Betingelserne for PET's indsamling, indhentning og opbevaring af de tre typer af datasæt gennemgås nærmere nedenfor under pkt. 3.1.3.2.

Den foreslåede ordning vil medvirke til at sikre, at PET til stadighed er i stand til så tidligt og effektivt som muligt at identificere og håndtere de alvorlige og komplekse trusler, som tjenesten har til opgave at forebygge, efterforske og modvirke. Det vil understøtte PET's transformation i retning af mere data- og analysebaseret efterretningsvirksomhed og gøre det muligt for PET i højere grad at udvikle kapacitet til at indsamle, analysere, opbevare og anvende meget store datamængder.

PET vil med den foreslåede ordning f.eks. få redskaberne til i højere grad at følge informationsstrømmene på internettet og, hvor det giver mening, følge udviklingen og tendenser over tid. Denne kapacitet vil give tjenesten værdifuld indsigt og et strategisk overblik, som kan bruges i arbejdet med f.eks. at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed. PET vil således kunne udnytte de store mængder oplysninger, der i dag ligger tilgængelige for enhver, til at beskytte Danmarks sikkerhed.

Den foreslåede ordning vil også udvide PET's mulighed for at arbejde med større sammenhængende datasæt, som PET indhenter eller modtager fra andre, herunder andre danske forvaltningsmyndigheder, og – i det omfang der er tale om datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark – FE og udenlandske efterretningstjenester. Samarbejdet med FE og andre myndigheder er afgørende for, at PET kan varetage sine opgaver. De oplysninger, som PET modtager fra sine samarbejdspartnere kan – bl.a. når de sammenstilles og samkøres med andre oplysninger – være afgørende for at opdage potentielle terror- eller spionagetrusler i tide. Den foreslåede ordning vil understøtte PET's muligheder for fuldt ud at drage nytte af samarbejdet med andre i tjenestens bestræbelser på at holde samfundet sikkert.

Ved »større sammenhængende datasæt« vil skulle forstås samlinger af oplysninger, hvor der ikke foretages en vurdering af hver enkelt oplysningens betydning for varetagelsen af PET's opgaver. Der vil være tale om store og omfangsrige samlinger af oplysninger, hvor antallet af oplysninger i sig selv vil medføre, at der i praksis ikke vil kunne foretages en manuel vurdering af hver enkelt oplysningens betydning for varetagelsen af PET's opgaver. Større sammenhængende datasæt vil typisk være karakteriserede ved, at oplysningerne som udgangspunkt ikke umiddelbart kan overskues og håndteres ved almindelig manuel behandling, men at de kan gøres anvendelige og værdifulde for PET's arbejde gennem videre bearbejdning med brug af it-systemer. Et større sammenhængende datasæt vil kunne være f.eks. indholdet

af dele af et forum på internettet eller dele af en anden dansk forvaltningsmyndigheds register. Derfor vil der i større sammenhængende datasæt indgå et stort antal oplysninger om fysiske eller juridiske personer. Datasættet vil således kunne indeholde oplysninger om personer, som der ikke nødvendigvis selvstændigt efter de almindelige regler i PET-loven er grundlag for at behandle oplysninger om, ligesom datasættet kan indeholde oplysninger om personer, som er eller vil blive genstand for en undersøgelse eller efterforskning. Større sammenhængende datasæt vil ikke have karakter af bulkindhentning af kommunikationsdata. Om bulkindhentning henvises i øvrigt til det under pkt. 4.1 anførte om praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Det bemærkes, at der i det særskilte miljø for opbevaring og bestemte andre former for behandling af større sammenhængende datasæt, som den foreslåede ordning har til hensigt at skabe, vil være tale om besiddelse af oplysninger om bl.a. fysiske og juridiske personer hjemmehørende i Danmark i en højere grad end efter de almindelige nugældende regler i PET-loven om behandling af oplysninger. Dette modsvarer af, at der vil være skarpe grænser for, hvordan PET vil kunne behandle oplysningerne i det særskilte miljø, herunder at en behandling ikke kan være målrettet bestemte fysiske eller juridiske personer. De foreslåede regler vil betyde, at der i praksis for langt størstedelen af oplysningerne ikke vil ske andet, end at de opbevares i det særskilte miljø og – senere – slettes, uden at nogen ansatte i PET på noget tidspunkt har anvendt eller gjort sig bekendt med oplysningerne. PET's besiddelse af oplysninger i form af større sammenhængende datasæt vil ikke indikere en opmærksomhed på de pågældende personer fra tjenestens side.

Den foreslåede ordning vil ikke – uden for det særskilte miljø for behandling af større sammenhængende oplysninger, som ordningen har til formål at skabe – berøre de nuværende regler i PET-loven for tjenestens behandling af oplysninger. Reglerne i det foreslåede kapitel om større sammenhængende datasæt vil således heller ikke berøre PET's mulighed for i øvrigt efter de almindelige regler i PET-loven at behandle store mængder oplysninger.

Den foreslåede ordning er nærmere beskrevet i det følgende. Der henvises derudover til lovforslagets § 1, nr. 8 og 14, og bemærkningerne hertil.

3.1.3.2. Omfattede typer af større sammenhængende datasæt og betingelserne for PET's indsamling, indhentning og opbevaring

Det foreslås i § 10 c, at ordningen om større sammenhængende datasæt skal være begrænset til at omfatte tre typer af datasæt: 1) datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, 2) datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder og 3) datasæt som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark.

3.1.3.2.1. Større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder

Det foreslås i § 10 c, stk. 1, at PET kan indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Datasæt bestående af »oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder« vil omfatte oplysninger, som er alment tilgængelige for offentligheden. Begrebet skal forstås svarende til politilovens § 2 a. Som hovedregel vil der være tale om oplysninger fra internettet. Det er i den forbindelse ikke afgørende, hvor, hvorfor eller på hvilken måde de pågældende oplysninger er gjort tilgængelige. Oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder omfatter oplysninger fra f.eks. netaviser, offentlige registre, offentlige diskussioner på sociale medier, kommentarfelter, blogge, akademiske udgivelser, virksomheders hjemmesider mv. Et større sammenhængende datasæt bestående af de nævnte eksempler på typer af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder vil efter omstændighederne kunne være en indsamling af indholdet af et bestemt tidsskrifts offentlige database over udgivelser eller dele af indholdet på et socialt medie.

Om en hjemmeside kan betragtes som offentligt tilgængelig, afhænger af, om og i hvilket omfang der udøves reel kontrol med adgangen til hjemmesiden. Information anses for at være offentlig, selv om der kræves et abonnement eller en registrering for at få adgang, f.eks. et abonnement på en netavis eller oprettelse af en bruger på sociale medier. Oplysninger og kilder, der er tilgængelige på almindelige kommercielle vilkår, f.eks. gennem betaling af abonnement eller andre former for betalingstjenester, anses tillige som offentligt tilgængelige.

Oplysninger anses for at være offentligt tilgængelige, selv om de er offentliggjort på »the dark web« og ikke er tilgængelige via almindelige søgemaskiner, medmindre der er etableret særlige mekanismer til at beskytte indholdet. Krypterede oplysninger kan være offentligt tilgængelige, hvis enhver kan downloade dem, f.eks. hvis en bruger på et åbent forum uploader en krypteret fil, som andre brugere frit kan downloade. Det gælder også f.eks. oplysninger, der er lækket fra en udenlandsk myndighed eller hjemmeside.

Denne afgrænsning af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder indebærer, at f.eks. oplysninger, der er gjort tilgængelige på lukkede hjemmesider eller private samtaler på chattetjenester, e-mails eller anden krypteret eller privat kommunikation, ikke er omfattet af begrebet.

Det vil ikke være afgørende, om PET selv har indsamlet oplysningerne, eller om oplysningerne er indhentet fra andre. Omfattet af bestemmelsen vil således være datasæt, som PET f.eks. modtager fra FE eller udenlandske efterretnings-tjenester, når blot oplysningerne i datasættet er offentligt tilgængelige på det tidspunkt, hvor de indsamles. Omfattet

vil også være eksempelvis andre myndigheders registre, hvis registeret er offentliggjort. Et datasæt vil fortsat skulle anses som omfattet af den foreslåede bestemmelse, selvom oplysningerne på et senere tidspunkt ophører med at være tilgængelige, f.eks. fordi den hjemmeside, hvor oplysningerne er indsamlet fra, fjernes fra internettet.

Betingelsen for, at PET kan indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder vil være, at datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Derved forstås, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at datasættet har relevans for PET. Betingelsen svarer til den betingelse, der findes i PET-lovens § 3. Vurderingen skal foretages i forhold til datasættet i sin helhed og dermed ikke i forhold til den enkelte oplysning, der indgår i datasættet. Ordningen indeholder således et krav om, at datasættet skal have en generel relevans for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 1, i modsætning til kriteriet »må antages at have betydning«, der i dag findes i bl.a. PET-lovens § 7, stk. 1, nr. 2, og § 8, stk. 1, nr. 2, og som indeholder et krav om konkret relevans. PET's arbejde er i vidt omfang forebyggende, hvilket indebærer, at PET bør kunne indsamle datasæt, selv om det er forbundet med usikkerhed, hvorvidt de oplysninger om fysiske og juridiske personer, der indgår i datasættet, vil kunne få betydning for tjenestens virksomhed.

PET vil ikke kunne indsamle, indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når der alene er en teoretisk eller fjern mulighed for, at datasættet kan have betydning for tjenestens virksomhed. Det vil derudover være naturligt, at PET i forbindelse med indsamlingen, herunder successiv indsamling, eller indhentningen af et datasæt overvejer, om datasættets omfang kan begrænses, f.eks. ved at udelade bestemte oplysningstyper, uden at forringe den efterretningsmæssige værdi eller medføre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug. Er der tale om et datasæt, der naturligt er inddelt i mindre datasæt, vil PET også skulle overveje, om det uden væsentlig ulempe er muligt at slette eller undlade at indsamle eller indhente de dele af datasættet, som ikke har betydning for tjenestens virksomhed.

Er der tale om, at PET modtager et større sammenhængende datasæt, eksempelvis fra en privatperson, hvor det ikke på forhånd ud fra de konkrete omstændigheder er muligt for tjenesten at vurdere, i hvilket omfang datasættet er omfattet af den foreslåede § 10 c, stk. 1, forudsættes det, at tjenesten i en kort periode kan foretage en helt overordnet undersøgelse af datasættets indhold med henblik på at kunne vurdere, om datasættet kan opbevares efter den foreslåede bestemmelse. Viser undersøgelsen, at datasættet ikke kan opbevares efter den foreslåede ordning, vil det straks skulle slettes, medmindre oplysningerne kan opbevares efter andre bestemmelser i PET-loven.

3.1.3.2.2. Større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder

Det foreslås i § 10 c, stk. 2, at PET skal kunne indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder, når datasættet som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Derudover foreslås det, at PET ikke efter denne bestemmelse skal kunne indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt fra FE.

Begrebet »indhentning« vil skulle forstås på samme måde som efter PET-lovens § 3 (der med lovforslagets § 1, nr. 7, bliver § 3, stk. 1), hvilket vil sige, at der er tale om tilvejebringelse af oplysninger, der ikke er umiddelbart tilgængelige, men som kan skaffes ved, at PET henvender sig til den pågældende anden danske forvaltningsmyndighed. Der vil eksempelvis kunne være tale om PET's indhentning af dele af en anden dansk forvaltningsmyndigheds register.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte PET's indhentning af de oplysninger, som opbevares af andre danske forvaltningsmyndigheder, herunder – i den udstrækning betingelserne herfor er opfyldt – dele af en anden dansk forvaltningsmyndigheds register. Ved registre forstås systematiserede samlinger af oplysninger, eksempelvis en fortegnelse over navne og kontaktoplysninger på indehavere af en udstedt autorisation. Der kan også eksempelvis være tale om oplysninger om udbetaling af offentlige ydelser. PET's adgang til i tjenestens egne systemer at opbevare andre myndigheders oplysninger i form af kopier af dele af andre myndigheders registre vil dels gøre det muligt for PET at anvende oplysningerne som led i udarbejdelsen af analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger og dels gøre det muligt for PET – inden for rammerne af PET-lovens almindelige regler om behandling af oplysninger – at søge i et indhentet register, uden at den konkrete søgning kan afdækkes i en log i den myndighed, der råder over det pågældende register, hvorved følsomme oplysninger kunne blive kompromitteret.

Betingelserne for, at PET vil kunne indhente og opbevare oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder, herunder dele af andre myndigheders registre, vil være, at det »må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver«. Betingelsen vil være opfyldt, hvis der er en mere konkret formodning for, at det datasæt, som PET ønsker at indhente, vil have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det vil tale for, at betingelsen er opfyldt, at PET skal anvende oplysningerne som led i udarbejdelsen af væsentlige analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger eller terrorbekæmpelse, navnlig når oplysningerne ikke kan indhentes på andre måder – eller analysen ikke kan laves ved brug af andre oplysninger – og oplysningernes karakter og omfang står mål med det, der opnås ved at indhente det pågældende datasæt. Det vil i den forbindelse bl.a. skulle tillægges vægt, om der er tale om følsomme oplysninger, eksempelvis helbredsoplysninger, idet der i sådanne tilfælde vil skulle være tale om varetagelse af særligt vægtige hensyn til PET's opgavevaretagelse.

Det vil kunne indgå i vurderingen, at PET ved at indhente dele af en anden myndigheds register vil kunne søge i regi-

steret, uden at den konkrete søgning kan afdækkes i en log i den myndighed, der råder over registeret, hvorved som nævnt ovenfor følsomme oplysninger kunne blive kompromitteret. Dette forhold vil dog alene kunne anses at tale for, at datasættet må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, når det er afgørende, at de konkrete søgninger ikke kan afdækkes. Muligheden for at foretage sensitive søgninger i en anden myndigheds register (uden risiko for at søgningen kan afdækkes i den pågældende myndigheds log) vil ikke i sig selv kunne være tilstrækkeligt grundlag for, at betingelsen kan anses at være opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse er ikke til hinder for, at PET kan indhente et større sammenhængende datasæt bestående af hele en anden myndigheds register, men det forudsættes, at det kun undtagelsesvis vil forekomme, at betingelserne for at indhente et helt register er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse vil alene omfatte indhentning af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder. PET vil således ikke efter den foreslåede bestemmelse kunne indhente større sammenhængende datasæt fra udenlandske myndigheder. Den foreslåede bestemmelse vil heller ikke omfatte indhentning og opbevaring af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra FE.

PET udgør organisatorisk en del af Rigspolitiet, og den foreslåede ordning vil således ikke berøre overførsel af oplysninger mellem tjenesten og det øvrige politi eller vedrøre tilgængeligheden af politiets centrale registre og systemer mv.

Det foreslås i en ny bestemmelse i § 4, stk. 5, at andre danske forvaltningsmyndigheder skal videregive de oplysninger til PET, som tjenesten i medfør af den ovenfor omtalte bestemmelse anmoder myndigheden om.

Dette vil medføre en pligt for den anden forvaltningsmyndighed til at videregive de oplysninger til PET, som tjenesten anmoder om. Tjenesten vil alene kunne anmode om oplysninger, herunder dele af myndighedens register, når betingelserne for PET's indhentning, der er beskrevet ovenfor, er opfyldt. Den forvaltningsmyndighed, der modtager en anmodning fra PET, vil således ikke skulle foretage en selvstændig vurdering af, om betingelserne for PET's indhentning af de pågældende oplysninger er opfyldt, men kan lægge til grund, at oplysningerne skal videregives til tjenesten efter tjenestens anmodning.

Når der i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse sker en videregivelse af oplysninger, herunder – hvis betingelserne er opfyldt – videregivelse af dele af register, fra en anden dansk forvaltningsmyndighed til PET, vil oplysningerne skulle opbevares og eventuelt viderebehandles efter reglerne i det foreslåede kapitel om større sammenhængende datasæt.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke berøre bestemmelsen i PET-lovens § 4 (der med lovforslagets § 1, nr. 8, bliver

§ 4, stk. 1), hvorefter andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Det foreslås derudover som § 4, stk. 6, at databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, artikel 14, stk. 4, artikel 15, stk. 1, litra c, og artikel 19, 2. pkt., og retshåndhævelseslovens § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3, ikke finder anvendelse i forbindelse med andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af personoplysninger til PET.

Dette vil medføre, at den videregivende myndighed ikke i forbindelse med videregivelsen af oplysninger til PET vil skulle underrette de registrerede. Det forudsættes, at de registrerede så vidt muligt heller ikke på andre måder vil skulle oplyses eller underrettes om videregivelsen. Det gælder såvel ved selve videregivelsen, som hvis spørgsmålet måtte opstå efter, at videregivelsen er sket. Der henvises til lovforslagets pkt. 5 for en nærmere beskrivelse af de omfattede regler i databeskyttelsesloven og retshåndhævelsesloven.

At der ikke sker underretning af de registrerede i forbindelse med videregivelse af oplysninger til PET, er i overensstemmelse med den praksis, der eksisterer i dag i forhold til PET-lovens § 4 (der med lovforslagets § 1, nr. 8, bliver § 4, stk. 1). Det foreslås, at undtagelserne fra databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, artikel 14, stk. 4, artikel 15, stk. 1, litra c, og artikel 19, 2. pkt., og retshåndhævelseslovens § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3, skal gælde både for videregivelse efter de nugældende regler samt for videregivelse efter de foreslåede regler om større sammenhængende datasæt. For så vidt angår de oplysninger, der behandles efter PET-lovens almindelige regler (det vil sige uden for det foreslåede kapitel i PET-loven om større sammenhængende datasæt) bemærkes det, at en fysisk eller juridisk person efter PET-lovens § 13, stk. 1, kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende.

3.1.3.2.3. Større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark

Det foreslås i § 10 c, stk. 3, at PET i øvrigt skal kunne indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, og at PET ikke efter denne bestemmelse skal kunne indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt bestående af rådata.

Sådanne datasæt kan bestå af forskellige typer af oplysninger. Der vil kunne være tale om eksempelvis en udenlandsk myndigheds register, som efter omstændighederne kan have

væsentlig betydning for PET's undersøgelser og efterforskninger i sager om spionage eller terrorisme.

Det afgørende for, om datasættet kan indsamles, indhentes eller opbevares, vil være, at det må antages, at oplysningerne i datasættet langt overvejende angår personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark. Ved »hjemmehørende i Danmark« forstås for så vidt angår fysiske personer 1) danske statsborgere, 2) nordiske statsborgere og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregisteret, og 3) asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end seks måneder, jf. også den tilsvarende afgrænsning i PET-lovens § 11, stk. 1. For så vidt angår juridiske personer omfatter begrebet selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, hvis hovedkontor ligger i Danmark og som har deres overvejende tilknytning til Danmark. Internationale organisationer, politiske bevægelser og lignende, der er tilknyttet andre lande, men også – uden dog at have hovedkontor i Danmark – har en vis tilknytning her i landet i form af f.eks. et filialkontor eller i Danmark bosiddende medlemmer eller sympatisører, vil ikke være omfattet.

Anvendes bestemmelsen til at indhente en udenlandsk myndigheds register eller andre former for større sammenhængende datasæt, der angår udlændinge, vil det i praksis være sandsynligt, at datasættet i et begrænset omfang også indeholder oplysninger om fysiske eller juridiske personer, der er hjemmehørende i Danmark. Det kan bl.a. være tilfældet, hvis personer med dansk statsborgerskab fremgår af en udenlandsk myndigheds register, f.eks. fordi vedkommende har dobbelt statsborgerskab eller har anmodet om en offentlig ydelse i et andet land. Det forhold, at et større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger om udlændinge i begrænset omfang indeholder oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer, vil ikke være til hinder for, at datasættet kan indsamles, indhentes og opbevares efter den foreslåede bestemmelse.

Ved »langt overvejende« vil således skulle forstås, at oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer alene må udgøre en lille andel af de oplysninger, der indgår i det større sammenhængende datasæt. Antallet af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer vil således skulle bedømmes i forhold til det samlede antal oplysninger i datasættet. PET vil forud for indsamlingen eller indhentningen skulle vurdere, om datasættet indeholder for mange oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske eller juridiske personer, f.eks. ved inden indhentningen fra en udenlandsk efterretningstjeneste at forhøre sig om datasættets indhold. Modtager PET et datasæt, hvor det ikke på forhånd ud fra de konkrete omstændigheder er muligt for tjenesten at vurdere, i hvilket omfang datasættet indeholder oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, forudsættes det, at tjenesten i en kort periode kan foretage en helt overordnet undersøgelse af datasættets indhold med henblik på at kunne vurdere, om datasættet kan opbevares efter den foreslåede bestemmelse. Viser undersøgelsen, at datasættet ikke kan opbevares efter den foreslåede ordning, vil det

straks skulle slettes, medmindre oplysningerne kan opbevares efter PET-lovens almindelige regler om behandling af oplysninger. Hvis der måtte opstå den situation, at PET først på et senere tidspunkt opdager, at et datasæt indeholder for mange oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, vil hele datasættet straks skulle slettes.

Det vil ikke være afgørende for, om et større sammenhængende datasæt er omfattet af bestemmelsen, hvordan de pågældende oplysninger oprindeligt er fremkommet. Der kan således eksempelvis være tale om oplysninger, som er blevet lækket fra en udenlandsk myndighed.

Betingelsen for, at PET kan indhente og opbevare større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, vil være, at datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Ordningen indeholder således et krav om, at datasættet skal have en generel relevans for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 1. For en nærmere beskrivelse af betingelsen »kan have betydning« i forhold til større sammenhængende datasæt henvises til pkt. 3.1.3.2.1 ovenfor, hvor den tilsvarende betingelse for indhentning af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder er omtalt.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke gøre det muligt for PET fra FE at indhente større sammenhængende datasæt bestående af såkaldt »rådata«. Begrebet »rådata« i den foreslåede bestemmelse skal forstås i overensstemmelse med forståelsen af begrebet i FE-loven. Der henvises for nærmere herom til lovforslagets pkt. 3.5.1.3.

PET vil dog efter den foreslåede bestemmelse kunne indhente større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger om udlændinge, der oprindeligt måtte hidrøre fra rådata, fra FE, når oplysningerne har undergået en udvælgelsesproces, og der er foretaget den øvrige bearbejdning, der gør det muligt for PET at vurdere, om antallet af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer er tilstrækkeligt begrænset. Det bemærkes, at den foreslåede ordning ikke berører betingelserne for, hvornår FE kan videregive de større sammenhængende datasæt, som PET efter den foreslåede ordning måtte anmode FE om. Betingelserne for videregivelse fra FE til PET, der findes i FE-loven, vil således skulle være opfyldt.

Af hensyn til at sikre, at ordningen kan gennemføres inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, vil PET i øvrigt ikke hos FE eller udenlandske efterretningstjenester kunne indhente større sammenhængende datasæt af en helt ubearbejdet karakter, når disse består af oplysninger, der hidrører fra bulkindhentning af kommunikationsdata. Sådanne datasæt vil derfor – før PET vil kunne indhente dem – skulle have været genstand for en forudgående bearbejdning, bl.a. i form af en udvælgelsesproces, som forudsat i Den Europæiske Menneskerettighedsdoms-

tols (Domstolen) praksis. Der henvises for nærmere om forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention til lovforslagets pkt. 4.

3.1.3.3. Videre behandling af større sammenhængende datasæt

Det foreslås i § 10 d, at PET skal kunne oversætte, strukturere, foretage generelle analyser, analyser som led i målopdagelse og på lignende måder behandle oplysninger i større sammenhængende datasæt, når behandlingen kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, og behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer.

Bestemmelsen vil afgrænse de typer af behandlinger, PET vil kunne foretage af oplysningerne i større sammenhængende datasæt inden for rammerne af de foreslåede bestemmelser i kapitel 6 a.

Begrebet »behandling« skal forstås på samme måde som efter PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2, det vil sige, at begrebet omfatter enhver aktivitet eller række af aktiviteter med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for.

Oplistningen i den foreslåede bestemmelse er ikke udtømmende. Det afgørende for, om en behandlingsform er omfattet, vil være, at behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer. Omfattede behandlingsformer vil kunne være eksempelvis at oversætte datasæt eller gøre datasæt søgbare, idet dog selve søgningen på bestemte oplysninger som klart udgangspunkt falder uden for den foreslåede bestemmelse, idet behandlingen ikke må være rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer. Søgninger, der alene foretages af hensyn til den it-tekniske behandling af datasættet, og som ikke på nogen måde angår en undersøgelse eller efterforskning rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, vil kunne foretages efter den foreslåede bestemmelse.

Der kan også være tale om dekryptering af et datasæt, der indeholder krypterede oplysninger. Derudover kan oplysningerne i datasættet efter bestemmelsen analyseres for at kortlægge tendenser og udviklinger og derved udarbejde analyser og efterretningsmæssige vurderinger af forhold, der kan true nationale sikkerhedsinteresser, eller som på anden måde kan understøtte PET's opgavevaretagelse. Der kan være tale om f.eks., at PET følger udviklingen visse steder på internettet for at udarbejde trusselsvurderinger eller for at beskytte personer, organisationer eller myndigheder.

Der vil helt overvejende være tale om behandlingsformer, hvor it-systemer programmeres til at systematisere og opstille oplysningerne i datasættene på en måde, der kan anvendes til de ovenfor nævnte formål og opgaver. Det vil helt overvejende ikke være muligt at monitorere på internettet eller analysere store mængder information for at følge tendenser og udviklinger ved hjælp af manuelle metoder. Mængden af data kræver, at oplysningerne systematiseres og ses i

sammenhæng for at afdække ukendte sammenhænge og afvigelser fra en »normalsituation«. I langt de fleste tilfælde vil det således ikke være muligt at se på udviklingen over tid uden brug af it-systemer til at systematisere og opstille oplysningerne i datasættene.

Det bemærkes, at behandlingsformerne indsamling, indhentning og opbevaring af de større sammenhængende datasæt, der er omfattet af den foreslåede ordning, vil ske med hjemmel i den foreslåede § 10 c, der er nærmere beskrevet i pkt. 3.1.3.2 ovenfor.

For at der kan ske behandling af oplysningerne i et større sammenhængende datasæt efter den foreslåede bestemmelse, vil behandlingen skulle opfylde betingelsen om, at behandlingen »kan have betydning« for varetagelsen af PET's opgaver. Betingelsen vil svare til den, der er foreslået i § 10 c, stk. 1 og 3. Der henvises for en nærmere beskrivelse heraf til pkt. 3.1.3.2.1 ovenfor. Betingelsen vil skulle være opfyldt for den enkelte behandling, f.eks. at hele datasættet oversættes eller gøres søgbart.

Det er for det andet en betingelse, at behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer. PET vil således eksempelvis ikke med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i datasættet kunne foretage en søgning på en bestemt person, som tjenesten er i gang med at undersøge. PET vil heller ikke med hjemmel i den foreslåede bestemmelse f.eks. kunne fremsøge oplysninger om en ansøger eller ansat som led i en sikkerhedsundersøgelse eller om en kilde. Bestemmelsen vil heller ikke give PET adgang til at samle bevismateriale i en konkret efterforskning mod fysiske eller juridiske personer ved f.eks. at programmere et it-system til at indsamle information om den pågældende person i de opbevarede datasæt eller sammenstille oplysninger til brug for sådan en efterforskning. Med de omfattede former for behandling er der således tale om en anden måde at behandle personoplysninger på end den indsamling og sammenstilling af oplysninger, der indgår i en sag mod en bestemt fysisk eller juridisk person.

Det foreslås i § 10 f, stk. 3, at hvis en behandling efter § 10 d medfører, at der udfindes oplysninger om bestemte fysiske eller juridiske personer, eller der i øvrigt i medfør af behandlingen udarbejdes efterretnings- eller analyserapporter eller andet materiale, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse for den videre behandling af de udfundne oplysninger eller udarbejdede rapporter mv.

Bestemmelsen i § 10 f, stk. 3, vil regulere, hvilke regler der finder anvendelse for produktet af de behandlinger, der foretages med hjemmel i den foreslåede § 10 d. Hvis et produkt er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 10 f, stk. 3, vil den videre behandling heraf følge PET-lovens almindelige regler. Er produktet ikke omfattet, vil den videre behandling fortsat kunne ske efter §§ 10 c og 10 d.

Indledningsvis bemærkes det, at produktet af en behandling

efter § 10 d som nævnt kan være eksempelvis en oversættelse af oplysningerne i datasættet eller en udgave af datasættet, der er struktureret på en sådan måde, at det vil være muligt at søge i det. Der kan også være tale om, at et særdeles omfattende datasæt inddeles i mindre datasæt. Ved sådanne behandlinger er der tale om forandrede udgaver af det samme datasæt. Disse produkter vil således ikke være omfattet af den foreslåede § 10 f, stk. 3, men vil skulle anses som en del af det oprindelige datasæt og opbevares efter § 10 c. En oversættelse af oplysningerne i et datasæt vil således f.eks. skulle slettes senest samtidig med det oprindelige datasæt, jf. nærmere om de foreslåede regler om sletning pkt. 3.1.3.4 nedenfor. I det omfang PET måtte ønske at foretage en analyse af oplysningerne i et oversat datasæt, vil hjemlen hertil – hvis betingelserne er opfyldt – fortsat være den foreslåede § 10 d.

Er produktet af en behandling derimod en rapport eller andet materiale, der ikke kan karakteriseres som et større sammenhængende datasæt, vil PET-lovens almindelige regler finde anvendelse for den videre behandling af dette produkt. Hvis der eksempelvis er tale om, at PET med hjemmel i den foreslåede § 10 d foretager en analyse af et datasæt, og produktet af denne analyse er en rapport, der indgår i f.eks. tjenestens opgave med at holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, vil rapporten skulle opbevares på den relevante sag og behandles efter de almindelige regler i PET-loven mv.

Ved »udfindes oplysninger om bestemte fysiske eller juridiske personer« forstår navnlig den situation, at PET med hjemmel i den foreslåede § 10 d analyserer et datasæt og fremfinder eventuelle målpersoner for nærmere undersøgelse eller efterforskninger. Den videre undersøgelse eller efterforskning af personer, som eventuelt måtte blive fremfundet, vil skulle følge de almindelige regler i PET-loven. Det betyder bl.a., at analysen, der udpeger en bestemt person, vil skulle opbevares på vedkommendes sag, hvor vedkommende bl.a. vil have ret til indirekte indsigt efter § 13, og hvor oplysningerne skal opbevares og slettes efter reglerne i §§ 9, 9 a og PET-bekendtgørelsen, samt at PET-lovens almindelige regler i øvrigt vil finde anvendelse for den videre indsamling og indhentning af oplysninger, der indgår i sagen.

Justitsministeriet bemærker i tilknytning hertil, at analyser og sammenstillinger af oplysninger, der er foretaget af it-systemer, kan indeholde fejl, være diskriminerende eller på anden måde vise sig uegnede som grundlag for at indlede en undersøgelse eller efterforskning mod en person. Det forudsættes derfor, at PET – som tjenesten gør i dag – vurderer oplysninger, analyser og resultater kritisk, og alene indleder undersøgelser mod fysiske eller juridiske personer, når der er grundlag herfor, jf. PET-lovens § 5.

Det foreslås i § 10 f, stk. 1, at PET-lovens § 6 a, stk. 3, § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13 ikke skal finde anvendelse for behandling af oplysninger i større sammenhængende datasæt efter §§ 10 c og 10 d.

Denne bestemmelse angiver enkelte bestemmelser i PET-loven, som ikke vil finde anvendelse, hvis PET foretager de afgrænsede typer af behandlinger af større sammenhængende datasæt, der vil være omfattet af de foreslåede bestemmelser i § 10 c, der vedrører indsamling, indhentning og opbevaring, og § 10 d, der angår andre former for ikke-personrettede behandlinger.

PET-lovens § 6 a, stk. 3, bestemmer som nævnt ovenfor i pkt. 3.1.1.1, at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. For at understøtte PET's arbejde med større sammenhængende datasæt foreslås det, at PET skal kunne foretage de typer af behandlinger, der er omfattet af de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d, uden at denne bestemmelse finder anvendelse. I den udstrækning princippet i PET-lovens § 6 a, stk. 3, er udtryk for almindelige uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger, lægges der med den foreslåede ordning op til i fornødent omfang også at fravige disse grundsætninger.

Behandlingen vil dermed ikke være undtaget de øvrige behandlingsprincipper i PET-lovens § 6 a, det vil sige bestemmelsens stk. 1, 2, 4, og 5. PET vil således med den foreslåede ordning fortsat skulle iagttage bl.a. krav om behandling i overensstemmelse med god databehandlingsskik.

Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af § 6 a, stk. 4, at behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne, at der endvidere skal foretages den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger, og at oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, snarest muligt skal slettes eller berigtiges. I forhold til behandling af større sammenhængende datasæt vil datakvalitetskravet, der følger af denne bestemmelse, skulle forstås i lyset af den foreslåede ordning. Der kan bl.a. overordnet peges på, at den foreslåede ordning, hvorefter behandling af oplysninger i større sammenhængende datasæt skal følge de almindelige regler i PET-loven, hvis behandlingen er målrettet bestemte personer, betydeligt vil reducere betydningen for de registrerede fysiske eller juridiske personer af, om en oplysning i et større sammenhængende datasæt fremstår korrekt. En fejlagtig eller vildledende oplysning i et større sammenhængende datasæt vil således skulle korrigeres efter § 6 a, stk. 4, hvis oplysningen med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, lagres på en enkeltsag og indgår i en undersøgelse eller efterforskning mod en bestemt fysisk eller juridisk person. Det må overordnet forventes, at større sammenhængende datasæt i længere perioder vil kunne ligge opbevaret ubehandlet i PET, hvor PET's forpligtelse efter § 6 a, stk. 4, vil være særdeles begrænset.

Hvad angår større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, vil der være forhold, der følger af karakteren af den type datasæt, der vil skulle tages i betragtning ved fortolkningen af PET-lovens §

6 a, stk. 4, herunder navnlig, at det ikke er muligt at foretage en løbende opdatering af oplysninger indhentet fra offentligt tilgængelige kilder, uden at PET vil skulle indhente flere oplysninger om berørte enkeltpersoner end nødvendigt for opgavevaretagelsen. Bestemmelsen vil i forhold til PET's behandling af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder indebære et krav om, at oplysningerne i PET's datasæt svarer til de oplysninger, der på indhentningstidspunktet fremgår af de kilder, datasættet er indhentet, indsamlet eller modtaget fra. Det er således ikke et krav, at den enkelte oplysning er objektivt korrekt. Hvis der eksempelvis på en hjemmeside på internettet er opgivet et telefonnummer tilknyttet en person, skal telefonnummeret i PET's datasæt være enslydende med det, der fremgik på hjemmesiden på indsamlingstidspunktet, og være tilknyttet den samme person. Bestemmelsen indebærer derimod ikke – så længe der er tale om opbevaring og behandling efter de foreslåede §§ 10 c eller 10 d – en forpligtelse for PET til at berigtige eller slette telefonnummeret, hvis PET bliver bekendt med, at telefonnummeret er eller var urigtigt. På samme måde vil det ikke anses som vildledende, at der i et datasæt fremgår de oplysninger om en person, som også fremgår af den offentligt tilgængelige kilde, hvorfra oplysningerne stammer. Det vil derimod kunne være vildledende, hvis f.eks. PET omstrukturerer oplysningerne på en sådan måde, at det fremstår som om, oplysningernes tilknytning til andre oplysninger er en anden, end hvad der fremgik hos kilden. Bestemmelsen vil for opbevaring og behandling af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder indebære, at hvis PET i forbindelse med varetagelsen af sine opgaver opdager, at der f.eks. i forbindelse med en oversættelse af et datasæt er forekommet den fejl, at visse typer af oplysninger fremstår urigtigt i forhold til den kilde, de hidrører fra, vil PET snarest muligt skulle slette eller berigtige dette forhold.

PET vil som udgangspunkt ikke kunne foretage en sådan kontrol med oplysninger i større sammenhængende datasæt, som tjenesten indhenter fra f.eks. FE eller udenlandske samarbejdspartnere, idet PET ikke nødvendigvis har adgang til de kilder, som oplysningerne i datasættet er indhentet fra. At PET ikke kan undersøge, om oplysninger i et større sammenhængende datasæt er urigtige eller vildledende i forhold til den kilde, de er indsamlet eller indhentet fra, indebærer ikke, at PET skal slette oplysningerne. Bliver PET imidlertid bekendt med, at oplysninger i et større sammenhængende datasæt indhentet fra f.eks. FE fremgår urigtigt i forhold til den kilde, de hidrører fra, vil PET som udgangspunkt snarest muligt skulle slette eller berigtige oplysningerne.

Indsamlingen, indhentningen og opbevaringen af de omhandlede datasæt foreslås derudover undtaget fra slettereglerne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2. Denne undtagelse er begrundet i det forhold, at bestemmelserne i § 9 a, stk. 1 og 2, vedrører omfanget af forpligtelsen til at slette sager eller dokumenter mv., som ikke opfylder behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1. De foreslåede bestemmelser

i §§ 10 c og 10 d vil indeholde en selvstændig behandlingshjemmel, hvilket vil medføre, at det som udgangspunkt er uden betydning, om der (endvidere) er hjemmel til behandlingen i § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1. Uanset at bestemmelserne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, ikke vil finde anvendelse for den foreslåede ordning, vil PET skulle slette større sammenhængende datasæt, der opbevares efter den foreslåede § 10 c, hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at datasættet ikke længere opfylder betingelserne for opbevaringen. Dette gælder uanset, om slettefristen fastsat efter den foreslåede § 10 e, er nået.

Endelig foreslås det, at større sammenhængende datasæt undtages fra den indirekte indsichtsordning efter PET-lovens § 13. Bestemmelsen giver mulighed for, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. I forhold til større sammenhængende datasæt vil det i langt de fleste tilfælde først være ved den eventuelle fremsøgning af en bestemt persons oplysninger, at oplysningerne vil komme til PET's kendskab. PET-lovens § 13 ville således, hvis den skulle finde anvendelse, medføre, at oplysninger om de personer, som søger om indirekte indsigt, vil komme til medarbejdere i PET's kendskab alene som følge af anmodningen om indirekte indsigt. Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at PET-lovens § 13 i praksis ikke vil kunne fungere efter hensigten, hvis den skal finde anvendelse for større sammenhængende datasæt, der alene opbevares eller på anden måde behandles efter de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d.

Det bemærkes, at der i større sammenhængende datasæt vil kunne indgå oplysninger om lovlig politisk virksomhed, der udøves af en her i landet hjemmehørende person, og at sådanne oplysninger som udgangspunkt vil kunne indgå i større sammenhængende datasæt, som indsamles, indhentes, opbevares og på andre måder behandles efter de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d, uden at det vil være i strid med forbuddet i PET-lovens § 11. Det vil således i sådanne situationer ikke være tale om, at oplysninger om udøvelse af lovlig politisk virksomhed i sig selv begrundet behandlingen af de pågældende oplysninger.

Det foreslås endvidere i § 10 f, stk. 2, at for andre behandlinger af oplysninger i større sammenhængende datasæt end de i §§ 10 c og 10 d nævnte, herunder behandling rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse.

Bestemmelsen vil tydeliggøre reglerne for PET's behandling af oplysningerne i større sammenhængende datasæt, hvis behandlingen ikke er omfattet af § 10 c, der angår indsamling, indhentning og opbevaring, og § 10 d, der angår andre former for ikke-personrettede behandlinger.

PET er således ikke afskåret fra at anvende oplysningerne i opbevarede datasæt som led i en undersøgelse eller efter-

forskning, men en sådan behandling vil ikke kunne foretages efter reglerne i den foreslåede ordning og vil i stedet skulle ske i henhold til PET-lovens almindelige behandlingsregler, herunder at behandlingen skal have hjemmel enten i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, og i øvrigt ske i henhold til bl.a. databehandlingsreglen i § 6 a, stk. 3, slettere reglerne i § 9 a, stk. 1 og 2, og være omfattet af den indirekte indsigtssordning efter § 13.

Hvis PET f.eks. som led i en undersøgelse eller efterforskning foretager en søgning på en bestemt fysisk person i et større sammenhængende datasæt med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, vil PET skulle kopiere eventuelle fundne oplysninger ind på vedkommendes sag, hvor vedkommende bl.a. vil have ret til indirekte indsigt efter § 13, og hvor oplysningerne skal opbevares og slettes efter reglerne i §§ 9, 9 a og PET-bekendtgørelsen.

Udtages der med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, oplysninger fra større sammenhængende datasæt, som lægges ind på f.eks. undersøgelses- eller efterforskningssager, vil det ikke medføre, at det større sammenhængende datasæt fremover vil skulle behandles efter de almindelige regler i PET-loven, herunder PET-lovens § 13. Det vil alene være de kopierede eller på anden vis udtrukne oplysninger, der vil skulle følge de almindelige regler. Datasættet som helhed vil dermed fortsat kunne opbevares og behandles efter de foreslåede bestemmelser i § 10 c og 10 d.

Hvis en behandling ikke opfylder betingelserne i eller ikke er omfattet af de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d, og behandlingen heller ikke har hjemmel i navnlig PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, vil behandlingen ikke kunne foretages i medfør af reglerne i PET-loven.

Endvidere foreslås det i § 10 f, stk. 4, at sammenstilling eller samkøring af oplysninger i større sammenhængende datasæt med andre oplysninger ikke skal kunne føre til, at oplysninger om fysiske eller juridiske personer opbevares eller på andre måder behandles i videre omfang, end hvad der gjaldt for oplysningerne før sammenstillingen eller samkøringen.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at der ikke sker en utilsigtet lempelse af de nugældende behandlings- og slettere regler i PET-loven og at det til enhver tid er muligt for PET og Tilsynet med Efterretningstjenesterne at fastslå, om en række oplysninger behandles efter de almindelige regler eller efter de foreslåede regler om større sammenhængende datasæt.

Den foreslåede ordning vil overordnet set medføre, at »reglerne følger oplysningerne«. Hvis der f.eks. med hjemmel i den foreslåede § 10 d, foretages en samkøring af et større sammenhængende datasæt med et andet større sammenhængende datasæt vil det datasæt, der er resultatet af behandlingen, ikke kunne opbevares længere, end det af de to anvendte datasæt, der tidligst skal slettes. Oplysningerne i et datasæt vil dermed ikke kunne opbevares i længere tid ved at samkøre et datasæt med andre oplysninger.

En konkret oplysning fra et større sammenhængende datasæt eller en rapport over en analyse af oplysninger i større sammenhængende datasæt vil fortsat kunne opbevares efter de nugældende regler i PET-loven, herunder § 9 om sletning, og PET-bekendtgørelsen, når oplysningen eller rapporten opbevares på en konkret sag med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1.

Bestemmelsen vil tilsvarende medføre, at hvis PET foretager en samkøring eller sammenstilling af oplysninger, som PET behandler efter de nugældende regler, med et større sammenhængende datasæt, skal der være hjemmel til at foretage denne behandling i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1. Der kan f.eks. være tale om, at PET foretager en søgning i et større sammenhængende datasæt på en række personer, der fremgår af et bestemt register, der opbevares efter de nugældende regler. Denne behandling vil skulle have hjemmel i og overholde de almindelige regler i PET-loven. De oplysninger, PET opbevarer eller behandler efter de nugældende regler, herunder PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, vil således ikke kunne behandles med hjemmel i de foreslåede §§ 10 c og 10 d – uanset, om behandlingen består i en samkøring eller sammenstilling med et større sammenhængende datasæt, der opbevares efter den foreslåede § 10 c.

Det foreslås i § 10 f, stk. 5, at hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at der i et større sammenhængende datasæt, som tjenesten har modtaget fra FE, fremgår oplysninger, som stammer fra bulkindhentning af kommunikationsdata efter § 3, stk. 1, jf. stk. 2, i lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, skal PET slette disse oplysninger, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i § 4 a, stk. 1, fører til at, PET fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om fortsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. § 4 a, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse. Hvis øjemedet med behandlingen ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal PET forelægge den fortsatte behandling for retten. § 4 a, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at hvis der opstår den situation, at PET bliver bekendt med, at der i et større sammenhængende datasæt, som PET har indhentet fra FE efter den foreslåede bestemmelse i § 10 c, stk. 3, fremgår oplysninger, der hidrører fra bulkindhentning af kommunikationsdata, og som er egnede til at afsløre journalisters kilder, vil PET som udgangspunkt straks skulle slette de pågældende oplysninger.

Med bulkindhentning af kommunikationsdata sigtes til kommunikationsdata indhentet efter § 3, stk. 1, jf. stk. 2, i FE-loven, som har en sådan karakter, at det er omfattet af de krav, som den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har

opstillet i sin praksis om bl.a. *end to end-safeguards*. Der henvises til omtalen heraf i pkt. 4.1.

Det er en betingelse for, at oplysningen vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, at oplysningen har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed. Massemedier omfattet af medieansvarsloven er: 1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, 2) lyd- og billedprogrammer, der spredes af DR, TV 2/DANMARK A/S, de regionale TV 2-virksomheder og foretagender, der har tilladelse til eller er registrerede til at udøve radio- eller fjernsynsvirksomhed, samt 3) tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan sidestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, og som i medfør af medieansvarslovens § 8, stk. 1, har indgivet anmeldelse til Pressenævnet. Hvorvidt et udenlandsk medie kan sidestilles hermed, vil bero på en konkret vurdering. Det vil blandt andet kunne indgå i vurderingen, om et givent udenlandsk medie varetager en samfuntsfunktion og har et journalistisk formål. Det vil endvidere kunne indgå, om der i det omhandlede land findes etiske retningslinjer for pressens virke, ligesom omfanget og indholdet af landets regulering af mediers virksomhed vil kunne indikere, om der er tale om et massemedie, der kan sidestilles med dem, der er angivet i medieansvarslovens § 1.

Redaktører og redaktionelle medarbejdere omfatter typisk medarbejdere, der er ansat ved det pågældende medie. Ved »redaktør« forstår den person, der har beføjelse til at træffe endelig afgørelse om et skrifts indhold eller om at udsende et program eller et indslag. Ved »redaktionelle medarbejdere« forstår eksempelvis redaktionschefer, journalister og fotografer, der er fastansat hos et medie omfattet af medieansvarslovens § 1. En redaktionel medarbejder, der udøver sit virke som freelancer, vil efter en konkret vurdering ligeledes kunne være omfattet af den foreslåede ordning, såfremt vedkommende leverer materiale til mediets redaktionelle indhold eller deltager i redigeringen heraf.

Det bemærkes, at det i praksis kan være yderst vanskeligt at konstatere, om oplysninger i større sammenhængende datasæt stammer fra en journalist. Det gør sig navnlig gældende i de tilfælde, hvor der er tale om en journalist ved et udenlandsk medie. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke med den foreslåede bestemmelse er tiltænkt, at PET skal foretage yderligere undersøgelser for at kunne fastslå, om en given person er journalist. Bestemmelsen vil således typisk finde anvendelse i de tilfælde, hvor det af de foreliggende oplysninger tydeligt fremgår, at der er tale om en journalists korrespondance med en kilde, eller tilfælde, hvor PET i anden sammenhæng har konstateret eller fået oplyst, at en given person er journalist.

En oplysning vil derudover alene være omfattet, hvis den egnet til at afsløre kildeforhold. Det vil eksempelvis være

tilfældet, hvis det på baggrund af kommunikationen kan udledes, at der er tale om kommunikation mellem en journalist og en kilde, eller såfremt journalisten i kommunikationen til andre måtte beskrive en person som sin kilde. Fremgår det af oplysningerne, at de vedrører en journalist, vil der som udgangspunkt være en formodning for, at oplysninger vedrørende vedkommende vil være egnede til at afsløre kildeforhold. Det bemærkes dog, at der kan være tilfælde, hvor denne generelle formodning efter omstændighederne vil vige for en mere konkret forventning om, at oplysningerne ikke vil være egnede til at afsløre journalistiske kildeforhold. Det drejer sig eksempelvis om tilfælde, hvor en person tilknyttet en fremmed magt måtte arbejde under dække som journalist og ikke reelt anvender journalistiske kilder.

PET vil som udgangspunkt straks skulle slette eventuelle oplysninger omfattet af den foreslåede bestemmelse, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i § 4 a, stk. 1, fører til, at PET fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om forsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. § 4 a, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse. Retten vil herefter skulle træffe afgørelse om, hvorvidt en interesseafvejning som beskrevet i § 4 a, stk. 1, fører til at, PET fortsat kan behandle oplysningerne.

Der henvises til det under pkt. 3.5.3 anførte om denne interesseafvejning, hvor den foreslåede bestemmelse i § 4 a er omtalt.

Den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4 a, stk. 4, vil finde tilsvarende anvendelse for rettens behandling af sagen. Det vil indebære bl.a., at retsmøder finder sted for lukkede døre. Hvis øjemedet med behandlingen ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal PET forelægge den fortsatte behandling for retten. § 4 a, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse. Det vil indebære, at PET snarest muligt og senest inden for 24 timer skal forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om viderebehandlingen kan godkendes. Burde oplysningerne ikke være viderebehandlet, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet. At § 4 a, stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse vil endvidere medføre bl.a., at der skal beskikkes en advokat for den person, som viderebehandlingen vedrører.

Finder retten, at hensynet til kildebeskyttelse ikke findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, skal de pågældende oplysninger straks slettes. I modsat fald kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne.

Det foreslås endvidere i § 10 f, stk. 6, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om PET's behandling af større sammenhængende datasæt. Efter denne bestemmelse vil der kunne fastsættes regler om bl.a. behandlingssikkerhed.

Hvad angår videregivelse af større sammenhængende datasæt foreslås det i § 10 g, at PET skal kunne videregive oplysninger, der indgår i større sammenhængende datasæt, efter reglerne i § 10.

Større sammenhængende datasæt vil således ikke kunne videregives til andre efter de foreslåede regler. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der ikke i den foreslåede ordning vedrørende større sammenhængende datasæt vil være selvstændig hjemmel til at videregive de omfattede datasæt. Videregivelse vil alene kunne ske i det omfang, de almindelige betingelser i PET-lovens § 10 er opfyldt for de enkelte oplysninger. Det vil betyde bl.a., at PET kan videregive oplysninger til FE, hvis videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af tjenesternes opgaver, og at §§ 6 a og 7 finder anvendelse for videregivelse af oplysninger om fysiske eller juridiske personer til andre danske forvaltningsmyndigheder, private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer, samt at en videregivelse til andre end FE kun kan ske, hvis videregivelsen efter en konkret vurdering må anses for forsvarlig.

3.1.3.4. Sletning af større sammenhængende datasæt

Det foreslås i § 10 e, at PET skal slette større sammenhængende datasæt senest 5 år fra indsamlingen, indhentningen eller modtagelsen, men at sletning af større sammenhængende datasæt kan undlades i en periode på yderligere maksimalt 5 år ad gangen, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af tjenestens opgaver gør det nødvendigt, og at et datasæt uanset eventuelle forlængelser ikke vil kunne opbevares i mere end 20 år.

En beslutning om i en periode at undlade at slette et større sammenhængende datasæt forudsætter, at datasættet fortsat er aktuelt. En undtagelse fra sletning kan eksempelvis ske, hvis datasættet vil kunne være relevant i forbindelse med fremtidige analyser, der har en vis betydning for varetagelsen af PET's opgaver. Det vil derimod eksempelvis ikke være tilstrækkeligt, at enkelte oplysninger i datasættet vil kunne være relevante i forbindelse med en igangværende efterforskning, som PET foretager. I et sådant tilfælde vil de pågældende oplysninger skulle opbevares på den konkrete sag efter de almindelige regler i PET-loven. Større sammenhængende datasæt vil skulle slettes, så snart begrundelsen for at undlade sletning ikke længere er til stede.

Det forudsættes, at det er chefen for PET eller den person, chefen delegerer kompetencen til, der vil skulle træffe beslutning om at udsætte sletningen af et datasæt. Det forudsættes derudover, at PET underretter Tilsynet med Efterretningstjenesterne, hvis PET måtte udsætte sletningen af et større sammenhængende datasæt.

Produktet af en behandling af et større sammenhængende datasæt kan som nævnt være eksempelvis en oversættelse af oplysningerne i datasættet eller en udgave af datasættet, der er struktureret på en sådan måde, at der er muligt at søge i det. Der kan også være tale om, at et særdeles omfattende datasæt inddeles i mindre datasæt. Ved sådanne behandlinger er der tale om forandrede udgaver af det samme datasæt. Disse produkter vil skulle anses som en del af det oprindelige datasæt. En oversættelse af oplysningerne i et

datasæt vil således f.eks. skulle slettes senest samtidig med det oprindelige datasæt.

3.1.3.5. Tilsyn med PET's behandling af større sammenhængende datasæt

Det forudsættes, at PET's indsamling, indhentning, opbevaring og andre former for behandling af de omfattede datasæt skal være omfattet af Tilsynet med Efterretningstjenesternes kompetence efter de gældende regler. Tilsynet vil derved kunne kontrollere, at PET's indsamling, indhentning og andre former for behandling af større sammenhængende datasæt opfylder de foreslåede betingelser og overholder de andre regler, herunder PET's interne retningslinjer, der gælder for PET's behandling af oplysninger.

Analysen og tilsvarende behandling af større sammenhængende datasæt vil derfor skulle udføres på en sådan måde, at tilsynet har mulighed for at undersøge, hvordan PET har foretaget den enkelte behandling, hvilke oplysninger der indgår, og hvordan de it-programmer, der anvendes, fungerer.

Tilsynet med PET på dette område vil i det hele følge bestemmelserne fastsat i PET-lovens kapitel 9. Det bemærkes, at der ved lov nr. 666 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere (Styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne) er foretaget en række ændringer i disse bestemmelser. Der er bl.a. sket en udvidelse af tilsynets kompetence til at omfatte efterfølgende legalitetskontrol med PET's operative opgaver, jf. PET-lovens § 18, stk. 1, og foretaget en udvidelse af tilsynets adgang til oplysninger og materiale hos PET, jf. lovens § 20. Tilsynet med PET's anvendelse af større sammenhængende datasæt vil være omfattet af dette styrkede tilsyn. Ved den nævnte lov er der ligeledes sket en styrkelse af Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne, der er nedsat i henhold til § 1 i lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester (UET-loven). Der er med ændringsloven bl.a. indført mulighed for, at Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne i ekstraordinære situationer kan beslutte at anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge konkrete sager, sagsforløb, problemstillinger mv., jf. UET-lovens § 2 a, stk. 5.

3.2. Udvidelse af PET's adgang til at tilvejebringe og behandle oplysninger med henblik på udvikling og vedligeholdelse af it-systemer

3.2.1. Gældende ret

PET's tilvejebringelse af oplysninger er reguleret i PET-lovens §§ 3 og 4. Det fremgår af § 3, at PET kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed. Endvidere fremgår det af lovens § 4, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for vareta-

gelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. PET's behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer er reguleret i PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1. Der henvises til lovforslagets pkt. 3.1.1.1 for nærmere om gældende ret vedrørende PET's tilvejebringelse, behandling, sletning og videregivelse af oplysninger mv.

PET-loven eller regler udstedt i medfør heraf indeholder ikke særskilt regulering af PET's indsamling, indhentning og behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer med henblik på udvikling og vedligeholdelse af PET's it-systemer.

PET's udvikling og vedligeholdelse af it-systemer skal – i det omfang der indgår oplysninger om fysiske og juridiske personer i udviklingen – ske inden for rammerne af bl.a. principperne i PET-lovens § 6 a, hvoraf det følger bl.a., at oplysninger skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingsskik.

Det bemærkes, at Datatilsynet, der som nærmere beskrevet i lovforslagets pkt. 3.1.1.1 ikke er tilsynsmyndighed for PET's behandling af oplysninger om fysiske personer, i vejledningen »Testdata – brug af personoplysninger ved udvikling og test af it-systemer« overordnet har vurderet, at det efter omstændighederne kan være velbegrunderet og nødvendigt at bruge personoplysninger ved udvikling og test af it-systemer. Der henvises til lovforslagets pkt. 5 for nærmere om databeskyttelsesreglerne.

3.2.2. Justitsministeriets overvejelser

I forbindelse med Justitsministeriets evaluering af PET-loven fra juni 2022 har PET peget på, at tjenesten har behov for at udnytte mulighederne i den teknologiske udvikling, herunder omfavne ny teknologi, der modsvarer et foranderligt og komplekst trusselsbillede samt øge fokus på større datamængder og håndteringen heraf, hvis tjenesten også fremover effektivt skal kunne løse sine opgaver. Det vil efter PET's vurdering bl.a. omfatte fortsat anskaffelse, udvikling og vedligeholdelse af de it-redskaber, der er nødvendige for at understøtte tilvejebringelse, bearbejdning, analyse og håndtering i øvrigt af større datamængder. PET vurderer, at der i nogle tilfælde er behov for at anvende oplysninger, herunder produktionsdata der indeholder personoplysninger, ved såvel test som udvikling.

Justitsministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes en klar og udtrykkelig hjemmel til, at PET kan anvende oplysninger til at udvikle og vedligeholde bl.a. maskinlæringsmodeller og analytiske modeller, der er nødvendige for tjenestens opgavevaretagelse, det vil sige udvikling og vedligeholdelse af it-systemer, der vil kunne medvirke til en mere effektiv og målrettet udførelse af opgaverne på tjenestens område.

PET's transformation mod at blive en mere data- og analyseorienteret efterretningsvirksomhed indebærer bl.a. en effektivisering af manuelle processer og en kvalificering af PET's

muligheder for at omsætte data til efterretninger og efterretningsanalyseprodukter. PET vil derudover have behov for udvikling og test af forskellige typer af informationssystemer og analysemodeller. Det omfatter f.eks. metoder til datastyring i forbindelse med indhentning af data samt udvikling af nye avancerede analytiske modeller til bl.a. måludpegning og mønsteranalyser. Det vil endvidere omfatte it-værktøjer til gennemgang af digitalt materiale, der er indhentet i efterretningsoperationer samt ved straffeprocessuelle tvangsindgreb i PET's efterforskninger. Disse it-værktøjer sætter bl.a. efterretningsanalytikere og efterforskere i stand til hurtigere og mere effektivt at identificere objekter eller sammenhænge af efterretningsmæssig interesse, end det ville være muligt manuelt, samt i øvrigt udnytte potentialet i de nye teknologiske muligheder.

Det bemærkes, at der i skattekontrollovens § 67 a er indført en ordning, hvorefter told- og skatteforvaltningen kan behandle, herunder samkøre, de oplysninger, told- og skatteforvaltningen er i besiddelse af, med henblik på udvikling af it-systemer, der er nødvendige for told- og skatteforvaltningens myndighedsudøvelse. Efter bestemmelsen kan told- og skatteforvaltningen indsamle og behandle alle nødvendige oplysninger om fysiske eller juridiske personers økonomiske og erhvervsmæssige forhold fra andre forvaltningsmyndigheder og offentligt tilgængelige kilder, herunder samkøre sådanne oplysninger med de oplysninger, told- og skatteforvaltningen er i besiddelse af, med henblik på udvikling af it-systemer, der er nødvendige for told- og skatteforvaltningens myndighedsudøvelse. Skatteministeren fastsætter efter bestemmelsen nærmere regler for told- og skatteforvaltningens indsamling og behandling af oplysninger omfattet af bestemmelsen, herunder regler om hvornår og til hvilke formål, oplysningerne kan indsamles og behandles, hvornår sletning af oplysningerne skal finde sted, og om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der skal iagttages ved behandlingen. Bestemmelsen i skattekontrollovens § 67 a skal administreres i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at en klar hjemmel for PET til at tilvejebringe og behandle oplysninger om fysiske og juridiske personer i forbindelse med udvikling og vedligeholdelse af it-systemer bør ledsages af betryggende sikkerhedsforanstaltninger. Dette bør efter ministeriets opfattelse navnlig omfatte, at oplysninger, der anvendes til it-udvikling, skal holdes adskilt fra PET's øvrige oplysninger, og at oplysningerne alene må anvendes til udvikling og vedligeholdelse af it-systemer. Derudover bør der fastsættes regler for sletning af oplysninger, der ikke længere behandles med henblik på it- og systemudvikling.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i en ny bestemmelse i PET-lovens § 10 h, at PET fremover skal kunne indsamle, indhente, opbevare og på andre måder behandle oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det foreslås, at disse

oplysninger holdes adskilt fra de øvrige oplysninger, PET er i besiddelse af, og at oplysningerne ikke må anvendes til andre formål end til udvikling og vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det foreslås, at PET skal slette oplysninger, når oplysningerne ikke længere indgår i udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Den foreslåede bestemmelse indebærer for det første, at PET får mulighed for – ud over at anvende de oplysninger, tjenesten allerede er i besiddelse af – at tilvejebringe oplysninger til brug for udvikling og vedligeholdelse af it-systemer.

Betingelsen for, hvornår PET kan tilvejebringe oplysninger med hjemmel i den foreslåede bestemmelse vil være, at oplysningerne indsamles eller indhentes med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er »nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver«. Det er ikke en betingelse, at selve oplysningen er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver, men alene at oplysningen tilvejebringes med den hensigt, at den skal indgå i systemudvikling eller -vedligeholdelse.

Derimod vil det være en betingelse, at det it-system, som oplysningerne tilvejebringes med henblik på udvikling af, skal være nødvendigt for varetagelsen af PET's opgaver, jf. PET-lovens § 1. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om det påtænkte it-system har en sådan karakter. Det vil i den forbindelse eksempelvis kunne tale for, at it-systemet er nødvendigt, at det vil effektivisere en væsentlig proces eller arbejdsgang, eller at it-systemet vil kunne gøre det muligt for PET at overskue, systematisere eller se sammenhænge i store datamængder, som det ikke er praktisk muligt eller hensigtsmæssigt at gøre manuelt. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke i alle tilfælde er muligt for PET at vurdere, om et it-system vil være nødvendigt for varetagelsen af tjenestens opgaver, før der er foretaget indledende undersøgelser og test. PET's efterprøvning af en formodning for, at et it-system opfylder nødvendighedsbetingelsen, vil kunne gennemføres inden for den foreslåede ordning.

Der vil eksempelvis kunne være tale om, at PET til brug for træning af maskinlæringsmodeller til objektgenkendelse kan have behov for at indsamle og indhente en stor mængde oplysninger, der indeholder repræsentative objekter af den type, som modellen skal udvikles til at fremsøge eller genkende, f.eks. billeder af bestemte motiver. En maskinlæringsmodel vil på den baggrund f.eks. kunne trænes til hurtigt og effektivt at udpege våben i et større efterforskningsmateriale. Der er således i sagens natur ikke tale om oplysninger, der tilvejebringes på grund af en operativ interesse for PET som led i sagsbehandlingen, men fordi oplysningernes karakter og egenskaber er egnede til at indgå i en udviklingsopgave, der har til formål at sikre de operative værktøjs anvendelighed for PET, f.eks. for at kunne forbedre træfprocenten for en model. Tilvejebringelsen vil

langt overvejende ske ved indsamling fra offentligt tilgængelige kilder, herunder navnlig fra internettet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer for det andet, at PET vil kunne behandle, herunder samkøre og sammenstille de omfattede oplysninger, når behandlingen sker med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for tjenestens opgavevaretagelse. Det omfatter både udvikling og test af nye it-systemer, metoder og modeller samt i forbindelse med ændring i eksisterende it-systemer, metoder og modeller. Det kan eksempelvis omhandle test af en ny eller ændret funktionalitet, konfiguration i et af tjenestens systemer eller afsluttende test af integration mellem systemer, herunder til eksterne systemer, for at sikre, at systemerne er operationelle og virker efter hensigten. Systemudviklingen vil endvidere kunne omfatte læring samt genlæring (træning, validering og test) af analysemodeller mv. Det vil desuden kunne omfatte fejlsøgning og fejlretning af systemerne eller modellerne.

Det foreslås, at behandlingen undtages fra reglerne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13.

Den foreslåede undtagelse fra slettere reglerne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, er begrundet i det forhold, at bestemmelserne i § 9 a, stk. 1 og 2, vedrører omfanget af forpligtelsen til at slette sager eller dokumenter mv., som ikke opfylder behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1. Den foreslåede ordning i § 10 h vil indeholde en selvstændig behandlingshjemmel, hvilket vil medføre, at det som udgangspunkt er uden betydning, om der (endvidere) er hjemmel til behandlingen i § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1. Uanset at bestemmelserne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, ikke vil finde anvendelse for den foreslåede ordning, vil PET skulle slette oplysninger, der opbevares efter den foreslåede § 10 h, hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at oplysningerne ikke længere opfylder betingelserne i den foreslåede § 10 h.

De oplysninger, der opbevares med hjemmel i den foreslåede § 10 h, stk. 1, vil således fortsat skulle slettes, når oplysningerne ikke længere indgår i udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Oplysninger om fysiske og juridiske personer vil skulle opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede (f.eks. borgere eller virksomheder) i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende oplysninger behandles. Det vil have formodningen klart imod sig, at oplysninger om fysiske og juridiske personer vil kunne opbevares efter den foreslåede bestemmelse i mere end 5 år.

Derudover foreslås der en undtagelse fra den indirekte indsigtsoverblik efter PET-lovens § 13. Bestemmelsen giver mulighed for, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. De oplysninger, der med den foreslåede bestemmelse vil være tale om at behandle, vil indgå i it-udvikling,

og oplysningerne vil således ikke være indhentet med et operativt formål. Oplysningerne må ikke anvendes til andre formål end til udvikling og vedligeholdelse af it-systemer, og PET vil som nævnt skulle slette oplysningerne, når de ikke længere indgår i en sådan udvikling- og vedligeholdelse. PET-lovens § 13 ville således, hvis den skulle finde anvendelse, medføre, at oplysninger om de personer, som søger om indirekte indsigt – modsat hensigten med den foreslåede bestemmelse – vil blive behandlet i en anden sammenhæng end i forbindelse med it-udvikling og -vedligeholdelse. Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at PET-lovens § 13 i praksis ikke vil kunne fungere efter hensigten, hvis den skal finde anvendelse for oplysninger, der alene opbevares eller på anden måde behandles efter den foreslåede bestemmelse i § 10 h. Der kan i den forbindelse også peges på, at de opbevarede oplysninger ikke kan anvendes til andet end systemudvikling eller -vedligeholdelse.

PET's behandling af oplysninger efter den foreslåede bestemmelse vil være underlagt kontrol fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne. Der henvises for nærmere herom til pkt. 3.1.3.5.

Det foreslås endelig, at det fastsættes, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om PET's behandling af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer. Efter denne bestemmelse vil der kunne fastsætte regler om behandlingssikkerhed.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil.

3.3. Etablering af direkte elektroniske adgange til andre forvaltningsmyndigheders systemer

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. PET-loven

Det fremgår af PET-lovens § 3, at PET kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed. Bestemmelsen i § 3 udelukker ikke, at en anden forvaltningsmyndighed etablerer en direkte elektronisk adgang for PET til myndighedens systemer og registre.

Der henvises for en nærmere beskrivelse af PET-lovens § 3 til lovforslagets pkt. 3.1.1.1.

Det fremgår af PET-lovens § 4, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Det følger af bemærkningerne til PET-lovens § 4, jf. Folketingsstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 58 ff., at bestemmelsen viderefører den retstilling, der er gældende efter retsplejelovens § 116, stk. 2, men at ordlyden af informative grunde er omskrevet, så det tydeligere fremgår,

at bestemmelsen indebærer en pligt for andre forvaltningsmyndigheder til at videregive oplysninger til PET.

PET kan efter bestemmelsen kræve oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, når oplysningerne efter PET's vurdering må antages at have betydning for varetagelse af PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. I betingelsen om, at oplysningerne må antages at have betydning for PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, ligger, at der skal være en mere konkret formodning for, at de oplysninger, som PET ønsker at indhente, vil have betydning for PET's varetagelse af disse opgaver.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at når bestemmelsen udtrykkeligt fastsætter, at andre myndigheder har pligt til at udlevere oplysninger til PET, hvis PET vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, indebærer det, at afgivende forvaltningsmyndigheder ikke selv vil skulle foretage en vurdering af, om denne videregivelsesbetingelse er opfyldt, men lægge PET's vurdering til grund.

Det fremgår endvidere samme sted i bemærkningerne, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne vil kunne efterprøve PET's vurdering af, om oplysningerne må antages at have betydning for tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det forudsættes i den forbindelse, at PET med passende mellemrum vil skulle orientere Tilsynet med Efterretningstjenesterne om anvendelsen af PET-lovens § 4.

Bestemmelsen vedrører indhentelse af oplysninger både i elektronisk og i ikke-elektronisk form og såvel fortrolige som ikke-fortrolige oplysninger, herunder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold. Bestemmelsen vedrører ikke kun personoplysninger, men også andre oplysninger, herunder oplysninger om juridiske personer. Videre fremgår det, at bestemmelse først og fremmest giver PET mulighed for at indhente allerede foreliggende oplysninger, men at tjenesten i medfør af bestemmelsen også kan anmode om løbende at modtage oplysninger – f.eks. i en situation, hvor PET overvåger en person og i den forbindelse har behov for løbende oplysninger med henblik på nærmere at fastlægge vedkommendes opholdssted, aktiviteter, kontakter mv. samt ændringer heri.

Det er endvidere anført i bemærkningerne, at PET efter bestemmelsen kan indhente oplysninger om en kreds af personer, der har rettet henvendelse til en offentlig myndighed inden for et givet tidsrum, som den efterretningsmæssige interesse knytter sig til, f.eks. en hændelse eller en begivenhed. Det fremgår videre, at det forudsættes i forarbejderne til retsplejelovens § 116, at PET i sådanne tilfælde – hvor der vil kunne blive tale om videregivelse af oplysninger om en række personer, som viser sig ikke at have relevans for tjenesten – så vidt muligt afgrænser sin forespørgsel til

den pågældende forvaltningsmyndighed, således at der ikke i videre omfang end nødvendigt bliver tale om videregivelse af oplysninger af den omhandlede karakter. Det forudsættes endvidere i det pågældende lovforslag, at PET i sådanne tilfælde inden for en rimelig tid træffer afgørelse om, hvorvidt de personer, som tjenesten har indhentet oplysninger om, har relevans for tjenesten. Videre er det anført, at hvis det viser sig ikke at være tilfældet, skal oplysningerne vedrørende de pågældende slettes. Det fremgår i den forbindelse af bemærkningerne til bestemmelsen i PET-lovens § 4, at de anførte forudsætninger i forarbejderne til retsplejelovens § 116, stk. 2, også vil gælde i forhold til § 4.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, at PET med hjemmel i PET-lovens § 4 alene kan kræve oplysninger til brug for PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og at bestemmelsen alene vedrører PET's indhentning af oplysninger fra andre (danske) offentlige myndigheder og således ikke PET's indhentning af oplysninger fra private eller udenlandske myndigheder.

Betingelsen »må antages at have betydning« har ifølge bemærkningerne til PET-lovens § 4 karakter af en juridisk standard, der løbende må udfyldes af PET og Tilsynet med Efterretningstjenesterne. Det fremgår imidlertid, at betingelsen må forstås sådan, at PET kan indhente oplysninger vedrørende personer, som er mistænkt for en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13, men også om personer, som ikke er mistænkt, men hvor der kan være anledning til at undersøge, om der er grundlag for en mistanke, f.eks. som følge af, at den pågældende er tilknyttet en personkreds eller en organisation mv., som PET undersøger.

Betingelsen »må antages at have betydning« gør det således muligt for PET at behandle oplysninger om personer på et stadie, hvor der ikke er grundlag for en egentlig mistanke, herunder grundlag for at iværksætte en efterforskning efter retsplejelovens regler eller rejse sigtelse. Det er tilstrækkeligt, at PET har en formodning bestyrket af konkrete omstændigheder om, at oplysninger om personen må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af forbrydelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13.

I betingelsen »må antages at have betydning« ligger imidlertid ifølge bemærkningerne, at der skal foreligge en vis sandsynlighed for, at oplysningen kan bidrage til PET's varetagelse af sine opgaver efter straffelovens kapitel 12 og 13. Vurderingen skal baseres på objektive holdepunkter, og det må ikke fremstå som en fjern mulighed, at oplysningerne kan have betydning for varetagelsen af disse opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af forbrydelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13. Bemærkningerne henviser i den forbindelse til forvaltningslovens § 32, hvorefter den, der virker inden for den offentlige forvaltning, ikke i den forbindelse må skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver.

3.3.1.2. Straffuldbyrdsloven og udlændingeloven

Der er på bestemte områder i dag adgang til, at PET kan indhente oplysninger fra andre myndigheder ved anvendelse af direkte systemadgange. Det drejer sig særligt for PET om ordningerne i straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 2, og udlændingelovens § 45 a, stk. 4.

Det fremgår af straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 2, at PET kan indhente oplysninger om indsatte direkte fra registre og systemer i kriminalforsorgen, i det omfang indhentelsen må antages at have betydning for varetagelsen af efterretningstjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og at PET-lovens kapitel 2 om tilvejebringelse af oplysninger finder anvendelse for indhentning af oplysninger efter bestemmelsen.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til bestemmelsen i straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 2, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 180 som fremsat, side 107, at PET med den foreslåede ordning ikke vil være afhængig af, at kriminalforsorgen skal fungere som mellemlid for tjenestens indhentning af oplysninger efter PET-lovens § 4. Det fremgår videre, at det kan være nødvendigt for PET at indhente oplysninger meget hurtigt og på alle tider af døgnet. Dette vil således effektivisere PET's opgavevaretagelse på dette område, hvor tiden ofte kan være en afgørende faktor for PET's reaktionsmuligheder mv. Ordningen vil dermed understøtte en mere effektiv opgaveløsning i PET.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 180 som fremsat, side 128 f., skal kriteriet »må antages at have betydning« forstås på samme måde som det, der fremgår af bestemmelsen i PET-lovens § 4. Derudover skal begreberne »registre og systemer« forstås bredt, hvilket først og fremmest omfatter sagsbehandlingssystemer, men det afgørende efter bestemmelsen er, om der er tale om oplysninger, som er i kriminalforsorgens besiddelse, uanset om oplysningerne findes i et sagsbehandlingssystem.

Det bemærkes i den forbindelse i bemærkningerne til bestemmelsen, at PET's direkte elektroniske adgang bl.a. forudsættes så vidt muligt afgrænset til søgninger på bestemte personer eller persongrupper, der er fastsat på forhånd mellem PET og Direktoratet for Kriminalforsorgen. Samtidig forudsættes det, at søgemulighederne afgrænses til de pågældende personer og de dele af registre og systemerne, hvor der må antages at være oplysninger af betydning for PET's opgavevaretagelse vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Endvidere forudsættes det, at der i fornødent omfang føres kontrol med de elektroniske søgninger, som de pågældende PET-medarbejdere foretager.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, at PET's adgang vil blive afgrænset således, at det alene vil være få medarbejdere hos PET, som f.eks. forbindelsesofficerer fra PET

eller lignende, der får direkte elektronisk adgang til kriminalforsorgens registre og systemer med henblik på at kunne fremsøge oplysninger om de relevante persongrupper og videregive disse internt i PET. Øvrige medarbejdere hos PET – ud over forbindelsesofficeren eller lignende – vil således ikke i medfør af bestemmelsen kunne tildeles direkte elektronisk adgang til kriminalforsorgens registre og systemer. Forbindelsesofficeren vil herefter ifølge de almindelige bemærkninger til ordningen i § 66 b, stk. 2, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 180 som fremsat, side 107, i nødvendigt omfang kunne videregive de indhentede oplysninger fra kriminalforsorgens systemer internt i PET.

Ordningen indebærer ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 180 som fremsat, side 129, ikke, at PET kan behandle personoplysninger i videre omfang, end hvad der efter gældende ret er muligt efter reglerne i PET-loven. Samtidig vil ordningen ikke indebære, at kriminalforsorgen vil skulle videregive oplysninger i videre omfang, end hvad der følger af PET-lovens § 4.

Det fremgår i øvrigt af bemærkningerne, at bestemmelsen indebærer, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne kan føre kontrol med PET's indhentning af oplysninger efter den foreslåede bestemmelse i § 66 b, stk. 2, da kriminalforsorgens videregivning af oplysningerne er omfattet af PET-lovens § 4, jf. PET-lovens § 18. Tilsynet vil ifølge de almindelige bemærkninger til den foreslåede ordning i straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 2, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, L 180 som fremsat, side 108, til brug for dette tilsyn kunne kræve enhver oplysning, som er nødvendig for at foretage kontrollen, fra den eller de myndigheder, som er dataansvarlig for de systemer og registre, som PET får elektronisk adgang til i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Det er endvidere i udlændingelovens § 45 a, stk. 4, fastsat, at PET og FE uden udlændingens samtykke elektronisk kan indhente oplysninger om en udlænding fra registre og systemer i Udlændingestyrelsen, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, Hjemrejsestyrelsen, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Flygtningenævnet og Udlændingenævnet, i det omfang indhentelsen kan have betydning for efterretningstjenesternes varetagelse af sikkerhedsmæssige opgaver.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til denne ordning, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 173 som fremsat, side 11, at det foreslås at etablere en hurtig, direkte og elektronisk adgang for PET og FE til oplysninger om udlændinge i udlændingemyndighedernes registre og systemer, herunder også de oplysninger, der i dag kun kan gives adgang til ved videregivning fra udlændingemyndighederne.

Det fremgår af bemærkningerne til den pågældende bestemmelse, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 173 som fremsat, side 14, at den foreslåede ordning, vil indebære, at PET og FE kan indhente oplysninger efter et generelt relevanskriterium (»kan have betydning«) svarende til, hvad

der i dag gælder efter udlændingelovens § 45 a, stk. 1. Det vil sige, at tjenesterne som hidtil vil kunne indhente oplysninger i tilfælde, hvor det ikke på forhånd kan udelukkes, at oplysningen har relevans for tjenesternes varetagelse af deres sikkerhedsmæssige opgaver.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at bestemmelsen skal bidrage til – gennem en hurtig, direkte og elektronisk adgang til oplysningerne i udlændingemyndighedernes registre og systemer – at gøre PET's og FE's forebyggende og PET's efterforskningsmæssige indsats mere effektiv, og at ordningen skal skabe en løsning, der er så administrativt smidig som mulig, hvor PET og FE ikke vil være afhængige af, at udlændingemyndighederne skal fungere som medlemmer for efterretningstjenesternes indhentning af oplysninger. PET og FE vil ikke med ordningen kunne tilgå oplysninger til andre formål eller i andre sammenhænge end efter gældende ret.

Bemærkningerne angiver desuden, at adgangen til oplysningerne vil ske i en særlig database, der er afgrænset fra udlændingemyndighedernes registre og sagsbehandlingssystemer, og som indeholder de oplysninger, som PET og FE skal have adgang til. Dette understøtter ifølge bemærkningerne sikkerheden omkring adgang til de rette data og mindsker belastningen på registre og systemerne. PET og FE får med ordningen ikke adgang til at opdatere data i udlændingemyndighedernes registre og systemer.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne vil kunne føre kontrol med PET's og FE's efterfølgende interne behandling af de indhentede oplysninger.

3.3.2. Justitsministeriets overvejelser

PET har i sit bidrag til Justitsministeriets rapport om erfaringerne med PET-loven bemærket, at det er tjenestens vurdering, at det bør fremgå af PET-loven, at andre forvaltningsmyndigheders videregivning af oplysninger til tjenesten – hvor det er sagligt og proportionalt – vil kunne ske gennem etablering af terminaladgang. PET anfører i den forbindelse endvidere, at indhentning fra andre myndigheder i dag i vidt omfang sker manuelt og ofte er bundet op på specifikke kontaktpunkter hos den enkelte myndighed.

Der findes allerede i dag som nævnt flere eksempler på regler vedrørende etablering af en direkte elektronisk adgang for PET til andre forvaltningsmyndigheders systemer og registre. Det gælder straffuldbyrdslovens § 66 b, stk. 2, og udlændingelovens § 45 a, stk. 4.

Det er PET's vurdering, at det af hensyn til statens sikkerhed og det aktuelle trusselsbillede er nødvendigt for tjenesten at kunne indhente oplysninger uden forsinkelse.

Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at det er af afgørende betydning for PET's operationsparathed og dermed opgavevaretagelse med bl.a. forebyggelse og efterforskning af terrorisme, at tjenesten har hurtig og effektiv adgang til

oplysninger i de registre og systemer, som vurderes relevante.

Justitsministeriet finder således, at der bør indføres en generel hjemmel i PET-loven til, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET kan etablere direkte elektronisk adgang for tjenesten til relevante registre og systemer, hvorved PET fremover i et vist omfang vil kunne få adgang til selv at indhente de oplysninger, som den anden forvaltningsmyndighed ellers ville være forpligtet til at videregive til PET efter den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 4.

Det er ministeriets opfattelse, at de oplysninger, der vil kunne indhentes direkte fra forvaltningsmyndigheders registre og systemer ikke bør gå ud over, hvad forvaltningsmyndigheden på anmodning vil være forpligtet til at videregive til PET efter de nugældende regler, herunder navnlig PET-lovens § 4.

Tilsynet med Efterretningstjenesterne bør endvidere efter Justitsministeriets opfattelse have mulighed for at kontrollere og gøre sig bekendt med PET's begrundelse for at etablere eller ændre direkte elektroniske adgange, ligesom tilsynet løbende bør orienteres om anvendelsen af etablerede adgange.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET kan etablere direkte elektronisk adgang for tjenesten til relevante registre og systemer med henblik på tjenestens indhentning af oplysninger omfattet af bestemmelsen i PET-lovens § 4, stk. 1, hvis tjenesten vurderer, at en sådan adgang er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Bestemmelsen vil indebære, at der vil kunne etableres en direkte elektronisk adgang, når der er enighed mellem de relevante myndigheder om etableringen. I praksis vil etableringen ske på PET's initiativ på baggrund af tjenestens vurdering af behovet for en sådan adgang. Det forudsættes, at den videre håndtering af en anmodning fra PET om at etablere direkte elektronisk adgang som udgangspunkt vil skulle drøftes mellem den vedkommende minister og justitsministeren. Der vil i den forbindelse i sagens natur skulle tages højde for de eventuelle omkostninger, der vil være forbundet med at etablere en direkte elektronisk adgang.

Begreberne »registre og systemer« vil skulle forstås bredt, og vil omfatte bl.a. sagsbehandlingssystemer. Det afgørende efter bestemmelsen vil i den forbindelse være, om der er tale om oplysninger, som er i den pågældende myndigheds besiddelse, uanset om oplysningerne findes i et sagsbehandlingssystem.

Ved begrebet »direkte elektronisk adgang« forstås en elektronisk adgang for PET til at tilgå myndighedens elektroniske systemer og registre på samme måde, som myndighedens medarbejdere kan tilgå den pågældende myndigheds

systemer og registre. Det vil dog være muligt at fastlægge den nærmere adgang for PET til forvaltningsmyndighedens systemer og registre efter en konkret drøftelse mellem PET og forvaltningsmyndigheden.

Den foreslåede ordning vil ikke berøre det indholdsmæssige område for, hvilke oplysninger andre forvaltningsmyndigheder skal videregive til PET efter PET-lovens § 4 (der bliver § 4, stk. 1). Den foreslåede ordning vedrører derfor udelukkende den metode, der anvendes til at fremskaffe de pågældende oplysninger.

Det vil være en betingelse, at etableringen af den pågældende direkte elektroniske adgang er nødvendig for varetagelsen af PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det vil bero på PET's vurdering i de enkelte tilfælde, om det er tilfældet. Den myndighed, hvis register PET ønsker adgang til, vil således ikke skulle foretage en sådan vurdering, men vil kunne etablere adgangen, når PET anmoder om det.

Det vil skulle indgå i PET's vurdering, hvilken betydning for tjenestens arbejde det vil have, at PET med en direkte elektronisk adgang ikke vil være afhængig af, at den pågældende forvaltningsmyndighed skal fungere som mellemlid for tjenestens indhentning af oplysninger efter den nugældende § 4 (der med lovforslaget bliver § 4, stk. 1).

Det vil også skulle indgå i vurderingen af, om nødvendighedskriteriet er opfyldt, hvorvidt den direkte elektroniske adgang er begrænset til det, der er påkrævet for at opnå formålet. Som udgangspunkt vil adgangen skulle afgrænses til f.eks. søgninger på bestemte personer, persongrupper eller dele af registre og systemer. Der vil også skulle tages stilling til PET's interne kontrol med de elektroniske søgninger, som de pågældende PET-medarbejdere foretager. En direkte elektronisk adgang vil også som udgangspunkt skulle afgrænses således, at det alene vil være bestemte medarbejdere hos PET, som f.eks. forbindelsesofficerer fra PET eller lignende, der får direkte elektronisk adgang til de pågældende registre og systemer med henblik på at kunne fremsøge oplysninger om de relevante persongrupper og videregive disse internt i PET.

Det forudsættes, at etablering af direkte elektroniske adgange alene vil kunne ske efter forudgående godkendelse fra chefen for PET eller tjenestens juridiske chef.

Det forudsættes i den forbindelse, at der i alle tilfælde udarbejdes og opbevares en skriftlig begrundelse for, at etableringen af en direkte elektronisk adgang opfylder de foreslåede betingelser. Denne begrundelse vil skulle udleveres til Tilsynet med Efterretningstjenesterne, hvis tilsynet anmoder om det, jf. PET-lovens § 20, stk. 1.

Derudover foreslås det, at PET underretter Tilsynet med Efterretningstjenesterne om etablering, anvendelse, ændring eller nedlæggelse af en direkte elektronisk adgang.

Dette vil medføre bl.a., at PET med passende mellemrum vil skulle orientere Tilsynet med Efterretningstjenesterne om, hvilke direkte elektroniske adgange – etableret med hjemmel i den foreslåede bestemmelse – der eksisterer, samt i hvilket omfang tjenesten har gjort brug af de pågældende adgange. Det bemærkes i forlængelse heraf, at det fremgår af PET-bekendtgørelsens § 13, at PET løbende orienterer Tilsynet med Efterretningstjenesterne om anvendelsen af PET-lovens § 4.

Det foreslås, at i det omfang det er nødvendigt for Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol med PET's direkte elektroniske adgang til en anden forvaltningsmyndigheds registre eller systemer, finder PET-lovens § 20, stk. 1 og 8 tilsvarende anvendelse for tilsynets adgang til oplysninger og materiale hos den pågældende forvaltningsmyndighed. Det vil bl.a. indebære, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne også hos den myndighed, til hvis register eller system, der er etableret direkte elektronisk adgang, vil kunne kræve enhver oplysning og alt materiale, der kan have betydning for tilsynets virksomhed, hvis PET f.eks. ikke er besiddelse af de oplysninger, tilsynet påtænker at indhente i forbindelse med en konkret kontrol. Det forudsættes imidlertid som klart udgangspunkt, at tilsynet vil kunne indhente de fornødne oplysninger hos PET.

Endelig foreslås det, at justitsministeren efter forhandling med vedkommende minister skal kunne fastsætte nærmere regler om de enkelte direkte elektroniske adgange, der etableres.

Sådanne regler vil bl.a. kunne fastsætte de begrænsninger, der eventuelt måtte være i PET's direkte elektroniske adgang, herunder i forhold til hvilke medarbejdere i PET, der kan foretage søgninger, og hvilke dele af de omfattede registre og systemer, der kan søges i. Det vil ikke være en forudsætning for etableringen af en direkte elektronisk adgang, at der er fastsat nærmere regler for udformningen og anvendelsen heraf.

Det bemærkes overordnet, at den foreslåede bestemmelse ikke vil berøre PET's øvrige adgang til oplysninger, som er umiddelbart tilgængelige for tjenesten i medfør af PET-lovens § 3, herunder PET's adgang til CPR-registeret. Bestemmelsen berører eksempelvis heller ikke, at PET som en del af Rigspolitiet herigennem har en umiddelbar adgang til politiets centrale registre, databaser mv.

PET's behandling af oplysninger indhentet i medfør af den foreslåede bestemmelse vil på samme måde som PET's behandling af oplysninger indhentet i medfør af den gældende § 4 skulle ske i overensstemmelse med kravene hertil i PET-lovens kapitel 5. Det indebærer bl.a., at PET's behandling af de indhentede oplysninger skal ske i overensstemmelse med god databehandlingsskik, jf. PET-lovens § 6 a, stk. 1, at PET alene kan behandle personoplysninger, hvis der er hjemmel hertil i § 7, stk. 1, nr. 1-3, og at oplysninger om juridiske personer alene kan behandles, hvis der er hjemmel hertil i § 8, stk. 1, nr. 1-3. Derudover er PET forpligtet til at slette

de indhentede oplysninger efter reglerne i PET-lovens §§ 9 og 9 a og regler udstedt i medfør heraf. Bestemmelsen indebærer således ikke, at PET kan behandle personoplysninger i videre omfang, end hvad der efter gældende ret er muligt efter de nugældende regler i PET-loven.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8 og 17, og bemærkningerne hertil.

3.4. Præcisering af PET's opgaver

3.4.1. Gældende ret

3.4.1.1. PET-loven

PET-loven indeholder i § 1 en opregning af, hvilke opgaver PET skal varetage. Efter bestemmelsens stk. 2 kan justitsministeren bestemme, at andre opgaver, som har sammenhæng med de i stk. 1, nr. 1-7, nævnte opgaver, kan henlægges til PET. Bestemmelsen indeholdt oprindeligt nr. 1-8, men blev ved lov nr. 1727 af 27. december 2016 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) tilpasset, således at den dagældende nr. 2 om PET's opgave med at forebygge, efterforske og modvirke andre alvorlige forbrydelser, der truer den nationale eller internationale samfundsorden, blev ophævet.

Det fremgår af PET-lovens § 1, stk. 1, at PET har til opgave at 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, 2) udarbejde trusselvurderinger, 3) bistå det øvrige politi, 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager, 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

Af bemærkningerne til PET-lovens § 1, stk. 1, jf. Folketings-tidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 54 ff., fremgår det, at der ved § 1, stk. 1, nr. 1-8 (nu nr. 1-7), er tale om en kodificering af gældende ret. Det fremgår derudover, at PET også i fremtiden skal have til opgave at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, og at PET således skal forebygge, efterforske og modvirke handlinger og foretagender, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for bevarelsen af Danmark som et frit, demokratisk og sikkert samfund, for rigets selvstændighed og sikkerhed samt for den lovlige samfundsorden.

Det fremgår videre samme sted af bemærkningerne til § 1, stk. 1, nr. 1, at PET – som tjenesten allerede gør i dag – skal arbejde forebyggende. Første led i en sådan indsats indebæ-

rer, at PET gennem overvågning, indsamling, bearbejdning og analyse af oplysninger tilvejebringer den bedst mulige information med henblik på at afværge forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13. Andet led i den forebyggende indsats består i at modvirke og bekæmpe, at sådanne forbrydelser realiseres eller udvikler sig.

Herudover fremgår det i bemærkningerne, at PET skal efterforske begåede forbrydelser, og at PET kun kan foretage efterforskning og strafferetlige tvangsindgreb efter reglerne i retsplejeloven. Dette indebærer, at PET kun kan iværksætte en egentlig strafferetlig efterforskning, hvis betingelserne herfor i retsplejelovens § 742, stk. 2, er opfyldt.

Der følger videre af bemærkningerne, at en del af PET's opgaver efter stk. 1, nr. 1, er at forebygge, efterforske og modvirke terrorisme og lignende forbrydelser, jf. straffelovens §§ 114-114 e. En anden opgave for PET efter stk. 1, nr. 1, er at forebygge, efterforske og modvirke ekstremisme, jf. navnlig straffelovens §§ 114 f-114 g og 118, det vil sige forbrydelser, hvor der anvendes ekstreme og udemokratiske metoder for at nå politiske, ideologiske eller religiøse mål. Som eksempel nævnes politisk eller ideologisk motiverede handlinger begået af grupperinger eller enkeltpersoner i form af vold, hærverk eller lignende mod politiske modstandere, etniske eller religiøse minoriteter, udenlandske ambassader og konsulater eller særlige erhverv. Den præventive opgave består i at overvåge og søge at forhindre, at f.eks. grupperinger på den yderste højre- eller venstrefløj benytter ekstreme og udemokratiske metoder. Midlerne hertil vil være de oplysninger, som efterretningstjenesten indsamler, bearbejder og analyserer med henblik på at tilvejebringe mest mulig information om påtænkte handlinger af den nævnte karakter.

Det er anført i bemærkningerne til bestemmelsen, at det også i fremtiden vil være en central opgave for PET at forebygge, efterforske og modvirke fremmede magters eller organisationers ulovlige efterretningsvirksomhed, jf. navnlig straffelovens §§ 107 og 108.

Ifølge bemærkningerne adskiller PET's forebyggelse, efterforskning og modvirkning af spionage sig på væsentlige punkter fra den strafferetlige efterforskning, som det øvrige politi foretager. Desuden vil efterforskning på baggrund af en mistanke om spionage kunne nødvendiggøre særlig sagkundskab og anvendelse af særlige efterforskningsmetoder.

Det bemærkes i øvrigt, at formålet med PET's efterforskninger ikke alene er at opklare og strafforfølge strafbare handlinger, men derimod mere generelt at beskytte Danmark mod sikkerhedstrusler. Dette indebærer, at PET's efterforskninger har et bredere sigte, hvor målet er at identificere, forstå og afværge trusler mod den nationale sikkerhed. Selvom PET's efterforskning og brug af tvangsindgreb – ligesom for det øvrige politi – sker efter retsplejelovens regler, jf. PET-lovens § 6, er karakteren af PET's efterforskninger

således ofte anderledes end traditionelle politiefterforskninger. I modsætning til traditionelle politiefterforskninger, der bygger på konkrete beviser som vidneudsagn og fysiske beviser, baserer PET's efterforskninger sig i mange tilfælde på forskellige typer efterretningsinformation, ligesom de ofte indledes på et væsentligt tidligere stadie. PET's efterforskninger opstartes således ofte på baggrund af generelle trusselsvurderinger og tidlige indikationer på potentiel skadelig aktivitet, og dermed før der foreligger konkrete indicier eller beviser på en forbrydelse. Mistankegrundlaget for et tvangsindgreb baseres derfor i PET's sager ofte på kendt viden om aktørernes arbejdsmetoder (*modus operandi*) samt efterretninger fra samarbejdspartnere snarere end på konkrete indicier eller beviser. Derudover står PET over for professionelle modstandere, herunder statslige aktører, der har høj sikkerhedsbevidsthed og ofte anvender sofistikerede metoder og teknologier for at opnå deres mål. Dette stiller særlige krav til PET's efterforskninger, som ofte vil være mere vanskelige, strække sig over længere tid og kræve brug af avancerede efterforskningsmidler.

Hvad angår PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 3 (nu nr. 2), fremgår det af bemærkningerne, at PET fortsat skal varetage opgaven med at udarbejde trusselsvurderinger. Udarbejdelse af trusselsvurderinger er ifølge bemærkningerne af væsentlig betydning både for PET's eget arbejde og PET's samarbejdspartnere. Det forudsættes i bemærkningerne, at det også i fremtiden bliver en central opgave for PET at udarbejde trusselsvurderinger med henblik på at identificere, vurdere og søge at afværge sikkerhedsmæssige trusler mod riget og den nationale sikkerhed.

Ifølge bemærkningerne til PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 4 (nu nr. 3), er det en selvstændig opgave for PET at bistå det øvrige politi, og det fremgår, at PET i vidt omfang bistår det øvrige politi, idet PET bl.a. løbende videregiver oplysninger om mulig (anden) kriminalitet, som PET bliver opmærksom på i forbindelse med sine forebyggelses- og efterforskningsopgaver. Det fremgår videre, at bestemmelsen indebærer, at PET fortsat vil kunne yde det øvrige politi bistand i særlige politiindsatser, herunder bistand fra aktionsstyrken og forhandlergruppen, f.eks. i forbindelse med løsning af gidselsituationer eller særligt farlige anholdelser.

I praksis varetager PET i visse situationer sådanne opgaver i samarbejde med andre myndigheder, uden at det øvrige politi bliver involveret, eksempelvis ved løsning af gidselsituationer eller evakuering i udlandet.

Hvad angår PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 7 (nu nr. 6), er det beskrevet i de almindelige bemærkninger til PET-loven, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 12 f., at PET er ansvarlig for beskyttelsen af Kongehuset, herunder besøgende til kongefamilien, regeringens medlemmer og andre ledende offentlige personer. PET skal endvidere efter behov yde personbeskyttelse til ambassadører og visse fremtrædende udenlandske besøgende (»VIP-personer«). Ved PET's personbeskyttelsesopgaver forstås ifølge bemærkningerne beskyttelse af en person mod angreb på liv

og legeme eller mod i øvrigt at lide fysisk overlast ved på nært hold at beskytte og bevogte den pågældende person (livvagtstjeneste/bodyguardtjeneste). Opretholdelse af ro og orden i øvrigt samt varetagelse af andre personers sikkerhed varetages af det øvrige politi.

Det fremgår videre af bemærkningerne til bestemmelsen, at PET løbende skal vurdere sikkerhedsmæssige trusler og fastlægge et passende beskyttelsesniveau i forhold til de pågældende personer og de institutioner, de tilhører, samt i forhold til udenlandske diplomatiske repræsentationer og internationale organisationer i Danmark. Efterretningstjenesten forestår endvidere kontakten mellem disse institutioner mv. og dansk politi i sikkerhedsspørgsmål. PET skal herudover indgå i løsningen af en række andre forebyggende sikkerhedsopgaver i forbindelse med statsbesøg eller andre arrangementer med relation til Kongehuset, Folketinget og regeringen, hvor der vurderes at være et særligt sikkerhedsbehov, herunder f.eks. i forbindelse med afviklingen af topmøder, internationale konferencer eller andre større begivenheder i Danmark. Det vil i den forbindelse være efterretningstjenestens opgave at koordinere sikkerhedsindsatsen i forhold til det lokale politi og komme med anbefalinger til konkrete sikkerhedsforanstaltninger.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 7 (nu nr. 6), jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 (som fremsat, side 56, at livvagtstjeneste på grund af den operationelle karakter adskiller sig fra mange af PET's øvrige opgaver. PET har imidlertid som led i sine øvrige opgaver en særlig indsigt i det aktuelle trusselsbillede og har omfattende erfaring med at udarbejde og handle på baggrund af trusselvurderinger, hvorfor PET også i fremtiden bør varetage denne opgave.

Det forudsættes i bemærkningerne til bestemmelsen, at rammerne for PET's opgavevaretagelse i forbindelse med livvagtstjeneste beskrives i en instruks. Under hensyn til denne opgaves særlige karakter bør instruksen ikke være offentlig tilgængelig. Ifølge bemærkningerne vil bestemmelsen i stk. 1, nr. 7, ikke afskære det øvrige politi fra efter omstændighederne at udføre personbeskyttelsesopgaver, herunder livvagtstjeneste. Andre beskyttelsesforanstaltninger end livvagtstjeneste, f.eks. afspærring og opretholdelse af ro og orden, er ikke omfattet og forudsættes fortsat på det operative plan varetaget af det øvrige politi.

3.4.1.2. FE-loven

FE's opgaver er fastlagt i FE-lovens kapitel 1. Det fremgår af FE-lovens § 1, stk. 1, at FE er Danmarks udenrigsefterretningstjeneste og militære efterretningstjeneste, og at denne efterretningsmæssige virksomhed er rettet mod forhold i udlandet, og tjenesten har til opgave at 1) tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik, 2) medvirke til at forebygge og modvirke trusler mod Danmark og danske interesser og 3) i den forbindelse indsamle, indhente, bearbejde, analysere og formidle oplysninger om forhold i udlandet af betydning for

Danmark og danske interesser, herunder for danske enheder mv. i udlandet.

Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af bemærkningerne til FE-lovens § 1, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 163 som fremsat, side 39, at FE gennem indhentning, indsamling, bearbejdning og analyse af informationer skal levere rettidige og relevante efterretninger inden for prioriterede områder, så Danmark som suveræn stat kan føre sin udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik bl.a. på grundlag af selvstændige, nationale efterretningsmæssige vurderinger. FE skal efter bemærkningerne til bestemmelsen i medfør af stk. 1 indsamle og indhente informationer om internationale forhold fra en bred vifte af informationskilder, der strækker sig fra åbne kilder, f.eks. massemedier, tidsskrifter, bøger, offentlige databaser mv., til anvendelse af lukkede kilder, f.eks. personkilder, elektronisk indhentning fra tjenestens installationer i ind- og udlandet og via samarbejde med bl.a. andre landes sikkerheds- og efterretningstjenester.

3.4.2. Justitsministeriets overvejelser

PET står over for et stadigt mere komplekst og omskifteligt trusselsbillede, hvor de alvorlige trusler mod Danmarks indre sikkerhed bl.a. udgår fra militante islamistiske terrorbevægelser, højreekstreme enkeltpersoner og grupperinger samt andre staters efterretningsaktiviteter rettet mod Danmark og danske virksomheder. Hertil kommer, at den teknologiske udvikling medfører, at truslerne mod Danmarks indre sikkerhed har ændret grundlæggende karakter. De alvorlige trusler mod Danmarks indre sikkerhed bliver således stadig mere komplicerede at imødegå, hvilket bl.a. er en følge af, at de aktører, som PET står over for, får adgang til stadig mere avancerede teknologier. Udviklingen har medført en række nye forventninger til, hvilke opgaver PET som indenrigsefterretningstjeneste skal kunne løse.

Den sikkerhedspolitiske udvikling, herunder den øgede trussel fra fremmede stater, har medført, at PET's opgaver som efterretningstjeneste har udviklet sig i de senere år. Hvor PET's efterretningsarbejde i en årrække har været primært fokuseret på at reducere konkrete trusler mod landets sikkerhed, herunder fra terrorisme og efterforskninger rettet mod konkrete terroraktiviteter og -grupper, har PET i dag fokus på et større og mere komplekst trusselsbillede, hvor truslen fra statslige aktører fylder mere. Det kommer til udtryk bl.a. ved PET's løbende udarbejdelse af vurderinger af terror- og spionagetruslen mod Danmark. Samtidigt er der kommet en større forventning til, at PET er i stand til over for bl.a. Folketinget og regeringen at beskrive og forudsæ udviklingen i dette trusselsbillede, herunder løbende identificere nye tendenser, fænomener og aktører, som har betydning for sikkerheden i Danmark, og samtidig modvirke trusler på andre måder end gennem strafforfølgning. Som eksempel er uddannelses- og forskningssektoren i dag et højt prioriteret indsatsområde for PET's rådgivning, da danske uddannelses- og forskningsinstitutioner er blandt de førende i verden på en række vidensområder, hvilket gør dem

til potentielle mål for spionage og andre former for uønsket vidensoverførsel. Herudover har et ændret trusselsbillede og en skærpet geopolitisk situation i de seneste år medført et øget behov for efterretningsanalyser i relation til økonomisk sikkerhed, herunder i forhold til bl.a. udenlandske investeringer i danske virksomheder, der beskæftiger sig med kritisk infrastruktur, samt eksport af teknologier med dobbelt anvendelse eller teknisk viden herom.

Denne udvikling har en nær sammenhæng med PET's transformation mod at blive en data- og analysedrevet efterretningsvirksomhed. For at opfylde de krav og forventninger, der er til PET som indenrigsefterretningstjeneste, skal PET effektivt kunne indsamle og analysere store datamængder. Dette inkluderer evnen til at genkende og forudse mønstre og tendenser i trusselsbilledet samt til at identificere afvigelser fra normale aktiviteter på relevante områder. Der henvises i den forbindelse til lovforslagets pkt. 3.1.3.3 om PET's anvendelse af større sammenhængende datasæt.

Udviklingen afspejler en generel tendens i Vesteuropa, hvor øget fokus på nationale sikkerhedsspørgsmål har ført til, at indenrigsefterretningstjenester generelt har fået en større og bredere tværsektoriel rolle i forhold til at levere rettidige og relevante informationer samt *policy input* på sikkerhedsområdet med henblik på bl.a. at modvirke truslen fra statslige aktører.

Det er Justitsministeriets vurdering, at PET-loven i højere grad bør fastslå PET's rolle som indenrigsefterretningstjeneste og sikkerhedstjeneste og afspejle forventningen om, at PET kan beskrive og forudse udviklingen i trusselsbilledet, herunder ved løbende at identificere nye tendenser, fænomener og aktører, som kan have betydning landets sikkerhed, og tegne et rettidigt og præcist efterretningsbillede til Folketinget og regeringen med henblik på at understøtte strategiske beslutninger på det sikkerhedspolitiske område. Det gælder både inden for terror- og spionageområdet og i forhold til andre sikkerhedstrusler mod Danmark.

Justitsministeriet finder det i den forbindelse hensigtsmæssigt, at det præciseres i PET-loven, at det er en selvstændig opgave for PET at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver og for dansk sikkerhedspolitik. Formuleringen i PET-loven vil derved i øvrigt komme til at stemme bedre overens med den formulering, der findes i FE-lovens § 1, stk. 1, nr. 1, hvorefter FE som Danmarks udenrigsefterretningstjeneste og militære efterretningstjeneste har til opgave at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det i PET-lovens § 1, stk. 1, præciseres, at PET er Danmarks indenrigsefterretningstjeneste og sikkerhedstjeneste. Der vil ikke være tale om en indholdsmæssig ændring af gældende ret, men om at PET's rolle vil fremgå klarere af loven.

PET-lovens § 1 vil dermed afspejle, at PET overordnet varetager både efterretningsmæssige opgaver, f.eks. indsamling, indhentning og analyse af oplysninger om trusler mod statens selvstændighed og sikkerhed, og sikkerhedsopgaver, f.eks. iværksættelse af trusselsreducerende operationer og udførelse af personbeskyttelse.

Denne indsats indebærer som hidtil, at PET gennem overvågning, indsamling, bearbejdning og analyse af oplysninger tilvejebringer den bedst mulige information med henblik på bl.a. at afværge og efterforske nogle af de mest alvorlige forbrydelser. Denne opgave er blevet væsentligt vanskeliggjort, idet den skærpede trussel mod Danmarks indre sikkerhed i stigende grad udgår fra aktiviteter i udlandet. PET vil i den forbindelse kunne tilvejebringe oplysninger efter reglerne i PET-lovens kapitel 2. For PET's efterforskning og tvangsindgreb mv., herunder når der er tale om foranstaltninger, der kan omfatte fysiske eller juridiske personer i udlandet, gælder reglerne i retsplejeloven, jf. PET-lovens § 6. Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre herved.

Det foreslås derudover, at det tydeliggøres i PET-lovens § 1, at PET har til opgave at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver og for dansk sikkerhedspolitik. Samtidig foreslås det at opheve bestemmelsen om, at PET har til opgave at udarbejde trusselsvurderinger.

Det vil ikke være tale om en ændring af gældende ret, men om at PET-loven fremover bedre vil afspejle det arbejde, PET udfører.

Bestemmelsen vil overordnet omfatte tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag for dels tjenestens varetagelse af sine øvrige opgaver efter PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2-7, herunder bl.a. forebyggelse af forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og rådgivning af offentlige myndigheder og private, og dels tilvejebringelsen af det vidensgrundlag, der løbende efterspørges af bl.a. Folketinget og regeringen i forbindelse med arbejdet med sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af PET's øvrige opgaver og for dansk sikkerhedspolitik vil omfatte PET's opgave med at udarbejde trusselsvurderinger, jf. den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2. Den pågældende bestemmelse foreslås derfor ophævet. Udarbejdelse af trusselsvurderinger vil fortsat være af væsentlig betydning både for PET's eget arbejde og PET's samarbejdspartnere, navnlig med henblik på at identificere og vurdere trusler mod riget og den nationale sikkerhed eller f.eks. trusler mod enkelte personer eller virksomheder. PET vil fortsat til brug for udarbejdelsen af trusselsvurderinger kunne inddrage den indsigt i den aktuelle trusselsituation, som tjenesten opnår som led i varetagelsen af sine øvrige opgaver, herunder med kontrapionage og kontraekstremisme. Der kan i den forbindelse peges på, at PET fortsat vil kunne efterforske og foretage tværgående efterretningsanalyser i relation til økonomisk sikkerhed, her-

under i forhold til bl.a. udenlandske investeringer i danske virksomheder, der beskæftiger sig med kritisk infrastruktur, samt eksport af teknologier med dobbelt anvendelse eller teknisk viden herom

PET's arbejde med at tilvejebringe et sådant efterretningsmæssigt grundlag vil skulle ske inden for rammerne af de nugældende regler – det vil sige gennem egen tilvejebringelse og behandling af oplysninger, herunder som led i konkrete efterforskninger, og gennem deling af efterretninger nationalt og internationalt – med de ændringer, der lægges op til med dette lovforslag, herunder navnlig adgangen for PET til at tilvejebringe og behandle større sammenhængende datasæt.

Hvad angår tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag til brug for varetagelsen af PET's øvrige opgaver, det vil sige opgaverne i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2-7, vil bestemmelsen tydeliggøre det forhold, at der bag varetagelsen af hver enkelt af PET's opgaver ligger et forudgående arbejde for tjenesten med at undersøge og holde sig orienteret om udviklingen i samfundet, de aktuelle trusler, visse miljøer mv.

Tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver er en kerneopgave, der har betydning for den samlede efterretningsproces fra indsamling og indhentning til bearbejdning, analyse, formidling og anvendelse af handlingsorienterede informationer (efterretninger) eller efterretningsanalyser, der løbende kan opfylde de aktuelle efterretningsbehov på strategisk, taktisk og operativt niveau. PET's efterretningsarbejde danner desuden grundlaget for PET's virke som sikkerhedstjeneste, herunder PET's trusselsreducerende operationer, sikkerhedsrådgivning og personbeskyttelse.

Ved »det efterretningsmæssige grundlag« vil skulle forstås de informationer, analyser, rapporter mv., der er tilvejebragt og udarbejdet af PET efter reglerne i PET-loven, f.eks. brede efterretningsanalyser, herunder identificering og kortlægning af tendenser, hændelser, fænomener, mønstre og begivenheder. Det efterretningsmæssige grundlag vil kunne danne grundlag for beslutningstagning i forbindelse med konkrete taktiske, operationelle og strategiske beslutninger. Det kan eksempelvis være tilfældet, at det efterretningsmæssige grundlag, som PET har tilvejebragt, viser, at der pågår omfattende påvirkningsoperationer i Danmark, som således vil være et område, som PET kan prioritere, eller det efterretningsmæssige grundlag kan vise en øget aktivitet i højre- eller venstrestremistiske miljøer, hvorefter PET kan intensivere sit fokus herpå.

Det efterretningsmæssige grundlag i form af bl.a. informationer, analyser, rapporter mv., der er tilvejebragt og eventuelt udarbejdet af PET i medfør af reglerne i PET-loven, vil på samme måde kunne danne grundlag for dansk sikkerhedspolitik, eksempelvis når regeringen anmoder PET om at redegøre for omfanget af en trussel eller udviklingen i et bestemt miljø.

Det foreslås derudover, at det præciseres i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 3, at PET bistår det øvrige politi eller andre forvaltningsmyndigheder, herunder i særlige politiindsatser og i udlandet. Derved foreslås det præciseret, at PET's opgave med at yde bistand til det øvrige politi i visse tilfælde, navnlig i forbindelse med gidselsituationer eller evakuering, også forudsætter PET's tilstedeværelse i andre lande, ligesom det præciseres, at PET i visse situationer løser sådanne opgaver i samarbejde med andre myndigheder, uden at det øvrige politi bliver involveret.

På samme måde foreslås det præciseret i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 6, at PET's opgave med at beskytte personer, organisationer og myndigheder også kan forekomme i udlandet.

Det vil med ændringen blive præciseret, at det også er PET's opgave at beskytte personer, organisationer og myndigheder, når de pågældende befinder sig uden for Danmarks grænser. Når en person under beskyttelse, herunder i form af livvagtsbeskyttelse, rejser uden for Danmarks grænser, rejser PET efter omstændighederne med. Den foreslåede præcisering har til formål at skabe klarhed om, at PET's sikkerhedsopgave ikke ophører, når den pågældende person opholder sig i udlandet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-4 og 6, og bemærkningerne hertil.

3.5. Krav om retskendelse for PET's anmodninger til FE om søgning i rådata

3.5.1. Gældende ret

3.5.1.1. PET-loven

PET er efter PET-lovens § 1 tillagt en række opgaver. Det fremgår af § 1, stk. 1, at PET har til opgave bl.a. at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13. For en nærmere beskrivelse af lovens § 1 henvises til pkt. 3.4.1.1.

Reglerne om tjenestens tilvejebringelse af oplysninger er reguleret i PET-lovens kapitel 2, der omfatter bestemmelserne §§ 3 og 4. Af bestemmelsen i § 3 fremgår det, at PET kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 57 f., at det med bestemmelsen præciseres, at tjenestens indsamling og indhentning af oplysninger alene skal opfylde en relevansbetingelse, det vil sige, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at oplysningen har relevans for tjenesten. Endvidere fremgår det, at tjenestens arbejde i vidt omfang er forebyggende, hvilket indebærer, at PET bør kunne indsamle oplysninger, selv om det er forbundet med usikkerhed, om de personer, der undersøges, reelt har til hensigt at begå strafbare forhold. Det bemærkes i den forbindelse, at efterretningsarbejde ofte har karakter af »at lægge et puslespil«.

hvor enkeltoplysninger ikke nødvendigvis har et belastende indhold, men hvor oplysningen, når den sammenkædes med andre oplysninger, kan have afgørende betydning for det terrorforebyggende arbejde.

Bestemmelsen i PET-lovens § 3 pålægger ikke tredjemand, f.eks. en offentlig myndighed, forening, organisation, virksomhed eller en privat person, at videregive oplysninger til PET, men fastslår alene, at PET »kan indsamle eller indhente« enhver oplysning, som kan have betydning for tjenestens virksomhed.

Om PET-lovens § 3 – herunder den nærmere forståelse af betingelsen »kan have betydning« samt begreberne »indsamling« og »indhentning« – henvises i øvrigt til lovforslagets pkt. 3.1.1.1.

Af PET-lovens § 4 fremgår det, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Kapitel 3 i PET-loven vedrører undersøgelser og omfatter § 5. Efter denne bestemmelse kan PET indlede undersøgelser om fysiske og juridiske personer, hvis undersøgelserne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendige til varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver.

Af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 60 f., fremgår det, at den angiver, hvornår PET kan indlede undersøgelser mod fysiske og juridiske personer, hvorved forstås en aktivitet rettet mod særligt udvalgte fysiske eller juridiske personer (målpersoner) med henblik på at indsamle eller indhente oplysninger om dem. Det fremgår derudover, at tærsklen for, hvornår en undersøgelse kan iværksættes, er lavere end tærsklen for, hvornår efterforskning efter retsplejelovens § 742, stk. 2 (»en rimelig formodning om, at et strafbart forhold er begået«) kan iværksættes. PET vil således kunne indlede undersøgelser mod fysiske og juridiske personer, som (endnu) ikke er mistænkte, men hvor det undersøges, om der er grundlag for en mistanke. Bestemmelsen regulerer ikke de metoder, som PET kan anvende til at indsamle og indhente oplysninger i forbindelse med en undersøgelse.

PET-lovens § 6 bestemmer, at for PET's efterforskning og tvangsindgreb mv. gælder reglerne i retsplejeloven.

Det er anført i bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 61 f., at bestemmelsen har til formål at understrege, at bestemmelserne i PET-lovens §§ 3-5 om tjenestens adgang til at tilvejebringe oplysninger og indlede undersøgelser ikke giver PET en selvstændig hjemmel til at iværksætte en strafferetlig efterforskning eller tvangsindgreb mv. Sådanne foranstaltninger kan som hidtil alene iværksættes, hvis betingelserne i rets-

plejelovens fjerde bog, 2. afsnit, om efterforskning, tvangsindgreb mv. er opfyldt.

PET-lovens § 10, stk. 1, angår videregivelse af oplysninger til FE, og det fremgår heraf, at PET kan videregive oplysninger, hvis videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Der henvises til lovforslagets pkt. 3.1.1.1 for nærmere om gældende ret vedrørende PET's videregivelse af oplysninger.

3.5.1.2. Retsplejeloven

Retsplejeloven indeholder regler om politiets adgang til at foretage tvangsindgreb, hvilket omfatter indgreb i meddelelseshemmeligheden, observation, dataaflysning, ransagning, beslaglæggelse og edition mv.

Reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden er fastsat i retsplejelovens kapitel 71. Efter retsplejelovens § 780, stk. 1, kan politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden bestå i at 1) aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (telefonaflytning), 2) aflytte andre samtaler eller udtalelser ved hjælp af et apparat (anden aflytning), 3) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (teleoplysning), 4) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (udvidet teleoplysning), 5) tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet af breve, telegrammer og andre forsendelser (brevåbning) eller 6) standse den videre befordring af forsendelser som nævnt i nr. 5 (brevstandsning).

De almindelige betingelser for, at politiet kan foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, er fastsat i retsplejelovens § 781, stk. 1. Det følger af denne bestemmelse, at der kun må foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden, såfremt der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt og indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen (indikationskrav). Hertil kommer, at der gælder et såkaldt kriminalitetskrav, hvilket indebærer, at efterforskningen skal angå bestemte lovovertrædelser, f.eks. en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover eller en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13. For så vidt angår indgreb i meddelelseshemmeligheden, der omfatter trafikdata og lokaliseringsdata, gælder der et særligt kriminalitetskrav, jf. retsplejelovens § 781 a.

I overensstemmelse med den almindelige proportionalitetsgrundsætning må der i medfør af retsplejelovens § 782, stk. 1, ikke foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden, hvis det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Efter § 782, stk.

2, må telefonaflytning, anden aflytning, brevåbning og brevstandsning ikke foretages med hensyn til den mistænktes forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukkede fra at afgive forklaring som vidne, eksempelvis advokater, læger og præster.

Efter retsplejelovens § 783, stk. 1, sker indgreb i meddelelseshemmeligheden efter rettens kendelse.

Retsplejelovens kapitel 74 vedrører beslaglæggelse og edition. I medfør af retsplejelovens § 804, stk. 1, kan der som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentligt påtale, eller krænkelse som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, meddeles en person, der ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere genstande (edition), hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er fravendt nogen, som kan kræve den tilbage. Editionsreglerne indeholder ikke noget egentligt kriminalitetskrav, ud over at forholdet skal være undergivet offentlig påtale.

Vedrørende pålæg om edition af trafikdata og lokaliseringsdata samt af oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, gælder der særlige regler, jf. retsplejelovens §§ 804 a og 804 b.

Retsplejelovens § 805, stk. 1, indeholder et almindeligt proportionalitetskrav for så vidt angår beslaglæggelse og edition. Efter bestemmelsen må beslaglæggelse ikke foretages og pålæg om edition ikke meddeles, såfremt indgrebet står i misforhold til sagens betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre.

Afgørelse om pålæg om edition træffes af retten ved kendelse, jf. retsplejelovens § 806, stk. 2.

Editionsreglerne afgrænses over for reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden af retsplejelovens § 801, stk. 3, 1. pkt., hvorefter reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden i lovens kapitel 71 gælder om udlevering af breve, telegrammer og lignende under forsendelse samt om oplysning om forbindelse mellem telefoner mv.

Tilsynet med Efterretningstjenesterne har i sin årsredegørelse vedrørende PET for 2018, side 24 ff., beskrevet den praksis vedrørende PET's anmodninger til FE om søgning i rådata, der eksisterede frem til 2018. Det fremgår heraf, at i sin rolle som national efterretningstjeneste kan PET have et ønske om at tilgå oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, som FE har indhentet som rådata i forbindelse med tjenestens efterretningsvirksomhed rettet mod forhold i udlandet. FE vil ikke være bekendt med indholdet af den pågældende rådata, idet indholdet af rådata først bliver kendt af FE, når denne data udsættes for bearbejdning. PET indhenter i alle tilfælde retskendelse, når tjenesten anmoder FE om bistand til fremadrettet indhentning af oplysninger, eksempelvis aflytning af kommunikation i udlandet. Det

har imidlertid været fast praksis mellem tjenesterne, at PET kunne anmode FE om søgning i rådata, uden at der forelå en retskendelse til dette.

Af tilsynets årsredegørelse fremgår det derudover bl.a., at tilsynet siden etableringen i 2014 løbende har drøftet rammerne for samarbejdet mellem PET og FE med tjenesterne, og at tilsynet således har været underrettet om den praksis, hvorefter PET alene indhentede retskendelse, når der var tale om aflytning eller fremadrettet kontinuerlig søgning i rådata, som havde karakter af aflytning. Desuden fremgår det, at tilsynet på daværende tidspunkt ikke havde grund til at betvivle lovligheden af denne praksis, idet den var veletableret mellem tjenesterne og havde eksisteret forud for vedtagelsen af PET- og FE-loven. Endelig fremgår det, at det forhold, at FE med indførelsen af FE-lovens § 3, stk. 3, blev omfattet af et kendelseskra, dog gav tilsynet anledning til at overveje, om den nye lovgivning havde indflydelse på den eksisterende fortolkning af lovgivningen for PET og FE, eftersom lovændringen efter tilsynets opfattelse kunne indikere, at søgning i rådata tillige udgør et indgreb i meddelelseshemmeligheden, som kræver retskendelse.

I forlængelse heraf er det anført i årsrapporten, at tilsynet foretog indledende drøftelser med PET og FE i løbet af 2017, hvorefter tilsynet i februar 2018 foretog en skriftlig høring af PET med henblik på endelig at få bekræftet, at tilsynets forståelse af den anvendte praksis var korrekt. Herefter besluttede tilsynet at forelægge tilsynets vurdering af den nævnte praksis for tjenesterne med henblik på tjenesterne bemærkninger. Tilsynet meddelte den 28. juni 2018 PET og FE, at den pågældende praksis efter tilsynets opfattelse ikke lå inden for PET- og FE-lovens rammer. På det grundlag besluttede PET og FE den 4. juli 2018 at indstille den pågældende praksis, indtil der forelå en endelig afklaring af retstilstanden. Tilsynet modtog den 22. januar 2019 høringssvar fra PET og FE, hvor PET oplyste, at det hidtil havde været tjenestens vurdering, at anmodning om søgning i allerede indhentet rådata ikke krævede retskendelse. PET ville dog i lyset af tilsynets bemærkninger fremover indhente retskendelse i medfør af retsplejelovens regler, inden FE anmodes om søgning i rådata vedrørende i Danmark hjemmehørende personer, da PET ikke ønskede, at der kan rejses tvivl om, hvorvidt der er den fornødne hjemmel til tjenestens aktiviteter.

PET indhenter således i dag editionskendelse efter retsplejelovens § 806, stk. 2, jf. § 804, stk. 1, forud for, at FE anmodes om at foretage søgning i rådata. Retten påser i den forbindelse også, at betingelserne for en række øvrige bestemmelser om tvangsindgreb er opfyldt, herunder betingelserne for indgreb efter kapitel 71. Dette gælder dog kun, når der er tale om i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark. For øvrige udlændinge er det PET-lovens almindelige tilvejebringelseshjemmel i § 3 og FE-lovens videregivelseshjemmel i § 7, stk. 1, der regulerer muligheden for at fremsøge oplysninger.

3.5.1.3. FE-loven

Det fremgår af FE-lovens § 1, stk. 1, at FE er Danmarks udenrigsefterretningstjeneste og militære efterretningstjeneste, og at denne efterretningsmæssige virksomhed er rettet mod forhold i udlandet.

Reglerne for FE's tilvejebringelse af oplysninger er reguleret i FE-lovens kapitel 2 og omfatter bestemmelsen i § 3. FE-lovens § 3, stk. 1, fastslår, at FE kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens efterretningsmæssige virksomhed.

Det er anført i bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 163 som fremsat, side 41 ff., at det væsentligste formål med bestemmelsen er at understrege, at FE i sin efterretningsmæssige virksomhed rettet mod forhold i udlandet er berettiget til med henblik på en efterfølgende behandling at indsamle og indhente data, herunder rådata gennem bl.a. elektronisk efterretningsvirksomhed og fysisk indhentning, blot disse data på indsamlings- og indhentningstidspunktet vurderes at kunne have betydning for tjenestens virksomhed. Endvidere er det anført, at FE i forbindelse med sin opgavevaretagelse rettet mod forhold i udlandet ikke er omfattet af et krav om retskendelse. Dette hænger sammen med selve karakteren af FE's opgaver og den måde, tjenesten udfører sine opgaver på. FE's virksomhed er rettet mod udenlandske forhold, og tjenestens virksomhed er ikke reguleret af retsplejeloven, herunder reglerne om retskendelse, men derimod af reglerne i FE-loven.

Begrebet »rådata« er ikke nærmere afgrænset i bemærkningerne til FE-lovens § 3, men i bemærkningerne til lovens § 4 om intern behandling af personoplysninger er begrebet omtalt nærmere, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 163 som fremsat, side 43 ff. Heraf fremgår det, at der ved FE's elektroniske indhentning indhentes meget store informationsmængder (flere hundrede millioner signaler/kommunikationer pr. år). FE's indhentningssystemer kan indfange udvalgte informationsstrømme fra eksempelvis det elektromagnetiske spektrum. På indhentningstidspunktet er disse data ikke-behandlede og betegnes som »rådata«. Kendetegnende for rådata er ifølge bemærkningerne, at det, indtil de udsættes for bearbejdning, herunder om nødvendigt dekrypteres og oversættes, ikke er muligt at afgøre, hvilke oplysninger der måtte ligge gemt i disse data. Bearbejdning er således en forudsætning for at erkende karakteren af indholdet og vurdere, om de indhentede oplysninger er relevante for FE's efterretningsmæssige og analytiske arbejde. Rådata er med andre ord ikke erkendte eller behandlede oplysninger, ligesom det derfor ikke er muligt at registrere rådata.

Det fremgår videre af de almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 163 som fremsat, side 22 ff., at den altdominerende del af de indsamlede rådata – som konsekvens af, at FE's efterretningsmæssige virksomhed er rettet mod forhold i udlandet – vedrører udenlandske forhold, men at der i de pågældende data vil kunne forekomme oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer.

Af FE-lovens § 3, stk. 2, fremgår det, at FE ved den i §

3, stk. 1, nævnte virksomhed rettet mod forhold i udlandet kan medtage oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer og personer, der opholder sig i Danmark.

Det fremgår af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 163 som fremsat, side 42 ff., at der efter bestemmelsen i § 3, stk. 2, er udtrykkelig hjemmel til, at FE, i forbindelse med sin almindelige opgavevaretagelse rettet mod forhold i udlandet, kan være i besiddelse af oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer og personer, der opholder sig i Danmark. Det fremgår videre sammenfattende af bemærkningerne, at bestemmelsen i relation til FE's elektroniske indhentning af oplysninger ikke indebærer en ændring af gældende ret, idet tjenesten fortsat kun må medtage såkaldte »tilfældighedsfund« om den omhandlede persongruppe. Derimod vil der i forhold til tjenestens fysiske indhentning af oplysninger ske en ændring af gældende ret, således at FE får mulighed for at tilvejebringe sådanne oplysninger, uden at det har karakter af tilfældighedsfund. Det forudses, at dette kun vil finde sted i begrænset omfang, og oplysninger, der indhentes efter anmodning fra PET, vil uanset indhentningsmetoden ikke blive tilvejebragt af FE ved et tilfælde. Det er anført i bemærkningerne, at ændringen skal ses i sammenhæng med det alvorlige trusselsbillede, internationaliseringen og den stigende grænseoverskridende kriminalitet. Som eksempel nævnes, at det ville være særdeles u hensigtsmæssigt, hvis FE i forbindelse med fysisk indhentning af oplysninger i forhold til en militant træningslejr ikke kunne spørge kilder mv., om der i lejren befinder sig i Danmark hjemmehørende personer (men derimod alene spørge, om der befinder sig f.eks. norske og svenske statsborgere i lejren).

Med udtrykket »i Danmark hjemmehørende fysiske personer« forstås ifølge bemærkningerne: 1) danske statsborgere, 2) nordiske statsborgere og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregistret, samt 3) asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end 6 måneder.

Udtrykket »i Danmark hjemmehørende juridiske personer« skal forstås som omfattende partier, foreninger, organisationer, virksomheder mv., som i kraft af deres hovedkontor mv. har deres overvejende tilknytning her til landet. Udtrykket omfatter ikke internationale organisationer eller politiske bevægelser mv. fra andre lande, som – uden at have etableret et hovedkontor mv. i Danmark – har en vis tilknytning her til landet i form af et filialkontor eller lignende, herboende medlemmer, sympatisører mv.

Endvidere fremgår af FE-lovens § 3, stk. 3, at FE ved den i § 3, stk. 1, nævnte virksomhed rettet mod forhold i udlandet kan indhente oplysninger om en i Danmark hjemmehørende fysisk person, når denne opholder sig i udlandet, og der er bestemte grunde til at formode, at den pågældende deltager i aktiviteter, der kan indebære eller forøge en terrortrussel mod Danmark og danske interesser. Hvis denne indhentning medfører, at der sker indgreb i meddelelseshemmeligheden,

skal tjenesten indhente retskendelse hertil efter reglerne i FE-lovens kapitel 2 a.

Bestemmelsen blev indsat i FE-loven ved § 1, nr. 2, i lov nr. 1571 af 15. december 2015 om ændring af lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) (Styrket indsats mod aktiviteter i udlandet, der kan indebære en terrortrussel mod Danmark og danske interesser). Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 9 som fremsat, side 13 f., at bestemmelsen ikke regulerer den metode, som FE anvender til indhentningen, idet alle indhentningsdiscipliner og -metoder, som følger af FE-loven, kan anvendes. Endvidere fremgår det, at der med indhentning af oplysninger menes tilvejebringelse af oplysninger, der ikke umiddelbart er tilgængelige, men som kan skaffes ved f.eks. elektronisk indhentning (Signals Intelligence/SIGINT), herunder netværks-indhentning (Computer Networks Exploitation/CNE), fysisk indhentning (f.eks. personkilder), samarbejdspartnere samt ved henvendelse til tredjemand i øvrigt, f.eks. en offentlig myndighed, en forening, organisation, virksomhed eller en privatperson.

Det er anført i bemærkningerne, at kriteriet »bestemte grunde til at formode« ikke anvendes i retsplejelovens regler om strafferetsplejen og derved er med til at angive, at bestemmelsens anvendelsesområde gælder for en tidlig efterretningsmæssig fase, hvor betingelserne for indhentning af en retskendelse til indgreb i meddelelseshemmeligheden i medfør af retsplejelovens regler ikke er opfyldt. Formuleringen »bestemte grunde« henviser navnlig til de tilfælde, der er beskrevet i bemærkningerne, og ordet »formode« angiver en lempeligere betingelse (lavere tærskel) for indgrebet end ordet »antage«, der anvendes i retsplejelovent.

Som nævnt fremgår det af bestemmelsen i FE-lovens § 3, stk. 3, at hvis indhentningen af oplysninger om en i Danmark hjemmehørende fysisk person, når denne opholder sig i udlandet, medfører, at der sker indgreb i meddelelseshemmeligheden, skal tjenesten indhente retskendelse hertil efter reglerne i FE-lovens kapitel 2 a.

Det fremgår af bestemmelserne i FE-lovens kapitel 2 a bl.a., at indgreb i meddelelseshemmeligheden sker efter kendelse, og at retsmøder holdes for lukkede døre, jf. § 3 a, stk. 1, 1. og 2. pkt. Af § 3 a, stk. 2, fremgår det, at et indgreb i meddelelseshemmeligheden ikke må foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Indgrebet må endvidere ikke foretages med hensyn til den pågældendes forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne

Endelig fremgår det af FE-lovens § 7, stk. 1, at FE kan videregive oplysninger til PET, hvis videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af tjenesternes opgaver.

Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, jf.

Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 163 som fremsat, side 47, at det således vil være en betingelse for, at der kan ske videregivelse af oplysninger til PET, at videregivelsen enten kan have betydning for varetagelsen af FE's opgaver eller for varetagelsen af PET's opgaver. Med PET's opgaver sigtes til tjenestens samlede opgaver, således som de er angivet i nuværende og kommende retningslinjer mv. for PET's virksomhed, herunder i PET-lovens § 1.

Bestemmelsen regulerer ifølge bemærkningerne alene, hvornår FE er berettiget til at videregive de pågældende oplysninger til PET. Spørgsmålet om, hvorvidt FE er forpligtet til at videregive oplysningerne, er reguleret i forvaltningslovens § 31. Bestemmelsen i § 31 betyder, at en forvaltningsmyndighed, der er berettiget til at videregive en oplysning, i almindelighed også er forpligtet til – på begæring fra en anden forvaltningsmyndighed – at videregive oplysningen

Det er derudover angivet i bemærkningerne, at den lempelige videregivelsesbetingelse »kan have betydning« er begrundet i, at de to efterretningstjenesters arbejdsområder er så nært forbundne, at der bør være vid adgang til udveksling af oplysninger mellem tjenesterne på samme måde, som der er vid adgang til at videregive oplysninger inden for samme forvaltningsmyndighed.

3.5.2. Justitsministeriets overvejelser

De oplysninger om bl.a. i Danmark hjemmehørende personer, der indhentes af FE i forbindelse med tjenestens almindelige opgavevaretagelse rettet mod forhold i udlandet, kan have stor værdi for PET's arbejde med bl.a. at forebygge, efterforske og modvirke terror og spionage.

PET har en vigtig opgave med at forebygge, efterforske og modvirke bl.a. en stigende trussel fra spionage- og påvirkningsvirksomhed fra statslige aktører samt en stadigt mere kompleks terrortrussel. Kendetegnende for denne opgave er, at målene for indhentningen ikke på forhånd i det hele er kendte. Denne opgave er blevet væsentligt vanskeliggjort, idet den skærpede trussel mod Danmarks indre sikkerhed i stigende grad udgår fra aktiviteter i udlandet, eller udfolder sig i det digitale rum. Således foregår fremmede efterretningstjenesters hvervning og føring af kilder i stigende grad fra eget territorium eller fra tredjelande, hvor PET's muligheder for at følge med i sagens natur er mere begrænsede. Ligeledes ses terrortruslen i stigende grad at være dirigeret af eller på anden vis koordineret med personer og grupperinger, der opholder sig i udlandet.

Den ændrede trusselsituation har medført en ændring i PET's tilgang til efterforskninger fra primært at tage udgangspunkt i en formodning om, at et strafbart forhold er begået, jf. retsplejelovens § 742, stk. 2, til at efterforskningen i stigende grad skal foregå opstrøms, hvor tjenesten tager udgangspunkt i den fremmede efterretningstjeneste og dennes indhentningsbehov, og på den baggrund arbejder sig ned gennem netværk, for at finde et muligt strafbart forhold i Danmark. Et eksempel herpå kan være kontakt

fra en identificeret efterretningsofficer til i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, der indikerer, at de er mål for en hvervningsoperation eller allerede er beskæftiget som kilder for den fremmede efterretningstjeneste. Et andet eksempel kan være trafik til danske domæner fra servere, der benyttes af udenlandske statslige hackergrupper, hvilket indikerer, at den pågældende virksomhed eller myndighed f.eks. er offer for spionage eller udsat for et hybridangreb.

Det er derfor efter Justitsministeriets opfattelse af afgørende betydning, at PET fortsat kan have adgang til at anmode FE om at foretage søgninger i rådata.

Som nævnt ovenfor fremgår det af bemærkningerne til § 7, stk. 1, i FE-loven, at den lempelige betingelse for videregivelse af oplysninger fra FE til PET er begrundet i, at de to efterretningstjenesters arbejdsområder er så nært forbundne, at der bør være vid adgang til udveksling af oplysninger mellem tjenesterne på samme måde, som der er vid adgang til at videregive oplysninger inden for samme forvaltningsmyndighed.

Samtidig har søgninger i FE's rådata efter Justitsministeriets opfattelse en sådan karakter, at der – i tråd med den nuværende praksis – bør gælde et krav om retskendelse, selvom der er tale om allerede tilvejebragte oplysninger.

Der bør på den baggrund efter Justitsministeriets opfattelse fastsættes klare regler i PET-loven, der regulerer PET's indhentelse af retskendelse og fastsætter betingelserne for, hvornår PET kan anmode FE om at foretage søgninger i rådata.

Dette vil ikke ændre på, at PET – som det ligeledes var tilfældet inden 2018, hvor tjenesten justerede sin praksis som følge af tilsynets fortolkning – fortsat vil skulle indhente retskendelse efter reglerne i retsplejeloven, jf. PET-lovens § 6, hvis PET anmoder FE om teknisk bistand til at foretage indhentning (fremadrettet indhentning).

Justitsministeriet finder det samtidig afgørende, at der føres tilsyn med PET's adgang til at anmode FE om at foretage søgning i rådata. Af hensyn til Tilsynet med Efterretnings-tjenesternes kontrol med f.eks. PET's sletning af oplysninger, som modtages fra FE, bør PET sikre sig tilstrækkelig dokumentation af tjenestens anmodninger til FE om søgning i rådata.

3.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indføres en ny bestemmelse i PET-lovens § 4 a, der fastsætter regler for PET's indhentning af retskendelse i forbindelse med, at tjenesten anmoder FE om at foretage søgninger i rådata.

Det foreslås i stk. 1, at PET kan anmode FE om at foretage søgninger i allerede tilvejebragte rådata, når søgningen må antages at have betydning for varetagelsen af PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser

af straffelovens kapitel 12 og 13. En anmodning må ikke fremsættes, såfremt det efter dens formål, sagens betydning og den krænkelse eller ulempe, som søgningen må antages at forvolde den eller de personer, som omfattes, ville være en uforholdsmæssig foranstaltning. En anmodning må endvidere ikke fremsættes med hensyn til bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen. En anmodning må desuden ikke fremsættes med hensyn til oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, medmindre den søgning, der anmodes om, må antages at have afgørende betydning for PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og hensynet hertil klart overstiger hensynet til kildebeskyttelsen.

Bestemmelsen vil fastsætte de betingelser, der skal være opfyldt, for, at PET kan fremsende en anmodning til FE om søgning i de rådata, som FE har indhentet efter bestemmelserne i FE-loven. PET vil alene kunne anmode FE om at foretage en søgning i rådata, når PET vurderer, at søgningen må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det er således ikke tilstrækkeligt, at selve indhentningen af oplysningen i øvrigt opfylder betingelsen »kan have betydning for tjenestens virksomhed«, jf. PET-lovens § 3 (der med lovforslagets § 1, nr. 7, bliver § 3, stk. 1). Betingelsen »må antages at have betydning« vil skulle forstås i overensstemmelse med de tilsvarende betingelser i PET-lovens § 4 (der med lovforslagets § 1, nr. 8, bliver § 4, stk. 1), § 7, stk. 1, nr. 2, og § 8, stk. 1, nr. 2. Det betyder, at bestemmelsen indeholder et krav om, at søgningen har konkret relevans for tjenestens virksomhed, og at det ikke er tilstrækkeligt, at søgningen blot har generel relevans for tjenestens virksomhed. Betingelsen indebærer, at PET kan anmode om søgningen, når der kan være anledning til at undersøge, om der er et grundlag for mistanke for overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13, f.eks. som følge af, at den pågældende er tilknyttet en personkreds eller en organisation mv., som PET undersøger. Det er således ikke en betingelse, at betingelserne i retsplejeloven for at iværksætte et tvangsindgreb eller i øvrigt for at iværksætte en efterforskning er opfyldt.

Efter bestemmelsen kan PET – ud over at anmode om søgninger på bestemte personer – anmode om søgninger i rådata ud fra søgekriterier og selektorer, der kan omfatte en kreds af personer, som den efterretningsmæssige interesse knytter sig til, f.eks. om trafik til danske domæner fra servere.

Det foreslås, at en anmodning ikke må fremsættes, såfremt det efter dens formål, sagens betydning og den krænkelse eller ulempe, som søgningen må antages at forvolde den eller de personer, som omfattes, ville være en uforholdsmæssig foranstaltning. Der vil være tale om et proportionalitetsprin-

cip svarende til retsplejelovens § 782, stk. 1. I lyset af at der efter den foreslåede ordning vil være tale om at anmode om søgning på bl.a. oplysninger om forhold af betydning for terrortruslen mod Danmark og danske interesser, forudsættes det, at det vil kræve særlige grunde, at proportionalitetsvurderingen i sig selv fører til, at en søgning ikke kan foretages.

En anmodning vil endvidere ikke kunne fremsættes med hensyn til bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen. Denne begrænsning i søgeadgangen vil skulle fortolkes i overensstemmelse med bestemmelsen i retsplejelovens § 782, stk. 2. Der vil således være tale om en beskyttelse af den kommunikation, der finder sted mellem den person, der søges på, og de personer, der er vidneudelukket i medfør af retsplejelovens § 170, stk. 1 – det vil sige præster, læger, forsvarere, retsmæglere og advokater – og disses medhjælpere, jf. § 170, stk. 4. Den foreslåede bestemmelse afskærer ikke søgning på personer omfattet af retsplejelovens § 171 om bl.a. en parts nærmeste.

En anmodning må desuden ikke fremsættes med hensyn til oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, medmindre den søgning, der anmodes om, må antages at have afgørende betydning for PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og hensynet hertil klart overstiger hensynet til kildebeskyttelsen. Omfattet vil være f.eks. redaktører eller redaktionelle medarbejders oplysninger om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel.

Hvorvidt hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, jf. PET-lovens § 1, vil afhænge af en vurdering af de konkrete omstændigheder. Det vil generelt tale imod, at der kan foretages søgning på de nævnte personer og oplysningstyper, hvis forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning. Omvendt vil det som udgangspunkt tale for, at der kan ske søgning, hvis der foreligger en formodning for, at sagen angår en lovovertrædelse af alvorlig karakter. Er der sket offentliggørelse af f.eks. en artikel, hvor kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren mv. er identificeret, vil der som klart udgangspunkt ikke være noget til hinder for at fremsøge denne oplysning.

Afgørende hensyn til PET's opgavevaretagelse vil eksempelvis kunne foreligge i en situation, hvor en journalist ved siden af sit reelle journalistiske arbejde bruger stillingen som dække for aktiviteter på vegne af en fremmed magt. Et andet eksempel kan være en situation, hvor en journalists kilde planlægger at udføre en terrorhandling, og hvor det må antages, at PET ved at indhente og behandle kommunikation mellem journalisten og kilden vil kunne få efterretningsmæssige oplysninger om planerne for angrebet.

Beskyttelsen af oplysninger, som er egnede til at afsløre mediers kildeforhold, efter den foreslåede ordning svarer ikke fuldstændig til beskyttelsen af de tilsvarende oplysninger efter reglerne i retsplejeloven. Dette skal navnlig ses i sammenhæng med det forhold, at karakteren af PET's opgavevaretagelse på en række områder adskiller sig fra det øvrige politis. PET's efterforskninger leder bl.a. ikke i samme grad som efterforskninger i det øvrige politi til, at der rejses sigtelse for et strafbart forhold. Derudover har Justitsministeriet i udformningen af den foreslåede ordning vedrørende beskyttelse af oplysninger om mediers kildeforhold lagt vægt på, at ordningen vil finde anvendelse for bestemte typer af oplysninger. Justitsministeriet bemærker således, at der for så vidt angår oplysninger, som er udfundet blandt allerede tilvejebragte rådata, vil være tale om oplysninger, som FE alene har kunnet indsamle og indhente, hvis betingelserne herfor i FE-loven har været opfyldt. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere have et bredere anvendelsesområde og også omfatte udenlandske medier, hvilket skal ses i lyset af, at der er tale om søgning i materiale, som FE har tilvejebragt gennem bl.a. elektronisk indhentning af store informationsmængder, jf. beskrivelsen heraf i lovforslagets pkt. 3.5.1.3.

Begrebet »rådata« er eksplicit anvendt i FE-lovens § 6, stk. 2, om FE's sletning af rådata og er nærmere beskrevet i bemærkningerne til FE-lovens § 4 om tjenestens interne behandling af oplysninger. Begrebet »rådata« i den foreslåede bestemmelse skal forstås i overensstemmelse med forståelsen af begrebet i FE-loven. De oplysninger, som FE kan videregive til PET, vil ikke have karakter af rådata, da det forudsættes, at der forud for videregivelsen er sket en sådan fremsøgning, bearbejdning og erkendelse af oplysningerne, at de ikke længere har karakter af rådata. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke medføre, at FE kan videregive rådata til PET.

Eventuelle oplysninger, som PET indhenter fra FE med hjemmel i den foreslåede bestemmelse, vil skulle viderebehandles i overensstemmelse med PET-lovens regler. Det vil indebære bl.a., at oplysningerne skal slettes i overensstemmelse med PET-lovens §§ 9 og 9 a, og at oplysningerne er omfattet af den indirekte indsigtret, jf. PET-lovens § 13.

En søgning i FE's rådata vil i praksis foregå ved, at PET anmoder FE om at foretage søgningerne. Søgning kan både ske i forbindelse med konkrete efterforskninger og som led i målopdagelse. En søgning kan angå fysiske eller juridiske personer, men vil også kunne foretages vedrørende oplysninger, der ikke er knyttet til bestemte personer. Det kan f.eks. være, at PET anmoder FE om at søge efter danske mailadresser eller andre identificerbare kendetegn, som har været i kontakt med mailadresser mv., der kan knyttes til mistænkte eller identificerede efterretningsofficerer.

En anmodning fra PET om søgning i FE's rådata vil kunne ske mundtligt eller skriftligt. Uanset i hvilken form anmodningen sker, forudsættes det, at tjenesterne hver især sikrer tilstrækkelig dokumentation for anmodningen og baggrunden herfor, således at Tilsynet med Efterretningstjenesterne

kan føre efterfølgende legalitetskontrol hermed. Tilsynet vil på samme måde som på områder, hvor PET i sine efterforskninger er underlagt retsplejelovens regler, kunne føre kontrol med, om tjenesten har ageret i overensstemmelse med en retskendelse. Det bemærkes i den forbindelse, at tilsynet ikke vil skulle efterprøve domstolenes afgørelser, hvilket indebærer bl.a., at tilsynet ikke skal forholde sig til domstolenes vurderinger. Det bemærkes derudover, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne allerede efter den nugældende § 18 i PET-loven påser PET's overholdelse af reglerne i bl.a. § 3, men at tilsynets kompetenceområde i øvrigt er udvidet med lov nr. 666 af 11. juni 2024 om styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne til også at omfatte legalitetskontrol med PET's operative virksomhed. Det forudsættes, at tilsynets kontrol kan foretages med hjemmel i de allerede gældende regler i PET-lovens § 18, og at der ikke er behov for at indsætte en henvisning til den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4 a i PET-lovens § 18.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke på PET's adgang til at videregive oplysninger til FE efter PET-lovens § 10, stk. 1. I sagens natur vil PET imidlertid ikke efter den foreslåede bestemmelse kunne anmode FE om at foretage søgninger i rådata alene med det formål at videregive oplysninger til FE om en i Danmark hjemmehørende person. Det skyldes, at dette ville være udtryk for en omgåelse af reglerne i FE-loven.

Det foreslås derudover i stk. 2, at fremsættelse af anmodninger til FE om søgninger i allerede tilvejebragte rådata, der vedrører i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, eller vedrører oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et udenlandsk medie, der kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, sker efter rettens kendelse. Retten påser, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

Ved »i Danmark hjemmehørende personer« forstås for så vidt angår fysiske personer 1) danske statsborgere, 2) nordiske statsborgere og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregisteret, og 3) asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end seks måneder, jf. også den tilsvarende afgrænsning i PET-lovens § 11, stk. 1. For så vidt angår juridiske personer omfatter begrebet selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, hvis hovedkontor ligger i Danmark og som har deres overvejende tilknytning til Danmark. Internationale organisationer, politiske bevægelser og lignende, der er tilknyttet andre lande, men også – uden dog at have hovedkontor i Danmark – har en vis tilknytning her i landet i form af f.eks. et filialkontor eller i Danmark bosiddende medlemmer eller sympatisører, vil ikke være omfattet.

Bestemmelsen vil medføre, at PET som klart udgangspunkt ikke vil kunne anmode FE om at foretage søgninger vedrørende i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, uden at have indhentet rets-

kendelse hertil. Dette gælder uanset, om betingelserne i den foreslåede stk. 1 i øvrigt er opfyldt. Søgninger på en bestemt persons telefonnummer eller e-mailadresse vil således kræve retskendelse, hvis personen f.eks. opholder sig i Danmark. Er der tale om en søgning på f.eks. et domæne, der ikke er direkte knyttet til en bestemt person, vil søgningen alligevel kræve retskendelse, såfremt søgningen efter de konkrete omstændigheder i sagen må antages at vedrøre i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, hvilket eksempelvis vil kunne være tilfældet, hvis der med søgningen forventes fremfundet oplysninger, som i det væsentlige vedrører disse personer. For så vidt angår danske medier eller kilder og oplysninger, der er egnede til at afsløre kildeforhold, vil det være tilstrækkeligt, at enten mediet eller kilden må anses som i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark.

Bestemmelsen vil endvidere medføre, at PET som klart udgangspunkt ikke vil kunne anmode FE om at foretage søgninger vedrørende oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et udenlandsk medie, der kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, uden at have indhentet retskendelse hertil. Hvorvidt et udenlandsk medie kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, vil bero på en konkret vurdering. Det vil blandt andet kunne indgå i vurderingen, om et givent udenlandsk medie varetager en samfundsfunction og har et journalistisk formål. Det vil endvidere kunne indgå, om der i det omhandlede land findes etiske retningslinjer for pressens virke, ligesom omfanget og indholdet af landets regulering af mediers virksomhed vil kunne indikere, om der er tale om et massemedie, der kan sidestilles med dem, der er angivet i medieansvarslovens § 1.

Som det fremgår, indebærer den foreslåede ordning således, at søgninger, der vedrører journalistiske kildeoplysninger, som klart udgangspunkt altid vil kræve retskendelse, uanset om der er tale om et dansk eller udenlandsk medie.

Hvis en søgning derimod ikke vedrører i Danmark hjemmehørende personer, personer, der opholder sig i Danmark, eller journalistiske kildeoplysninger, vil betingelserne i den foreslåede stk. 1 fortsat skulle være opfyldt, men fremsættelsen af en anmodning til FE om den pågældende søgning vil ikke kræve retskendelse.

Retten vil afgøre ved kendelse, om PET kan anmode FE om at foretage den omhandlede søgning. Retten vil i den forbindelse skulle vurdere, om betingelserne i stk. 1 er opfyldt. Ordningen vil indebære en domstolsprøvelse af grundlaget for at foretage en søgning på i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, eller en søgning vedrørende journalistiske kildeoplysninger.

Når PET har indhentet retskendelse og fremsendt anmodning om søgning til FE, vil FE kunne foretage den eller de

pågældende søgninger. Hjemlen for FE's søgning vil således følge af den foreslåede § 4 a i PET-loven. Den foreslåede bestemmelse pålægger ikke FE at foretage søgningen eller at videregive oplysninger til PET. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af forvaltningslovens § 31, at i det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, skal myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Det gælder dog ikke, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, den anden myndighed har i at få oplysningerne. Betingelserne for hvornår FE kan videregive oplysninger til PET, fremgår af FE-lovens § 7, stk. 1.

Det forudsættes, at eventuelle anmodninger til FE om at foretage søgninger på baggrund af en indhentet retskendelse vil skulle fremsættes til FE inden for rimelig tid efter, at retskendelsen er opnået.

PET vil med den foreslåede bestemmelse fortsat skulle indhente retskendelse efter reglerne i retsplejeloven, jf. PET-lovens § 6, hvis tjenesten anmoder FE om teknisk bistand til at foretage indhentning (fremadrettet indhentning).

Det foreslås i stk. 3, at de personer eller søgekriterier, som søgningen angår, anføres i kendelsen. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for søgningen er opfyldt.

Bestemmelsen vil medføre, at søgningen kan være rettet mod såvel fysiske eller juridiske personer som søgekriterier, der ikke er knyttet til bestemte personer. En kendelse vil ikke – som det er udgangspunktet i retsplejelovens § 783 – skulle angive bestemte kommunikationsmidler. Det vil med visse tilpasninger svare til den ordning, der findes i FE-lovens § 3 a, stk. 1, 3. pkt. Det er ikke et krav, at kendelsen angiver bestemte telefonnumre eller andre kommunikationsmidler. Det er heller ikke et krav, at personens fulde navn mv. angives. Det afgørende er, at anmodningen er udformet på en sådan måde, at det fremgår, hvilke personer eller søgekriterier søgningen omfatter.

Kendelsen vil til enhver tid kunne omgøres.

Anførelsen af de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for søgningen er opfyldt, vil skulle fortolkes på samme måde som efter retsplejelovens § 783, stk. 1, 3. og 4. pkt. PET vil – uanset om kendelsen er omgjort – være forpligtet til at bringe en søgning til ophør, hvis tjenesten vurderer, at betingelserne i den foreslåede § 4 a, stk. 1, ikke (længere) er opfyldt.

Det foreslås i stk. 4, at retsmøder finder sted for lukkede døre, og at retsplejelovens § 694, stk. 1, § 784, stk. 1, § 785 og reglerne i retsplejelovens kapitel 85 finder tilsvarende anvendelse.

Det forudsættes, at PET ved møder i retten vil være repræsenteret ved juridisk uddannet personale.

De hensyn, som ligger til grund for foretagelsen af en søgning såvel som de særlige fortrolighedskrav, som gør sig gældende for PET's opgavevaretagelse, tilsiger, at retsmøder i forbindelse med rettens afgørelse om kendelse ikke holdes for åbne døre. Dørlukning skal efter den foreslåede bestemmelse ske automatisk.

Henvisningen til bestemmelsen i retsplejelovens § 694, stk. 1, vil medføre, at retsmøder efter PET's begæring kan afholdes ved retten i enhver kreds, hvor oplysning i sagen må antages at kunne tilvejebringes. Det er ikke et krav, at der med fremsættelsen af søgeanmodningen er tale om et efterforskningskridt i retsplejelovens forstand.

Henvisningerne til bestemmelserne i retsplejelovens § 784, stk. 1, og § 785 vil medføre bl.a., at der inden retten træffer afgørelse efter den foreslåede § 4 a, stk. 2, skal beskikkes en advokat for den, som anmodningen vedrører, og at advokaten – fordi der efter den foreslåede § 4 a, stk. 1, er tale om PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 – beskikkes fra den særlige kreds af advokater, som er nævnt i retsplejelovens § 784, stk. 2. Henvisningerne vil derudover medføre bl.a., at de bestemmelser, der er nævnt i retsplejelovens § 785, stk. 2, vil finde tilsvarende anvendelse på den beskikkede advokat. Retten vil endvidere kunne bestemme, at den beskikkede advokat ikke senere under sagen kan virke som forsvarer for en eventuel senere sigtet person i sagen. Dette kan især være begrundet i, at de interesser, som den pågældende har varetaget i sin egenskab af særlig beskikket advokat, adskiller sig fra de interesser, som forsvareren skal varetage, eller at den pågældende som særlig beskikket advokat er blevet bekendt med oplysninger, som det er betænkeligt, at forsvareren har kendskab til.

Det foreslås i stk. 5, at ville søgningens øjemed forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET træffe beslutning om at anmode FE om at foretage søgning i allerede tilvejebragte rådata. I så fald skal PET snarest muligt og senest inden 24 timer fra anmodningens fremsættelse forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om søgningen kan godkendes. Burde anmodningen ikke være fremsat, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet.

Den foreslåede regel svarer med visse tilpasninger til bestemmelsen i retsplejelovens § 783, stk. 4, og vil skulle fortolkes i lyset heraf. Det forudsættes, at PET ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse i forbindelse med fremsættelsen af en søgeanmodning til FE vil skulle gøre FE bekendt med, at der efter PET's opfattelse er tale om en situation omfattet af bestemmelsen, og at der således ikke er indhentet retskendelse.

Det foreslås i stk. 6, at hvis der i forbindelse med en søgning er fremkommet oplysninger om bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens §

170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen, skal disse oplysninger straks slettes. Dette gælder dog ikke, hvis materialet giver anledning til, at der indledes en efterforskning mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frtaget den pågældende, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3, og § 736.

Fordi de rådata, FE opbevarer efter FE-loven, har en uerkendt karakter, vil det ikke på forhånd fuldstændig kunne udelukkes, at der i de oplysninger, der fremsøges på PET's anmodning, forekommer oplysninger om bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at PET i så fald som udgangspunkt straks vil skulle slette disse oplysninger, medmindre oplysningerne giver anledning til, at der indledes en efterforskning, jf. PET-lovens § 6, mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frtaget den pågældende, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3, og § 736.

Derudover foreslås det i stk. 7, at hvis der i forbindelse med en søgning er fremkommet oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, og hvor det ikke er anført i en eventuel kendelse efter stk. 2, hvilke konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, skal disse oplysninger straks slettes, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i stk. 1 fører til, at PET fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om fortsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. Stk. 4 finder tilsvarende anvendelse. Ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal PET forelægge den fortsatte behandling for retten. Stk. 5 finder tilsvarende anvendelse.

Fordi de rådata, FE opbevarer efter FE-loven, har en uerkendt karakter, vil det ikke på forhånd fuldstændig kunne udelukkes, at der i de oplysninger, der fremsøges på PET's anmodning, forekommer oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, og hvor det ikke har været kendt på tidspunktet, hvor PET anmodede om søgningen, at søgningen ville omfatte oplysninger af denne type. Det kan således ikke på forhånd helt udelukkes, at der kan forekomme den situation, at PET kommer i besiddelse af de omfattede kildeoplysninger, og at retten ikke har fået anledning til at vurdere, om betingelserne for behandlingen er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at hvis PET i en sådan situation bliver bekendt med, at der i forbindelse med en søgning er fremkommet oplysninger, som er egnede til

at afsløre journalisters kilder, vil PET som udgangspunkt straks skulle slette de pågældende oplysninger.

Det er en betingelse for, at oplysningen vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, at oplysningen har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed. Massemedier omfattet af medieansvarsloven er: 1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, 2) lyd- og billedprogrammer, der spredes af DR, TV 2/DANMARK A/S, de regionale TV 2-virksomheder og foretagender, der har tilladelse til eller er registrerede til at udøve radio- eller fjernsynsvirksomhed, samt 3) tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan sidestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, og som i medfør af medieansvarslovens § 8, stk. 1, har indgivet anmeldelse til Pressenævnet. Hvorvidt et udenlandsk medie kan sidestilles hermed, vil bero på en konkret vurdering. Det vil blandt andet kunne indgå i vurderingen, om et givent udenlandsk medie varetager en samfundsfunction og har et journalistisk formål. Det vil endvidere kunne indgå, om der i det omhandlede land findes etiske retningslinjer for pressens virke, ligesom omfanget og indholdet af landets regulering af mediers virksomhed vil kunne indikere, om der er tale om et massemedie, der kan sidestilles med dem, der er angivet i medieansvarslovens § 1.

Redaktører og redaktionelle medarbejdere omfatter typisk medarbejdere, der er ansat ved det pågældende medie. Ved »redaktør« forstår den person, der har beføjelse til at træffe endelig afgørelse om et skrifts indhold eller om at udsende et program eller et indslag. Ved »redaktionelle medarbejdere« forstår eksempelvis redaktionschefer, journalister og fotografer, der er fastansat hos et medie omfattet af medieansvarslovens § 1. En redaktionel medarbejder, der udøver sit virke som freelancer, vil efter en konkret vurdering ligeledes kunne være omfattet af den foreslåede ordning, såfremt vedkommende leverer materiale til mediets redaktionelle indhold eller deltager i redigeringen heraf.

Det bemærkes, at det i praksis kan være yderst vanskeligt at konstatere, om oplysninger i rådata stammer fra en journalist. Det gør sig navnlig gældende i de tilfælde, hvor der er tale om en journalist ved et udenlandsk medie. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke med den foreslåede bestemmelse er tiltænkt, at PET skal foretage yderligere undersøgelser for at kunne fastslå, om en given person er journalist. Bestemmelsen vil således typisk finde anvendelse i de tilfælde, hvor det af de foreliggende oplysninger tydeligt fremgår, at der er tale om en journals korespondance med en kilde, eller tilfælde, hvor PET i anden sammenhæng har konstateret eller fået oplyst, at en given person er journalist.

En oplysning vil derudover alene være omfattet, hvis den egnet til at afsløre kildeforhold. Det vil eksempelvis være tilfældet, hvis det på baggrund af kommunikationen kan ud-

ledes, at der er tale om kommunikation mellem en journalist og en kilde, eller såfremt journalisten i kommunikationen til andre måtte beskrive en person som sin kilde. Fremgår det af oplysningerne, at de vedrører en journalist, vil der som udgangspunkt være en formodning for, at oplysninger vedrørende vedkommende vil være egnede til at afsløre kildeforhold. Det bemærkes dog, at der kan være tilfælde, hvor denne generelle formodning efter omstændighederne vil vige for en mere konkret forventning om, at oplysningerne ikke vil være egnede til at afsløre journalistiske kildeforhold. Det drejer sig eksempelvis om tilfælde, hvor en person tilknyttet en fremmed magt måtte arbejde under dække som journalist og ikke reelt anvender journalistiske kilder.

Som nævnt vil PET som udgangspunkt straks skulle slette eventuelle oplysninger omfattet af den foreslåede bestemmelse, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i stk. 1 fører til, at PET fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om forsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. Stk. 4 finder tilsvarende anvendelse. Retten vil herefter skulle træffe afgørelse om, hvorvidt hensynet til kildebeskyttelse for så vidt angår de omhandlede oplysninger findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse.

Afgørende hensyn til PET's opgavevaretagelse vil eksempelvis kunne foreligge i en situation, hvor en journalist ved siden af sit reelle journalistiske arbejde bruger stillingen som dække for aktiviteter på vegne af en fremmed magt. Et andet eksempel kan være en situation, hvor en journalists kilde planlægger at udføre en terrorhandling, og hvor det må antages, at PET ved at indhente og behandle kommunikation mellem journalisten og kilden vil kunne få efterretningsmæssige oplysninger om planerne for angrebet.

Den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4 a, stk. 4, vil finde tilsvarende anvendelse for rettens behandling af sagen. Det vil indebære bl.a., at retsmøder finder sted for lukkede døre. Ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal PET forelægge den fortsatte behandling for retten. Stk. 5 finder tilsvarende anvendelse. Det vil indebære, at PET snarest muligt og senest inden for 24 timer skal forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om viderebehandlingen kan godkendes. Burde oplysningerne ikke være viderebehandlet, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet. At stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse vil endvidere medføre bl.a., at der skal beskikkes en advokat for den person, som viderebehandlingen vedrører.

Finder retten, at hensynet til kildebeskyttelse ikke findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, skal de pågældende oplysninger straks slettes. I modsat fald kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9, og bemærkningerne hertil.

3.6. Forlængelse af slettefristen i spionagesager og tydeliggørelse af regler om sletning af oplysninger, der skal arkiveres, mv.

3.6.1. Gældende ret

PET's sletning af oplysninger er hovedsagelig reguleret i PET-lovens §§ 9 og 9 a og i PET-bekendtgørelsens §§ 1-4, 8, 10 og 18.

Det fremgår af PET-lovens § 9, stk. 1, at PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, skal slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år.

Det fremgår af bemærkningerne til § 9, stk. 1, jf. Folketings-tidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 65 f., at der efter bestemmelsen fastsættes en overordnet slettefrist for oplysninger, der opbevares hos PET, og at det vil være den senest berettigede indsamling eller indhentning af oplysninger, som slettefristen regnes fra. De oplysninger, der vil være omfattet af stk. 1, er oplysninger, der er tilvejebragt ved undersøgelser eller efterforskning rettet mod fysiske og juridiske personer efter §§ 5 og 6. Ifølge bemærkningerne er oplysninger, der er indsamlet eller indhentet af PET i forbindelse med undersøgelser af begivenheder og hændelser, ikke omfattet af bestemmelsen.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at der i forhold til sletning af oplysninger ikke skelnes mellem, om en specifik aktivitet har karakter af en undersøgelse eller en efterforskning. I det omfang en sag indledes som en undersøgelse mod en person og senere overgår til en efterforskning, fordi der viser sig at være grundlag for den fornødne mistanke mod den pågældende, vil forløbet skulle ses samlet i relation til slettefristen i stk. 1. Det vil således i disse tilfælde være den sidste oplysning, der er tilvejebragt i efterforskningen mod den pågældende, som er afgørende for, hvornår oplysningerne fra den tidligere undersøgelse og senere efterforskning mod den pågældende vil skulle slettes. Dette forudsætter dog, at der er identitet mellem forholdet, der dannede grundlag for undersøgelsen henholdsvis efterforskningen.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen vil det tilsvarende skulle ses som et samlet forløb i relation til slettefristen, hvis en ellers afsluttet undersøgelse eller efterforskning senere – inden udløbet af 15 års fristen – er blevet genoptaget. Genoptagelse kan f.eks. skyldes, at der er fremkommet nye væsentlige oplysninger i sagen. Det vil således i et sådant tilfælde være den sidste oplysning, der er tilvejebragt i forbindelse med den genoptagne undersøgelse eller efterforskning, som er afgørende for, hvornår oplysningerne i sagen skal slettes. Endvidere gælder stk. 1 ikke for PET's undersøgelse af personer, der foretages efter anmodning fra en anden forvaltningsmyndighed, når vedkommende person påtænkes bemyndiget til indsigt i klassificerede dokumenter

(personsikkerhedsundersøgelser) og PET's egne sikkerhedsgodkendelsessager.

De oplysninger om fysiske og juridiske personer, der efter bestemmelsens stk. 1 vil skulle slettes, vil være de oplysninger, der er tilvejebragt som led i den konkrete undersøgelse eller efterforskning og ikke andre oplysninger om de pågældende, som PET på tidspunktet for slettefristen indtræden i anden sammenhæng eventuelt måtte være i besiddelse af. Sådanne andre oplysninger vil skulle slettes i overensstemmelse med den slettefrist, der gælder i den sammenhæng, hvor oplysningerne indgår.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen vil oplysningerne, der vil skulle slettes, ikke alene være oplysninger om den, undersøgelsen og efterforskningen er rettet mod, men også oplysninger, der er indsamlet om andre i forbindelse med undersøgelsen og efterforskningen, herunder personer med tilknytning til den, undersøgelsen og efterforskningen er rettet mod. Forpligtelsen til at slette oplysninger efter den foreslåede bestemmelse gælder ikke alene PET's sager om den pågældende undersøgelse og efterforskning – de såkaldte journalsager. I det omfang PET som led i sin bearbejdning og systematisering af oplysninger tilvejebragt ved undersøgelser og efterforskning efter §§ 5 og 6 behandler oplysninger i tjenestens databaser, fortegnelser mv., vil disse oplysninger tillige være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Denne forpligtelse til at slette oplysninger i databaser mv. gælder for de oplysninger, som hidrører fra den konkrete undersøgelse eller efterforskning, for hvilken slettefristen indtræder, men derimod ikke for eventuelle andre oplysninger om den pågældende person i databasen mv. Hvis PET imidlertid alene har tilvejebragt oplysninger om personen i forbindelse med den pågældende undersøgelse eller efterforskning, vil det anførte betyde, at PET vil skulle slette alle oplysninger om vedkommende, som tjenesten er besiddelse af på det pågældende tidspunkt. I det omfang PET's forpligtelser til at slette oplysninger efter andre bestemmelser medfører, at oplysningerne vil skulle slettes på et tidligere tidspunkt, vil dette tidspunkt være gældende.

Det fremgår således af bemærkningerne til bestemmelsen, at oplysninger om personer, der er indsamlet i forbindelse med en undersøgelse af, om en politisk virksomhed er ulovlig, tilsvarende uanset 15 års-fristen vil skulle slettes, hvis det viser sig, at virksomheden er lovlig, jf. PET-lovens § 11. Det anførte gælder også de tilfælde, hvor PET i medfør af PET-lovens § 4 indhenter oplysninger om en kreds af personer, der f.eks. har rettet henvendelse til en offentlig myndighed, og hvor tjenesten inden for rimelig tid skal destruere oplysninger om personer, der ikke har relevans for tjenesten, jf. PET-lovens § 4 og bemærkningerne hertil. Uanset 15 års-fristen vil PET ligeledes efter retsplejelovens § 791 – medmindre materialet fortsat er af efterforskningsmæssig betydning – skulle tilintetgøre båndoptagelser, fotokopier eller anden gengivelse af det, der ved et indgreb i meddelelseshemmeligheden er kommet til PET's kendskab, hvis der ikke rejses sigtelse mod nogen for den overtrædelse,

der dannede grundlag for indgrebet, eller hvis påtale senere opgives.

Hvad angår det forhold, at PET's forpligtelse til at slette oplysninger ifølge bestemmelsen ikke skal gælde, hvis andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, fremgår det af bemærkningerne, at der i anden lovgivning, herunder arkivlovgivningen, findes regler, der indebærer, at PET ikke er berettiget til at slette oplysninger. Rigsarkivaren har således f.eks. fastsat regler, der indebærer, at PET skal bevare oplysninger af historisk interesse. Sådanne regler skal PET følge, hvilket indebærer, at PET vil være afskåret fra at slette oplysningerne.

Det forudsættes i bemærkningerne til bestemmelsen, at justitsministeren i medfør af bemyndigelsesbestemmelserne i lovforslagets § 7, stk. 3, og § 8, stk. 3, (nu PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2) fastsætter regler, der begrænser PET's mulighed for at behandle oplysninger, som skulle være slettet, men ikke er blevet det som følge af bestemmelser fastsat i anden lovgivning, jf. § 9, stk. 1, f.eks. fordi oplysningerne er af historisk interesse. Det vil ifølge bemærkningerne bl.a. fremgå af disse regler, at PET skal opbevare sager, der af praktiske eller sikkerhedsmæssige årsager ikke overføres til Statens Arkiver, på et historisk arkiv hos PET, hvortil der gælder særlige adgangsbegrænsninger.

I overensstemmelse hermed er der i PET-bekendtgørelsens § 18 fastsat regler om bevaring af arkiver til Rigsarkivet. Det følger af bekendtgørelsens § 18, stk. 1, at fysiske eller elektroniske oplysninger, som i medfør af bestemmelser om bevaring og kassation udstedt af Statens Arkiver (nu Rigsarkivet) skal bevares for eftertiden, ikke må destrueres eller slettes. Sådanne oplysninger skal i stedet overføres til Statens Arkiver (nu Rigsarkivet). Det følger af bestemmelsens stk. 2, at såfremt de i stk. 1 nævnte oplysninger af praktiske eller sikkerhedsmæssige grunde ikke kan overføres til Statens Arkiver (nu Rigsarkivet), skal oplysningerne, fra det tidspunkt hvor destruktion eller sletning skulle være sket, behandles adskilt fra efterretningstjenestens øvrige oplysninger, således at alene medarbejdere, der af chefen for PET er særligt autoriseret hertil, har adgang til oplysningerne.

Derudover fremgår det af bekendtgørelsens § 18, stk. 3, at oplysninger, som skal overføres til Statens Arkiver (nu Rigsarkivet), jf. stk. 1, og oplysninger, som af praktiske eller sikkerhedsmæssige grunde ikke kan overføres til Statens Arkiver (nu Rigsarkivet), jf. stk. 2, fra det tidspunkt, hvor destruktion eller sletning skulle være sket, kun må behandles af PET, hvis det må antages at have væsentlig betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13 eller sker i forbindelse med behandling af arkiv-, indsigts-, tilsyns- og lignende sager.

Det fremgår af arkivlovens § 4, at Rigsarkivet har til formål bl.a. at sikre bevaringen af arkivalier, der har historisk værdi eller tjener til dokumentation af forhold af væsentlig administrativ eller retlig betydning for borgere og myndigheder. Af

§ 12, stk. 1, fremgår det, at statens myndigheder og institutioner, folkekirken samt anerkendte trossamfund kun kan aflevere deres arkivalier til Rigsarkivet.

Af PET-lovens § 9, stk. 2, fremgår det, at sletning af oplysninger efter stk. 1 kan undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver, jf. PET-lovens § 1, gør det nødvendigt.

Det fremgår af bemærkningerne til § 9, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 66, at en beslutning om at undlade at slette oplysninger forudsætter, at oplysningerne fortsat er aktuelle. En undtagelse fra sletning kan eksempelvis ske, hvis oplysningerne vil kunne være relevante i forbindelse med andre undersøgelser eller efterforskninger, der på tidspunktet verserer hos PET. En undtagelse fra sletning kan også ske, hvis oplysningerne vil kunne være relevante i forbindelse med en igangværende efterforskning, som det øvrige politi foretager. Oplysningerne vil skulle slettes, så snart begrundelsen for at undlade sletning ikke længere er til stede. Det forudsættes i bemærkningerne til bestemmelsen, at PET orienterer Tilsynet med Efterretningstjenesterne om tjenestens beslutninger om at undlade sletning af oplysninger efter stk. 2.

Det fremgår af PET-lovens § 9 a, stk. 1, at såfremt PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, skal disse slettes, uanset om slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 2, eller § 8, stk. 2, er udløbet. Det fremgår videre af stk. 1, at PET ikke i øvrigt er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, fortsat er opfyldt. Der henvises for nærmere om PET-lovens § 9 a, stk. 1, til lovforslagets pkt. 3.1.1.1.

Af PET-lovens § 9 a, stk. 2, fremgår det, at PET uanset bestemmelserne i §§ 7-9 ikke er forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, jf. dog stk. 3 og § 13, stk. 2. Efter § 9 a, stk. 3, kan justitsministeren fastsætte regler om, at PET i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang end, hvad der følger af lovens bestemmelser.

Det fremgår af bemærkningerne til § 9 a, stk. 2, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 71 som fremsat, side 17, at PET efter bestemmelsen ikke vil være forpligtet til at slette lovligt tilvejebragte oplysninger, der indgår i dokumenter mv., som i øvrigt fortsat kan behandles, jf. PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, (nu PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1) selvom de konkrete enkeltoplysninger ikke længere opfylder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (nu PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1) for behandlingen (det vil sige må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforsk-

ning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller er nødvendig for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver).

Det følger videre af bemærkningerne, at § 9 a, stk. 2, vedrører sletning på oplysningsniveau, hvorimod § 9 a, stk. 1, vedrører sletning på sags- og dokumentniveau. PET er således heller ikke forpligtet til at slette på oplysningsniveau, selvom PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at en konkret oplysning ikke længere opfylder betingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (nu PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1), hvis oplysningen indgår i dokumenter mv., som fortsat lever op til behandlingsbetingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (nu PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1), og for hvilke slettefristen ikke er udløbet. Efter bemærkningerne indebærer den foreslåede ændring endvidere, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med stikprøvekontroller i medfør af PET-lovens §§ 18 og 20 fortsat kan påse, om en sag eller et dokument mv. som helhed fortsat lever op til behandlingsbetingelserne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (nu PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1), men at PET som udgangspunkt ikke vil være forpligtet til at slette enkeltoplysninger, der indgår i dokumenter mv., der skal bevares, i forbindelse med en sådan stikprøvekontrol. Der henvises for nærmere om gældende ret i henhold til PET-lovens § 9 a, stk. 3, og den i medfør heraf udstedte bestemmelse i PET-bekendtgørelsens § 8, til lovforslagets pkt. 3.1.1.1.

PET-bekendtgørelsen fastsætter nærmere slettefrister for de oplysninger, som PET behandler. Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, fører PET en elektronisk journal med sager vedrørende efterretningstjenestens virksomhed.

Efter bestemmelsens stk. 2 skal PET senest 10 år fra sagsoprettelsen slette sager i den elektroniske journal, som ikke indeholder oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskninger rettet mod sådanne personer. Det følger af stk. 3 at PET's egne personalesager og sager om personsikkerhedsundersøgelser ikke er omfattet af stk. 2. Efter stk. 4 kan sletning efter § 1, stk. 2, undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver gør det nødvendigt. I sådanne tilfælde skal PET underrette Tilsynet med Efterretningstjenesterne om denne beslutning.

Efter PET-bekendtgørelsens § 2, stk. 1, kan PET føre særlige databaser i tilknytning til PET's operative og administrative opgaver. Efter bestemmelsens stk. 2 skal PET fastsætte en slettefrist for den enkelte person eller oplysninger i efterretningstjenestens særlige databaser på indtil 5 år fra indførelsen i databasen. PET kan efter underretning af Tilsynet med Efterretningstjenesterne undtagelsesvist fastsætte en længere frist for sletning af personer, poster eller oplysninger i disse databaser. PET kan desuden, når særlige behov tilsiger det og efter underretning af Tilsynet med Efterretningstjenesterne, fastsætte slettefrister efter 1. eller 2. pkt., som ikke henføres til indførelsestidspunktet. Efter bestemmelsens stk. 3 kan slettefrister for oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller

efterforskning, ikke overstige fristen i PET-lovens § 9, stk. 1, jf. dog § 9 a, stk. 2.

Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 3, stk. 1, at oplysninger, som ikke inden fire uger fra modtagelsen eller tilvejebringelsen er lagret i PET's elektroniske journal eller i en database, skal slettes, medmindre oplysningerne efter deres karakter ikke kan lagres elektronisk. Efter § 3, stk. 2, skal PET underrette Tilsynet med Efterretningstjenesterne, hvis tjenesten undtagelsesvis ikke kan overholde fristen i stk. 1.

Efter bekendtgørelsens § 4 behandles fysisk materiale, som knytter sig til oplysninger i en journal eller en database, og som efter dets karakter ikke kan lagres i en journal eller i en database, jf. §§ 1 og 2, efter samme vilkår, som gælder for elektroniske oplysninger.

Endelig følger det af PET-bekendtgørelsens § 10, at PET løbende foretager stikprøvekontrol med sletning, logning, iværksættelse af undersøgelser, indhentelse af oplysninger, indgreb under efterforskningen og videregivelse af oplysninger. Efter bekendtgørelsens § 11 fastsætter chefen for PET nærmere retningslinjer for stikprøvekontrollen.

Det fremgår af PET-lovens § 11, stk. 1, at lovlig politisk virksomhed, der udøves af en her i landet hjemmehørende fysisk person, ikke i sig selv kan begrunde, at PET behandler oplysninger om den pågældende. Af stk. 2 fremgår det, at bestemmelsen i stk. 1 ikke afskærer PET fra at behandle oplysninger om en persons politiske virksomhed med henblik på at afklare, om virksomheden er lovlig, og af stk. 3 at bestemmelsen i stk. 1 ikke afskærer PET fra ved behandlingen af oplysninger om politiske foreninger og organisationer at medtage oplysninger om, hvem der udgør ledelsen.

3.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Det fremgår af PET's seneste vurdering af spionagetruslen mod Danmark fra maj 2023, at der er en markant, bredspektret og vedvarende trussel fra fremmede staters efterretningsvirksomhed mod Danmark. Truslen udgår først og fremmest fra Rusland og Kina, men PET kan konstatere, at også stater som Iran, Tyrkiet og Saudi-Arabien undertiden udfører efterretningsaktiviteter i Danmark. De fleste af de stater, der udøver efterretningsvirksomhed i Danmark, er autoritære stater, hvor efterretningstjenesterne har meget vide beføjelser. Truslen fra de fremmede staters efterretningsvirksomhed omfatter først og fremmest spionage og forsøg på ulovligt eller på uønsket vis at anskaffe produkter, viden og teknologi bl.a. for at udvikle de fremmede staters militære kapacitet. Der udgår imidlertid også en trussel fra fremmede efterretningstjenesters påvirkningsvirksomhed og fra fremmede stater, der på forskellig vis registrerer, chikanerer eller udøver pression mod egne statsborgere, primært dissidenter, der opholder sig i Danmark. Endelig har Ruslands krig i Ukraine medvirket til at sætte fokus på truslen fra spionage og sabotage mod europæisk kritisk infrastruktur.

Det fremgår desuden af trusselvurderingen, at de fremmede

efterretningstjenester, der er aktive i Danmark, er professionelle modstandere, som har en høj kapacitet, og som planlægger og gennemfører aktiviteter med en lang tidshorisont. De har mange ressourcer til rådighed og udnytter løbende teknologiske fremskridt og en kombination af fremgangsmåder til at udøve deres aktiviteter. Fremmede efterretningstjenester anvender forskellige fremgangsmåder for at skaffe sig adgang til oplysninger og indflydelse. De spionerer ved hjælp af menneskelige kilder, via cyberspionage og ved aflytning af tele- og datatrafik. Spionagetruslen retter sig ikke kun mod politikere, embedsfolk i centrale ministerier, ansatte i efterretningstjenesterne og Forsvaret, men også mod andre offentlige myndigheder, kritisk dansk infrastruktur, virksomheder, forskningsinstitutioner, forskere, studerende samt mod flygtninge og dissidenter. Fremmede efterretningstjenester kan også bruge forskellige typer af mellemmand til at skaffe sig adgang til de oplysninger, de interesserer sig for.

I lyset af det generelle trusselsbillede på spionageområdet er der efter Justitsministeriets opfattelse grundlag for at overveje, om PET i fremtiden skal kunne opbevare oplysninger indhentet som led i spionagesager i længere tid end de 15 år, der i dag gælder i medfør af PET-lovens § 9, stk. 1.

PET har oplyst, at oplysninger fra tidligere efterretningsoperationer kan have betydning for PET's varetagelse af tjenestens opgaver med at forebygge, efterforske og modvirke efterretningsaktiviteter mod Danmark i mere end 15 år. Undtagelsen til den øvre slettefrist på 15 år, som fremgår af § 9, stk. 2, imødekommer efter PET's opfattelse ikke i tilstrækkeligt omfang tjenestens behov for at kunne opbevare oplysninger i længere tid, idet undladelse efter § 9, stk. 2, er betinget af et konkret og aktuelt behov, hvilket ikke altid vil kunne fastlægges i sager om spionage.

Efterretningsarbejdet ansues i udlandet typisk som et håndværk og en karrierevej, hvorfor efterretningsofficerer kan være aktive i størstedelen af deres arbejdsliv. Derfor kan oplysninger om konkrete efterretningsofficerer, herunder om deres aktiviteter i Danmark, fortsat være relevante efter de 15 år, der i dag er den øvre slettefrist for oplysninger hos PET.

PET har i den forbindelse oplyst, at det flere gange er forekommet, at oplysninger om en konkret efterretningsofficer på ny er blevet relevante for PET's arbejde, men hvor sagerne på grund af deres alder har været omfattet af slettereglen i PET-lovens § 9, stk. 1. Det indebærer, at PET i visse situationer ikke har kunnet bidrage til det internationale samarbejde blandt vestlige indenrigs- og sikkerhedstjenester.

Herudover kan sager om efterretningsaktiviteter også være relevante i forhold til PET's bredere forståelse af aktørerne på spionageområdet og kan have betydning for både PET's forståelse af en nuværende efterretningsofficers adfærd, men også for de bredere efterretningsmæssige analyser af aktørerne. PET's kontrapionageindsats er således afhængig af at kunne bevare et langsigtet overblik over aktørernes efter-

retningsindsats, kontakter og samarbejde med aktører i Danmark.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at fristen for sletning af oplysninger, der indgår i spionagesager, bør forlænges fra de nuværende 15 år til 25 år. Ved at hæve slettefristen for disse oplysninger med 10 år vil det efter Justitsministeriets opfattelse være muligt at sikre en passende balance mellem på den ene side PET's behov for at kunne varetage tjenestens behov for at opbevare og behandle oplysninger, der indgår i PET's arbejde på spionageområdet, og på den anden side at de grundlæggende hensyn bag PET-lovens slettefrister fortsat er gældende for disse oplysninger, og at oplysningerne derfor bør være underlagt en øvre slettefrist.

Det fremgår endvidere af Justitsministeriets rapport om erfaringerne med PET-loven, at der som led i revideringen af PET-lovens sletteregler efter ministeriets opfattelse ligeledes er anledning til at overveje det hensigtsmæssige i, at PET-lovgivningens sletteregler finder anvendelse på PET's indhentning af almindeligt tilgængeligt offentliggjorte udgivelser, eksempelvis aviser, bøger mv., som PET benytter ved varetagelsen af sine opgaver i vidt omfang sådanne offentliggjorte værker.

Iagttagelse af slettereglerne for så vidt angår denne type oplysninger forekommer at lægge beslag på en mængde ressourcer for både PET og Tilsynet med Efterretningstjenesterne, som ikke står mål med de hensyn, slettereglerne har til formål at varetage. Der kan også peges på, at værkerne som hovedregel er blevet gennemlæst af en redaktion eller er blevet fagfællebedømt inden udgivelsen, og at værkerne som udgangspunkt er udgivet som led i et professionelt virke. I modsætning hertil er der ifølge Justitsministeriet et større hensyn til at beskytte oplysninger om fysiske og juridiske personer, som stammer fra eksempelvis privatpersoners tilkendegivelser på sociale medier, blogs, privatpersoners hjemmesider mv.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at der bør foretages en ændring af den gældende retstilstand, således at sletning af oplysninger som udgangspunkt bør kunne undlades, hvis oplysningerne fremgår af nyhedsartikler, videnskabelige artikler, bøger eller andre offentligt tilgængelige udgivelser og ikke er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod fysiske eller juridiske personer. En sådan ændring vil kunne foretages ved bekendtgørelse. Sletning vil dog stadig efter ministeriets opfattelse skulle ske i overensstemmelse med behandlingsprincippet i PET-lovens § 6 a, stk. 5, for at undgå unødigt dataophobning. Derudover bør PET's opbevaring af udgivelser mv. efter Justitsministeriets opfattelse fortsat være underlagt PET-lovens § 9 a, hvorefter PET skal slette sager og dokumenter mv., som tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1.

Derudover finder Justitsministeriet på baggrund af evalu-

ringen af PET-loven behov for at præcisere retsstillingen vedrørende sletning af oplysninger, der efter arkivlovgivningen skal bevares for eftertiden. Det fremgår af Justitsministeriets evaluering, at den daværende justitsminister den 4. april 2018 bad PET om at udarbejde en orientering til Folketingets Retsudvalg om bl.a., hvordan PET håndterer de dokumenter, som Rigsarkivet har besluttet at bevare for eftertiden. I PET's orientering om håndtering af arkivmateriale mv., der blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 9. maj 2018, 2017-18, bilag nr. 273, redegøres der bl.a. nærmere for regelgrundlaget for PET's opbevaring og sletning af oplysninger, arkivlovgivningens betydning for PET's materiale, herunder en beskrivelse af PET's (og andres) adgang til arkivmateriale, der er overført til Rigsarkivet, og adgang til arkivmateriale opbevaret i PET.

Tilsynet med Efterretningstjenesterne har i sit bidrag til evalueringen af PET-loven bemærket, at PET-loven, bemærkningerne til loven og PET-bekendtgørelsen giver et klart indtryk af, at oplysninger om fysiske og juridiske personer som altovervejende hovedregel vil blive slettet inden for nærmere angivne frister. Tilsynet med Efterretningstjenesterne bemærker i forlængelse heraf, at dette imidlertid ikke er tilfældet, idet omkring 80 pct. af PET's papirarkivalier og langt størstedelen af PET's elektroniske arkivalier skal overføres til Statens Arkiver (nu Rigsarkivet), hvor de som udgangspunkt vil være tilgængelige, når de er 75 år gamle, jf. arkivlovens § 23. Efter Tilsynet med Efterretningstjenesterne opfattelse giver PET-loven, bemærkningerne til loven og PET-bekendtgørelsen således ikke et retvisende billede af omfanget af personoplysninger, der kan slettes, hvilket tilsynet finder problematisk.

Det fremgår endvidere af evalueringen, at PET i tjenestens orientering af 9. maj 2018 til Folketingets Retsudvalg beskriver status for PET's aflevering af arkivalier til Rigsarkivet. Det anføres i orienteringen, at PET på daværende tidspunkt havde afleveret ca. 90 pct. af det fysiske bevaringsværdige materiale til Rigsarkivet. Endvidere anføres det, at PET's elektroniske arkivalier på daværende tidspunkt endnu ikke var afleveret til Rigsarkivet grundet manglende godkendelse af Rigsarkivets digitale infrastruktur til at behandle klassificerede oplysninger. PET har oplyst, at tjenesten i 2018, efter oversendelsen af orienteringen til Retsudvalget den 9. maj 2018, afsluttede arbejdet med at aflevere de resterende fysiske arkivalier til Rigsarkivet. PET har endvidere oplyst, at informationssystemet i Rigsarkivet til behandling af klassificerede informationer, efter oversendelsen af orienteringen den 9. maj 2018, blev sikkerhedsgodkendt til klassifikationsgraden »HEMMELIGT«, og at PET på den baggrund den 1. september 2018 har påbegyndt afleveringen af de klassificerede elektroniske arkivalier.

PET har i den forbindelse oplyst, at der bl.a. af sikkerhedsmæssige årsager ikke sker automatisk overførsel af elektronisk klassificeret materiale til Rigsarkivet, og at det således imellem overførslerne i en periode fortsat er nødvendigt at opbevare arkivmateriale i PET.

Justitsministeriet bemærker i forlængelse heraf i evalueringen, at Justitsministeriet for så vidt angår omfanget af de bevaringsbestemmelser for PET's materiale, som Rigsarkivet har fastsat, har aftalt med Kulturministeriet og Rigsarkivet, at Rigsarkivet med input fra PET i forbindelse med aflevering til Rigsarkivet vil vurdere, om alle kategorier af materiale, der er omfattet af bevaringsbestemmelserne, har en sådan historisk værdi, at det skal bevares for eftertiden, eller om der måtte være anledning til at ændre herpå. Justitsministeriet bemærker ligeledes, at PET ikke har direkte adgang til det arkivmateriale, der er afleveret til Rigsarkivet, og at eventuel adgang kun kan ske med samtykke fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

Det fremgår endvidere af Justitsministeriets evaluering af PET-loven, at ministeriet i forbindelse med en revision af PET-loven vil overveje, om omfanget af oplysninger, som PET i medfør af bestemmelser udstedt af Rigsarkivet er forpligtet til at overføre til Rigsarkivet, kan give anledning til at præcisere bemærkningerne til PET-loven, således at det mere tydeligt fremgår, hvor stor en del af PET's arkivalier, der skal overføres til Rigsarkivet.

Justitsministeriet finder på baggrund af det ovenstående, herunder i særdeleshed bemærkningerne fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne vedrørende tilsynets opfattelse af, at PET-loven, bemærkningerne til loven og PET-bekendtgørelsen ikke giver et fuldt dækkende billede af omfanget af personoplysninger, der slettes, at det fremover bør fremgå direkte af PET-loven, at PET ikke må slette oplysninger, som i medfør af arkivloven eller bestemmelser fastsat i henhold hertil skal bevares for eftertiden, før oplysningerne er afleveret til Rigsarkivet.

Justitsministeriets evaluering af PET-loven indeholder derudover en række overvejelser om bestemmelsen i PET-lovens § 9 a, der blev indsat i PET-loven ved lov nr. 1727 af 27. december 2016 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger), og som regulerer PET's forpligtelse til at gennemgå sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om der skal ske sletning. Institut for Menneskerettigheder bemærker i evalueringen bl.a., at PET tidligere har været forpligtet til at slette personoplysninger, der ikke er nødvendige for PET's arbejde, hvis oplysningerne indgår i dokumenter, som fortsat opfylder betingelserne for behandling, men at forpligtelserne udgik af PET-loven med lovændringen i 2016. Instituttet bemærker, at krav til sletning af unødvendige oplysninger og til den løbende vurdering af behovet for den fortsatte registrering af personoplysninger efter instituttets opfattelse på ny bør indføres i loven. De uafhængige efterretningsekspertter har i deres bidrag til rapporten bemærket, at en model, hvorefter PET dynamisk (og løbende) skal revidere alle lovligt tilvejebragte personoplysninger synes uhensigtsmæssig, idet ressourceforbruget ville være betydeligt og med al sandsynlighed ville påvirke PET's mulighed for at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og

sikkerhed mv. De uafhængige efterretningsekspertter anfører således, at lovændringen fra 2016 med indførelsen af § 9 a skaber klarhed om retsstillingen på området og er udtryk for realisme i lovgivningen.

Det fremgår derudover af evalueringen, at lovændringen i 2016 efter Tilsynet med Efterretningstjenesternes opfattelse indebærer, at behandlingsbetingelserne i det væsentlige er sat ud af kraft, ligesom det efter tilsynets opfattelse har medført en betydelig indskrænkning af de opgaver, som tilsynet hidtil har anset for sine væsentligste, og derfor bevirker, at tilsynet har måttet revurdere tilrettelæggelsen af sine kontroller. Tilsynet bemærker hertil, at tilsynets kontrol med PET's behandling og sletning af oplysninger således har ændret karakter, herunder at tilsynet ikke længere i samme omfang vurderer personoplysninger på oplysningsniveau, men alene vurderer, om sager eller poster i tjenestens centrale journalsystemer og databaser har overskredet lovgivningens slettefrister, eller om personoplysninger i tjenestens transitsystemer behandles i overensstemmelse med reglerne i sikkerhedsbekendtgørelsen og tjenestens vejledning herfor.

PET har om lovændringen fra 2016 vedrørende dynamisk sletning i rapporten bemærket, at en pligt for PET til løbende at gennemgå samtlige sager og dokumenter mv. med henblik på at sikre, at der ikke opbevares oplysninger, som der konkret ikke er behov for, ville være overordentlig ressourcekrævende for tjenesten. PET bemærker således, at indførelsen af § 9 a efter PET's opfattelse gavner tjenestens muligheder for at varetage sine kerneopgaver. PET bemærker dog samtidig, at det i praksis er svært for PET's operative medarbejdere at se på tværs af alle sager og vurdere, om en sag eller et dokument i den forbindelse skal slettes. En medarbejder vil typisk ikke gennemgå hele sagen og alle dens dokumenter og vil dermed ikke kunne vurdere, om behandlingsbetingelserne – ud over i den konkrete sammenhæng – er opfyldt, ligesom den enkelte medarbejder som oftest ikke har den fornødne indsigt til at kunne vurdere relevansen af den pågældende oplysning for PET's samlede virksomhed. PET peger i evalueringen på, at slettebestemmelsen i § 9 a, stk. 1, i praksis typisk anvendes i forbindelse med henvendelser fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne, hovedsageligt foranlediget af tilsynets almindelige kontrolvirksomhed. Når tilsynet retter henvendelse til PET med spørgsmål om, hvorvidt behandlingsbetingelserne fortsat er opfyldt for en given oplysning mv., vil vurderingen heraf således ske med et overordnet blik på alle PET's opgaver. PET bemærker endelig, at når der ses bort fra de situationer, hvor materialet gennemgås på baggrund af henvendelser fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne, synes PET's hidtidige erfaringer med anvendelsen af bestemmelsen at understøtte tilsynets vurdering af, at PET yderst sjældent vil blive opmærksom på, at en oplysning ikke længere opfylder behandlingsbetingelserne, da fokus for tjenestens medarbejdere naturligt er løsningen af tjenestens operative opgaver. Det er således PET-lovgivningens overordnede slettefrister, der som klar hovedregel bliver bestemmende for, hvornår en oplysning slettes.

Justitsministeriet bemærker i evalueringen, at det er vigtigt at sikre den rette balance mellem, at PET i tilstrækkeligt omfang får slettet oplysninger, der ikke længere er relevante for tjenestens virksomhed, og at PET fokuserer sine ressourcer på at løse sine operative kerneopgaver. Denne balance skal endvidere ses i lyset af det komplekse og omskiftelige trusselsbillede og den stigende mængde data, som PET behandler, bl.a. som følge af den teknologiske udvikling. Det fremgår, at Justitsministeriet på den baggrund vil inddrage bemærkningerne i det videre arbejde med en revision af PET-loven, herunder vurdere om anvendelsen af bestemmelsen svarer til forudsætningerne bag lovændringen, og om bestemmelsen sikrer den rette balance mellem operative hensyn og sletning af oplysninger.

Justitsministeriet finder det fortsat afgørende, at PET fokuserer sine ressourcer på at løse sine operative kerneopgaver. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at PET i 2018 etablerede en selvstændig intern revisionsenhed, som siden har fået styrket sit mandat og tilført ressourcer. PET's interne revision supplerer den eksterne kontrol, som PET er undergivet fra bl.a. Tilsynet med Efterretningstjenesterne, og kontrollen omfatter bl.a. stikprøvekontrol af tjenestens sletning af oplysninger. Med de ændringer i lov nr. 666 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om etablering af et udvalg om forsvar og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere (Styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne), som trådte i kraft den 1. januar 2025, fremgår det nu af PET-lovens § 20, stk. 5, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne kan anmode PET's interne revision om at foretage kontroller af forhold, der falder inden for den interne revisions og tilsynets kompetence, jf. § 18, stk. 1, 1. pkt.

Det vil samtidig efter Justitsministeriets opfattelse kræve et uforholdsmæssigt ressourcebrug, der vil skade PET's evne til at varetage sine kerneopgaver, hvis PET pålægges med faste mellemrum at gennemgå opbevarede oplysninger for at undgå, at tjenesten opbevarer oplysninger, som ikke længere er relevante for tjenestens virksomhed. Det er på den baggrund ministeriets vurdering, at den nuværende bestemmelse i PET-lovens § 9 a fungerer efter hensigten, og at der ikke er et aktuelt behov for at ændre reglen.

Justitsministeriets evaluering om erfaringerne med PET-loven indeholder endelig en række overvejelser om PET-lovens § 11, hvorefter lovlig politisk virksomhed, der udøves af en her i landet hjemmehørende fysisk person, ikke i sig selv kan begrunde, at PET behandler oplysninger om den pågældende, jf. bestemmelsens stk. 1.

Tilsynet med Efterretningstjenesterne har i den forbindelse oplyst, at der i 2018 og 2019 har været en række drøftelser mellem tilsynet og PET vedrørende fortolkningen af PET-lovens § 11. Dette er nærmere beskrevet i tilsynets årsberetning for 2019, hvor det også er beskrevet, at PET i 2019 har noteret sig tilsynets opfattelse, og at tjenesten ville justere sine retningslinjer i lyset heraf.

PET har ligeledes i evalueringen henvist til de nævnte drøftelser og har i forlængelse heraf anført, at det bør undersøges, i hvilket omfang, samspillet mellem PET-lovens § 11 og §§ 7 og 8, samt PET's forpligtelse til at slette oplysninger efter § 11, stk. 1, henholdsvis § 11, stk. 2, kan præciseres, herunder navnlig set i forhold til § 9 a.

Det fremgår derefter af evalueringen, at Justitsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne og PET om PET-lovens § 11 og på den baggrund finder, at det i forbindelse med en revision af PET-loven bør overvejes at præcisere PET's gennemgangs- og sletteforpligtelser i forhold til oplysninger, som behandles efter PET-lovens § 11, stk. 1, henholdsvis § 11, stk. 2, herunder set i forhold til § 9 a. Det bør samtidig, som påpeget af PET, overvejes at præcisere samspillet mellem § 11 og §§ 7 og 8. Justitsministeriet vil således inkludere bemærkningerne i det videre arbejde med en revision af PET-loven.

Justitsministeriet har overvejet de forhold, der er peget på i evalueringen. Det er efter Justitsministeriets opfattelse – som det også fremgår af evalueringen – en grundlæggende og overordnet præmis for et demokrati som det danske, der bygger på retsstatslige principper og borgerlige frihedsrettigheder, herunder ytrings-, forsamlings- og foreningsfrihed, at en efterretningstjeneste ikke skal kunne føre en generel anskuelses- eller sindelagskontrol med landets borgere. Det skal samtidig efter ministeriets opfattelse tages i betragtning, at de foretagender og handlinger, som PET har til opgave at forebygge og efterforske, i videre omfang kan have et politisk eller religiøst motiv, hvorfor PET i større udstrækning end det øvrige politi nødvendigvis også må indsamle oplysninger om politisk, religiøs eller ideologisk motivation for på en effektiv måde at kunne løse sine opgaver. PET-lovens § 11, stk. 1, påbyder således alene PET ikke at behandle oplysninger om her i landet hjemmehørende personer alene begrundet i den pågældendes lovlige politiske virksomhed, idet PET dog som anført ovenfor bl.a. ikke er afskåret fra at behandle oplysninger om en persons politiske virksomhed med henblik på at afklare, om virksomheden er lovlig, jf. § 11, stk. 2.

Det bemærkes i øvrigt, at der fortsat pågår drøftelser om fortolkningen af PET-lovens § 11, herunder forholdet til § 9 a, og samspillet med §§ 7 og 8.

Justitsministeriet finder, at der ikke på nuværende tidspunkt er fuldt tilstrækkelig anledning til at foretage ændringer af den gældende regulering af disse forhold. Der er således efter Justitsministeriets opfattelse tale om en vigtig del af reguleringen af PET's virksomhed, som der fortsat pågår drøftelser om fortolkningen af. Det kan imidlertid efter ministeriets opfattelse på et senere tidspunkt blive relevant at undersøge behovet for en præcisering af de nævnte bestemmelser.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indføres en forlænget slettefrist på 25 år for oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning om spionage rettet mod sådanne personer.

Den foreslåede bestemmelse vil være en særlig undtagelse til den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 9, stk. 1. Den forlængede slettefrist vil omfatte spionagesager, det vil sige sager, hvor en person i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller giver meddelelse om forhold, som af hensyn til danske stats- eller samfundsinteresser skal holdes hemmelige, eller i øvrigt foretager noget, hvorved en fremmed efterretningstjeneste sættes i stand til eller hjælpes til at virke indenfor den danske stats område, jf. straffelovens §§ 107 og 108. PET's oplysninger indhentet i forbindelse med forebyggelse, efterforskning og modvirkning af sådanne spionagesager vil være omfattet af undtagelsesbestemmelsen. Det er ikke i den forbindelse afgørende, om spionageforholdet er sagens hovedforhold. Således vil f.eks. sager om statsterrorisme også være omfattet af den forlængede slettefrist, hvis sagen også vedrører spionage.

Bortset fra at slettefristen i sager om spionage forlænges til 25 år, vil der ikke med den foreslåede bestemmelse ske en ændring i reglen i § 9, stk. 1, herunder med hensyn til hvornår fristen begynder at løbe. Det vil således være den senest berettigede indsamling eller indhentning af oplysninger, som slettefristen regnes fra. De oplysninger, der vil være omfattet af bestemmelsen, er oplysninger, der er tilvejebragt ved undersøgelser eller efterforskning rettet mod fysiske og juridiske personer efter PET-lovens §§ 5 og 6. Oplysninger, der er indsamlet eller indhentet af PET i forbindelse med undersøgelser af begivenheder og hændelser, er ikke omfattet af bestemmelsen. Det samme gælder oplysninger, der er indsamlet eller indhentet af PET i forbindelse med efterforskning af begivenheder og hændelser, hvor der ikke er eller har været en mistænkt for et strafbart forhold.

Sammenhængen mellem den foreslåede bestemmelse og PET-lovens § 9, stk. 1, indebærer også, at det vil skulle ses som et samlet forløb i relation til slettefristen, hvis en ellers afsluttet undersøgelse eller efterforskning senere – inden udløbet af 25 års-fristen – bliver genoptaget. Genoptagelse kan f.eks. skyldes, at der er fremkommet nye væsentlige oplysninger i sagen. Det vil således i et sådant tilfælde være den sidste oplysning, der er tilvejebragt i forbindelse med den genoptagne undersøgelse eller efterforskning, som er afgørende for, hvornår oplysningerne i sagen skal slettes.

Sammenhængen mellem den foreslåede bestemmelse og PET-lovens § 9, stk. 1, indebærer derudover, at oplysningerne, der vil skulle slettes, ikke alene vil være oplysninger om den, undersøgelsen og efterforskningen er rettet mod, men også oplysninger, der er indsamlet om andre i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen, herunder personer med tilknytning til den, undersøgelsen og efterforskningen er rettet mod. Forpligtelsen til at slette oplysninger efter den foreslåede bestemmelse vil ikke alene gælde PET's sager

om den pågældende undersøgelse og efterforskning. I det omfang PET som led i sin bearbejdning og systematisering af oplysninger tilvejebragt ved undersøgelser og efterforskning efter §§ 5 og 6 behandler oplysninger i tjenestens databaser, fortegnelser mv., vil disse oplysninger tillige være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Det forudsættes, at PET af hensyn til Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol med den foreslåede ordning er opmærksom på at mærke de omfattede sager korrekt.

Endvidere foreslås det at tydeliggøre i PET-loven, at PET – uanset slettefristerne i loven og i PET-bekendtgørelsen – ikke må slette oplysninger, som i medfør af arkivloven eller bestemmelser fastsat i henhold hertil skal bevares for eftertiden, før oplysningerne er afleveret til Rigsarkivet.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre den gældende retstilstand for PET's opbevaring af oplysninger og aflevering af disse til Rigsarkivet. Bestemmelsen vil imidlertid tydeliggøre, at oplysninger ikke kan slettes fra PET's journaler og andre systemer, før de dele af oplysningerne, der skal gemmes for eftertiden, er afleveret til Rigsarkivet.

Midlertidig undladelse af sletning af oplysninger vil kunne forekomme, eksempelvis hvis afleveringen til Rigsarkivet afventer udvikling af sikkerhedsgodkendelse af det system i Rigsarkivet, hvor oplysninger skal opbevares, eller fordi afleveringen afventer udløbet af et fast interval for aflevering til Rigsarkivet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 10-13, og bemærkningerne hertil.

3.7. Reglerne om indirekte indsigt

3.7.1. Gældende ret

PET-lovens kapitel 8 indeholder regler om indsigt mv. Efter PET-lovens § 12, stk. 1, har en fysisk eller juridisk person ikke ret til indsigt i oplysninger, som PET behandler om vedkommende, eller ret til indsigt i, hvorvidt tjenesten behandler oplysninger om vedkommende.

Det fremgår af bemærkningerne til § 12, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 71, at baggrunden for bestemmelsen er, at der ikke kan gives indsigt i PET's behandling af personoplysninger og de bagvedliggende undersøgelser, hvis PET skal kunne udføre sine arbejdsopgaver på en hensigtsmæssig og forsvarlig måde.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at § 12, stk. 1, skal ses i sammenhæng med § 13, stk. 1, om indirekte indsigtsret, hvorefter en person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt tjenesten uberettiget behandler oplysninger om den pågældende.

Ifølge PET-lovens § 12, stk. 2, kan PET, hvis særlige forhold taler for det, give hel eller delvis indsigt i oplysninger nævnt i bestemmelsens stk. 1.

Efter bemærkningerne til PET-lovens § 12, stk. 2, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 71, vil de generelle hensyn, der taler mod indsigt, kunne vige i helt særlige tilfælde, hvor borgeren har en afgørende interesse i at få indsigt. Bestemmelsen vil eksempelvis kunne anvendes i tilfælde, hvor det ville kunne få alvorlige psykiske skadevirkninger for en person, hvis personen ikke får oplyst, at vedkommende ikke er registreret hos PET. Der kan endvidere tænkes tilfælde, hvor en uberettiget behandling af personoplysninger har påført en person en væsentlig økonomisk eller ikke-økonomisk skade.

Efter PET-lovens § 13, stk. 1, kan en fysisk eller juridisk person anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer efter bestemmelsen, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom.

Det fremgår af bemærkningerne til § 13, stk. 1, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 72, at der med bestemmelsen etableres en indirekte indsichtsordning. Tilsynet med Efterretningstjenesterne skal efter anmodning fra en borger undersøge, om PET behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet er ifølge bemærkningerne således borgerens garant for, at PET ikke uberettiget behandler oplysninger om borgeren. Som led i denne indsichtsordning kan tilsynet bl.a. pålægge PET at slette oplysninger, som PET efter tilsynsmyndighedens opfattelse behandler med urette. Den indirekte indsichtsordning gælder for alle fysiske og juridiske personer.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at det følger af bestemmelsens stk. 1, at tilsynet skal sikre, at PET ikke uberettiget behandler oplysninger om borgeren og herefter skal give den pågældende meddelelse herom. Af meddelelsen skal imidlertid alene kunne udledes, at der ikke uberettiget behandles oplysninger om den pågældende. Det skal ikke fremgå eller kunne udledes, om der ikke behandles eller har været behandlet oplysninger, om der tidligere uberettiget har været behandlet oplysninger, eller om der berettiget behandles oplysninger.

Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det, at hvis det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 konstateres, at PET behandler oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.

PET-lovens § 13, stk. 2, blev indsat ved § 1, nr. 4, i lov nr. 1727 af 27. december 2016 om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger). Bestemmelsen blev indsat samtidig med § 9 a. Det fremgår af bemærkningerne til § 13, stk. 2, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 71 som fremsat, side 17 ff., at der i tilknytning til den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 2 – hvorefter PET uanset bestemmelserne i §§ 6 a-9 ikke er

forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1 – foreslås at indsætte et nyt stk. 2 i PET-lovens § 13 (den indirekte indsichtsordning), der fastslår, at PET – uanset § 9 a, stk. 2 – skal slette oplysninger, når det i forbindelse med en anmodning om indirekte indsigt konstateres, at oplysningerne ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (nu § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1). Det bemærkes, at bestemmelsens dokumentbegreb skal forstås bredt og efter omstændighederne bl.a. omfatter elektroniske filer mv.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at § 13, stk. 2, således fastslår, at PET fortsat vil have pligt til at slette enkeltoplysninger om en fysisk eller juridisk person, der anmoder om indirekte indsigt efter PET-lovens § 13, hvis oplysningerne ikke (længere) opfylder behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (nu § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1), selvom det pågældende dokument, hvori oplysningerne indgår, i øvrigt opfylder behandlingskriterierne i PET-lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (nu § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1).

Det fremgår af PET-lovens § 13, stk. 3, at hvis særlige forhold taler herfor, kan Tilsynet med Efterretningstjenesterne pålægge PET at give hel eller delvis indsigt i oplysninger som nævnt i § 12, stk. 1.

Efter bemærkningerne til § 13, stk. 3, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 72, har bestemmelsens stk. 3 karakter af en sikkerhedsventil, der supplerer § 12, stk. 2. Det forudsættes, at PET høres, inden der træffes afgørelse efter denne bestemmelse. Det forhold, at PET uberettiget måtte have behandlet oplysninger om en person mv., er ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at tilsynet kan pålægge PET at give indsigt i oplysninger om den pågældende efter stk. 2.

I medfør af § 13, stk. 4, har en person, der har fået meddelelse efter stk. 1, ikke krav på en ny meddelelse før 6 måneder efter den sidste meddelelse.

Det fremgår af bemærkningerne til stk. 4, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 72, at formålet med bestemmelsen er at sikre tilsynet imod, at en person løbende fremsætter anmodning til tilsynet om indirekte indsichtsret, uden at der er anledning til at forvente, at der måtte være nye oplysninger hos efterretningstjenesten.

3.7.2. Justitsministeriets overvejelser

Det fremgår af Justitsministeriets evaluering af erfaringerne med PET-loven, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne bemærker, at tilsynets behandling af anmodninger om indirekte indsigt i 2020 og 2021 ikke har omfattet samtlige systemer, som tilsynets risikoanalyse viser, er relevante at søge i, fordi det ikke har været muligt at foretage hensigtsmæssige og effektive undersøgelser i to systemer.

Tilsynet har i evalueringen bemærket, at det er en forudsætning for undersøgelser i forbindelse med anmodninger om indirekte indsig, at oplysninger om enkeltpersoner kan fremsøges i alle PET's systemer. Det er i den forbindelse tilsynets erfaring, at PET behandler oplysninger i systemer, hvor dette ikke er praktisk muligt, eller hvor de tilgængelige søgeværktøjer ikke med tilstrækkelig sikkerhed understøtter fremsøgning af samtlige oplysninger om en enkeltperson i systemet. Tilsynet har på den baggrund anbefalet, at der sikres tilstrækkelige ressourcer til løbende it-drift og -udvikling, herunder til udvikling af løsninger, således at der kan foretages effektive søgninger i alle relevante systemer.

Tilsynet bemærker i evalueringen, at tilsynet i 2020 indledte dialog med PET med henblik på etablering af muligheder for at foretage effektive søgninger i de to systemer, og at PET i 2020 igangsatte projekter om etablering af sådanne muligheder. Tilsynet bemærker i den forbindelse, at PET i september 2021 meddelte tilsynet, at tjenesten af ressourcemæssige hensyn ikke vil udvikle og etablere sådanne muligheder. Det er på den baggrund tilsynets opfattelse, at ressourcerne til løbende it-drift og -udvikling bør suppleres med en forpligtelse for PET til at udvikle løsninger, som er nødvendige for, at tilsynet kan foretage undersøgelser i tjenestens systemer i forbindelse med behandling af anmodninger om indirekte indsig.

Det fremgår af evalueringen, at Justitsministeriet har noteret sig Tilsynet med Efterretningstjenestens anbefaling om øgede ressourcer mv. til løbende it-drift og -udvikling hos PET med henblik på, at tilsynet kan foretage undersøgelser i alle PET's systemer.

PET har derudover til Justitsministeriet oplyst, at der kan være enkelte systemer og datasamlinger, hvor det ikke er muligt effektivt at søge på de fysiske eller juridiske personer, der anmoder om indsig, jf. § 13, stk. 1. Sådanne systemer og datasamlinger er kendetegnet ved, at de indeholder mere ubearbejdet data, f.eks. indhentet i forbindelse med en ransagning eller aflytning på baggrund af en retskendelse. PET har oplyst, at det er vanskeligt at lave effektive søgninger i den samlede datamængde i systemer, der indeholder store ubearbejdede datamængder, at søgefunktionerne i systemerne i højere grad er udviklet til at søge ned i enkelte samlinger, og at det således kun er muligt at søge på et begrænset antal sager ad gangen.

PET har endvidere oplyst Justitsministeriet, at så snart oplysningerne behandles i forbindelse med konkrete, operative sager, der er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, vil oplysningerne fremgå af systemer, som det er muligt at foretage søgninger i, og som allerede er omfattet af Tilsynet med Efterretningstjenestens indsigtsundersøgelser.

Justitsministeriet bemærker, at den indirekte indsigtsordning er en væsentlig rettighed for borgerne, og at det følger af ministeriets opfattelse er afgørende, at reglen opretholdes og forvaltes i overensstemmelse med sit tiltænkte for-

mål. Det er samtidig efter ministeriets opfattelse afgørende, at PET's operative ressourcer i vid udstrækning anvendes til at varetage PET's kerneopgaver. Det bemærkes i den forbindelse, at det som udgangspunkt vil være af væsentlig interesse for PET – i kraft af sin funktion som efterretnings-tjeneste – at have effektive søgeadgange i egne registre og systemer.

Det bør på baggrund af det ovenstående efter Justitsministeriets opfattelse fastsættes i PET-lovens § 13, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 har adgang til de samme søgefunktioner mv. i PET's registre og systemer, som tjenesten har, samt at PET kan etablere yderligere søgefunktioner mv. til brug for tilsynets undersøgelser, hvis væsentlige hensyn taler for det, merarbejdet for tjenesten står mål med disse hensyn, og andre væsentlige hensyn ikke taler imod.

Det fremgår derudover af Justitsministeriets evaluering om erfaringerne med PET-loven, at det er PET's erfaring, at der kan forekomme tilfælde, hvor det ikke ud fra de oplysninger, som Tilsynet med Efterretningstjenesterne og PET er i besiddelse af, med sikkerhed kan konstateres, hvorvidt der er personsammenfald mellem den, som har søgt indirekte indsig og den, som fremgår i tjenestens systemer. Dette kan ifølge PET være tilfældet, hvis den, som søger, har et meget almindeligt navn.

PET peger i evalueringen på, at hvis tjenesten i sådanne tilfælde med sikkerhed skal vurdere, om der er identitets-sammenfald, vil det oftest kræve, at PET indsamler, indhenter eller i øvrigt behandler yderligere oplysninger om personen. Det er PET's vurdering, at denne situation er u hensigtsmæssig, da PET herved indhenter og behandler yderligere personoplysninger alene med det formål at sikre entydig identifikation – alene til brug for behandling af sagen om indirekte indsig.

PET bemærker i den forbindelse i evalueringen, at PET ved behandling af sager om indirekte indsig – uanset om PET ikke entydigt kan identificere, om en oplysning kan henføres til den person, som har anmodet om indirekte indsig – altid foretager en vurdering af, om tjenesten fortsat har behov for at behandle oplysningen, jf. PET-lovens §§ 6 a og 9 a. Hvis PET vurderer, at der ikke længere er behov for at behandle de pågældende oplysninger, vil tjenesten på den baggrund foranstalte sletning af oplysningerne, medmindre oplysningerne indgår i et dokument mv., som i øvrigt opfylder betingelserne for lovlig behandling.

Justitsministeriet bemærker i evalueringen, at den indirekte indsigtsordning er en væsentlig rettighed for borgerne, og at det således efter ministeriets opfattelse er afgørende, at reglen så vidt muligt opretholdes og forvaltes i overensstemmelse med sit tiltænkte formål. Justitsministeriet har dog noteret sig bemærkningerne fra PET om tilfælde, hvor tjenesten er nødsaget til at foretage yderligere behandling af oplysninger for at afgøre, om der er identitetssammenfald mellem den, der har søgt om indsig, og den PET behandler

oplysninger om, og deler i et vist omfang PET's synspunkt om, at det er uhensigtsmæssigt med en retstilstand, hvor PET er nødt til at indhente yderligere oplysninger i forbindelse med en anmodning om indirekte indsigt. Det anføres, at Justitsministeriet på den baggrund som led i sit videre arbejde med en revision af PET-loven vil overveje, om der kan foretages tilpasninger, så de vigtige hensyn bag bestemmelsen fortsat varetages samtidig med, at PET ikke har behov for at indhente yderligere oplysninger, eller at dette behov formindskes.

Det er fortsat Justitsministeriets opfattelse, at den indirekte indsigtssordning er en væsentlig rettighed for borgerne. Den indirekte indsigtssordning bør imidlertid ikke have den utilsigtede konsekvens, at PET er nødt til at indhente eller på anden måde behandle yderligere oplysninger om en fysisk eller juridisk person i forbindelse med en anmodning om indirekte indsigt med henblik på at identificere personer, hvor det ellers ikke ville være relevant for PET's opgavevaretagelse. Der kan både være tale om, at PET må indhente eller på anden måde behandle yderligere oplysninger om den person, der har anmodet om indirekte indsigt, men også om at PET må indhente eller på anden måde behandle yderligere oplysninger om en person, der er sammenfald med i PET's systemer, for at fastslå, om vedkommende er identisk med den person, der har anmodet om indsigt. Det er efter Justitsministeriets opfattelse som klart udgangspunkt uhensigtsmæssigt, at én persons anmodning om indirekte indsigt kan medføre, at PET behandler yderligere oplysninger om en anden person.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at det bør fremgå klart af PET-lovens § 13, stk. 2 (der med lovforslagets § 1, nr. 15, bliver stk. 3), at PET's forpligtelse til at slette oplysninger, hvor det i forbindelse med Tilsynet med Efterretningstjenesternes undersøgelse efter stk. 1 er konstateret, at tjenestens behandling af oplysningerne ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, kun angår den person, der har anmodet tilsynet om at foretage en undersøgelse efter stk. 1. Derved vil det samtidig kunne angives i bemærkningerne til bestemmelsen, at PET som udgangspunkt ikke skal behandle yderligere oplysninger blot for at fastslå identiteten af den person, der har anmodet om indirekte indsigt efter § 13, stk. 1, eller de personer, som eventuelt måtte være fremfundet ved tilsynets undersøgelse. Der kan dog efter Justitsministeriets opfattelse forekomme tilfælde, hvor det er berettiget, at PET behandler yderligere oplysninger for at fastslå, om der er personsammenfald mellem en person, der har indgivet en anmodning om indirekte indsigt, og en person, der fremgår oplysninger om i PET's journaler og databaser mv. Justitsministeriet finder derfor, at PET i en vis grad bør behandle yderligere oplysninger om de nævnte personer, hvis særlige hensyn taler for det, eksempelvis hvor en relativt begrænset indsamling af oplysninger vil gøre tjenesten i stand til at fastslå, om den, der har anmodet om indirekte indsigt, er identisk med en person, som PET er ved at undersøge eller efterforske.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indføres en ny bestemmelse i PET-lovens § 13, stk. 2, der bestemmer, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med en undersøgelse efter § 13, stk. 1, har adgang til de samme søgefunktioner mv. i PET's registre og systemer, som tjenesten har, samt at PET kan etablere yderligere søgefunktioner mv. til brug for tilsynets undersøgelser, hvis væsentlige hensyn taler for det, merarbejdet for tjenesten står mål med disse hensyn, og andre væsentlige hensyn ikke taler imod.

Bestemmelsen vil fastsætte, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt – som i øvrigt i forbindelse med tilsynets kontrol, jf. § 18 – er stillet på samme måde som PET i forhold til at kunne søge i tjenestens registre og systemer.

Med »søgefunktioner mv.« menes samtlige de tekniske måder, hvorpå PET kan fremsøge bestemte oplysninger i sine systemer og registre. Der kan eksempelvis være tale om fritekstsøgefelter. Omfattet af begrebet vil også være søgefunktioner mv., som PET udvikler efter lovforslagets ikrafttræden.

Der vil kunne være enkelte systemer og datasamlinger, hvor det ikke er muligt for PET effektivt at søge på fysiske eller juridiske personer. Sådanne systemer og datasamlinger kan være kendetegnede ved, at de indeholder mere ubearbejdede data, f.eks. indhentet i forbindelse med en ransagning eller aflytning på baggrund af en retskendelse, eller at der er tale om datatyper, som det er vanskeligt at foretage tekstsøgninger i, eksempelvis fordi der er tale om billeder. PET har oplyst, at det er vanskeligt at lave effektive søgninger i den samlede datamængde i systemer, der indeholder store ubearbejdede datamængder, hvor søgefunktionerne i systemerne i højere grad er udviklet til at søge ned i enkelte samlinger, og at det således kun er muligt at søge på et begrænset antal sager ad gangen.

Som udgangspunkt vil der ikke alene af hensyn til Tilsynet med Efterretningstjenesternes undersøgelser efter § 13, stk. 1, være pligt for PET til at forsøge at udvikle søgefunktioner mv. i eventuelle systemer eller registre, som PET ikke har adgang til at foretage effektive søgninger i. Det forudsættes i den forbindelse, at PET som led i prioriteringen af anvendelsen af sine ressourcer naturligt vil overveje mulighederne for at forbedre tjenestens søgefunktioner mv., hvor dette kan lade sig gøre – ikke mindst også af hensyn til tjenestens egen interesse i effektivt at kunne fremsøge oplysninger for bedst muligt at varetage sine opgaver som efterretnings- og sikkerhedstjeneste.

Bestemmelsen vil samtidig medføre, at PET vil kunne etablere yderligere søgefunktioner til brug for tilsynets undersøgelser, hvis væsentlige hensyn taler for det, merarbejdet for tjenesten står mål med disse hensyn, og væsentlige hensyn ikke taler imod. Som hensyn, der taler for etableringen af en søgeadgang, kan regnes navnlig en væsentlig interesse for fysiske eller juridiske personer i, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med en undersøgelse efter

§ 13, stk. 1, kan søge i de pågældende registre eller systemer. Hvis oplysningerne i de systemer, hvor der ikke er adgang til at foretage søgninger, generelt tilsvarende fremgår af andre systemer, som det er muligt at foretage søgninger i, vil det som udgangspunkt tale imod, at interessen for de enkeltpersoner, der har anmodet om indirekte indsigt, kan anses at være »væsentlig«.

Enkeltpersoners interesse i etableringen af søgeadgange vil skulle afvejes over de omkostninger, der kan være forbundet med at etablere en søgeadgang. Det bemærkes i den forbindelse, at udviklingen af visse it-systemer kan medføre væsentlige udgifter, hvilket således vil skulle tages i betragtning.

Derudover vil der ikke skulle være væsentlige forhold, der taler imod at udvikle de pågældende søgeadgange mv. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis etableringen af søgeadgangen væsentligt vil forringe anvendeligheden af det omhandlede system eller register, herunder hvis responstiden for systemet eller registret må forventes at blive væsentligt forringet. Det vil endvidere kunne være tilfældet, hvis det må forventes at kompromittere et systems eller registers fortrolighed og integritet, således at der opstår risiko for, at uvedkommende vil kunne få adgang til oplysninger hos PET.

I overensstemmelse med PET-lovens § 19, stk. 1, vil Tilsynet med Efterretningstjenesterne kunne afgive udtalelser over for PET. Dette vil også omfatte henstillinger om etablering af søgefunktioner mv. i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Det bemærkes i den forbindelse af det fremgår PET-lovens § 19, stk. 3, at hvis PET undtagelsesvis beslutter ikke at følge en henstilling i en udtalelse fra tilsynet, skal tjenesten underrette tilsynet herom og uden unødigt ophold forelægge sagen for justitsministeren til afgørelse.

Det foreslås derudover, at PET-lovens § 13, stk. 2 (der med lovforslagets § 1, nr. 15, bliver stk. 3), ændres således, at det fremover vil fremgå klart af bestemmelsen, at PET's forpligtelse til at slette oplysninger, hvor det i forbindelse med Tilsynet med Efterretningstjenesternes undersøgelse efter stk. 1 er konstateret, at tjenestens behandling af oplysningerne ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, kun angår oplysninger om den person, der har anmodet tilsynet om at foretage en undersøgelse efter stk. 1.

Det vil med den foreslåede ændring blive fastsat, at den forpligtelse til at slette oplysninger, som fremgår af PET-lovens § 13, stk. 2 (der med lovforslagets § 1, nr. 15, bliver stk. 3), alene omfatter den person, der har anmodet Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at foretage en undersøgelse efter § 13, stk. 1. Eventuelle oplysninger om andre fysiske eller juridiske personer, som tilsynet måtte fremfinde i medfør af sin undersøgelse af § 13, stk. 1, vil ikke være omfattet af sletteforpligtelsen i stk. 2.

Hvis de oplysninger om den, der har indgivet en anmodning

til Tilsynet med Efterretningstjenesterne efter § 13, stk. 1, eller de oplysninger, der i øvrigt fremgår i den konkrete sammenhæng, ikke gør PET i stand til med tilstrækkelig sikkerhed at bestemme, om der er personsammenfald mellem den, der har indgivet anmodningen til tilsynet, og de oplysninger, tilsynet måtte have fremfundet ved sin undersøgelse efter § 13, stk. 1, vil oplysningerne ikke være omfattet af sletteforpligtelsen i § 13, stk. 2.

PET vil som klart udgangspunkt ikke skulle indsamle eller på anden måde behandle yderligere oplysninger for at identificere den registrerede eller den, der har anmodet om indsigt, udelukkende med det formål at fastslå, om der er sammenfald mellem de to personer. Hvis Tilsynet med Efterretningstjenesternes undersøgelse efter § 13, stk. 1, eksempelvis resulterer i, at tilsynet i PET's registre og systemer finder en almindelig personoplysning i form af et navn, der kunne tilhøre samme person, som den, der har anmodet tilsynet om at foretage undersøgelsen, men som lige så vel kunne være en anden person, vil denne oplysning ikke være omfattet af sletteforpligtelsen i § 13, stk. 2, og PET vil ikke skulle behandle yderligere oplysninger for at fastslå, om der er personsammenfald med den person, der har anmodet tilsynet om at foretage undersøgelsen.

Hvis særlige forhold taler for det, forudsættes det dog, at PET vil behandle enkelte yderligere oplysninger for at fastslå, om der er et personsammenfald mellem en oplysning om en registreret, som Tilsynet med Efterretningstjenesterne har fremfundet i forbindelse med en undersøgelse efter § 13, stk. 1, og den person, der har anmodet tilsynet om at foretage undersøgelsen. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis en person er genstand for en selvstændig undersøgelse eller efterforskning eller i øvrigt er en central person i undersøgelsen eller efterforskningen af en anden, og det er en nærliggende mulighed, at det er samme vedkommende, der anmoder om indsigt efter § 13, stk. 1. I et sådant tilfælde forudsættes det således som udgangspunkt, at PET vil behandle visse yderligere oplysninger om den person, der har anmodet om indsigt, for at fastslå, om det er vedkommende, PET behandler oplysninger om.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 15 og 16, og bemærkningerne hertil.

3.8. Fastsættelse af regler for, hvornår PET kan anvende menneskelige kilder, og tydeliggørelse af betingelserne for denne indsamlings- og indhentningsform

3.8.1. Gældende ret

PET har en lang og fast praksis for at benytte civile personer som meddelere og agenter til indsamling og indhentning af oplysninger.

PET's anvendelse af menneskelige kilder (meddelere, kontakter og agenter) er ikke særskilt reguleret i PET-loven. PET er imidlertid som andre forvaltningsmyndigheder underlagt almindelige forvaltningsretlige retsgrundsætninger, herunder de almindelige principper om saglig for-

valtning og proportionalitet. Det indebærer, at PET alene kan indsamle og indhente oplysninger i tilfælde, hvor dette er sagligt begrundet, og at indsamlingen og indhentningen ikke må omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles. Det følger endvidere heraf, at de midler og metoder, som PET anvender til at indsamle eller indhente oplysninger, skal være egnede hertil, mindre indgribende midler og metoder må ikke være tilstrækkelige, og den valgte metode må ikke stå i et misforhold til det formål, der søges opnået med indsamlingen eller indhentningen af oplysningerne.

Retsplejelovens §§ 754 a-754 d indeholder en række særskilte regler om agentvirksomhed. Det fremgår af bestemmelserne bl.a., at politiet kun i nærmere bestemte tilfælde som led i efterforskningen af en lovovertrædelse må foranledige, at der tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte lovovertrædelsen, jf. § 754 a, stk. 1, og at foranstaltninger efter § 754 a sker efter rettens kendelse, jf. § 754 c, stk. 1, 1. pkt.

Retsplejelovens §§ 754 a-754 d om agentvirksomhed finder ikke anvendelse ved efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12, §§ 111-115 og 118, jf. retsplejelovens § 754 e. Der kan om baggrunden for denne undtagelse henvises til strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1023/1984 om politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden og anvendelse af agenter, som ligger til grund for agentreglerne i retsplejelovent. Det anføres bl.a. på side 153 f. i betænkningen, at der efter strafferetsplejeudvalgets opfattelse gør sig nogle særlige efterforskningshensyn gældende i sager, der angår forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed mv. (straffelovens kapitel 12 og 13). Det er strafferetsplejeudvalgets opfattelse, at der i sådanne sager er behov for udøvelse af agentvirksomhed under andre betingelser, end det efter udvalgets opfattelse er acceptabelt ved andre lovovertrædelser. Hertil kommer ifølge udvalget, at det i disse i øvrigt ofte langvarige sager er nødvendigt, at efterforskningen kan holdes fuldstændig hemmelig. Et enigt strafferetsplejeudvalg fandt derfor, at de foreslåede regler om agentvirksomhed bør udformes således, at de ikke omfatter politiets efterforskning af lovovertrædelser, for hvilke påtale i medfør af straffelovens §§ 110 f og 118 a sker efter justitsministerens påbud (straffelovens kapitel 12 samt §§ 111-115 og 118).

Det forhold, at retsplejelovens regler om agentvirksomhed ikke gælder for efterforskning af ovennævnte sager, indebærer navnlig, at PET kan anvende agenter i forbindelse med efterforskning af sager vedrørende overtrædelse af straffelovens kapitel 12 samt §§ 111-115 og 118 uden forudgående dommerkendelse, samt at PET kan anvende civile agenter i videre omfang end ved efterforskning af andre sager. PET er imidlertid som anført ovenfor som andre forvaltningsmyndigheder underlagt almindelige forvaltningsretlige retsgrundsætninger, herunder princippet om saglig forvaltning. Højesteret har desuden ved dom af 10. april 2008 i sag 512/2007 (trykt i UfR. 2008.1587H) udtalt sig om PET's brug af agenter. Højesteret udtalte, at de særlige lov-

regler om agentvirksomhed i retsplejelovens §§ 754 a-754 d ikke gælder ved efterforskning vedrørende bl.a. straffelovens § 114 om terrorisme, jf. retsplejelovens § 754 e. Det følger imidlertid af dansk rets almindelige retsprincipper, at anvendelse af en agentaktion i forbindelse med efterforskningsvirksomhed er betinget af, at der foreligger fornøden mistanke, ligesom aktionen ikke må bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed.

Ud over efterforskning af sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 12 samt §§ 111-115 og 118, kan PET – ligesom det øvrige politi – som led i efterforskningen af andre strafbare forhold foranledige, at en person i politiet tilbyder at yde bistand til en eller flere personer i forbindelse med en kriminel handling. I disse tilfælde vil PET skulle følge reglerne om agentvirksomhed i retsplejelovent, herunder indhentelse af retskendelse.

PET kan dække eventuelle udgifter og tab, som en kilde har haft i forbindelse med det arbejde, som den pågældende har udført for efterretningstjenesten. Til forskel fra det øvrige politi kan PET endvidere honorere en kilde for det arbejde, kilden udfører for tjenesten.

PET har fastsat retningslinjer vedrørende anvendelsen af menneskelige kilder. Retningslinjerne bygger i vidt omfang på de retningslinjer, der for det øvrige politi er fastsat i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om meddelere og civile agenter. PET's retningslinjer adskiller sig imidlertid på nogle punkter fra Rigsadvokatens retningslinjer for det øvrige politi og er klassificerede.

Kildeføring kan ifølge PET's retningslinjer ske i samarbejde med tjenestens danske eller udenlandske samarbejdspartnere, herunder andre efterretningstjenester. En kilde kan virke i såvel Danmark som i udlandet. Inden en kilde indsættes i udlandet eller i Danmark af udenlandske samarbejdspartnere, skal det over for den samarbejdende myndighed indskræpes, at kilden under ingen omstændigheder må pålægges opgaver eller opfordres til handlinger, der er i strid med dansk lovgivning.

Retningslinjerne indeholder desuden bestemmelser om PET's brug af agenter. PET kan som led i en efterforskning af en lovovertrædelse foranledige, at der tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde en eller flere personer til at udføre eller fortsætte en lovovertrædelse, der er omfattet af straffelovens kapitel 12 samt §§ 111-115 og 118 – såkaldt agentvirksomhed.

Retningslinjerne indebærer bl.a., at enhver foranstaltning skal godkendes af chefen for PET på baggrund af en skriftlig indstilling om baggrunden for, at der foreligger begrundet mistanke om, at en overtrædelse af straffelovens kapitel 12, §§ 111-115 eller 118 er ved at blive begået eller forsøgt begået, og hvilken bistand af afgørende betydning for efterforskningen agenten skal yde. Provokationsforbuddet gælder i den forbindelse og indebærer, at agenten ikke må provoke-

re nogen til at begå en lovovertrædelse, som de ellers ikke ville begå.

3.8.2. Justitsministeriets overvejelser

Anvendelsen af kilder er afgørende for PET's muligheder for at identificere og imødegå konkrete trusler og dermed varetage opgaven med at beskytte Danmarks sikkerhed. I visse miljøer, herunder på terrorområdet, er det ofte vanskeligt eller umuligt for PET at indhente oplysninger ad andre veje.

En høj grad af fortrolighed om PET's arbejde med menneskelige kilder er en grundlæggende betingelse for at opretholde tjenestens evne til at skaffe kritisk information. Da afdækning af kildeforhold kan kompromittere operative metoder og udgøre en risiko for repressalier mod kilder og medarbejdere, er det et fast princip, at PET som udgangspunkt aldrig kan afsløre en kildes identitet. Hertil kommer, at en høj grad af fortrolighed omkring kildearbejdet er afgørende for at sikre den nødvendige tillid blandt kilder og samarbejdspartnere.

Der er i forbindelse med vedtagelsen af PET-loven, jf. lov nr. 604 af 12. juni 2013, foretaget en række nærmere overvejelser om reguleringen af PET's anvendelse af menneskelige kilder (meddelere, kontakter og agenter). Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 2012-13, tillæg A, L 161 som fremsat, side 34 ff., at udvalget bag betænkningen om PET og FE anfører, at det karakteristiske for politiets brug af kilder, herunder meddelere, kontakter og agenter, er, at de pågældende ofte handler under dække, det vil sige ikke afslører formålet med deres handlinger og under urigtige angivender søger at udnytte et tillidsforhold til de personer eller det miljø, som har politiets interesse.

Efter udvalgets opfattelse giver brug af civile personer anledning til en række vanskelige problemstillinger. Udvalget peger i den forbindelse bl.a. på, at der kan opstå vanskelige retlige spørgsmål, hvis den civile person begår kriminalitet eller anden retsstridig adfærd i forbindelse med arbejdet for politiet, og at erfaringen viser, at der for civile personer kan være store personlige og psykologiske problemer forbundet med at virke under dække som meddelere mv. for politiet.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at det efter udvalgets opfattelse er uomgængeligt nødvendigt, at en efterretningstjeneste som PET kan fortsætte sin praksis med at benytte civile personer som meddelere og agenter, hvis PET skal kunne løse de opgaver, som er angivet i PET-lovens § 1. Løsningen af disse opgaver nødvendiggør, at PET i videre omfang end det øvrige politi kan gøre brug af meddelere mv. Navnlig den kriminalitet, der er omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, begås af personer i miljøer, der er karakteriseret af en sådan professionalisme, sikkerhedsbevidsthed og lukkethed, at en effektiv overvågning og efterforskning kun kan ske, hvis PET også kan benytte civile personer, der handler under dække.

De nævnte risici og problemer ved brug af civile personer til løsning af PET's opgaver må efter udvalgets opfattelse på samme måde som for det øvrige politi søges imødegået ved, at der administrativt fastsættes regler om PET's brug af meddelere og agenter. Disse regler bør sikre, at PET ikke ved at indskyde et civilt mellemlid kan frigøre sig for ansvar for en strafbar eller retsstridig aktivitet eller kan omgå retsplejelovens regler om straffeprocessuelle tvangsindgreb. Reglerne bør endvidere udformes således, at det sikres, at der på ledelsesniveau sker en løbende vurdering af samarbejdet, herunder af meddelerens og agentens egnethed, troværdighed og betydning for PET's arbejdsopgaver.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, at Justitsministeriet på denne baggrund er enig med udvalget i, at de nærmere regler om PET's virkemidler forsvarligt kan ske i administrativt fastsatte retningslinjer.

Spørgsmålet om regulering af PET's anvendelse af agenter og meddelere er også behandlet i Justitsministeriets rapport om erfaringerne med PET-loven. Her fremgår det, at de uafhængige efterretningseksperter vurderer, at der bør skabes en tættere sammenhæng mellem de forskellige indhentningsspor og de indhentningsmetoder, som PET anvender, samt at Institut for Menneskerettigheder i sit bidrag til rapporten peger på, at loven ikke regulerer PET's arbejde »i marken«, herunder brugen af agenter og meddelere, og at det er væsentligt, at loven udvides, så den regulerer alle dele af PET's virksomhed, herunder grundstrukturernes for PET's operationelle virksomhed.

Det fremgår videre af evalueringen, at Justitsministeriet ikke finder, at bemærkningerne fra de uafhængige efterretningseksperter og Institut for Menneskerettigheder eller erfaringer med PET-loven i øvrigt danner grundlag for at ændre på den nuværende tilgang til reguleringen af PET's virkemidler og metoder, hvorefter reglerne herom, bl.a. af hensyn til beskyttelse af PET's arbejde og metoder, fremgår af administrativt fastsatte retningslinjer. Justitsministeriet bemærker i den forbindelse helt generelt, at det fremgår af § 2, stk. 5, i lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester (nu lov om Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne) (UET-loven), at regeringen forud for udstedelsen af retningslinjer for efterretningstjenesternes virksomhed underretter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af disse.

Det er fortsat Justitsministeriets opfattelse, at den nuværende retstilstand er hensigtsmæssig, navnlig med hensyn til behovet for at kunne hemmeligholde visse af reglerne vedrørende menneskelige kilder, der – hvis de offentliggøres – vil kunne kompromittere PET's arbejdsmetoder til skade for Danmarks sikkerhed.

Det er dog samtidig Justitsministeriets opfattelse, at det bør fremgå af PET-loven, at PET's anvendelse af menneskelige kilder til at indsamle og indhente oplysninger skal være knyttet til tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og

efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Ved at der indsættes en bestemmelse herom i PET-loven, vil det samtidig være muligt i bemærkningerne hertil at tydeliggøre de krav, der gælder for PET's anvendelse af menneskelige kilder, herunder navnlig at brugen af en kilde til at indsamle eller indhente oplysninger skal være egnet til at varetage formålet med indhentningen, at mindre indgribende midler og metoder ikke må være tilstrækkelige, og at brugen af en kilde ikke må stå i et misforhold til det formål, der søges opnået med indsamlingen eller indhentningen af oplysningerne.

Det er derudover Justitsministeriets opfattelse, at det fremover bør fremgå af PET-loven, at PET fastsætter interne retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger, og at Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne skal underrettes om indholdet af disse. Derved understreges vigtigheden af, at der er klare administrative regler for brugen af menneskelige kilder.

Klare interne retningslinjer er desuden vigtigt for Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol med PET's anvendelse af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger. Der kan i den forbindelse også peges på, at der ved lov nr. 666 af 11. juni 2024 om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere (Styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne) bl.a. er vedtaget en udvidelse af tilsynets adgang til oplysninger og materiale hos PET mv. Det fremgår således af PET-lovens § 20, stk. 7, at såfremt PET bliver bekendt med at have overtrådt gældende regler eller retningslinjer, underretter tjenesten Tilsynet med Efterretningstjenesterne herom, hvis overtrædelser vurderes relevant for tilsynet og falder inden for tilsynets kompetence. Derudover er der ved den nævnte lov sket en udvidelse af tilsynets kompetence til også at omfatte en efterfølgende legalitetskontrol med PET's operative opgaver, således at tilsynet påser, at PET varetager sine operative opgaver i overensstemmelse med gældende regler og retningslinjer, jf. PET-lovens § 18, stk. 1.

3.8.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i PET-lovens § 3, stk. 2, hvorefter PET kan anvende menneskelige kilder til at indsamle og indhente oplysninger til brug for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Med »menneskelige kilder« menes meddelere, kontakter, kilder og agenter.

Bestemmelsen vil medføre, at PET alene kan rekruttere og føre menneskelige kilder i forbindelse med varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Bestemmelsen vil præcisere, hvornår PET kan rekruttere og føre menneskelige kilder. Bestemmelsen er i overensstemmelse med eksisterende praksis for PET's kildearbejde.

Bestemmelsen vil ikke ændre på, at PET har mulighed for at samarbejde med det øvrige politi eller andre om menneskelige kilder. PET vil således fortsat have adgang til f.eks. at bistå politiet med indsættelse af politiagenter og til at samarbejde med udenlandske partnere om rekruttering og føring af menneskelige kilder. Der vil også fortsat være muligt for PET at videregive oplysninger til det øvrige politi om andre forbrydelser end dem, der er omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, hvis en kilde, der føres af PET, måtte give tjenesten oplysninger herom.

Brugen af en menneskelig kilde til at indsamle eller indhente oplysninger vil skulle være egnet til at varetage formålet med indsamlingen eller indhentningen, mindre indgribende midler og metoder må ikke være tilstrækkelige, og brugen af en kilde ikke må stå i et misforhold til det formål, der søges opnået med indsamlingen eller indhentningen af oplysningerne.

Det foreslås også, at det fastsættes i en ny bestemmelse i PET-lovens § 3, stk. 3, at PET fastsætter nærmere retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kilder, og at justitsministeren forud for udstedelsen underretter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af retningslinjerne, jf. § 2, stk. 5, i lov om Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne.

Det vil dermed fremgå direkte af PET-loven, at der findes nærmere retningslinjer for PET's anvendelse af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger.

Det forudsættes, at retningslinjerne vil indeholde bl.a. en regulering af PET's hvervning, anvendelse, honorering og evaluering af anvendelsen af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger.

Hensynet til beskyttelse af PET's arbejde og metoder gør det påkrævet, at indholdet af de interne retningslinjer vedrørende anvendelse af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger ikke kan være offentlige, hvilket de heller ikke er i dag. Det forudsættes på denne baggrund, at der i forbindelse med udstedelsen af retningslinjer for PET's anvendelse af menneskelige kilder særskilt tages stilling til, om hovedpunkter i retningslinjerne kan afklassificeres og gøres tilgængelige for offentligheden, eventuelt ved at en beskrivelse af retningslinjernes hovedpunkter offentliggøres, f.eks. på PET's hjemmeside.

PET's retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kilder vil være omfattet af UET-lovens § 2, stk. 5, hvorefter regeringen forud for udstedelsen af retningslinjer for efterretningstjenesternes virksomhed underretter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af disse.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7, og bemærkningerne hertil.

4. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser

4.1. Relevante bestemmelser og praksis

Det følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 8, stk. 1, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (Domstolen) har ved dom af 26. marts 1987 i *Leander mod Sverige*, fastslået, at en efterretningstjenestes opbevaring af oplysninger om personers privatliv udgør et indgreb i retten til respekt for privatliv efter EMRK artikel 8, stk. 1, jf. pr. 48. Offentligt tilgængelige oplysninger om enkeltpersoners privatliv kan også være omfattet af retten til privatliv efter EMRK artikel 8, når sådanne oplysninger systematisk indsamles og opbevares i offentlige myndigheders registre.

Domstolen har i dommene *Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien og Centrum för Rättvisa mod Sverige*, begge af 25. maj 2021, forholdt sig til foreneligheden af henholdsvis de britiske og svenske efterretningstjenesters systemer for elektronisk »bulkindhentning« af grænseoverskridende kommunikationsdata (»*bulk interception of cross-border communications*«) med navnlig EMRK artikel 8 om bl.a. retten til privatliv. I begge de nævnte sager var der tale om de nationale efterretningstjenesters systemer for hemmelig overvågning af kommunikation, der bevæger sig på tværs af landegrænser, både for så vidt indholdet i kommunikationen og den dertilhørende metadata.

I sin vurdering af, om et bulkindhentningssystem er i overensstemmelse med EMRK artikel 8, foretager Domstolen en helhedsvurdering af, om national ret indeholder effektive garantier mod misbrug, og om processen efter national ret er underlagt såkaldte *end-to-end safeguards*, jf. *Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien*, pr. 360. Ved *end-to-end safeguards* forstås, at der på hvert trin i processen skal foretages en vurdering af nødvendigheden og proportionaliteten af de trufne foranstaltninger, at bulkindhentning skal være betinget af uafhængig, forudgående godkendelse, og at udførelsen skal være underlagt tilsyn og *ex post facto*-kontrol, jf. *Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien*, pr. 350.

Af dommene fremgår ikke en entydig definition af begrebet bulkindhentning, men som det fremgår af pr. 325 ff. i *Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien*, anser Domstolen bulkindhentning for en gradueret proces, der – uanset at foranstaltningerne kan afvige fra medlemsstat til medlemsstat – overordnet kan inddeles i fire trin i form af 1) indhentning og indledende lagring af en kommunikationsmængde og hertil relaterede data, 2) anvendelse af specifikke selektorer eller andre søgefacetter på kommunikationsmængden og hertil relaterede data, 3) en analytikers behandling af kommunikationsmængden og hertil relaterede data, og 4) efterfølgende lagring og brug af det »endelige produkt«, herunder deling med tredjeparter. Det fjerde – og sidste – trin i den graduerede proces for bulkindhentning, som Domstolen opstiller, omfatter efter Domstolens opfattelse

efterretningstjenesternes faktiske brug af det indhentede materiale, herunder udbredelsen af materialet til andre efterretningstjenester i den samme stat eller i udlandet, jf. pr. 329. Dette indebærer efter Justitsministeriets opfattelse, at den graduerede proces, som udgør bulkindhentning, og som med dommene *Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien* og *Centrum för Rättvisa mod Sverige* er underlagt særlige *end-to-end safeguards*, afsluttes, f.eks. når det materiale, der er indhentet via bulkindhentning, i en vis form behandles, bl.a. ved at der foregår en udvælgelsesproces, og videregives til en anden myndighed. Dommene kan således efter Justitsministeriets opfattelse ikke ses som udtryk for, at en efterretningstjenestes modtagelse af oplysninger hidrørende fra bulkindhentet kommunikationsdata fra en anden efterretningstjeneste vil have karakter af bulkindhentning som omfattet af *Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien* og *Centrum för Rättvisa mod Sverige*, hvis oplysningerne forud for videregivelsen har været genstand for en forudgående bearbejdning som forudsat i de nævnte domme.

Domstolen behandler hverken i *Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien* eller *Centrum för Rättvisa mod Sverige* efterretningstjenesters indhentning af store mængder oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder eller fra andre offentlige myndigheder end efterretningstjenester. Behandling af sådanne oplysninger vil dog skulle ske inden for rammerne af EMRK, herunder navnlig artikel 8, jf. nærmere nedenfor.

4.2. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 1, nr. 14, lægges der op til at indføre en ordning, som vil medføre, at der oprettes et særskilt »miljø« ved siden af de almindelige regler i PET-loven, hvor det vil være muligt for PET inden for nærmere bestemte rammer at opbevare og foretage bestemte ikke-personrettede behandlinger af større sammenhængende datasæt. I det særskilte miljø vil PET f.eks. kunne oversætte oplysninger og foretage generelle analyser til brug for trusselsvurderinger som led i tjenestens arbejde med at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk sikkerhedspolitik. Ønsker PET at foretage en behandling af oplysningerne, som er rettet mod bestemte personer, f.eks. ved at søge i et større sammenhængende datasæt på et bestemt navn som led i en efterforskning, vil det ikke kunne ske inden for det særskilte miljø, men vil skulle ske i henhold til de almindelige regler i PET-loven for behandling af oplysninger.

Det foreslåede kapitel i PET-loven vil ikke omfatte ethvert større sammenhængende datasæt men være begrænset både med hensyn til, hvor oplysningerne måtte stamme fra, og hvilken type oplysninger der er tale om. Betingelserne for, hvornår PET kan indsamle, indhente og opbevare de typer af datasæt, der vil være omfattet af den foreslåede ordning, vil også variere afhængig af oplysningernes karakter. Der vil overordnet være tale om tre typer af datasæt: 1) datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, 2) datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder (bortset fra FE) og 3) datasæt som

langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark.

For så vidt angår større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder vil datasættet alene kunne indhentes, når det som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det lægges i den sammenhæng op til, at andre danske forvaltningsmyndigheder får pligt til at videregive de oplysninger til PET, som tjenesten i medfør af de foreslåede regler anmoder myndigheden om.

Som det er nærmere beskrevet i lovforslagets pkt. 3.5, indhenter FE efter reglerne i FE-loven elektronisk meget store informationsmængder (flere hundrede millioner signaler/kommunikationer pr. år). På indhentningstidspunktet er disse data ikke-behandlede og betegnes som »rådata«. Bearbejdning er en forudsætning for at erkende karakteren af indholdet og vurdere, om de indhentede oplysninger er relevante for FE's efterretningsmæssige og analytiske arbejde.

Der er med den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 10 c, stk. 3, 2. pkt., lagt op til, at PET ikke vil kunne indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt bestående af rådata. PET vil dog – hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt – kunne indhente oplysninger hidrørende fra bulkindhentet kommunikationsdata fra FE eller udenlandske efterretningstjenester, når oplysningerne forud for videregivelsen har været genstand for en sådan fremsøgning, bearbejdning og erkendelse, at de ikke længere har karakter af rådata, herunder bl.a. ved at de har været genstand for en udvælgelsesproces, som forudsat i Big Brother Watch m.fl. mod Storbritannien og Centrum för Rättvisa mod Sverige. Det bemærkes i den forbindelse, at videregivelsen efter omstændighederne vil kunne omfatte en større mængde af oplysninger og således have karakter af større sammenhængende datasæt i denne lovs forstand, selv om der er sket en bearbejdning af datasættet forud for videregivelsen til PET. Det bemærkes i relation hertil, at PET som nævnt ovenfor alene vil kunne indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt fra andre efterretningstjenester, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark.

4.3. Den foreslåede ordnings forenelighed med relevante bestemmelser og praksis

PET's behandling og videregivelse, af oplysninger efter de foreslåede bestemmelser vil udgøre et indgreb i retten til respekt for privatliv efter EMRK artikel 8 for så vidt angår de personer, der behandles oplysninger om.

Retten til privatliv og familieliv efter EMRK artikel 8 er dog ikke absolut. Ifølge EMRK artikel 8, stk. 2, kan der gøres indgreb i retten, når indgrebet er i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund (krav om proportionalitet) af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at

forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Betingelsen om, at indgrebet skal være nødvendigt i et demokratisk samfund indebærer, at indgrebet skal være egnet til at opnå et eller flere af de legitime formål, som fremgår af EMRK artikel 8, stk. 2, og at mindre indgribende foranstaltninger ikke skal kunne anvendes i stedet. Domstolen anerkender, at staten har en bred skønsmargin i vurderingen af, hvilke midler der er nødvendige for at beskytte den nationale sikkerhed, jf. bl.a. Leander mod Sverige, pr. 59.

Den foreslåede ordning, hvorefter der oprettes et særskilt »miljø« ved siden af de almindelige regler i PET-loven, hvor det vil være muligt for PET inden for nærmere bestemte rammer at opbevare og foretage bestemte ikke-personrettede behandlinger af større sammenhængende datasæt, har til formål at medvirke til at sikre, at PET til stadighed er i stand til så tidligt og effektivt som muligt at identificere og håndtere de alvorlige og komplekse trusler, som tjenesten har til opgave at forebygge, efterforske og modvirke, og kan således begrundes i hensynet til den nationale sikkerhed, offentlig tryghed og forebyggelse af uorden og forbrydelse. Der kan bl.a. peges på, at det fremgår af Vurdering af Terrortruslen mod Danmark fra marts 2024, at Center for Terroranalyse under PET samlet set vurderer, at terrortruslen mod Danmark fortsat er i niveauet alvorlig, hvilket svarer til niveau fire ud af fem. De foreslåede ordninger har således til formål at sikre, at PET i lyset af det digitaliserede samfund og den alvorlige terrortrussel mod Danmark til stadighed har de redskaber, der skal til for at udføre tjenestens opgaver effektivt.

Der kan endvidere peges på, at PET vil kunne anvende den foreslåede ordning i udarbejdelsen af analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger, ligesom PET skal kunne anvende større sammenhængende datasæt til at blive opmærksom på fysiske eller juridiske personer, som der er grundlag for at indlede undersøgelser mod, f.eks. fordi vedkommende planlægger et terrorangreb, eller til at fremsøge og sammenstille oplysninger som led i en undersøgelse eller efterforskning. Ordningen skal således varetage hensynet til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed og til at forebygge uro eller forbrydelse.

Den foreslåede ordning er efter Justitsministeriets opfattelse nødvendig for at varetage de nævnte hensyn. Justitsministeriet har i den forbindelse særligt lagt vægt på, at PET med den foreslåede ordning f.eks. vil få redskaberne til i højere grad at følge informationsstrømmene på internettet, som kan indeholde værdifuld information for tjenesten. Den foreslåede ordning vil også udvide PET's mulighed for at arbejde med større sammenhængende datasæt, som PET indhenter fra andre, herunder FE og udenlandske efterretningstjenester. Sådanne oplysninger kan – bl.a. når de sammenstilles og samkøres med andre oplysninger – være afgørende for at opdage potentielle terror- eller spionagetrusler i tide. Der kan derudover peges på, at det fremgår af evalueringen af

PET-loven fra juni 2022, at de uafhængige efterretningseksperter bemærker, at behandlingen af store datamængder er en generel tendens inden for bl.a. efterretningsvirksomhed, og at eksperterne har anbefalet, at der hos PET udvikles en egentlig kapacitet til at indsamle, analysere, opbevare og anvende meget store datamængder, som indeholder personhenførbare oplysninger, herunder datasæt.

Justitsministeriet har derudover lagt vægt på, at den foreslåede ordning om større sammenhængende datasæt indeholder en række væsentlige foranstaltninger, der har til formål at begrænse eventuelle indgreb i enkeltpersoners privatliv mest muligt. Disse foranstaltninger vil medvirke til at sikre, at ordningen ikke går videre end nødvendigt for at varetage hensynet til den nationale sikkerhed, offentlig tryghed og forebyggelse af uorden og forbrydelse.

For det første vil PET's behandling af større sammenhængende datasæt være omfattet af størstedelen af de databaseskyttelsesregler, der gælder for PET's behandling af oplysninger efter de nugældende regler, bl.a. at behandlingen skal ske til saglige formål, og at behandlingen i det hele skal ske i overensstemmelse med god databehandlingsskik. For det andet vil større sammenhængende datasæt som hovedregel skulle slettes, hvis de ikke længere vurderes at kunne have betydning for PET's varetagelse af sine opgaver og som hovedregel senest 5 år efter indhentningen, indsamlingen eller modtagelsen. Dette vil gælde uanset, om der er tale om oplysninger om fysiske eller juridiske personer eller andre oplysninger. For det tredje vil det med ordningen være sikret, at behandlingen af oplysninger, der fremgår af et større sammenhængende datasæt, ikke kan være rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, medmindre PET følger PET-lovens almindelige regler, hvilket bl.a. omfatter, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. For det fjerde vil PET's anvendelse af den foreslåede ordning være underlagt tilsynets kompetence. Det vil medføre bl.a., at tilsynet kan efterprøve, om et datasæt opfylder betingelserne for opbevaring, og at datasættet slettes i overensstemmelse med de foreslåede regler. Tilsynet med PET's anvendelse af den foreslåede ordning vil i det hele følge bestemmelserne fastsat i PET-lovens kapitel 9, der fastsætter tilsynets beføjelser, og hvor det fremgår bl.a., at tilsynet udøver sine funktioner i fuld uafhængighed, samt at PET skal underrette tilsynet og uden unødigt ophold forelægge sagen for justitsministeren, hvis tjenestens undtagelsesvis beslutter ikke at følge en henstilling i en udtalelse fra tilsynet. Tilsynet kan hos PET kræve enhver oplysning og alt materiale, der kan have betydning for dets virksomhed.

Større sammenhængende datasæt vil kunne indeholde enhver form for oplysning om juridiske eller fysiske personer, herunder kontaktoplysninger, økonomiske oplysninger og helbredsoplysninger. Det er efter Justitsministeriets vurdering nødvendigt, at PET skal kunne opbevare, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt uden at sondre mellem karakteren af de enkelte oplysninger i datasættet,

da oplysningerne som udgangspunkt ikke umiddelbart kan overskues og håndteres ved almindelig manuel behandling, men først kan gøres anvendelige og værdifulde for PET's arbejde gennem videre bearbejdning med brug af it-systemer. Det vil således ikke være muligt for PET at separere de pågældende oplysninger uden at foretage yderligere behandling, ligesom PET's opgaver nødvendiggør, at tjenesten kan behandle mange forskellige typer af oplysninger samlet for bl.a. at følge udviklingen og tendenser over tid. Dette gør sig således også gældende i forhold til PET's indhentning af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra en anden dansk forvaltningsmyndighed. PET's adgang til at opbevare kopier af andre danske myndigheders registre i PET's egne systemer vil dels gøre det muligt for PET at anvende oplysningerne som led i udarbejdelsen af analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger og dels gøre det muligt for PET – inden for rammerne af den nugældende lovgivning – at søge i et indhentet register, uden at den konkrete søgning kan afdækkes i en log i den myndighed, der råder over det pågældende register.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at den foreslåede ordning vedrørende PET's indsamling, indhentning, opbevaring og andre former for behandling af større sammenhængende datasæt kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 8.

5. Forholdet til databaseskyttelsesforordningen og databaseskyttelsesloven

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databaseskyttelsesforordningen) og databaseskyttelsesloven finder ikke anvendelse på den behandling af personoplysninger, som udføres for eller af PET eller FE, jf. databaseskyttelseslovens § 3, stk. 2. Tilsvarende finder retshåndhævelsesloven, der gælder for bl.a. anklagemyndighedens, herunder den militære anklagemyndigheds, kriminalforsorgens og Den Uafhængige Politiklagemyndigheds behandling af personoplysninger, når behandlingen foretages med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner, ikke anvendelse på den behandling af personoplysninger, som udføres for eller af PET eller FE, jf. retshåndhævelseslovens § 1, stk. 2. De dele af lovforslaget, som vedrører PET's behandling af oplysninger eller udvekslingen af oplysninger mellem PET og FE, rejser således ikke selvstændige spørgsmål om forholdet til databaseskyttelsesforordningen og databaseskyttelsesloven, ligesom denne behandling heller ikke rejser spørgsmål i forhold til retshåndhævelsesloven. Behandling af sådanne oplysninger vil dog skulle ske inden for rammerne af EMRK, herunder navnlig artikel 8. Der henvises for nærmere herom til lovforslagets pkt. 4.

5.1. Andre forvaltningsmyndigheders videregiveelse af oplysninger til PET

5.1.1. Videregivelse af større sammenhængende datasæt

Der lægges med lovforslagets § 1, nr. 14 (den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 10 c, stk. 2), som led i ordningen vedrørende større sammenhængende datasæt op til, at PET fremover vil kunne indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder, når datasættet som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. PET vil ikke efter den foreslåede bestemmelse kunne indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt fra FE. Der lægges derudover med lovforslagets § 1, nr. 8 (den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4, nr. 5), op til, at andre forvaltningsmyndigheder skal videregive de oplysninger, som PET i medfør af § 10 c, stk. 2, anmoder myndigheden om.

De oplysninger, der vil kunne videregives fra en anden dansk forvaltningsmyndighed (bortset fra FE) til PET efter denne ordning, vil kunne omfatte enhver type af oplysninger, som de pågældende myndigheder opbevarer, herunder personoplysninger. Der vil kunne være tale om almindelige personoplysninger, eksempelvis navne, adresser, økonomiske oplysninger fra skatteforvaltningens registre, CPR-numre eller oplysninger om enkeltmandsejede virksomheder. Der vil derudover – i det omfang sådanne oplysninger er registreret i en anden myndigheds register – kunne være tale om videregivelse af følsomme personoplysninger om bl.a. race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, helbredsoplysninger, oplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering.

Databeskyttelsesforordningen indeholder et nationalt råderum, som giver mulighed for at supplere databeskyttelsesforordningens bestemmelser om behandling af personoplysninger.

For så vidt angår almindelige personoplysninger følger det af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3, at der er mulighed for at opretholde og indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af dele artikel 6, stk. 1. Det gælder bl.a. artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter behandling af almindelige personoplysninger kan ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Det er vurderingen, at forvaltningsmyndighedernes videregivelse af oplysninger efter den foreslåede § 4, stk. 5, kan ske i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. stk. 2 og 3, idet videregivelsen må antages at have betydning for PET's varetagelse af sine opgaver i henhold til PET-lovens § 1, der vedrører den nationale sikkerhed.

For så vidt angår følsomme personoplysninger følger det af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, at der må behandles følsomme personoplysninger, såfremt behandlingen er nødvendig af hensyn til væsentlige samfunds-

interesser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder. Det er således muligt efter forordningens artikel 9, stk. 2, litra g, at fastsætte regler for myndighedernes lovlige videregivelse af følsomme personoplysninger.

Det er Justitsministeriets vurdering, at andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af oplysninger, som indeholder følsomme oplysninger, til PET efter den foreslåede ordning vil kunne ske i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, jf. artikel 6, stk. 1, litra e, idet videregivelsen er begrundet i hensynet til at varetage væsentlige samfundsinteresser, herunder navnlig hensynet til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed og til at forebygge uro eller forbrydelse. Det vurderes, at udvekslingen af oplysninger står i rimeligt forhold hertil.

De nærmere betingelser for behandling af personoplysninger om strafbare forhold er reguleret i databeskyttelsesforordningens artikel 10. Efter artikel 10, 1. pkt., kan behandling af oplysninger om strafbare forhold ske på grundlag af forordningens artikel 6, stk. 1, under kontrol af en offentlig myndighed. Det er muligt at indføre mere specifikke bestemmelser om behandling af oplysninger om strafbare forhold på baggrund af forordningens artikel 6, stk. 1, litra e, jf. artikel 6, stk. 2 og 3. Det vurderes i den forbindelse, at den foreslåede bestemmelse kan rummes inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 10, 1. pkt., jf. artikel 6, stk. 1, litra e. For en nærmere gennemgang af artikel 6, stk. 1, litra e, som hjemmelsgrundlag henvises til ovenfor.

Det følger af retshåndhævelseslovens § 9, at behandling af oplysninger, der er omfattet af denne lov, kun må finde sted, når behandlingen er nødvendig for at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner, herunder for at beskytte mod eller forebygge trusler mod den offentlige sikkerhed. Efter retshåndhævelseslovens § 10 kan der alene ske behandling af personoplysninger om race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, genetiske data, biometriske data med det formål entydigt at identificere en fysisk person, helbredsoplysninger eller oplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering, når det er strengt nødvendigt.

I de tilfælde, hvor en videregivelse af oplysninger i form af større sammenhængende datasæt vil være omfattet af retshåndhævelsesloven, vurderes videregivelsen at være i overensstemmelse med denne lovs §§ 9 og 10. Det bemærkes i denne sammenhæng, at en videregivelse alene vil kunne ske, når det må antages at have betydning for varetagelsen af PET's opgaver. Betingelsen »må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver« vil alene være opfyldt, hvis der er en mere konkret formodning for, at det datasæt, som PET ønsker at indhente, vil have betydning

for varetagelsen af tjenestens opgaver, og betingelsen lever derfor efter Justitsministeriets opfattelse op til de krav om nødvendighed henholdsvis streng nødvendighed, der følger af retshåndhævelseslovens §§ 9 og 10.

Den foreslåede ordning vedrørende større sammenhængende datasæt, som bl.a. kan bestå af dele af et register indhentet fra en anden offentlig myndighed, vil medvirke til at sikre, at PET til stadighed er i stand til så tidligt og effektivt som muligt at identificere og håndtere de alvorlige og komplekse trusler, som tjenesten har til opgave at forebygge, efterforske og modvirke. Der kan bl.a. peges på, at det fremgår af Vurdering af Terrortruslen mod Danmark fra marts 2024, at Center for Terroranalyse under PET samlet set vurderer, at terrortruslen mod Danmark fortsat er i niveauet alvorlig, hvilket svarer til niveau fire ud af fem. Den foreslåede ordning har således til formål at sikre, at PET i lyset af det digitaliserede samfund og den alvorlige terrortrussel mod Danmark til stadighed har de redskaber, der skal til for at udføre tjenestens opgaver effektivt.

PET's adgang til at opbevare kopier af dele af andre myndigheders registre i PET's egne systemer vil dels gøre det muligt for PET at anvende oplysningerne som led i udarbejdelsen af analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger og dels gøre det muligt for PET – inden for rammerne af den nugældende lovgivning – at søge i et indhentet register, uden at den konkrete søgning kan afdækkes i en log i den myndighed, der råder over registeret. Ordningen skal således varetage væsentlige samfundsinteresser, herunder navnlig hensynet til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed og til at forebygge uro eller forbrudelse.

Den foreslåede ordning er efter Justitsministeriets opfattelse nødvendig for at varetage de nævnte hensyn. Justitsministeriet har i den forbindelse særligt lagt vægt på, at PET alene vil kunne indhente og opbevare en anden dansk forvaltningsmyndigheds oplysninger, når datasættet som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. De oplysninger, PET dermed vil kunne indhente, kan – bl.a. når de sammenstilles og samkøres med andre oplysninger – være afgørende for at opdage potentielle terror- eller spionagetrusler i tide.

Justitsministeriet har derudover lagt vægt på, at den foreslåede ordning om større sammenhængende datasæt, som bl.a. kan bestå af dele af et register indhentet fra en anden offentlig myndighed, indeholder en række væsentlige foranstaltninger, der har til formål at sikre, at ordningen respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder. Der henvises til lovforslagets pkt. 4.3 ovenfor for en nærmere beskrivelse af de foreslåede foranstaltninger, der har til formål at sikre, at ordningen ikke går videre end nødvendigt.

5.1.2. Underrettningspligt mv.

Der lægges med lovforslagets § 1, nr. 8 (den foreslåede be-

stemmelse i PET-lovens § 4, stk. 6), op til, at databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, artikel 14, stk. 4, artikel 15, stk. 1, litra c, og artikel 19, 2. pkt., samt retshåndhævelseslovens § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3, ikke finder anvendelse i forbindelse med andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af personoplysninger til PET.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, at den dataansvarlige – når personoplysninger er indsamlet hos den registrerede selv – har pligt til at give den registrerede en række oplysninger, hvis den dataansvarlige viderebehandler personoplysningerne til et andet formål end det, hvortil de er indsamlet. Tilsvarende gælder efter artikel 14, stk. 4, når personoplysningerne ikke er indsamlet hos den registrerede selv.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 kan der i forbindelse med den registreres indsigt ret indtræde pligt til at informere den registrerede om bl.a. de modtagere eller kategorier af modtagere, som personoplysningerne er videregivet til, jf. artiklens stk. 1, litra c. En pligt til at oplyse om eventuelle modtagere, som den registreredes oplysninger er videregivet til, kan også følge af forordningens artikel 19, 2. pkt. om underrettningspligt i forbindelse med berigtigelse eller sletning af personoplysninger eller begrænsning af behandling.

Der vil også efter retshåndhævelsesloven – hvis videregivelsen er omfattet heraf – kunne indtræde en pligt for den videregivende myndighed til at oplyse den registrerede om eventuelle modtagere, som oplysninger er videregivet til, jf. lovens § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, er der mulighed for ved lovgivningsmæssige foranstaltninger i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret at begrænse rækkevidden af de forpligtelser og rettigheder, der er omhandlet i bl.a. artikel 13-15 og 19, når begrænsningerne respekterer det væsentligste indhold af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og er en nødvendig og forholdsmæssig foranstaltning i et demokratisk samfund af hensyn til en række nærmere oplyste hensyn. Begrænsningerne kan bl.a. ske, når det er nødvendigt og forholdsmæssigt af hensyn til forebyggelse, efterforskning eller retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed, jf. artikel 23, stk. 2, litra d.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 2, at navnlig skal enhver lovgivningsmæssig foranstaltning, der er omhandlet i stk. 1, som minimum, hvor det er relevant, indeholde specifikke bestemmelser vedrørende: Formålene med behandlingen eller kategorierne af behandling, kategorierne af personoplysninger, rækkevidden af de indførte begrænsninger, garantierne for at undgå misbrug eller ulovlig adgang eller overførsel, specifikation af den dataansvarlige eller kategorierne af dataansvarlige, opbevaringsperioder og de gældende garantier under hensyntagen til behandlingens karakter, omfang og formål eller kategorier af

behandling, risiciene for de registreredes rettigheder og frihedsrettigheder og de registreredes ret til at blive underrettet om begrænsningen, medmindre dette kan skade formålet med begrænsningen.

Justitsministeriet vurderer, at de foreslåede undtagelser fra underretnings- og orienteringspligter kan fastsættes inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra d, idet karakteren af PET's opgaver som efterretnings- og sikkerhedstjeneste gør det påkrævet, at det ikke kommer til de registreredes kendskab, at oplysninger om dem er videregivet til PET. Ministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at en fysisk eller juridisk person efter PET-lovens § 13, stk. 1, kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Der henvises derudover til den ovenstående afvejning af nødvendigheden og proportionaliteten af den foreslåede ordning i sin helhed.

Justitsministeriet vurderer endvidere, at de foreslåede undtagelser fra underretnings- og orienteringspligter for så vidt angår videregivelser, der er omfattet af retshåndhævelsesloven, kan ske inden for rammerne af retshåndhævelseslovens §§ 14 og 16, idet den registreredes interesse i at få kendskab til denne oplysning i denne sammenhæng findes at burde vige for hensynet til at beskytte statens sikkerhed.

5.2. Etablering af direkte elektronisk adgang for PET til andre myndigheders registre og systemer

For så vidt angår den foreslåede ændring i lovforslagets § 1, nr. 8 (den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4, stk. 2) om, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET kan etablere direkte elektronisk adgang for tjenesten til relevante registre og systemer med henblik på tjenestens indsamling af oplysninger omfattet af den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 4 (der med denne ændring bliver § 4, stk. 1), hvis tjenesten vurderer, at en sådan adgang er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, bemærkes, at den foreslåede ordning ikke vil berøre det indholdsmæssige område for, hvilke oplysninger PET kan indsamle ved brug af en etableret direkte elektronisk adgang. PET vil således fortsat kunne indsamle oplysninger i overensstemmelse med den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 4 (der med denne ændring bliver § 4, stk. 1), og den foreslåede ordning vedrører derfor alene den metode, der anvendes til at fremskaffe de pågældende oplysninger. Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære, at andre forvaltningsmyndigheder vil skulle videregive oplysninger i videre omfang, end hvad der allerede følger af PET-lovens § 4 (der med denne ændring bliver § 4, stk. 1).

Den foreslåede ændring i lovforslagets § 1, nr. 8, rejser derfor ikke særskilte spørgsmål om forholdet til databeskyttelsesforordningen, databeskyttelsesloven eller retshåndhævelsesloven.

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Formålet med lovforslaget er overordnet set at styrke PET's mulighed for at arbejde med store datasæt på en måde, der tilfører tjenestens opgavevaretagelse værdi, og at skabe klare rammer for tjenestens behandling af store mængder data. De foreslåede ordninger vil kunne medføre effektiviseringer af arbejdsgange, men vil også kunne medføre yderligere udgifter. Eventuelle effektiviseringer eller merudgifter afhænger af, i hvilket omfang PET gør brug af de med lovforslaget hjemlede muligheder, som afhænger af det konkrete behov, herunder i lyset af sikkerhedssituationen, som udvikler sig. PET's foreløbige forventede anvendelse af it- og analyseværktøjerne vurderes at kunne afholdes inden for PET's bevilling som opført på finansloven for 2025.

Lovforslaget forventes at medføre merudgifter for domstolene, der finansieres indenfor rammerne af *Aftale om domstolenes økonomi 2024-2027*.

Lovforslaget vurderes desuden at medføre merudgifter for Tilsynet med Efterretningstjenesterne på 0,7 mio. kr. årligt, fuldt indfaset. Udgifterne kan henføres til honorering af tilsynets medlemmer – som følge af en forøget arbejdsomængde – og merudgifter til sekretariatsbetjening af tilsynet. Merudgiften finansieres af § 11.23.16. *Politiets Efterretningstjeneste*.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for kommunerne eller regionerne.

Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med principperne for digitaliseringsklar lovgivning, idet det bemærkes, at en række af principperne ikke er direkte relevante for dette lovforslag. Lovforslaget har til formål bl.a. at fastsætte klare regler for PET's anvendelse af større sammenhængende datasæt, hvilket er i overensstemmelse med princip nr. 1 om enkle og klare regler. Videre muliggør lovforslaget en højere grad af direkte elektronisk adgang for PET til andre forvaltningsmyndigheders registre og systemer. Denne ordning er udformet med tanke på bl.a. tryk og sikker datahåndtering, jf. princip nr. 5.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

9. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

12. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 6. februar til den 6. marts 2025 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikernes Centralorganisation, Amnesty International, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Cevea, CEPOS, Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF), Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT, Danske Advokater, Danske Regioner, Dataetisk Råd, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Det Kriminalpræventive Råd, Digitaliseringsstyrelsen, Dommer-

fuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Foreningen af Offentlige Anklagere, HK Danmark, HK Politiet og Anklagemyndigheden, Institut for Menneskerettigheder, IT-Branchen, IT-Politisk Forening, Justitia, Kommunernes Landsforening (KL), Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Løgmålaráðið (Landsstyreområdet for justitsanliggender), Naalakkersuisut, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden i Grønland (til orientering), Rigsombudsmanden på Færøerne (til orientering), Roskilde Universitet, Rådet for Digital Sikkerhed, Syddansk Universitet (Juridisk Institut) og Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

Et udkast til lovforslag har derudover i perioden fra den 12. marts til den 19. marts 2025 (7 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Dansk Journalistforbund – Medier & Kommunikation, Danske Medier, DR og TV2 Danmark.

13. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget medfører merudgifter for PET, domstolene og Tilsynet med Efterretningstjenesterne. De opgaver, som følger af lovforslaget, vurderes at kunne håndteres inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske ramme.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af PET-lovens § 1, stk. 1, at Politiets Efterretningstjeneste har til opgave at 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, 2) udarbejde trusselsvurderinger, 3) bistå det øvrige politi, 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager, 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 1, stk. 1, efter »Politiets Efterretningstjeneste« at indsætte »er Danmarks indenrigsefterretningstjeneste og sikkerhedstjeneste og«.

Der vil ikke være tale om en indholdsmæssig ændring af gældende ret, men om at PET's rolle vil fremgå klarere af loven.

PET-lovens § 1 vil således afspejle, at PET overordnet varetager både efterretningsmæssige opgaver, f.eks. indsamling, indhentning og analyse af oplysninger om trusler mod statens selvstændighed og sikkerhed, og sikkerhedsopgaver, f.eks. iværksættelse af trusselsreducerende operationer og udførelse af personbeskyttelse.

Denne indsats indebærer som hidtil, at PET gennem overvågning, indsamling, bearbejdning og analyse af oplysninger tilvejebringer den bedst mulige information med henblik på bl.a. at afværge og efterforske nogle af de mest alvorlige forbrydelser. Denne opgave er blevet væsentligt vanskeliggjort, idet den skærpede trussel mod Danmarks indre sikkerhed i stigende grad udgår fra aktiviteter i udlandet. PET vil i den forbindelse kunne tilvejebringe oplysninger efter reglerne i PET-lovens kapitel 2. For PET's efterforskning og tvangsindgreb mv., herunder når der er tale om foranstaltninger, der kan omfatte fysiske eller juridiske personer i udlandet, gælder reglerne i retsplejeloven, jf. PET-lovens § 6. Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre herved.

Til nr. 2

Det fremgår af PET-lovens § 1, stk. 1, at PET har til opgave at 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv.,

jf. straffelovens kapitel 12 og 13, 2) udarbejde trusselsvurderinger, 3) bistå det øvrige politi, 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager, 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 1, stk. 1, før nr. 1 som nyt nummer at indsætte »1) tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver, jf. nr. 2-7, og for dansk sikkerhedspolitik,«.

Det vil ikke være tale om en ændring af gældende ret, men om at PET-loven fremover bedre vil afspejle det arbejde, PET udfører.

Bestemmelsen vil overordnet omfatte tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag for dels tjenestens varetagelse af sine øvrige opgaver efter PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2-7, herunder bl.a. forebyggelse af forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og rådgivning af offentlige myndigheder og private, og dels tilvejebringelsen af det vidensgrundlag, der løbende efterspørges af bl.a. Folketinget og regeringen i forbindelse med arbejdet med sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af PET's øvrige opgaver og for dansk sikkerhedspolitik vil omfatte PET's opgave med at udarbejde trusselsvurderinger, jf. den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2. Den pågældende bestemmelse foreslås derfor ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil. Udarbejdelse af trusselsvurderinger vil fortsat være af væsentlig betydning både for PET's eget arbejde og PET's samarbejdspartnere, navnlig med henblik på at identificere og vurdere trusler mod riget og den nationale sikkerhed eller f.eks. trusler mod enkelte personer eller virksomheder. PET vil fortsat til brug for udarbejdelsen af trusselsvurderinger kunne inddrage den indsigt i den aktuelle trusselsituation, som tjenesten opnår som led i varetagelsen af sine øvrige opgaver, herunder med kontraspionage og kontraekstremisme. Der kan i den forbindelse peges på, at PET fortsat vil kunne efterforske og foretage tværgående efterretningsanalyser i relation til økonomisk sikkerhed, herunder i forhold til bl.a. udenlandske investeringer i danske virksomheder, der beskæftiger sig med kritisk infrastruktur, samt eksport af teknologier med dobbelt anvendelse eller teknisk viden herom.

PET's arbejde med at tilvejebringe et sådant efterretningsmæssigt grundlag vil skulle ske inden for rammerne af de

nugældende regler – det vil sige gennem egen tilvejebringelse og behandling af oplysninger, herunder som led i konkrete efterforskninger, og gennem deling af efterretninger nationalt og internationalt – med de ændringer, der lægges op til med dette lovforslag, herunder navnlig lovforslagets § 1, nr. 14, og bemærkningerne hertil om adgangen for PET til at tilvejebringe og behandle større sammenhængende datasæt.

Det bemærkes i den forbindelse, at PET's efterforskning adskiller sig væsentligt fra politiets og anklagemyndighedens arbejde på andre områder. Således vil mistankegrundlaget for et tvangsindgreb i PET's sager ofte baseres på kendt viden om aktørernes arbejdsmetoder (modus operandi) samt efterretninger fra samarbejdspartnere snarere end på konkrete indicier eller beviser for en forbrydelse. Ligeledes spiller det ind, at PET's efterforskning ofte retter sig imod professionelle modstandere, herunder statslige aktører, der har høj sikkerhedsbevidsthed og ofte anvender sofistikerede metoder og teknologier for at opnå deres mål. PET er derfor ofte nødt til på et tidligt stadie at foretage en mere avanceret efterforskning, herunder ved anvendelse af mere avancerede metoder.

Hvad angår tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag til brug for varetagelsen af PET's øvrige opgaver, det vil sige opgaverne i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2-7, vil bestemmelsen tydeliggøre det forhold, at der bag varetagelsen af hver enkelt af PET's opgaver ligger et forudgående arbejde for tjenesten med at undersøge og holde sig orienteret om udviklingen i samfundet, de aktuelle trusler, visse miljøer mv.

Tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver er en kerneopgave, der har betydning for den samlede efterretningsproces fra indsamling og indhentning til bearbejdning, analyse, formidling og anvendelse af handlingsorienterede informationer (efterretninger) eller efterretningsanalyser, der løbende kan opfylde de aktuelle efterretningsbehov på strategisk, taktisk og operativt niveau. PET's efterretningsarbejde danner desuden grundlaget for PET's virke som sikkerhedstjeneste, herunder PET's trusselsreducerende operationer, sikkerhedsrådgivning og personbeskyttelse.

Ved »det efterretningsmæssige grundlag« vil skulle forstås de informationer, analyser, rapporter mv., der er tilvejebragt og udarbejdet af PET efter reglerne i PET-loven, f.eks. brede efterretningsanalyser, herunder identificering og kortlægning af tendenser, hændelser, fænomener, mønstre og begivenheder. Det efterretningsmæssige grundlag vil kunne danne grundlag for beslutningstagning i forbindelse med konkrete taktiske, operationelle og strategiske beslutninger. Det kan eksempelvis være tilfældet, at det efterretningsmæssige grundlag, som PET har tilvejebragt, viser, at der pågår omfattende påvirkningsoperationer i Danmark, som således vil være et område, som PET kan prioritere, eller det efterretningsmæssige grundlag kan vise en øget aktivitet i højre- eller venstrestremistiske miljøer, hvorefter PET kan intensivere sit fokus herpå.

Det efterretningsmæssige grundlag i form af bl.a. informationer, analyser, rapporter mv., der er tilvejebragt og eventuelt udarbejdet af PET i medfør af reglerne i PET-loven, vil på samme måde kunne danne grundlag for dansk sikkerhedspolitik, eksempelvis når regeringen anmoder PET om at rede-gøre for omfanget af en trussel eller udviklingen i et bestemt miljø.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke berøre PET's udarbejdelse af trusselsvurderinger i regi af Center for Terroranalyse eller PET's etablering af lignende myndighedssamarbejder i øvrigt.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke berøre omfanget af PET's øvrige opgaver, som de med lovforslaget vil fremgå af PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2-7, herunder PET's opgave med at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13. Der vil således eksempelvis med den foreslåede bestemmelse ikke ske en ændring i omfanget af de oplysninger, som PET kan indhente efter § 4 (der med lovforslaget bliver § 4, stk. 1). Der vil heller ikke ske en ændring af, hvilke oplysninger PET kan behandle efter § 7, stk. 1, nr. 2, § 8, stk. 1, nr. 2, straffuldbyrdelseslovens § 66 b, stk. 2, eller efter bestemmelserne i PNR-lovens § 4, stk. 3, nr. 2, § 7, stk. 2, nr. 2, § 10, nr. 2, § 16, stk. 3, nr. 2, § 18, stk. 2, nr. 2, og § 21, stk. 2.

Til nr. 3

Det fremgår af PET-lovens § 1, stk. 1, at PET har til opgave at 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, 2) udarbejde trusselsvurderinger, 3) bistå det øvrige politi, 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager, 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 2, ophæves.

Det vil med den foreslåede ophævelse ikke længere fremgå direkte af PET-loven, at PET har til opgave at udarbejde trusselsvurderinger. Der vil ikke med den foreslåede ophævelse ske en ændring af gældende ret vedrørende PET's udarbejdelse af trusselsvurderinger, idet ordningen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 2, hvorefter det foreslås i PET-lovens § 1, stk. 1, før nr. 1 som nyt nummer at indsætte »1) tilvejebringe det efterretningsmæssige grund-

lag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver, jf. nr. 2-7, og for dansk sikkerhedspolitik,«.

Tilvejebringelsen af det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af PET's øvrige opgaver og for dansk sikkerhedspolitik vil omfatte PET's hidtidige opgave med at udarbejde trusselsvurderinger. Udarbejdelse af trusselsvurderinger vil fortsat være af væsentlig betydning både for PET's eget arbejde og PET's samarbejdspartnere, navnlig med henblik på at identificere og vurdere trusler mod riget og den nationale sikkerhed eller f.eks. trusler mod enkelte personer eller virksomheder.

Til nr. 4

Det fremgår af PET-lovens § 1, stk. 1, at PET har til opgave at 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, 2) udarbejde trusselsvurderinger, 3) bistå det øvrige politi, 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager, 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 3, efter »bistå det øvrige politi« at indsætte »eller andre forvaltningsmyndigheder, herunder i særlige politiindsatser og i udlandet«.

Der vil være tale om en præcisering af lovteksten, der ikke indholdsmæssigt ændrer gældende ret. Det vil med ændringen blive præciseret, at PET's opgave med at yde bistand til det øvrige politi i visse tilfælde, navnlig i forbindelse med gidselsituationer eller evakuering, også forudsætter PET's tilstedeværelse i andre lande, ligesom det præciseres, at PET i visse situationer løser sådanne opgaver i samarbejde med andre myndigheder, uden at det øvrige politi bliver involveret.

Den foreslåede ændring vil ikke berøre PET eller det øvrige politis stedlige kompetence.

Til nr. 5

Det fremgår af PET-lovens § 1, stk. 1, at PET har til opgave at 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, 2) udarbejde trusselsvurderinger, 3) bistå det øvrige politi, 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre

sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager, 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

Det følger af kgl. resolution af 29. august 2024, at opgaven som national sikkerhedsmyndighed overføres fra Justitsministeriet til Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 5, at »være national sikkerhedsmyndighed og« udgår.

Det vil dermed ikke længere fremgå af PET-loven, at PET er national sikkerhedsmyndighed. Lovens ordlyd vil dermed blive bragt i overensstemmelse med kgl. resolution af 29. august 2024. Det bemærkes i den forbindelse, at PET som følge af ressortoverførslen ikke længere varetager sager vedrørende generel rådgivning om forebyggelse af terror- og spionagetruslen.

Til nr. 6

Det fremgår af PET-lovens § 1, stk. 1, at PET har til opgave at 1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, 2) udarbejde trusselsvurderinger, 3) bistå det øvrige politi, 4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager, 5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser, 6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og 7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 6, efter »beskytte personer, organisationer og myndigheder« at indsætte », herunder i udlandet,«.

Der vil være tale om en præcisering af lovteksten, der ikke indholdsmæssigt ændrer gældende ret. Det vil med ændringen blive præciseret, at det også er PET's opgave i relevant omfang at beskytte personer, organisationer og myndigheder, når de pågældende befinder sig uden for Danmarks grænser. Når en person under beskyttelse, herunder i form af livvagtsbeskyttelse, rejser uden for Danmarks grænser, rejser PET efter omstændighederne med. Den foreslåede

præcisering har til formål at skabe klarhed om, at PET's sikkerhedsopgave ikke ophører, når den pågældende person opholder sig i udlandet.

PET's opgave med at beskytte personer, organisationer og myndigheder vil – som det også er tilfældet i dag – kunne indebære forskellige former for eller niveauer af sikkerhed, herunder eventuelt et tilbud om beskyttelse. PET foretager i forbindelse med beskyttelsesopgaver en konkret vurdering af, om beskyttelsen skal omfatte traditionel personbeskyttelse i form af livvagter, eller om beskyttelsesopgaven varetages mere hensigtsmæssigt på anden vis, herunder eksempelvis via sikkerhedsrådgivning til den pågældende person, organisation eller myndighed. Det bemærkes desuden, at det øvrige politi indgår i PET's håndtering af beskyttelsesopgaver efter bestemmelsen. Den foreslåede ændring vil ikke berøre dette.

Den foreslåede ændring vil ikke berøre PET eller det øvrige politis stedlige kompetence.

Til nr. 7

PET har en lang og fast praksis for at benytte civile personer som meddelere og agenter til indsamling og indhentning af oplysninger. PET's anvendelse af menneskelige kilder (meddelere, kontakter og agenter) er ikke særskilt reguleret i PET-loven. PET's nærmere valg af virkemiddel til at tilvejebringe oplysninger reguleres derimod af bl.a. de forvaltningsretlige grundsætninger om saglig forvaltning og proportionalitet. Det følger heraf, at de midler og metoder, som PET anvender til at indsamle eller indhente oplysninger, skal være egnede hertil, mindre indgribende midler og metoder må ikke være tilstrækkelige, og den valgte metode må ikke stå i et misforhold til det formål, der søges opnået med indsamlingen eller indhentningen af oplysningerne.

Det fremgår af PET-lovens § 3, at PET kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 3 at indsætte et nyt *stk. 2*, hvorefter PET kan anvende menneskelige kilder til at indsamle og indhente oplysninger til brug for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Bestemmelsen vil præcisere, hvornår PET kan rekruttere og føre menneskelige kilder. Bestemmelsen er i overensstemmelse med eksisterende praksis for PET's kildearbejde.

Bestemmelsen vil ikke ændre på, at PET har mulighed for at samarbejde med det øvrige politi eller andre om menneskelige kilder. PET vil således fortsat have adgang til f.eks. at bistå politiet med indsættelse af politiagenter og til at samarbejde med udenlandske partnere om rekruttering og føring af menneskelige kilder. Der vil også fortsat være muligt

for PET at videregive oplysninger til det øvrige politi om andre forbrydelser end dem, der er omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, hvis en kilde, der føres af PET, måtte give tjenesten oplysninger herom.

Med »menneskelige kilder« menes meddelere, kontakter, kilder og agenter.

Bestemmelsen vil medføre, at PET alene kan rekruttere og føre menneskelige kilder i forbindelse med varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Brugen af en menneskelig kilde til at indsamle eller indhente oplysninger vil skulle være egnet til at varetage formålet med indsamlingen eller indhentningen, mindre indgribende midler og metoder må ikke være tilstrækkelige, og brugen af en kilde ikke må stå i et misforhold til det formål, der søges opnået med indsamlingen eller indhentningen af oplysningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke berøre betingelserne for, hvornår PET efter PET-lovens § 3 (der bliver § 3, stk. 1) kan indsamle eller indhente oplysninger. Den foreslåede bestemmelse angår således alene den metode (anvendelse af menneskelige kilder), som PET bruger til at indsamle eller indhente oplysninger. Betingelsen for, hvornår PET kan indsamle eller indhente oplysninger vil derfor fortsat være, at oplysningerne kan have betydning for tjenestens virksomhed.

Bestemmelsen vil ikke berøre, at PET – så længe den menneskelige kilde er rekrutteret og føres til brug for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 – kan modtage og viderebehandle de oplysninger, som den menneskelige kilde oplyser, uanset om oplysningerne vedrører tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 eller angår andre af tjenestens opgaver. Tjenesten vil heller ikke være forhindret i at modtage og videregive oplysninger til eksempelvis det øvrige politi, hvis den menneskelige kilder giver oplysninger, som falder uden for tjenestens opgaver, men som kan have betydning for det øvrige politi. Tilsvarende vil PET ikke være forhindret i at modtage og efter omstændighederne videregive oplysninger, som kan have betydning for tjenestens udenlandske samarbejdspartnere.

Derudover foreslås det at indsætte et nyt *stk. 3*, hvorefter PET fastsætter nærmere retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kilder, og hvorefter justitsministeren forud for udstedelsen underretter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af retningslinjerne, jf. § 2, stk. 5, i lov om Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne.

Det vil dermed fremgå direkte af PET-loven, at der findes nærmere retningslinjer for PET's anvendelse af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger.

Det forudsættes, at retningslinjerne vil indeholde bl.a. en regulering af PET's hvervning, anvendelse, honorering og evaluering af anvendelsen af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger.

Hensynet til beskyttelse af PET's arbejde og metoder gør det påkrævet, at indholdet af de interne retningslinjer vedrørende anvendelse af menneskelige kilder til indsamling og indhentning af oplysninger ikke kan være offentlige, hvilket de heller ikke er i dag. Det forudsættes på denne baggrund, at der i forbindelse med udstedelsen af retningslinjer for PET's anvendelse af menneskelige kilder særskilt tages stilling til, om hovedpunkter i retningslinjerne kan afklassificeres og gøres tilgængelige for offentligheden, eventuelt ved, at en beskrivelse af retningslinjernes hovedpunkter offentliggøres, f.eks. på PET's hjemmeside.

PET's retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kilder vil være omfattet af UET-lovens § 2, stk. 5, hvorefter regeringen forud for udstedelsen af retningslinjer for efterretningstjenesternes virksomhed underretter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af disse.

De foreslåede bestemmelser i PET-lovens § 3, stk. 2 og 3, angår bestemte dele af PET's indsamling og indhentning af oplysninger. De foreslåede bestemmelser vil således ikke være udtryk for en udtømmende nærmere regulering af de måder, hvorpå PET kan indsamle og indhente oplysninger efter PET-lovens § 3 (der bliver § 3, stk. 1).

Til nr. 8

Det fremgår af PET-lovens § 4, at andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 4 at indsætte et nyt *stk. 2*, hvorefter andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET kan etablere direkte elektronisk adgang for tjenesten til relevante registre og systemer med henblik på tjenestens indhentning af oplysninger omfattet af stk. 1, hvis tjenesten vurderer, at en sådan adgang er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Bestemmelsen vil indebære, at der vil kunne etableres en direkte elektronisk adgang, når der er enighed mellem de relevante myndigheder om etableringen. I praksis vil etableringen ske på PET's initiativ på baggrund af tjenestens vurdering af behovet for en sådan adgang. Det forudsættes, at den videre håndtering af en anmodning fra PET om at etablere direkte elektronisk adgang som udgangspunkt vil skulle drøftes mellem den vedkommende minister og justitsministeren. Der vil i den forbindelse i sagens natur skulle

tages højde for de eventuelle omkostninger, der vil være forbundet med at etablere en direkte elektronisk adgang.

Begreberne »registre og systemer« vil skulle forstås bredt, og vil omfatte bl.a. sagsbehandlingssystemer. Det afgørende efter bestemmelsen vil i den forbindelse være, om der er tale om oplysninger, som er i den pågældende myndigheds besiddelse, uanset om oplysningerne findes i et sagsbehandlingssystem.

Ved begrebet »direkte elektronisk adgang« forstås en elektronisk adgang for PET til at tilgå myndighedens elektroniske systemer og registre på samme måde, som myndighedens medarbejdere kan tilgå den pågældende myndigheds systemer og registre. Det vil dog være muligt at fastlægge den nærmere adgang for PET til forvaltningsmyndighedens systemer og registre efter en konkret drøftelse mellem PET og forvaltningsmyndigheden.

Den foreslåede ordning vil ikke berøre det indholdsmæssige område for, hvilke oplysninger andre forvaltningsmyndigheder skal videregive til PET efter PET-lovens § 4 (der bliver § 4, stk. 1). Den foreslåede ordning vedrører derfor alene den metode, der anvendes til at fremskaffe de pågældende oplysninger.

Det vil være en betingelse, at etableringen af den pågældende direkte elektroniske adgang er nødvendig for varetagelsen af PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det vil bero på PET's vurdering i de enkelte tilfælde, om det er tilfældet. Den myndighed, hvis register PET ønsker adgang til, vil således ikke skulle foretage en sådan vurdering, men vil kunne etablere adgangen, når PET anmoder om det.

Det vil skulle indgå i PET's vurdering, hvilken betydning for tjenestens arbejde det vil have, at PET med en direkte elektronisk adgang ikke vil være afhængig af, at den pågældende forvaltningsmyndighed skal fungere som medlem for tjenestens indhentning af oplysninger efter den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 4 (der med denne ændring bliver § 4, stk. 1).

Det vil også skulle indgå i vurderingen af, om nødvendighedskriteriet er opfyldt, hvorvidt den direkte elektroniske adgang er begrænset til det, der er påkrævet for at opnå formålet. Som udgangspunkt vil adgangen skulle afgrænses til f.eks. søgninger på bestemte personer, persongrupper eller dele af registre og systemer. Der vil også skulle tages stilling til PET's interne kontrol med de elektroniske søgninger, som de pågældende PET-medarbejdere foretager.

En direkte elektronisk adgang vil også som udgangspunkt skulle afgrænses således, at det alene vil være bestemte medarbejdere hos PET, som f.eks. forbindelsesofficerer fra PET eller lignende, der får direkte elektronisk adgang til de pågældende registre og systemer med henblik på at kunne fremsøge oplysninger om de relevante persongrupper og videregive disse internt i PET.

Det bemærkes overordnet, at den foreslåede ordning ikke vil berøre PET's øvrige adgang til oplysninger, som er umiddelbart tilgængelige for tjenesten og etableret i medfør af PET-lovens § 3, herunder PET's adgang til CPR-registret. Bestemmelsen berører eksempelvis heller ikke, at PET som en del af Rigspolitiet herigennem har en umiddelbar adgang til politiets centrale registre, databaser mv.

Den foreslåede ordning vil heller ikke berøre de særlige ordninger i udlændingelovens § 45 a, stk. 1 og 4, og straffuldbyrdelseslovens § 66 b, stk. 2.

Hvis der ønskes etableret direkte elektronisk adgang for PET til andre forvaltningsmyndigheders systemer og registre med henblik på at indhente oplysninger til et andet formål end til forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 og tilvejebringelse af det efterretningsmæssige grundlag herfor, vil dette ikke kunne ske med hjemmel i den foreslåede bestemmelse.

PET vil ikke med den foreslåede bestemmelse kunne anvende adgangen til at tilføje, slette, redigere, opdatere eller ajourføre data i myndighedernes registre og systemer. Etableringen af direkte adgange vil endvidere ikke ændre på, at de pågældende myndigheder er dataansvarlige for behandlingen i deres registre og systemer, der er nødvendige for teknisk at stille oplysningerne til rådighed. Forvaltningsmyndigheden vil i den sammenhæng i øvrigt skulle efterleve de almindelige databeskyttelsesregler om bl.a. krav til behandlingssikkerheden. PET er alene dataansvarlig for den behandling (f.eks. søgning og selektion til overførsel), der foretages af tjenesten.

PET's behandling af oplysninger indhentet i medfør af den foreslåede bestemmelse vil på samme måde som PET's behandling af oplysninger indhentet i medfør af den gældende § 4 skulle ske i overensstemmelse med kravene hertil i PET-lovens kapitel 5. Det indebærer bl.a., at PET's behandling af de indhentede oplysninger skal ske i overensstemmelse med god databehandlingsskik, jf. PET-lovens § 6 a, stk. 1, at PET alene kan behandle personoplysninger, hvis der er hjemmel hertil i § 7, stk. 1, nr. 1-3, og at oplysninger om juridiske personer alene kan behandles, hvis der er hjemmel hertil i § 8, stk. 1, nr. 1-3. Derudover er PET forpligtet til at slette de indhentede oplysninger efter reglerne i PET-lovens §§ 9 og 9 a og regler udstedt i medfør heraf. Bestemmelsen indebærer således ikke, at PET kan behandle personoplysninger i videre omfang, end hvad der efter gældende ret er muligt efter de nugældende regler i PET-loven. Der henvises for en nærmere gennemgang heraf til pkt. 3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det bemærkes, at den videre behandling af indhentede oplysninger ved brug af en direkte elektronisk adgang vil være omfattet af PET-bekendtgørelsen og PET-sikkerhedsbekendtgørelsen. Det fremgår af PET-sikkerhedsbekendtgørelsens § 3, 1. pkt., at PET skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske foranstaltninger mod, at oplysninger om fysiske og juridiske personer hændeligt eller ulovligt tilintet-

gøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med PET-loven.

Det forudsættes, at etablering af direkte elektroniske adgange alene kan ske efter forudgående godkendelse fra chefen for PET eller tjenestens juridiske chef.

Det forudsættes i den forbindelse, at der i alle tilfælde udarbejdes og opbevares en skriftlig begrundelse for, at etableringen af en direkte elektronisk adgang opfylder de foreslåede betingelser. Denne begrundelse vil skulle udleveres til Tilsynet med Efterretningstjenesterne, hvis tilsynet anmoder om det, jf. PET-lovens § 20, stk. 1.

Det foreslås videre i PET-lovens § 4 at indsætte et nyt *stk. 3*, hvorefter PET underretter Tilsynet med Efterretningstjenesterne om etablering, anvendelse, ændring eller nedlæggelse af en direkte elektronisk adgang, jf. stk. 2.

PET vil med bestemmelsen blive forpligtet til at holde Tilsynet med Efterretningstjenesterne orienteret, når tjenesten etablerer, ændrer eller nedlægger en direkte elektronisk adgang efter den foreslåede bestemmelse. Bestemmelsen vil derudover medføre, at PET med passende mellemrum vil skulle orientere Tilsynet med Efterretningstjenesterne om, hvilke direkte elektroniske adgange – etableret med hjemmel i den foreslåede bestemmelse – der eksisterer, samt hvor ofte og hvordan tjenesten har gjort brug af de pågældende adgange.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne er i besiddelse af oplysninger om, hvilke elektroniske adgange der eksisterer, og i hvilket omfang de bliver anvendt. Det vil gøre det muligt for tilsynet – hvis tilsynet finder anledning til det – at kontrollere de pågældende direkte elektroniske adgange og PET's vurdering af, hvorvidt nødvendighedskriteriet er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 17, med hvilken der foreslås indsat en ny bestemmelse i PET-lovens § 20 – der angår Tilsynet med Efterretningstjenesterne adgang til oplysninger og materiale – hvorefter PET-lovens § 20, stk. 1 og 8 – i det omfang det er nødvendigt for tilsynets kontrol med PET's direkte elektroniske adgang til en anden forvaltningsmyndigheds registre eller systemer – finder tilsvarende anvendelse for tilsynets adgang til oplysninger og materiale hos den pågældende forvaltningsmyndighed. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 17, og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i PET-lovens § 4 at indsætte et nyt *stk. 4*, hvorefter justitsministeren efter forhandling med vedkommende minister kan fastsætte nærmere regler om de enkelte direkte elektroniske adgange, der etableres efter stk. 2.

Sådanne regler vil bl.a. kunne fastsætte de begrænsninger, der eventuelt måtte være i PET's direkte elektroniske adgang, herunder i forhold til hvilke medarbejdere i PET, der kan foretage søgninger, og hvilke dele af de omfattede

registre og systemer der kan søges i. Det vil ikke være en forudsætning for etableringen af en direkte elektronisk adgang, at der er fastsat nærmere regler for udformningen og anvendelsen heraf.

Det foreslås i *stk. 5*, at andre forvaltningsmyndigheder skal videregive de oplysninger til PET, som tjenesten i medfør af § 10 c, stk. 2, anmoder myndigheden om.

Dette vil medføre en pligt for den anden forvaltningsmyndighed til at videregive de oplysninger til PET, som tjenesten i medfør af den foreslåede ordning vedrørende større sammenhængende datasæt anmoder om. Tjenesten vil alene kunne anmode om oplysninger, herunder dele af myndighedens register, når betingelserne for PET's indhentning, der er beskrevet i bemærkningerne til den foreslåede § 10 c, stk. 2, er opfyldt. Den forvaltningsmyndighed, der modtager en anmodning fra PET, vil således ikke skulle foretage en selvstændig vurdering af, om betingelserne for PET's indhentning af de pågældende oplysninger er opfyldt, men kan lægge til grund, at oplysningerne skal videregives til tjenesten efter tjenestens anmodning.

Når der i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse sker en videregivelse af oplysninger, herunder – hvis betingelserne er opfyldt – videregivelse af dele af register, fra en anden dansk forvaltningsmyndighed til PET, vil oplysningerne skulle opbevares og eventuelt viderebehandles efter reglerne i det foreslåede kapitel 6 a om større sammenhængende datasæt.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke berøre bestemmelsen i PET-lovens § 4 (der med lovforslagets § 1, nr. 8, bliver § 4, stk. 1), hvorefter andre forvaltningsmyndigheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Bestemmelsen i § 4 (der med lovforslagets § 1, nr. 8, bliver § 4, stk. 1) er som nævnt begrænset til oplysninger af betydning for tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Den foreslåede § 4, stk. 5, vil adskille sig herfra med hensyn til anvendelsesområdet, idet den foreslåede § 4, stk. 5, ikke er begrænset til bestemte typer af oplysninger men i stedet er knyttet til PET's indhentning af større sammenhængende datasæt – og ikke enkeltoplysninger – efter den foreslåede § 10 c, stk. 2.

Det foreslås derudover i § 4, *stk. 6*, at databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, artikel 14, stk. 4, artikel 15, stk. 1, litra c, og artikel 19, 2. pkt., og retshåndhævelseslovens § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3, ikke finder anvendelse i forbindelse med andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af personoplysninger til PET.

Dette vil medføre, at den videregivende myndighed ikke i forbindelse med videregivelsen af oplysninger til PET vil skulle underrette de registrerede. Det forudsættes, at de regi-

strerede så vidt muligt heller ikke på andre måder vil skulle oplyses eller underrettes om videregivelsen. Det gælder såvel ved selve videregivelsen, som hvis spørgsmålet måtte opstå efter, at videregivelsen er sket. Der henvises til lovforslagets pkt. 5 for en nærmere beskrivelse af de omfattede regler i databeskyttelsesloven og retshåndhævelsesloven.

At der ikke sker underretning af de registrerede i forbindelse med videregivelse af oplysninger til PET, er i overensstemmelse med den praksis, der eksisterer i dag i forhold til PET-lovens § 4 (der med lovforslagets § 1, nr. 8, bliver § 4, stk. 1). Det foreslås, at undtagelserne fra databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, artikel 14, stk. 4, artikel 15, stk. 1, litra c, og artikel 19, 2. pkt., og retshåndhævelseslovens § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3, skal gælde både for videregivelse efter de nugældende regler, herunder bl.a. PET-lovens §§ 3 og 4 (der bliver § 4, stk. 1) eller regler i andre love, samt for videregivelse efter de foreslåede regler om større sammenhængende datasæt. For så vidt angår de oplysninger, der behandles efter PET-lovens almindelige regler (det vil sige uden for det foreslåede kapitel i PET-loven om større sammenhængende datasæt) bemærkes det, at en fysisk eller juridisk person efter PET-lovens § 13, stk. 1, kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende.

Til nr. 9

Det fremgår af PET-lovens § 3, at PET kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der indføres en ny bestemmelse i PET-lovens § 4 a, der fastsætter regler for PET's indhentning af retskendelse i forbindelse med, at tjenesten anmoder FE om at foretage søgninger i rådata.

Det foreslås i *stk. 1*, at PET kan anmode FE om at foretage søgninger i allerede tilvejebragte rådata, når søgningen må antages at have betydning for varetagelsen af PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det foreslås i 2. *pkt.*, at en anmodning ikke må fremsættes, såfremt det efter dens formål, sagens betydning og den krænkelse eller ulempe, som søgningen må antages at forvolde den eller de personer, som omfattes, ville være en uforholdsmæssig foranstaltning. Det foreslås i 3. *pkt.*, at en anmodning endvidere ikke må fremsættes med hensyn til bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen. I 4. *pkt.* foreslås det, at en anmodning desuden ikke må fremsættes med hensyn til oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre

re kildeforhold, medmindre den søgning, der anmodes om, må antages at have afgørende betydning for PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og at hensynet hertil klart overstiger hensynet til kildebeskyttelsen.

Bestemmelsen vil fastsætte de betingelser, der skal være opfyldt for, at PET kan fremsende en anmodning til FE om søgning i de rådata, som FE har indhentet efter bestemmelserne i FE-loven. PET vil alene kunne anmode FE om at foretage en søgning i rådata, når PET vurderer, at søgningen må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Det er således ikke tilstrækkeligt, at selve indhentningen af oplysningen i øvrigt opfylder betingelsen »kan have betydning for tjenestens virksomhed«, jf. PET-lovens § 3 (der med lovforslagets § 1, nr. 7, bliver § 3, stk. 1). Betingelsen »må antages at have betydning« vil skulle forstås i overensstemmelse med de tilsvarende betingelser i PET-lovens § 4 (der med lovforslagets § 1, nr. 8, bliver § 4, stk. 1), § 7, stk. 1, nr. 2, og § 8, stk. 1, nr. 2. Det betyder, at bestemmelsen indeholder et krav om, at søgningen har konkret relevans for tjenestens virksomhed, og at det ikke er tilstrækkeligt, at søgningen blot har generel relevans for tjenestens virksomhed. Betingelsen indebærer, at PET kan anmode om søgningen, når der kan være anledning til at undersøge, om der er et grundlag for mistanke for overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13, f.eks. som følge af, at den pågældende er tilknyttet en personkreds eller en organisation mv., som PET undersøger. Det er således ikke en betingelse, at betingelserne i retsplejeloven for at iværksætte et tvangsindgreb eller i øvrigt for at iværksætte en efterforskning er opfyldt.

Efter bestemmelsen kan PET – ud over at anmode om søgninger på bestemte personer – anmode om søgninger i rådata ud fra søgekriterier og selektorer, der kan omfatte en kreds af personer, som den efterretningsmæssige interesse knytter sig til, f.eks. om trafik til danske domæner fra servere.

En anmodning må ikke fremsættes, såfremt det efter dens formål, sagens betydning og den krænkelse eller ulempe, som søgningen må antages at forvolde den eller de personer, som omfattes, ville være en uforholdsmæssig foranstaltning. Der vil være tale om et proportionalitetsprincip svarende til retsplejelovens § 782, stk. 1. I lyset af, at der efter den foreslåede ordning vil være tale om at anmode om søgning på bl.a. oplysninger om forhold af betydning for terrortruslen mod Danmark og danske interesser, forudsættes det, at det vil kræve særlige grunde, at proportionalitetsvurderingen i sig selv fører til, at en søgning ikke kan foretages.

En anmodning vil endvidere ikke kunne fremsættes med hensyn til bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen. Denne begrænsning i søgeadgangen vil skulle fortolkes i overensstemmelse med bestemmelsen i retsplejelovens § 782, stk. 2. Der vil således

være tale om en beskyttelse af den kommunikation, der finder sted mellem den person, der søges på, og de personer, der er vidneudelukket i medfør af retsplejelovens § 170, stk. 1 – det vil sige præster, læger, forsvarere, retsmæglere og advokater – og disses medhjælpere, jf. § 170, stk. 4. Den foreslåede bestemmelse afskærer ikke søgning på personer omfattet af retsplejelovens § 171 om bl.a. en parts nærmeste.

En anmodning må desuden ikke fremsættes med hensyn til oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, medmindre den søgning, der anmodes om, må antages at have afgørende betydning for Politiets Efterretningstjenestes opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og at hensynet hertil klart overstiger hensynet til kildebeskyttelsen.

Det er en betingelse for, at oplysningen vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, at oplysningen har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed. Massemedier omfattet af medieansvarsloven er: 1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, 2) lyd- og billedprogrammer, der spredes af DR, TV 2/DANMARK A/S, de regionale TV 2-virksomheder og foretagender, der har tilladelse til eller er registrerede til at udøve radio- eller fjernsynsvirksomhed, samt 3) tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan sidestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, og som i medfør af medieansvarslovens § 8, stk. 1, har indgivet anmeldelse til Pressenævnet. Hvorvidt et udenlandsk medie kan sidestilles hermed, vil bero på en konkret vurdering. Det vil blandt andet kunne indgå i vurderingen, om et givent udenlandsk medie varetager en samfundsfunction og har et journalistisk formål. Det vil endvidere kunne indgå, om der i det omhandlede land findes etiske retningslinjer for pressens virke, ligesom omfanget og indholdet af landets regulering af mediers virksomhed vil kunne indikere, om der er tale om et massemedie, der kan sidestilles med dem, der er angivet i medieansvarslovens § 1.

Omfattet vil være f.eks. redaktører eller redaktionelle medarbejders oplysninger om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel. Redaktører og redaktionelle medarbejdere omfatter typisk medarbejdere, der er ansat ved det pågældende medie. Ved »redaktør« forstås den person, der har beføjelse til at træffe endelig afgørelse om et skrifts indhold eller om at udsende et program eller et indslag. Ved »redaktionelle medarbejdere« forstås eksempelvis redaktionschefer, journalister og fotografer, der er fastansat hos et medie omfattet af medieansvarslovens § 1. En redaktionel medarbejder, der udøver sit virke som freelancer, vil efter en konkret vurdering ligeledes kunne være omfattet af den foreslåede ordning, såfremt vedkommende leverer materiale

til mediets redaktionelle indhold eller deltager i redigeringen heraf.

Hvorvidt hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, vil afhænge af en vurdering af de konkrete omstændigheder. Det vil generelt tale imod, at der kan foretages søgning på de nævnte personer og oplysningstyper, hvis forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning. Omvendt vil det som udgangspunkt tale for, at der kan ske søgning, hvis der foreligger en formodning for, at sagen angår en lovovertrædelse af alvorlig karakter. Er der sket offentliggørelse af f.eks. en artikel, hvor kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren mv. er identificeret, vil der som klart udgangspunkt ikke være noget til hinder for at fremsøge denne oplysning. Afgørende hensyn til PET's opgavevaretagelse vil eksempelvis kunne foreligge i en situation, hvor en journalist ved siden af sit reelle journalistiske arbejde bruger stillingen som dække for aktiviteter på vegne af en fremmed magt. Et andet eksempel kan være en situation, hvor en journalists kilde planlægger at udføre en terrorhandling, og hvor det må antages, at PET ved at indhente og behandle kommunikation mellem journalisten og kilden vil kunne få efterretningsmæssige oplysninger om planerne for angrebet.

Begrebet »rådata« er eksplicit anvendt i FE-lovens § 6, stk. 2, om FE's sletning af rådata og er nærmere beskrevet i bemærkningerne til FE-lovens § 4 om tjenestens interne behandling af oplysninger. Begrebet »rådata« i den foreslåede bestemmelse skal forstås i overensstemmelse med forståelsen af begrebet i FE-loven. De oplysninger, som FE kan videregive til PET, vil ikke have karakter af rådata, da det forudsættes, at der forud for videregivelsen er sket en sådan fremsøgning, bearbejdning og erkendelse af oplysningerne, at de ikke længere har karakter af rådata. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke medføre, at FE kan videregive rådata til PET.

Eventuelle oplysninger, som PET indhenter fra FE med hjemmel i den foreslåede bestemmelse, vil skulle viderebehandles i overensstemmelse med PET-lovens regler. Det vil indebære bl.a., at oplysningerne skal slettes i overensstemmelse med PET-lovens §§ 9 og 9 a, og at oplysningerne er omfattet af den indirekte indsigtsret, jf. PET-lovens § 13.

En søgning i FE's rådata vil i praksis foregå ved, at PET anmoder FE om at foretage søgningerne. Søgning kan både ske i forbindelse med konkrete efterforskninger og som led i målopdagelse. En søgning kan angå fysiske eller juridiske personer, men vil også kunne foretages vedrørende oplysninger, der ikke er knyttet til bestemte personer. Det kan f.eks. være, at PET anmoder FE om at søge efter danske mailadresser eller andre identificerbare kendetegn, som har været i kontakt med mailadresser mv., der kan knyttes til mistænkte eller identificerede efterretningsofficerer.

En anmodning fra PET om søgning i FE's rådata vil kunne ske mundtligt eller skriftligt. Uanset i hvilken form anmod-

ningen sker, forudsættes det, at tjenesterne hver især sikrer tilstrækkelig dokumentation for anmodningen og baggrunden herfor, således at Tilsynet med Efterretningstjenesterne kan føre efterfølgende legalitetskontrol hermed. Tilsynet vil på samme måde som på områder, hvor PET i sine efterforskninger er underlagt retsplejelovens regler, kunne føre kontrol med, om tjenesten har ageret i overensstemmelse med en retskendelse. Det bemærkes i den forbindelse, at tilsynet ikke vil skulle efterprøve domstolenes afgørelser, hvilket indebærer bl.a., at tilsynet ikke skal forholde sig til domstolenes vurderinger. Det bemærkes derudover, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne allerede efter den nugældende § 18 i PET-loven påser PET's overholdelse af reglerne i bl.a. § 3, men at tilsynets kompetenceområde i øvrigt er udvidet med lov nr. 666 af 11. juni 2024 om styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne til også at omfatte legalitetskontrol med PET's operative virksomhed.

Den foreslåede bestemmelse ændrer ikke på PET's adgang til at videregive oplysninger til FE efter PET-lovens § 10, stk. 1. I sagens natur vil PET imidlertid ikke efter den foreslåede bestemmelse kunne anmode FE om at foretage søgninger i rådata alene med det formål at videregive oplysninger til FE om en i Danmark hjemmehørende person. Det skyldes, at dette ville være udtryk for en omgåelse af reglerne i FE-loven.

Det foreslås derudover i *stk. 2*, at fremsættelse af anmodninger til FE om søgninger i allerede tilvejebragte rådata, der vedrører i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, eller vedrører oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et udenlandsk medie, der kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, sker efter rettens kendelse. Det foreslås i *2. pkt.*, at retten påser, at betingelserne i *stk. 1* er opfyldt.

Ved »i Danmark hjemmehørende personer« forstås for så vidt angår fysiske personer 1) danske statsborgere, 2) nordiske statsborgere og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregisteret, og 3) asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end seks måneder, jf. også den tilsvarende afgrænsning i PET-lovens § 11, stk. 1. For så vidt angår juridiske personer omfatter begrebet selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, hvis hovedkontor ligger i Danmark og som har deres overvejende tilknytning til Danmark. Internationale organisationer, politiske bevægelser og lignende, der er tilknyttet andre lande, men også – uden dog at have hovedkontor i Danmark – har en vis tilknytning her i landet i form af f.eks. et filialkontor eller i Danmark bosiddende medlemmer eller sympatisører, vil ikke være omfattet.

Bestemmelsen vil medføre, at PET som klart udgangspunkt ikke vil kunne anmode FE om at foretage søgninger vedrørende i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, uden at have indhentet rets-

kendelse hertil. Dette gælder uanset, om betingelserne i den foreslåede stk. 1 i øvrigt er opfyldt. Søgninger på en bestemt persons telefonnummer eller e-mailadresse vil således kræve retskendelse, hvis personen f.eks. opholder sig i Danmark. Er der tale om en søgning på f.eks. et domæne, der ikke er direkte knyttet til en bestemt person, vil søgningen alligevel kræve retskendelse, såfremt søgningen efter de konkrete omstændigheder i sagen må antages at vedrøre i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, hvilket eksempelvis vil kunne være tilfældet, hvis der med søgningen forventes fremfundet oplysninger, som i det væsentlige vedrører disse personer. For så vidt angår danske medier eller kilder og oplysninger, der er egnede til at afsløre kildeforhold, vil det være tilstrækkeligt, at enten mediet eller kilden må anses som i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark.

Bestemmelsen vil endvidere medføre, at PET som klart udgangspunkt ikke vil kunne anmode FE om at foretage søgninger vedrørende oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et udenlandsk medie, der kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, uden at have indhentet retskendelse hertil. Hvorvidt et udenlandsk medie kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, vil bero på en konkret vurdering. Det vil blandt andet kunne indgå i vurderingen, om et givent udenlandsk medie varetager en samfuntsfunktion og har et journalistisk formål. Det vil endvidere kunne indgå, om der i det omhandlede land findes etiske retningslinjer for pressens virke, ligesom omfanget og indholdet af landets regulering af mediers virksomhed vil kunne indikere, om der er tale om et massemedie, der kan sidestilles med dem, der er angivet i medieansvarslovens § 1.

Som det fremgår, indebærer den foreslåede ordning således, at søgninger, der vedrører journalistiske kildeoplysninger, som klart udgangspunkt altid vil kræve retskendelse, uanset om der er tale om et dansk eller udenlandsk medie.

Hvis en søgning derimod ikke vedrører i Danmark hjemmehørende personer, personer, der opholder sig i Danmark, eller journalistiske kildeoplysninger, vil betingelserne i den foreslåede stk. 1 fortsat skulle være opfyldt, men fremsættelsen af en anmodning til FE om den pågældende søgning vil ikke kræve retskendelse.

Retten vil afgøre ved kendelse, om PET kan anmode FE om at foretage den omhandlede søgning. Retten vil i den forbindelse skulle vurdere, om betingelserne i stk. 1 er opfyldt. Ordningen vil indebære en domstolsprøvelse af grundlaget for at foretage en søgning på i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, eller en søgning vedrørende journalistiske kildeoplysninger.

Når PET har indhentet retskendelse og fremsendt anmodning om søgning til FE, vil FE kunne foretage den eller de

pågældende søgninger. Hjemlen for FE's søgning vil således følge af den foreslåede § 4 a i PET-loven. Den foreslåede bestemmelse pålægger ikke FE at foretage søgningen eller at videregive oplysninger til PET. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af forvaltningslovens § 31, at i det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, skal myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Det gælder dog ikke, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, den anden myndighed har i at få oplysningerne. Betingelserne for, hvornår FE kan videregive oplysninger til PET, fremgår af FE-lovens § 7, stk. 1.

Det forudsættes, at eventuelle anmodninger til FE om at foretage søgninger på baggrund af en indhentet retskendelse vil skulle fremsættes til FE inden for rimelig tid efter, at retskendelsen er opnået.

PET vil med den foreslåede bestemmelse fortsat skulle indhente retskendelse efter reglerne i retsplejeloven, jf. PET-lovens § 6, hvis tjenesten anmoder FE om teknisk bistand til at foretage indhentning (fremadrettet indhentning).

Det foreslås i *stk. 3*, at de personer eller søgekriterier, som søgningen angår, anføres i kendelsen. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for søgningen er opfyldt.

Bestemmelsen vil medføre, at søgningen kan være rettet mod såvel fysiske eller juridiske personer som søgekriterier, der ikke er knyttet til bestemte personer. En kendelse vil ikke – som det er udgangspunktet i retsplejelovens § 783 – skulle angive bestemte kommunikationsmidler. Det vil med visse tilpasninger svare til den ordning, der findes i FE-lovens § 3 a, stk. 1, 3. pkt. Det er ikke et krav, at kendelsen angiver bestemte telefonnumre eller andre kommunikationsmidler. Det er heller ikke et krav, at personens fulde navn mv. angives. Det afgørende er, at anmodningen er udformet på en sådan måde, at det fremgår, hvilke personer eller søgekriterier søgningen omfatter.

Kendelsen vil til enhver tid kunne omgøres.

Anførelsen af de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for søgningen er opfyldt, vil skulle fortolkes på samme måde som efter retsplejelovens § 783, stk. 1, 3. og 4. pkt. PET vil – uanset om kendelsen er omgjort – være forpligtet til at bringe en søgning til ophør, hvis tjenesten vurderer, at betingelserne i den foreslåede § 4 a, stk. 1, ikke (længere) er opfyldt.

Det foreslås i *stk. 4*, at retsmøder finder sted for lukkede døre, og at retsplejelovens § 694, stk. 1, § 784, stk. 1, § 785 og reglerne i retsplejelovens kapitel 85 finder tilsvarende anvendelse.

Det forudsættes, at PET ved møder i retten vil være repræsenteret ved juridisk uddannet personale.

De hensyn, som ligger til grund for foretagelsen af en søgning såvel som de særlige fortrolighedskrav, som gør sig gældende for PET's opgavevaretagelse, tilsiger, at retsmøder i forbindelse med rettens afgørelse om kendelse ikke holdes for åbne døre. Dørlukning skal efter den foreslåede bestemmelse ske automatisk.

Henvisningen til bestemmelsen i retsplejelovens § 694, stk. 1, vil medføre, at retsmøder efter PET's begæring kan afholdes ved retten i enhver kreds, hvor oplysning i sagen må antages at kunne tilvejebringes. Det er ikke et krav, at der med fremsættelsen af søgeanmodningen er tale om et efterforskningsskridt i retsplejelovens forstand.

Henvisningerne til bestemmelserne i retsplejelovens § 784, stk. 1, og § 785 vil medføre bl.a., at der inden retten træffer afgørelse efter den foreslåede § 4 a, stk. 2, skal beskikkes en advokat for den, som anmodningen vedrører, og at advokaten – fordi der efter den foreslåede § 4 a, stk. 1, er tale om PET's opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13 – beskikkes fra den særlige kreds af advokater, som er nævnt i retsplejelovens § 784, stk. 2. Henvisningerne vil derudover medføre bl.a., at de bestemmelser, der er nævnt i retsplejelovens § 785, stk. 2, vil finde tilsvarende anvendelse på den beskikkede advokat. Retten vil endvidere kunne bestemme, at den beskikkede advokat ikke senere under sagen kan virke som forsvarer for en eventuel senere sigtet person i sagen. Dette kan især være begrundet i, at de interesser, som den pågældende har varetaget i sin egenskab af særlig beskikket advokat, adskiller sig fra de interesser, som forsvareren skal varetage, eller at den pågældende som særlig beskikket advokat er blevet bekendt med oplysninger, som det er betænkeligt, at forsvareren har kendskab til.

Det foreslås i *stk. 5*, at ville søgningens øjemed forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET træffe beslutning om at anmode FE om at foretage søgning i allerede tilvejebragte rådata. I så fald skal PET snarest muligt og senest inden 24 timer fra anmodningens fremsættelse forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om søgningen kan godkendes. Burde anmodningen ikke være fremsat, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet.

Den foreslåede regel svarer med visse tilpasninger til bestemmelsen i retsplejelovens § 783, stk. 4, og vil skulle fortolkes i lyset heraf. Det forudsættes, at PET ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse i forbindelse med fremsættelsen af en søgeanmodning til FE vil skulle gøre FE bekendt med, at der efter PET's opfattelse er tale om en situation omfattet af bestemmelsen, og at der således ikke er indhentet retskendelse.

Det foreslås i *stk. 6*, at hvis der i forbindelse med en søgning er fremkommet oplysninger om bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens §

170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen, skal disse oplysninger straks slettes. Det foreslås i *2. pkt.*, at dette dog ikke gælder, hvis materialet giver anledning til, at der indledes en efterforskning mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frtaget den pågældende, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3, og § 736.

Fordi de rådata, FE opbevarer efter FE-loven, har en uerkendt karakter, vil det ikke på forhånd fuldstændig kunne udelukkes, at der i de oplysninger, der fremsøges på PET's anmodning, forekommer oplysninger om bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at PET i så fald som udgangspunkt straks vil skulle slette disse oplysninger, medmindre oplysningerne giver anledning til, at der indledes en efterforskning, jf. PET-lovens § 6, mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frtaget den pågældende, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3, og § 736.

Endelig foreslås det i *stk. 7*, at hvis der i forbindelse med en søgning er fremkommet oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, og hvor det ikke er anført i en eventuel kendelse efter *stk. 2*, hvilke konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, skal disse oplysninger straks slettes, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i *stk. 1* fører til, at PET fortsat kan behandle oplysningerne. Det foreslås i *2. pkt.*, at Spørgsmålet om forsat behandling forelægges for retten. Det foreslås i *3. pkt.* og *4. pkt.*, at rettens afgørelse sker ved kendelse, og at *stk. 4* finder tilsvarende anvendelse. Det foreslås i *5. pkt.*, at ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. Det foreslås i *6. pkt.* og *7. pkt.*, at i så fald skal PET forelægge den fortsatte behandling for retten, og at *stk. 5* finder tilsvarende anvendelse.

Fordi de rådata, FE opbevarer efter FE-loven, har en uerkendt karakter, vil det ikke på forhånd fuldstændig kunne udelukkes, at der i de oplysninger, der fremsøges på PET's anmodning, forekommer oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, og hvor det ikke har været kendt på tidspunktet, hvor PET anmodede om søgningen, at søgningen ville omfatte oplysninger af denne type. Det kan således ikke på forhånd helt udelukkes, at der kan forekomme den situation, at PET kommer i besiddelse af de omfattede kildeoplysninger, og at retten ikke har fået anledning til at vurdere, om betingelserne for behandlingen er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at hvis PET i en sådan situation bliver bekendt med, at der i forbindelse med

en søgning er fremkommet oplysninger, som er egnede til at afsløre journalisters kilder, vil PET som udgangspunkt straks skulle slette de pågældende oplysninger.

Det er en betingelse for, at oplysningen vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse, at oplysningen har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed. Massemedier omfattet af medieansvarsloven er: 1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, 2) lyd- og billedprogrammer, der spredes af DR, TV 2/DANMARK A/S, de regionale TV 2-virksomheder og foretagender, der har tilladelse til eller er registrerede til at udøve radio- eller fjernsynsvirksomhed, samt 3) tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan sidestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, og som i medfør af medieansvarslovens § 8, stk. 1, har indgivet anmeldelse til Pressenævnet. Hvorvidt et udenlandsk medie kan sidestilles hermed, vil bero på en konkret vurdering. Det vil blandt andet kunne indgå i vurderingen, om et givent udenlandsk medie varetager en samfuntsfunktion og har et journalistisk formål. Det vil endvidere kunne indgå, om der i det omhandlede land findes etiske retningslinjer for pressens virke, ligesom omfanget og indholdet af landets regulering af mediers virksomhed vil kunne indikere, om der er tale om et massemedie, der kan sidestilles med dem, der er angivet i medieansvarslovens § 1.

Omfattet vil være f.eks. redaktører eller redaktionelle medarbejders oplysninger om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel. Redaktører og redaktionelle medarbejdere omfatter typisk medarbejdere, der er ansat ved det pågældende medie. Ved »redaktør« forstår den person, der har beføjelse til at træffe endelig afgørelse om et skrifts indhold eller om at udsende et program eller et indslag. Ved »redaktionelle medarbejdere« forstår eksempelvis redaktionschefer, journalister og fotografer, der er fastansat hos et medie omfattet af medieansvarslovens § 1. En redaktionel medarbejder, der udøver sit virke som freelancer, vil efter en konkret vurdering ligeledes kunne være omfattet af den foreslåede ordning, såfremt vedkommende leverer materiale til mediets redaktionelle indhold eller deltager i redigeringen heraf.

Det bemærkes, at det i praksis kan være yderst vanskeligt at konstatere, om oplysninger i rådata stammer fra en journalist. Det gør sig navnlig gældende i de tilfælde, hvor der er tale om en journalist ved et udenlandsk medie. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke med den foreslåede bestemmelse er tiltænkt, at PET skal foretage yderligere undersøgelser for at kunne fastslå, om en given person er journalist. Bestemmelsen vil således typisk finde anvendelse i de tilfælde, hvor det af de foreliggende oplysninger tydeligt fremgår, at der er tale om en journalists korrespondance med en kilde, eller tilfælde, hvor PET i anden sammenhæng har konstateret eller fået oplyst, at en given person er journalist.

En oplysning vil derudover alene være omfattet, hvis den egnet til at afsløre kildeforhold. Det vil eksempelvis være tilfældet, hvis det på baggrund af kommunikationen kan udledes, at der er tale om kommunikation mellem en journalist og en kilde, eller såfremt journalisten i kommunikationen til andre måtte beskrive en person som sin kilde. Fremgår det af oplysningerne, at de vedrører en journalist, vil der som udgangspunkt være en formodning for, at oplysninger vedrørende vedkommende vil være egnede til at afsløre kildeforhold. Det bemærkes dog, at der kan være tilfælde, hvor denne generelle formodning efter omstændighederne vil vige for en mere konkret forventning om, at oplysningerne ikke vil være egnede til at afsløre journalistiske kildeforhold. Det drejer sig eksempelvis om tilfælde, hvor en person tilknyttet en fremmed magt måtte arbejde under dække som journalist og ikke reelt anvender journalistiske kilder.

PET vil som udgangspunkt straks skulle slette eventuelle oplysninger omfattet af den foreslåede bestemmelse, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i stk. 1 fører til, at PET fortsat vil kunne behandle oplysningerne. Spørgsmålet om fortsat behandling skulle forelægges for retten, der træffer afgørelse ved kendelse.

Hvorvidt hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, vil afhænge af en vurdering af de konkrete omstændigheder. Det vil generelt tale imod, at der kan ske fortsat behandling, hvis forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning. Omvendt vil det som udgangspunkt tale for, at der kan ske fortsat behandling, hvis der foreligger en formodning for, at sagen angår en lovovertrædelse af alvorlig karakter. Er der sket offentliggørelse af f.eks. en artikel, hvor kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren mv. er identificeret, vil der som klart udgangspunkt ikke være noget til hinder for fortsat behandling. Afgørende hensyn til PET's opgavevaretagelse vil eksempelvis kunne foreligge i en situation, hvor en journalist ved siden af sit reelle journalistiske arbejde bruger stillingen som dække for aktiviteter på vegne af en fremmed magt. Et andet eksempel kan være en situation, hvor en journalists kilde planlægger at udføre en terrorhandling, og hvor det må antages, at PET ved at indhente og behandle kommunikation mellem journalisten og kilden vil kunne få efterretningsmæssige oplysninger om planerne for angrebet.

Den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4 a, stk. 4, vil finde tilsvarende anvendelse for rettens behandling af sagen. Det vil indebære bl.a., at retsmøder finder sted for lukkede døre. Hvis øjemedet med behandlingen ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal PET forelægge den fortsatte behandling for retten. Den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4 a, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse. Det vil indebære, at PET snarest muligt og senest inden for 24 timer skal forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om viderebehandlingen kan godkendes. Burde oplysningerne ikke være viderebehandlet, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet. At stk. 4 og 5, fin-

der tilsvarende anvendelse vil endvidere medføre bl.a., at der skal beskikkes en advokat for den person, som viderebehandlingen vedrører.

Finder retten, at hensynet til kildebeskyttelse ikke findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, skal de pågældende oplysninger straks slettes. I modsat fald kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne.

Til nr. 10

Det fremgår af PET-lovens § 9, stk. 1, at PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, skal slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 9, stk. 1, efter »medmindre andet følger af« at indsætte »stk. 2-4 eller i øvrigt af«.

Indsættelsen af »stk. 2-4 eller i øvrigt af« vil medføre, at det vil fremgå af hovedreglen i § 9, stk. 1, at hovedregelens anvendelsesområde er begrænset af undtagelserne i stk. 2-4. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 11-13, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 11

Det fremgår af PET-lovens § 9, stk. 1, at PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, skal slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 9 at indsætte et nyt stk. 2, hvorefter fristen for sletning, jf. stk. 1, i sager om spionage, jf. straffelovens §§ 107 og 108, er 25 år.

Den foreslåede bestemmelse vil være en særlig undtagelse til den nugældende bestemmelse i PET-lovens § 9, stk. 1. Den forlængede slettefrist vil omfatte spionagesager, det vil sige sager, hvor en person i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller giver meddelelse om forhold, som af hensyn til danske stats- eller samfundsinteresser skal holdes hemmelige, eller hvor en person i øvrigt har foretaget handlinger, hvorved en fremmed efterretningstjeneste sættes i stand til eller hjælpes til at virke inden for den danske stats område, jf. straffelovens §§ 107 og 108. PET's oplysninger indhentet i forbindelse med forebyggelse, efterforskning og modvirkning af sådanne spionagesager vil være omfattet af

undtagelsesbestemmelsen. Det er ikke i den forbindelse afgørende, om spionageforholdet er sagens hovedforhold. Således vil f.eks. sager om statsterrorisme også være omfattet af den forlængede slettefrist, hvis sagen også vedrører spionage.

Bortset fra, at slettefristen i sager om spionage forlænges til 25 år, vil der ikke med den foreslåede ændring ske en ændring i reglen i § 9, stk. 1, herunder med hensyn til hvornår fristen begynder at løbe. Det vil således være den senest berettigede indsamling eller indhentning af oplysninger, som slettefristen regnes fra. De oplysninger, der vil være omfattet af bestemmelsen, er oplysninger, der er tilvejebragt ved undersøgelser eller efterforskning rettet mod fysiske og juridiske personer efter PET-lovens §§ 5 og 6. Oplysninger, der er indsamlet eller indhentet af PET i forbindelse med undersøgelser af begivenheder og hændelser, er ikke omfattet af bestemmelsen. Det samme gælder oplysninger, der er indsamlet eller indhentet af PET i forbindelse med efterforskning af begivenheder og hændelser, hvor der ikke er eller har været en mistænkt for et strafbart forhold.

Sammenhængen mellem den foreslåede bestemmelse og PET-lovens § 9, stk. 1, indebærer også, at det vil skulle ses som et samlet forløb i relation til slettefristen, hvis en ellers afsluttet undersøgelse eller efterforskning senere – inden udløbet af 25 års-fristen – bliver genoptaget. Genoptagelse kan f.eks. skyldes, at der er fremkommet nye væsentlige oplysninger i sagen. Det vil således i et sådant tilfælde være den sidste oplysning, der er tilvejebragt i forbindelse med den genoptagne undersøgelse eller efterforskning, som er afgørende for, hvornår oplysningerne i sagen skal slettes.

Sammenhængen mellem den foreslåede bestemmelse og PET-lovens § 9, stk. 1, indebærer derudover, at oplysningerne, der vil skulle slettes, ikke alene vil være oplysninger om den, undersøgelsen og efterforskningen er rettet mod, men også oplysninger, der er indsamlet om andre i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen, herunder personer med tilknytning til den, undersøgelsen og efterforskningen er rettet mod. Forpligtelsen til at slette oplysninger efter den foreslåede bestemmelse vil ikke alene gælde PET's sager om den pågældende undersøgelse og efterforskning. I det omfang PET som led i sin bearbejdning og systematisering af oplysninger tilvejebragt ved undersøgelser og efterforskning efter §§ 5 og 6 behandler oplysninger i tjenestens databaser, fortegnelser mv., vil disse oplysninger tillige være omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Det forudsættes, at PET af hensyn til Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol med den foreslåede ordning er opmærksom på at mærke de omfattede sager korrekt.

Til nr. 12

Det fremgår af PET-lovens § 9, stk. 2, at sletning af oplysninger efter stk. 1 kan undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver, jf. § 1, gør det nødvendigt.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 9, stk. 2, der med lovforslagets § 1, nr. 11, bliver stk. 3, at »efter stk. 1« udgår.

Det foreslåede indebærer ingen indholdsmæssige ændringer af gældende ret og skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 10.

Til nr. 13

Det fremgår af PET-lovens § 9, stk. 1, at PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, skal slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år. Det fremgår af stk. 2, at sletning af oplysninger efter stk. 1 kan undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver, jf. § 1, gør det nødvendigt.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.6.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 9 at indsætte et nyt *stk. 4*, hvorefter PET ikke må slette oplysninger, som i medfør af arkivloven eller bestemmelser fastsat i henhold hertil skal bevares for eftertiden, før oplysningerne er afleveret til Rigsarkivet.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre den gældende retstilstand for PET's opbevaring af oplysninger og aflevering af disse til Rigsarkivet. Bestemmelsen vil imidlertid tydeliggøre, at oplysninger ikke kan slettes fra PET's journaler og andre systemer, før de dele af oplysningerne, der skal gemmes for eftertiden, er afleveret til Rigsarkivet. Ved »afleveret til Rigsarkivet« forstås, at arkiveringsversionen af data er testet og godkendt af Rigsarkivet.

Midlertidig undladelse af sletning af oplysninger vil kunne forekomme, eksempelvis hvis afleveringen til Rigsarkivet afventer udvikling af sikkerhedsgodkendelse af det system i Rigsarkivet, hvor oplysninger skal opbevares, eller fordi afleveringen afventer udløbet af et fast interval for aflevering til Rigsarkivet.

Til nr. 14

PET-loven indeholder ingen bestemmelser, der specifikt angår PET's indsamling, indhentning, opbevaring og andre former for behandling af større mængder oplysninger. Der skelnes således i loven ikke mellem tjenestens behandling af enkeltoplysninger og større mængder oplysninger.

PET-loven eller regler udstedt i medfør heraf indeholder heller ikke særskilt regulering af PET's indsamling, indhentning og behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer med henblik på test og udvikling af PET's it-systemer. PET's eventuelle udvikling og vedligeholdelse af it-systemer skal – i det omfang der indgår oplysninger om

fysiske og juridiske personer i udviklingen – ske inden for rammerne af bl.a. PET-lovens § 6 a, hvoraf det bl.a. følger, at oplysninger skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingsskik.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.1.1 og 3.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 10 a)

Det foreslås i et nyt *kapitel 6 a* i PET-loven at fastsætte regler om PET's behandling af større sammenhængende datasæt, som opbevares adskilt fra tjenestens øvrige oplysninger. Det foreslås i § 10 a, at PET kan behandle en samling af oplysninger, hvor der ikke foretages en vurdering af hver enkelt oplysnings betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. § 10 c, som et større sammenhængende datasæt efter reglerne i dette kapitel.

De foreslåede regler, der gennemgås nærmere nedenfor, vil overordnet medføre, at der oprettes et særskilt »miljø« ved siden af de almindelige regler i PET-loven, hvor det vil være muligt for PET inden for nærmere bestemte rammer at opbevare og foretage bestemte ikke-personrettede behandlinger af større sammenhængende datasæt. I det særskilte miljø vil PET f.eks. kunne oversætte oplysninger og foretage generelle analyser til brug for trusselsvurderinger som led i tjenestens arbejde med at tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for dansk sikkerhedspolitik. Ønsker PET at foretage en behandling af oplysningerne, som er rettet mod bestemte personer, f.eks. ved at søge i et større sammenhængende datasæt på et bestemt navn som led i en efterforskning, vil det ikke kunne ske inden for det særskilte miljø, men vil skulle ske i henhold til de almindelige regler i PET-loven for behandling af oplysninger.

Det foreslåede kapitel i PET-loven vil ikke omfatte ethvert større sammenhængende datasæt, men være begrænset både med hensyn til, hvor oplysningerne måtte stamme fra, og hvilke typer oplysninger der er tale om. Betingelserne for, hvornår PET kan indsamle, indhente og opbevare de typer af datasæt, der vil være omfattet af den foreslåede ordning, vil også variere afhængig af oplysningernes karakter. Der vil overordnet være tale om tre typer af datasæt: 1) datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, 2) datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder og 3) datasæt som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark.

Ved »større sammenhængende datasæt« vil skulle forstås samlinger af oplysninger, hvor der ikke foretages en vurdering af hver enkelt oplysnings betydning for varetagelsen af PET's opgaver. Der vil være tale om store og omfangsrige samlinger af oplysninger, hvor antallet af oplysninger i sig selv vil medføre, at der i praksis ikke vil kunne foretages en manuel vurdering af hver enkelt oplysnings betydning for varetagelsen af PET's opgaver. Større sammenhængende datasæt vil typisk være karakteriserede ved, at oplysning-

gerne som udgangspunkt ikke umiddelbart kan overskues og håndteres ved almindelig manuel behandling, men at de kan gøres anvendelige og værdifulde for PET's arbejde gennem videre bearbejdning med brug af it-systemer. Et større sammenhængende datasæt vil kunne være f.eks. indholdet af dele af et forum på internettet eller dele af en anden dansk forvaltningsmyndigheds register. Derfor vil der i større sammenhængende datasæt indgå et stort antal oplysninger om fysiske eller juridiske personer. Datasættet vil således kunne indeholde oplysninger om personer, som der ikke nødvendigvis selvstændigt efter de almindelige regler i PET-loven er grundlag for at behandle oplysninger om, ligesom datasættet kan indeholde oplysninger om personer, som er eller vil blive genstand for en undersøgelse eller efterforskning. Større sammenhængende datasæt vil ikke have karakter af bulkindhentning af kommunikationsdata.

(Til § 10 b)

Det foreslås i § 10 b, at større sammenhængende datasæt opbevares adskilt fra de øvrige oplysninger, som PET er i besiddelse af.

For at sikre og understrege adskillelsen mellem det særskilte miljø for behandling af større sammenhængende datasæt og de almindelige regler om behandling af oplysninger vil større sammenhængende datasæt skulle opbevares adskilt fra de øvrige oplysninger, PET er i besiddelse af. Adskillelsen vil sikre, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med en kontrol kan fastslå, om oplysningerne skal opbevares og i øvrigt behandles efter de foreslåede regler vedrørende større sammenhængende datasæt, eller om oplysningerne er omfattet af PET-lovens almindelige regler om behandling af oplysninger. Adskillelsen vil i praksis bl.a. kunne ske ved anvendelsen af teknisk adgangskontrol, således at der kan behandles større sammenhængende datasæt og øvrige oplysninger med forskellige adgangsrettigheder (autorisationer) i samme systemer. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at medarbejdere kan være autoriseret til at behandle oplysninger i større sammenhængende datasæt såvel som andre oplysninger.

Det bemærkes, at der i det særskilte miljø for opbevaring og bestemte andre former for behandling af større sammenhængende datasæt, som den foreslåede ordning har til hensigt at skabe, vil være tale om besiddelse af oplysninger om bl.a. fysiske og juridiske personer hjemmehørende i Danmark i en højere grad end efter de almindelige nugældende regler i PET-loven om behandling af oplysninger. Dette modsvarer af, der vil være skarpe grænser for, hvordan PET vil kunne behandle oplysningerne i det særskilte miljø, herunder at en behandling ikke kan være målrettet bestemte fysiske eller juridiske personer. De foreslåede regler vil betyde, at der i praksis for langt størstedelen af oplysningerne ikke vil ske andet, end at de opbevares i det særskilte miljø og – senere – slettes, uden at nogen ansatte i PET på noget tidspunkt har anvendt eller gjort sig bekendt med oplysningerne. PET's besiddelse af oplysninger i form af større sammenhængende

datasæt vil ikke indikere en opmærksomhed på de pågældende personer fra tjenestens side.

Den foreslåede ordning vil ikke – uden for det særskilte miljø for behandling af større sammenhængende oplysninger, som ordningen har til formål at skabe – berøre de nuværende regler i PET-loven for tjenestens behandling af oplysninger. Reglerne i det foreslåede kapitel om større sammenhængende datasæt vil således heller ikke berøre PET's mulighed for i øvrigt efter de almindelige regler i PET-loven at behandle store mængder oplysninger.

(Til § 10 c)

Det foreslås i § 10 c, stk. 1, at PET kan indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Datasæt bestående af »oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder« vil omfatte oplysninger, som er alment tilgængelige for offentligheden. Begrebet skal forstås svarende til politilovens § 2 a. Som hovedregel vil der være tale om oplysninger fra internettet. Det er i den forbindelse ikke afgørende, hvor, hvorfor eller på hvilken måde de pågældende oplysninger er gjort tilgængelige. Oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder omfatter oplysninger fra f.eks. netaviser, offentlige registre, offentlige diskussioner på sociale medier, kommentarfelter, blogge, akademiske udgivelser, virksomheders hjemmesider mv. Et større sammenhængende datasæt bestående af de nævnte eksempler på typer af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder vil efter omstændighederne kunne være en indsamling af indholdet af et bestemt tidsskrifts offentlige database over udgivelser eller dele af indholdet på et socialt medie.

Om en hjemmeside kan betragtes som offentligt tilgængelig, afhænger af om og i hvilket omfang, der udøves reel kontrol med adgangen til hjemmesiden. Information anses for at være offentlig, selv om der kræves et abonnement eller en registrering for at få adgang, f.eks. et abonnement på en netavis eller oprettelse af en bruger på sociale medier. Oplysninger og kilder, der er tilgængelige på almindelige kommercielle vilkår, f.eks. gennem betaling af abonnement eller andre former for betalingstjenester, anses tillige som offentligt tilgængelige.

Oplysninger anses for at være offentligt tilgængelige, selv om de er offentliggjort på »the dark web« og ikke er tilgængelige via almindelige søgemaskiner, medmindre der er etableret særlige mekanismer til at beskytte indholdet. Krypterede oplysninger kan være offentligt tilgængelige, hvis enhver kan downloade dem, f.eks. hvis en bruger på et åbent forum uploader en krypteret fil, som andre brugere frit kan downloade. Det gælder også f.eks. oplysninger, der er lækket fra en udenlandsk myndighed eller hjemmeside.

Denne afgrænsning af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder indebærer, at f.eks. oplysninger, der er gjort tilgæn-

gelige på lukkede hjemmesider eller private samtaler på chattetjenester, e-mails eller anden krypteret eller privat kommunikation, ikke er omfattet af begrebet.

Det vil ikke være afgørende, om PET selv har indsamlet oplysningerne, eller om oplysningerne er indhentet fra andre. Omfattet af bestemmelsen vil således være datasæt, som PET f.eks. modtager fra FE eller udenlandske efterretnings-tjenester, når blot oplysningerne i datasættet er offentligt tilgængelige på det tidspunkt, hvor de indsamles. Omfattet vil også være eksempelvis andre myndigheders registre, hvis registeret er offentliggjort. Et datasæt vil fortsat skulle anses som omfattet af den foreslåede bestemmelse, selvom oplysningerne på et senere tidspunkt ophører med at være tilgængelige, f.eks. fordi den hjemmeside, hvor oplysningerne er indsamlet fra, fjernes fra internettet.

Betingelsen for, at PET kan indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, vil være, at datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Derved forstås, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at datasættet har relevans for PET. Betingelsen svarer til den betingelse, der findes i PET-lovens § 3. Vurderingen skal foretages i forhold til datasættet i sin helhed og dermed ikke i forhold til den enkelte oplysning, der indgår i datasættet. Ordningen indeholder således et krav om, at datasættet skal have en generel relevans for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 1, i modsætning til kriteriet »må antages at have betydning«, der i dag findes i bl.a. PET-lovens § 7, stk. 1, nr. 2, og § 8, stk. 1, nr. 2, og som indeholder et krav om konkret relevans. PET's arbejde er i vidt omfang forebyggende, hvilket indebærer, at PET bør kunne indsamle datasæt, selv om det er forbundet med usikkerhed, hvorvidt de oplysninger om fysiske og juridiske personer, der indgår i datasættet, vil kunne få betydning for tjenestens virksomhed.

PET vil ikke kunne indsamle, indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når der alene er en teoretisk eller fjern mulighed for, at datasættet kan have betydning for tjenestens virksomhed. Det vil derudover være naturligt, at PET i forbindelse med indsamlingen, herunder successiv indsamling, eller indhentningen af et datasæt overvejer, om datasættets omfang kan begrænses, f.eks. ved at udelade bestemte oplysningstyper, uden at forringe den efterretningsmæssige værdi eller medføre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug. Er der tale om et datasæt, der naturligt er inddelt i mindre datasæt, vil PET også skulle overveje, om det uden væsentlig ulempe er muligt at slette eller undlade at indsamle eller indhente de dele af datasættet, som ikke har betydning for tjenestens virksomhed.

Er der tale om, at PET modtager et større sammenhængende datasæt, eksempelvis fra en privatperson, hvor det ikke på forhånd ud fra de konkrete omstændigheder er muligt for tjenesten at vurdere, i hvilket omfang datasættet er omfattet af den foreslåede § 10 c, stk. 1, forudsættes det, at

tjenesten i en kort periode kan foretage en helt overordnet undersøgelse af datasættets indhold med henblik på at kunne vurdere, om datasættet kan opbevares efter den foreslåede bestemmelse. Viser undersøgelsen, at datasættet ikke kan opbevares efter den foreslåede ordning, vil det straks skulle slettes, medmindre oplysningerne kan opbevares efter andre bestemmelser i PET-loven.

Det foreslås i § 10 c, stk. 2, at PET skal kunne indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder, når datasættet som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Derudover foreslås det, at PET ikke efter denne bestemmelse skal kunne indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt fra FE.

Begrebet »indhentning« vil skulle forstås på samme måde som efter PET-lovens § 3 (der med lovforslagets § 1, nr. 7, bliver § 3, stk. 1), hvilket vil sige, at der er tale om tilvejebringelse af oplysninger, der ikke er umiddelbart tilgængelige, men som kan skaffes ved, at PET henvender sig til den pågældende anden danske forvaltningsmyndighed. Der vil eksempelvis kunne være tale om PET's indhentning af dele af en anden dansk forvaltningsmyndigheds register.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte PET's indhentning af de oplysninger, som opbevares af andre danske forvaltningsmyndigheder, herunder – i den udstrækning betingelserne herfor er opfyldt – dele af en anden dansk forvaltningsmyndigheds register. Ved registre forstås systematiserede samlinger af oplysninger, eksempelvis en fortegnelse over navne og kontaktoplysninger på indehavere af en udstedt autorisation. Der kan også eksempelvis være tale om oplysninger om udbetaling af offentlige ydelser. PET's adgang til i tjenestens egne systemer at opbevare andre myndigheders oplysninger i form af kopier af dele af andre myndigheders registre vil dels gøre det muligt for PET at anvende oplysningerne som led i udarbejdelsen af analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger og dels gøre det muligt for PET – inden for rammerne af PET-lovens almindelige regler om behandling af oplysninger – at søge i et indhentet register, uden at den konkrete søgning kan afdækkes i en log i den myndighed, der råder over det pågældende register, hvorved følsomme oplysninger kunne blive kompromitteret.

Betingelserne for, at PET vil kunne indhente og opbevare oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder, herunder dele af andre myndigheders registre, vil være, at det »må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver«. Betingelsen vil være opfyldt, hvis der er en mere konkret formodning for, at det datasæt, som PET ønsker at indhente, vil have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det vil tale for, at betingelsen er opfyldt, at PET skal anvende oplysningerne som led i udarbejdelsen af væsentlige analyser til brug for f.eks. trusselsvurderinger eller terrorbekæmpelse, navnlig når oplysningerne ikke kan indhentes på andre måder – eller analysen ikke kan laves ved brug af andre oplysninger – og oplysningernes karakter og omfang står mål med det, der opnås ved at indhente det

pågældende datasæt. Det vil i den forbindelse bl.a. skulle tillægges vægt, om der er tale om følsomme oplysninger, eksempelvis helbredsoplysninger, idet der i sådanne tilfælde vil skulle være tale om varetagelse af særligt vægtige hensyn til PET's opgavevaretagelse.

Det vil kunne indgå i vurderingen, at PET ved at indhente dele af en anden myndigheds register vil kunne søge i registeret, uden at den konkrete søgning kan afdækkes i en log i den myndighed, der råder over registeret, hvorved som nævnt ovenfor følsomme oplysninger kunne blive kompromitteret. Dette forhold vil dog alene kunne anses at tale for, at datasættet må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, når det er afgørende, at de konkrete søgninger ikke kan afdækkes. Muligheden for at foretage sensitive søgninger i en anden myndigheds register uden risiko for, at søgningen kan afdækkes i den pågældende myndigheds log, vil ikke i sig selv kunne være tilstrækkeligt grundlag for, at betingelsen kan anses at være opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse er ikke til hinder for, at PET kan indhente et større sammenhængende datasæt bestående af hele en anden myndigheds register, men det forudsættes, at det kun undtagelsesvis vil forekomme, at betingelserne for at indhente et helt register er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse vil alene omfatte indhentning af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder. PET vil således ikke efter den foreslåede bestemmelse kunne indhente større sammenhængende datasæt fra udenlandske myndigheder. Den foreslåede bestemmelse vil heller ikke omfatte indhentning og opbevaring af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra FE.

PET udgør organisatorisk en del af Rigspolitiet, og den foreslåede ordning vil således ikke berøre overførsel af oplysninger mellem tjenesten og det øvrige politi eller vedrøre tilgængeligheden af politiets centrale registre og systemer mv.

Det foreslås derudover, at andre danske forvaltningsmyndigheder skal videregive de oplysninger til PET, som tjenesten i medfør af den ovenfor omtalte bestemmelse anmoder myndigheden om. Der henvises til den foreslåede § 4, stk. 5 (lovforslagets § 1, nr. 8), og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i § 10 c, *stk.* 3, at PET i øvrigt skal kunne indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, og at PET ikke efter denne bestemmelse skal kunne indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt bestående af rådata.

Sådanne datasæt kan bestå af forskellige typer af oplysninger. Der vil kunne være tale om eksempelvis en udenlandsk myndigheds register, som efter omstændighederne kan have

væsentlig betydning for PET's undersøgelser og efterforskninger i sager om spionage eller terrorisme.

Det afgørende for, om datasættet kan indsamles, indhentes eller opbevares, vil være, at det må antages, at oplysningerne i datasættet langt overvejende angår personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark. Ved »hjemmehørende i Danmark« forstår for så vidt angår fysiske personer 1) danske statsborgere, 2) nordiske statsborgere og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregisteret, og 3) asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end seks måneder, jf. også den tilsvarende afgrænsning i PET-lovens § 11, stk. 1. For så vidt angår juridiske personer omfatter begrebet selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, hvis hovedkontor ligger i Danmark, og som har deres overvejende tilknytning til Danmark. Internationale organisationer, politiske bevægelser og lignende, der er tilknyttet andre lande men også – uden dog at have hovedkontor i Danmark – har en vis tilknytning her i landet i form af f.eks. et filialkontor eller i Danmark bosiddende medlemmer eller sympatisører, vil ikke være omfattet.

Anvendes bestemmelsen til at indhente en udenlandsk myndigheds register eller andre former for større sammenhængende datasæt, der angår udlændinge, vil det i praksis være sandsynligt, at datasættet i et begrænset omfang også indeholder oplysninger om fysiske eller juridiske personer, der er hjemmehørende i Danmark. Det kan bl.a. være tilfældet, hvis personer med dansk statsborgerskab fremgår af en udenlandsk myndigheds register, f.eks. fordi vedkommende har dobbelt statsborgerskab eller har anmodet om en offentlig ydelse i et andet land. Det forhold, at et større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger om udlændinge i begrænset omfang indeholder oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer, vil ikke være til hinder for, at datasættet kan indsamles, indhentes og opbevares efter den foreslåede bestemmelse.

Ved »langt overvejende« vil således skulle forstås, at oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske og juridiske personer alene må udgøre en lille andel af de oplysninger, der indgår i det større sammenhængende datasæt. Antallet af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer vil således skulle bedømmes i forhold til det samlede antal oplysninger i datasættet. PET vil forud for indsamlingen eller indhentningen skulle vurdere, om datasættet indeholder for mange oplysninger om i Danmark hjemmehørende fysiske eller juridiske personer, f.eks. ved inden indhentningen fra en udenlandsk efterretningstjeneste at forhøre sig om datasættets indhold. Modtager PET et datasæt, hvor det ikke på forhånd ud fra de konkrete omstændigheder er muligt for tjenesten at vurdere, i hvilket omfang datasættet indeholder oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, forudsættes det, at tjenesten i en kort periode kan foretage en helt overordnet undersøgelse af datasættets indhold med henblik på at kunne vurdere, om datasættet kan opbevares efter den foreslåede bestemmelse. Viser undersøgelsen, at datasættet ikke kan opbevares efter den foreslåede ordning, vil det

straks skulle slettes, medmindre oplysningerne kan opbevares efter PET-lovens almindelige regler om behandling af oplysninger. Hvis der måtte opstå den situation, at PET først på et senere tidspunkt opdager, at et datasæt indeholder for mange oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer, vil hele datasættet straks skulle slettes.

Det vil ikke være afgørende for, om et større sammenhængende datasæt er omfattet af bestemmelsen, hvordan de pågældende oplysninger oprindeligt er fremkommet. Der kan således eksempelvis være tale om oplysninger, som er blevet lækket fra en udenlandsk myndighed.

Betingelsen for, at PET kan indhente og opbevare større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, vil være, at datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Ordningen indeholder således et krav om, at datasættet skal have en generel relevans for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 1. For en nærmere beskrivelse af betingelsen »kan have betydning« i forhold til større sammenhængende datasæt henvises til bemærkningerne til § 10 c, stk. 1, ovenfor, hvor den tilsvarende betingelse for indhentning af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder er omtalt.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke gøre det muligt for PET fra FE at indhente større sammenhængende datasæt bestående af såkaldt »rådata«. Begrebet »rådata« i den foreslåede bestemmelse skal forstås i overensstemmelse med forståelsen af begrebet i FE-loven. Der henvises for nærmere herom til pkt. 3.5.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

PET vil dog efter den foreslåede bestemmelse kunne indhente større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger om udlændinge, der oprindeligt måtte hidrøre fra rådata, fra FE, når oplysningerne har undergået en udvælgelsesproces, og der er foretaget den øvrige bearbejdning, der gør det muligt for PET at vurdere, om antallet af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer er tilstrækkeligt begrænset. Det bemærkes, at den foreslåede ordning ikke berører betingelserne for, hvornår FE kan videregive de større sammenhængende datasæt, som PET efter den foreslåede ordning måtte anmode FE om. Betingelserne for videregivelse fra FE til PET, der findes i FE-loven, vil således skulle være opfyldt.

Af hensyn til at sikre, at ordningen kan gennemføres inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, vil PET i øvrigt ikke hos FE eller udenlandske efterretningstjenester kunne indhente større sammenhængende datasæt af en helt ubearbejdet karakter, når disse består af oplysninger, der hidrører fra bulkindhentning af kommunikationsdata. Sådanne datasæt vil derfor – før PET vil kunne indhente dem – skulle have været genstand for en forudgående bearbejdning, bl.a. i form af en udvælgelsesproces,

som forudsat i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis. Der henvises for nærmere om forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention til pkt. 4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 10 d)

Det foreslås i § 10 d, at PET skal kunne oversætte, strukturere, foretage generelle analyser, analyser som led i målopdagelse og på lignende måder behandle oplysninger i større sammenhængende datasæt, når behandlingen kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, og behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer.

Bestemmelsen vil afgrænse de typer af behandlinger, PET vil kunne foretage af oplysningerne i større sammenhængende datasæt inden for rammerne af de foreslåede bestemmelser i kapitel 6 a.

Begrebet »behandling« skal forstås på samme måde som efter PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2, det vil sige, at begrebet omfatter enhver aktivitet eller række af aktiviteter med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for.

Oplistningen i den foreslåede bestemmelse er ikke udtømmende. Det afgørende for, om en behandlingsform er omfattet, vil være, at behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer. Omfattede behandlingsformer vil kunne være eksempelvis at oversætte datasæt eller gøre datasæt søgbare, idet dog selve søgningen på bestemte oplysninger som klart udgangspunkt falder uden for den foreslåede bestemmelse, idet behandlingen ikke må være rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer. Søgninger, der alene foretages af hensyn til den it-tekniske behandling af datasættet, og som ikke på nogen måde angår en undersøgelse eller efterforskning rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, vil kunne foretages efter den foreslåede bestemmelse.

Der kan også være tale om dekryptering af et datasæt, der indeholder krypterede oplysninger. Derudover kan oplysningerne i datasættet efter bestemmelsen analyseres for at kortlægge tendenser og udviklinger og derved udarbejde analyser og efterretningsmæssige vurderinger af forhold, der kan true nationale sikkerhedsinteresser, eller som på anden måde kan understøtte PET's opgavevaretagelse.

Der vil helt overvejende være tale om behandlingsformer, hvor it-systemer programmeres til at systematisere og opstille oplysningerne i datasættene på en måde, der kan anvendes til de ovenfor nævnte formål og opgaver. Det vil helt overvejende ikke være muligt at monitorere på internettet eller analysere store mængder information for at følge tendenser og udviklinger ved hjælp af manuelle metoder. Mængden af data kræver, at oplysningerne systematiseres og ses i sammenhæng for at afdække ukendte sammenhænge og afvigelser fra en »normalsituation«. I langt de fleste tilfælde vil det således ikke være muligt at se på udviklingen over

tid uden brug af it-systemer til at systematisere og opstille oplysningerne i datasættene.

Det bemærkes, at behandlingsformerne indsamling, indhentning og opbevaring af de større sammenhængende datasæt, der er omfattet af den foreslåede ordning, vil ske med hjemmel i den foreslåede § 10 c, der er nærmere beskrevet ovenfor.

For at der kan ske behandling af oplysningerne i et større sammenhængende datasæt efter den foreslåede bestemmelse, vil behandlingen skulle opfylde betingelsen om, at behandlingen »kan have betydning« for varetagelsen af PET's opgaver. Betingelsen vil svare til den, der er foreslået i § 10 c, stk. 1 og 3, hvortil der henvises. Betingelsen vil skulle være opfyldt for den enkelte behandling, f.eks. at hele datasættet oversættes eller gøres søgbart.

Det er en betingelse, at behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer. PET vil således eksempelvis ikke med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i datasættet kunne foretage en søgning på en bestemt person, som tjenesten er i gang med at undersøge. PET vil heller ikke med hjemmel i den foreslåede bestemmelse f.eks. kunne fremsøge oplysninger om en ansøger eller ansat som led i en sikkerhedsundersøgelse eller om en kilde. Bestemmelsen vil heller ikke give PET adgang til at samle bevismateriale i en konkret efterforskning mod fysiske eller juridiske personer ved f.eks. at programmere et it-system til at indsamle information om den pågældende person i de opbevarede datasæt eller sammenstille oplysninger til brug for sådan en efterforskning. Med de omfattede former for behandling er der således tale om en anden måde at behandle personoplysninger på end den indsamling og sammenstilling af oplysninger, der indgår i en sag mod en bestemt fysisk eller juridisk person.

(Til § 10 e)

Det foreslås i § 10 e, at PET skal slette større sammenhængende datasæt senest 5 år fra indsamlingen, indhentningen eller modtagelsen, men at sletning af større sammenhængende datasæt kan undlades i en periode på yderligere maksimalt 5 år ad gangen, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af tjenestens opgaver gør det nødvendigt, og at et datasæt uanset eventuelle forlængelser ikke vil kunne opbevares i mere end 20 år.

En beslutning om i en periode at undlade at slette et større sammenhængende datasæt forudsætter, at datasættet fortsat er aktuelt. En undtagelse fra sletning kan eksempelvis ske, hvis datasættet vil kunne være relevant i forbindelse med fremtidige analyser, der har en vis betydning for varetagelsen af PET's opgaver. Det vil derimod eksempelvis ikke være tilstrækkeligt, at enkelte oplysninger i datasættet vil kunne være relevante i forbindelse med en igangværende efterforskning, som PET foretager. I et sådant tilfælde vil de pågældende oplysninger skulle opbevares på den konkrete sag efter de almindelige regler i PET-loven. Større sammen-

hængende datasæt vil skulle slettes, så snart begrundelsen for at undlade sletning ikke længere er til stede.

Det forudsættes, at det er chefen for PET eller den person, chefen delegerer kompetencen til, der vil skulle træffe beslutning om at udsætte sletningen af et datasæt. Det forudsættes derudover, at PET underretter Tilsynet med Efterretningstjenesterne, hvis PET måtte udsætte sletningen af et større sammenhængende datasæt.

Produktet af en behandling af et større sammenhængende datasæt kan som nævnt være eksempelvis en oversættelse af oplysningerne i datasættet eller en udgave af datasættet, der er struktureret på en sådan måde, at der er muligt at søge i det. Der kan også være tale om, at et særdeles omfattende datasæt inddeles i mindre datasæt. Ved sådanne behandlinger er der tale om forandrede udgaver af det samme datasæt. Disse produkter vil skulle anses som en del af det oprindelige datasæt. En oversættelse af oplysningerne i et datasæt vil således f.eks. skulle slettes senest samtidig med det oprindelige datasæt.

(Til § 10 f)

Det foreslås i § 10 f, stk. 1, at PET-lovens § 6 a, stk. 3, § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13 ikke skal finde anvendelse for behandling af oplysninger i større sammenhængende datasæt efter §§ 10 c og 10 d.

Denne bestemmelse angiver enkelte bestemmelser i PET-loven, som ikke vil finde anvendelse hvis PET foretager de afgrænsede typer af behandlinger af større sammenhængende datasæt, der vil være omfattet af de foreslåede bestemmelser i § 10 c, der vedrører indsamling, indhentning og opbevaring, og § 10 d, der angår andre former for ikke-personrettede behandlinger.

PET-lovens § 6 a, stk. 3, bestemmer, at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. For at understøtte PET's arbejde med større sammenhængende datasæt foreslås det, at PET skal kunne foretage de typer af behandlinger, der er omfattet af de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d, uden at denne bestemmelse finder anvendelse. I den udstrækning, princippet i PET-lovens § 6 a, stk. 3, er udtryk for almindelige uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger, lægges der med den foreslåede ordning op til i fornødent omfang også at fravige disse grundsætninger.

Behandlingen vil dermed ikke være undtaget de øvrige behandlingsprincipper i PET-lovens § 6 a, det vil sige bestemmelsens stk. 1, 2, 4, og 5. PET vil således med den foreslåede ordning fortsat skulle iagttage bl.a. krav om behandling i overensstemmelse med god databehandlingsskik.

Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af § 6 a, stk. 4, at behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne, at der

endvidere skal foretages den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger, og at oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, snarest muligt skal slettes eller berigtiges. I forhold til behandling af større sammenhængende datasæt vil datakvalitetskravet, der følger af denne bestemmelse, skulle forstås i lyset af den foreslåede ordning. Der kan bl.a. overordnet peges på, at den foreslåede ordning, hvorefter behandling af oplysninger i større sammenhængende datasæt skal følge de almindelige regler i PET-loven, hvis behandlingen er målrettet bestemte personer, betydeligt vil reducere betydningen for de registrerede fysiske eller juridiske personer af, om en oplysning i et større sammenhængende datasæt fremstår korrekt. En fejlagtig eller vildledende oplysning i et større sammenhængende datasæt vil således skulle korrigeres efter § 6 a, stk. 4, hvis oplysningen med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, lagres på en enkeltsag og indgår i en undersøgelse eller efterforskning mod en bestemt fysisk eller juridisk person. Det må overordnet forventes, at større sammenhængende datasæt i længere perioder vil kunne ligge opbevaret ubehandlet i PET, hvor PET's forpligtelse efter § 6 a, stk. 4, vil være særdeles begrænset.

Hvad angår større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, vil der være forhold, der følger af karakteren af den type datasæt, der vil skulle tages i betragtning ved fortolkningen af PET-lovens § 6 a, stk. 4, herunder navnlig, at det ikke er muligt at foretage en løbende opdatering af oplysninger indhentet fra offentligt tilgængelige kilder, uden at PET vil skulle indhente flere oplysninger om berørte enkeltpersoner end nødvendigt for opgavevaretagelsen. Bestemmelsen vil i forhold til PET's behandling af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder indebære et krav om, at oplysningerne i PET's datasæt svarer til de oplysninger, der på indhentningstidspunktet fremgår af de kilder, datasættet er indhentet, indsamlet eller modtaget fra. Det er således ikke et krav, at den enkelte oplysning er objektivt korrekt. Hvis der eksempelvis på en hjemmeside på internettet er opgivet et telefonnummer tilknyttet en person, skal telefonnummeret i PET's datasæt være enslydende med det, der fremgik på hjemmesiden på indsamlingstidspunktet, og være tilknyttet den samme person. Bestemmelsen indebærer derimod ikke – så længe der er tale om opbevaring og behandling efter de foreslåede §§ 10 c eller 10 d – en forpligtelse for PET til at berigtige eller slette telefonnummeret, hvis PET bliver bekendt med, at telefonnummeret er eller var urigtigt. På samme måde vil det ikke anses som vildledende, at der i et datasæt fremgår de oplysninger om en person, som også fremgår af den offentligt tilgængelige kilde, hvorfra oplysningerne stammer. Det vil derimod kunne være vildledende, hvis f.eks. PET omstrukturerer oplysningerne på en sådan måde, at det fremstår som om, oplysningernes tilknytning til andre oplysninger er en anden, end hvad der fremgik hos kilden. Bestemmelsen vil for opbevaring og behandling af større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder indebære, at hvis PET i forbindelse med varetagelsen af

sine opgaver opdager, at der f.eks. i forbindelse med en oversættelse af et datasæt er forekommet den fejl, at visse typer af oplysninger fremstår urigtigt i forhold til den kilde, de hidrører fra, vil PET snarest muligt skulle slette eller berigtige dette forhold.

PET vil som udgangspunkt ikke kunne foretage en sådan kontrol med oplysninger i større sammenhængende datasæt, som tjenesten indhenter fra f.eks. FE eller udenlandske samarbejdspartnere, idet PET ikke nødvendigvis har adgang til de kilder, som oplysningerne i datasættet er indhentet fra. At PET ikke kan undersøge, om oplysninger i et større sammenhængende datasæt er urigtige eller vildledende i forhold til den kilde, de er indsamlet eller indhentet fra, indebærer ikke, at PET skal slette oplysningerne. Bliver PET imidlertid bekendt med, at oplysninger i et større sammenhængende datasæt indhentet fra f.eks. FE fremgår urigtigt i forhold til den kilde, de hidrører fra, vil PET som udgangspunkt snarest muligt skulle slette eller berigtige oplysningerne.

Indsamlingen, indhentningen og opbevaringen af de omhandlede datasæt foreslås derudover undtaget fra slettereglerne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2. Denne undtagelse er begrundet i det forhold, at bestemmelserne i § 9 a, stk. 1 og 2, vedrører omfanget af forpligtelsen til at slette sager eller dokumenter mv., som ikke opfylder behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1. De foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d, vil indeholde en selvstændig behandlingshjemmel, hvilket vil medføre, at det som udgangspunkt er uden betydning, om der (endvidere) er hjemmel til behandlingen i § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1. Uanset at bestemmelserne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, ikke vil finde anvendelse for den foreslåede ordning, vil PET skulle slette større sammenhængende datasæt, der opbevares efter den foreslåede § 10 c, hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at datasættet ikke længere opfylder betingelserne for opbevaringen. Dette gælder uanset, om slettefristen fastsat efter den foreslåede § 10 e, er nået.

Endelig foreslås det, at større sammenhængende datasæt undtages fra den indirekte indsichtsordning efter PET-lovens § 13. Bestemmelsen giver mulighed for, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. I forhold til større sammenhængende datasæt vil det i langt de fleste tilfælde først være ved den eventuelle fremsøgning af en bestemt persons oplysninger, at oplysningerne vil komme til PET's kendskab. PET-lovens § 13 ville således, hvis den skulle finde anvendelse, medføre, at oplysninger om de personer, som søger om indirekte indsigt, vil komme til medarbejdere i PET's kendskab alene i kraft af indsichtsansøgningen. Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at PET-lovens § 13 i praksis ikke vil kunne fungere efter hensigten, hvis den skal finde anvendelse for større sammenhængende datasæt, der alene opbevares eller på anden måde behandles efter de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d.

Det bemærkes, at der i større sammenhængende datasæt

vil kunne indgå oplysninger om lovlig politisk virksomhed, der udøves af en her i landet hjemmehørende person, og at sådanne oplysninger som udgangspunkt vil kunne indgå i større sammenhængende datasæt, som indsamles, indhentes, opbevares og på andre måder behandles efter de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d, uden at det vil være i strid med forbuddet i PET-lovens § 11. Det vil således i sådanne situationer ikke være tale om, at oplysninger om udøvelse af lovlig politisk virksomhed i sig selv begrundes behandlingen af de pågældende oplysninger.

Det forudsættes, at der i forbindelse med lovens vedtagelse med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 10 f, stk. 6, foretages de ændringer i PET-bekendtgørelsen, der er nødvendige for at give PET mulighed for at indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt omfattet af bestemmelsen. Det vil for eksempel kunne dreje sig om at undtage disse datasæt fra bestemmelserne i PET-bekendtgørelsens §§ 1-3 om PET's journal, databaser mv. og i stedet fastsætte nye regler om opbevaring af større sammenhængende datasæt. Endvidere forudsættes, at der fastsættes nærmere regler om behandlingssikkerhed i relation til større sammenhængende datasæt.

Det forudsættes tillige, at PET fastsætter interne retningslinjer for behandlinger af større sammenhængende datasæt.

Det foreslås endvidere i § 10 f, *stk. 2*, at for andre behandlinger af oplysninger i større sammenhængende datasæt end de i §§ 10 c og 10 d nævnte, herunder behandling rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse.

Bestemmelsen vil tydeliggøre reglerne for PET's behandling af oplysningerne i større sammenhængende datasæt, hvis behandlingen ikke er omfattet af § 10 c, der angår indsamling, indhentning og opbevaring, og § 10 d, der angår andre former for ikke-personrettede behandlinger.

PET er således ikke afskåret fra at anvende oplysningerne i opbevarede datasæt som led i en undersøgelse eller efterforskning, men en sådan behandling vil ikke kunne foretages efter reglerne i den foreslåede ordning og vil i stedet skulle ske i henhold til PET-lovens almindelige behandlingsregler, herunder at behandlingen skal have hjemmel enten i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, og i øvrigt ske i henhold til bl.a. databehandlingsreglen i § 6 a, stk. 3, slettere reglerne i § 9 a, stk. 1 og 2, og være omfattet af den indirekte indsigtssordning efter § 13.

Hvis PET f.eks. som led i en undersøgelse eller efterforskning foretager en søgning på en bestemt fysisk person i et større sammenhængende datasæt med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, vil PET skulle kopiere eventuelle fundne oplysninger ind på vedkommendes sag, hvor vedkommende bl.a. vil have ret til indirekte indsigt efter § 13, og hvor oplysningerne skal opbevares og slettes efter reglerne i §§ 9, 9 a og PET-bekendtgørelsen.

Udtages der med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, oplysninger fra større sammenhængende datasæt, som lægges ind på f.eks. undersøgelses- eller efterforskningssager, vil det ikke medføre, at det større sammenhængende datasæt fremover vil skulle behandles efter de almindelige regler i PET-loven, herunder PET-lovens § 13. Det vil alene være de kopierede eller på anden vis udtrukne oplysninger, der vil skulle følge de almindelige regler. Datasættet som helhed vil dermed fortsat kunne opbevares og behandles efter de foreslåede bestemmelser i § 10 c og 10 d.

Hvis en behandling ikke opfylder betingelserne i eller ikke er omfattet af de foreslåede bestemmelser i §§ 10 c og 10 d, og behandlingen heller ikke har hjemmel i navnlig PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, vil behandlingen ikke kunne foretages i medfør af reglerne i PET-loven.

Det foreslås i § 10 f, *stk. 3*, at hvis en behandling efter § 10 d medfører, at der udfindes oplysninger om bestemte fysiske eller juridiske personer, eller der i øvrigt i medfør af behandlingen udarbejdes efterretnings- eller analyserapporter eller andet materiale, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse for den videre behandling af de udfundne oplysninger eller udarbejdede rapporter m.v.

Bestemmelsen i § 10 f, *stk. 3*, vil regulere, hvilke regler der finder anvendelse for produktet af de behandlinger, der foretages med hjemmel i den foreslåede § 10 d. Hvis et produkt er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 10 f, *stk. 3*, vil den videre behandling heraf følge PET-lovens almindelige regler. Er produktet ikke omfattet, vil den videre behandling fortsat kunne ske efter §§ 10 c og 10 d.

Indledningsvis bemærkes det, at produktet af en behandling efter § 10 d som nævnt kan være eksempelvis en oversættelse af oplysningerne i datasættet eller en udgave af datasættet, der er struktureret på en sådan måde, at det vil være muligt at søge i det. Der kan også være tale om, at et særdeles omfattende datasæt inddeles i mindre datasæt. Ved sådanne behandlinger er der tale om forandrede udgaver af det samme datasæt. Disse produkter vil således ikke være omfattet af den foreslåede § 10 f, *stk. 3*, men vil skulle anses som en del af det oprindelige datasæt og opbevares efter § 10 c. En oversættelse af oplysningerne i et datasæt vil således f.eks. skulle slettes senest samtidig med det oprindelige datasæt. I det omfang PET måtte ønske at foretage en analyse af oplysningerne i et oversat datasæt, vil hjemlen hertil – hvis betingelserne er opfyldt – fortsat være den foreslåede § 10 d.

Er produktet af en behandling derimod en rapport eller andet materiale, der ikke kan karakteriseres som et større sammenhængende datasæt, vil PET-lovens almindelige regler finde anvendelse for den videre behandling af dette produkt. Hvis der eksempelvis er tale om, at PET med hjemmel i den foreslåede § 10 d foretager en analyse af et datasæt, og produktet af denne analyse er en rapport, der indgår i f.eks. tjenestens opgave med at holde justitsministeren underrettet

om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, vil rapporten skulle opbevares på den relevante sag og behandles efter de almindelige regler i PET-loven mv.

Ved »udfindes oplysninger om bestemte fysiske eller juridiske personer« forstår navnlig den situation, at PET med hjemmel i den foreslåede § 10 d analyserer et datasæt og fremfinder eventuelle målpersoner for nærmere undersøgelse eller efterforskninger. Den videre undersøgelse eller efterforskning af personer, som eventuelt måtte blive fremfundet, vil skulle følge de almindelige regler i PET-loven. Det betyder bl.a., at analysen, der udpeger en bestemt person, vil skulle opbevares på vedkommendes sag, hvor vedkommende bl.a. vil have ret til indirekte indsigt efter § 13, og hvor oplysningerne skal opbevares og slettes efter reglerne i §§ 9, 9 a og PET-bekendtgørelsen, samt at PET-lovens almindelige regler i øvrigt vil finde anvendelse for den videre indsamling og indhentning af oplysninger, der indgår i sagen.

Justitsministeriet bemærker i tilknytning hertil, at analyser og sammenstillinger af oplysninger, der er foretaget af it-systemer, kan indeholde fejl, være diskriminerende eller på anden måde vise sig uegnede som grundlag for at indlede en undersøgelse eller efterforskning mod en person. Det forudsættes derfor, at PET – som tjenesten gør i dag – vurderer oplysninger, analyser og resultater kritisk, og alene indleder undersøgelser mod fysiske eller juridiske personer, når der er grundlag herfor, jf. PET-lovens § 5.

Endvidere foreslås det i § 10 f, *stk. 4*, at sammenstilling eller samkøring af oplysninger i større sammenhængende datasæt med andre oplysninger ikke skal kunne føre til, at oplysninger om fysiske eller juridiske personer opbevares eller på andre måder behandles i videre omfang, end hvad der gjaldt for oplysningerne før sammenstillingen eller samkøringen.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at sikre, at der ikke sker en utilsigtet lempelse af de nugældende behandlings- og slettere regler i PET-loven, og at det til enhver tid er muligt for PET og Tilsynet med Efterretningstjenesterne at fastslå, om en række oplysninger behandles efter de almindelige regler eller efter de foreslåede regler om større sammenhængende datasæt.

Den foreslåede ordning vil overordnet set medføre, at »reglerne følger oplysningerne«. Hvis der f.eks. med hjemmel i den foreslåede § 10 d, foretages en samkøring af et større sammenhængende datasæt med et andet større sammenhængende datasæt vil det datasæt, der er resultatet af behandlingen, ikke kunne opbevares længere end det af de to anvendte datasæt, der tidligst skal slettes. Oplysningerne i et datasæt vil dermed ikke kunne opbevares i længere tid ved at samkøre et datasæt med andre oplysninger.

En konkret oplysning fra et større sammenhængende datasæt eller en rapport over en analyse af oplysninger i større sammenhængende datasæt vil fortsat kunne opbevares efter de nugældende regler i PET-loven, herunder § 9 om slet-

ning, og PET-bekendtgørelsen, når oplysningen eller rapporten opbevares på en konkret sag med hjemmel i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1.

Bestemmelsen vil tilsvarende medføre, at hvis PET foretager en samkøring eller sammenstilling af oplysninger, som PET behandler efter de nugældende regler, med et større sammenhængende datasæt, skal der være hjemmel til at foretage denne behandling i PET-lovens § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1. Der kan f.eks. være tale om, at PET foretager en søgning i et større sammenhængende datasæt på en række personer, der fremgår af et bestemt register, der opbevares efter de nugældende regler. Denne behandling vil skulle have hjemmel i og overholde de almindelige regler i PET-loven. De oplysninger, PET opbevarer eller behandler efter de nugældende regler, herunder PET-lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, vil således ikke kunne behandles med hjemmel i de foreslåede §§ 10 c og 10 d – uanset om behandlingen består i en samkøring eller sammenstilling med et større sammenhængende datasæt, der opbevares efter den foreslåede § 10 c.

Det foreslås i § 10 f, *stk. 5*, at hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at der i et større sammenhængende datasæt, som tjenesten har modtaget fra FE, fremgår oplysninger, som stammer fra bulkindhentning af kommunikationsdata efter § 3, stk. 1, jf. stk. 2, i lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, skal PET slette disse oplysninger, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i § 4 a, stk. 1, fører til, at PET fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om forsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. § 4 a, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse. Ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal PET forelægge den fortsatte behandling for retten. § 4 a, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at hvis der opstår den situation, at PET bliver bekendt med, at der i et større sammenhængende datasæt, som PET har indhentet fra FE efter den foreslåede bestemmelse i § 10 c, stk. 3, fremgår oplysninger, der hidrører fra bulkindhentning af kommunikationsdata, og som er egnede til at afsløre journalisters kilder, vil PET som udgangspunkt straks skulle slette de pågældende oplysninger.

Med bulkindhentning af kommunikationsdata sigtes til kommunikationsdata indhentet efter § 3, stk. 1, jf. stk. 2, i FE-loven, som har en sådan karakter, at det er omfattet af de krav, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har opstillet i sin praksis om bl.a. end to end-safeguards. Der henvises til omtalen heraf i pkt. 4.1.

Det er en betingelse for, at oplysningen vil være omfattet af

den foreslåede bestemmelse, at oplysningen har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed. Massemedier omfattet af medieansvarsloven er: 1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, 2) lyd- og billedprogrammer, der spredes af DR, TV 2/DANMARK A/S, de regionale TV 2-virksomheder og foretagender, der har tilladelse til eller er registrerede til at udøve radio- eller fjernsynsvirksomhed, samt 3) tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan sidestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, og som i medfør af medieansvarslovens § 8, stk. 1, har indgivet anmeldelse til Pressenævnet. Hvorvidt et udenlandsk medie kan sidestilles hermed, vil bero på en konkret vurdering. Det vil blandt andet kunne indgå i vurderingen, om et givent udenlandsk medie varetager en samfuntsfunktion og har et journalistisk formål. Det vil endvidere kunne indgå, om der i det omhandlede land findes etiske retningslinjer for pressens virke, ligesom omfanget og indholdet af landets regulering af mediers virksomhed vil kunne indikere, om der er tale om et massemedie, der kan sidestilles med dem, der er angivet i medieansvarslovens § 1.

Omfattet vil være f.eks. redaktører eller redaktionelle medarbejders oplysninger om, hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel. Redaktører og redaktionelle medarbejdere omfatter typisk medarbejdere, der er ansat ved det pågældende medie. Ved »redaktør« forstås den person, der har beføjelse til at træffe endelig afgørelse om et skrifts indhold eller om at udsende et program eller et indslag. Ved »redaktionelle medarbejdere« forstås eksempelvis redaktionschefer, journalister og fotografer, der er fastansat hos et medie omfattet af medieansvarslovens § 1. En redaktionel medarbejder, der udøver sit virke som freelancer, vil efter en konkret vurdering ligeledes kunne være omfattet af den foreslåede ordning, såfremt vedkommende leverer materiale til mediets redaktionelle indhold eller deltager i redigeringen heraf.

Det bemærkes, at det i praksis kan være yderst vanskeligt at konstatere, om oplysninger i større sammenhængende datasæt stammer fra en journalist. Det gør sig navnlig gældende i de tilfælde, hvor der er tale om en journalist ved et udenlandsk medie. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke med den foreslåede bestemmelse er tiltænkt, at PET skal foretage yderligere undersøgelser for at kunne fastslå, om en given person er journalist. Bestemmelsen vil således typisk finde anvendelse i de tilfælde, hvor det af de foreliggende oplysninger tydeligt fremgår, at der er tale om en journalists korrespondance med en kilde, eller tilfælde, hvor PET i anden sammenhæng har konstateret eller fået oplyst, at en given person er journalist.

En oplysning vil derudover alene være omfattet, hvis den egnet til at afsløre kildeforhold. Det vil eksempelvis være tilfældet, hvis det på baggrund af kommunikationen kan ud-

ledes, at der er tale om kommunikation mellem en journalist og en kilde, eller såfremt journalisten i kommunikationen til andre måtte beskrive en person som sin kilde. Fremgår det af oplysningerne, at de vedrører en journalist, vil der som udgangspunkt være en formodning for, at oplysninger vedrørende vedkommende vil være egnede til at afsløre kildeforhold. Det bemærkes dog, at der kan være tilfælde, hvor denne generelle formodning efter omstændighederne vil vige for en mere konkret forventning om, at oplysningerne ikke vil være egnede til at afsløre journalistiske kildeforhold. Det drejer sig eksempelvis om tilfælde, hvor en person tilknyttet en fremmed magt måtte arbejde under dække som journalist og ikke reelt anvender journalistiske kilder.

PET vil som udgangspunkt straks skulle slette eventuelle oplysninger omfattet af den foreslåede bestemmelse, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i § 4 a, stk. 1, fører til, at PET fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om fortsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. § 4 a, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse. Retten vil herefter skulle træffe afgørelse om, hvorvidt en interesseafvejning som beskrevet § 4 a, stk. 1, fører til at, PET fortsat kan behandle oplysningerne.

Hvorvidt hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, vil afhænge af en vurdering af de konkrete omstændigheder. Det vil generelt tale imod, at der kan ske fortsat behandling, hvis forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning. Omvendt vil det som udgangspunkt tale for, at der kan ske fortsat behandling, hvis der foreligger en formodning for, at sagen angår en lovovertrædelse af alvorlig karakter. Er der sket offentliggørelse af f.eks. en artikel, hvor kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren mv. er identificeret, vil der som klart udgangspunkt ikke være noget til hinder for fortsat behandling.

Afgørende hensyn til PET's opgavevaretagelse vil eksempelvis kunne foreligge i en situation, hvor en journalist ved siden af sit reelle journalistiske arbejde bruger stillingen som dække for aktiviteter på vegne af en fremmed magt. Et andet eksempel kan være en situation, hvor en journalists kilde planlægger at udføre en terrorhandling, og hvor det må antages, at PET ved at indhente og behandle kommunikation mellem journalisten og kilden vil kunne få efterretningssmæssige oplysninger om planerne for angrebet.

Den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4 a, stk. 4, vil finde tilsvarende anvendelse for rettens behandling af sagen. Det vil indebære bl.a., at retsmøder finder sted for lukkede døre. Hvis øjemedet med behandlingen ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal Politiet Efterretningstjeneste forelægge den fortsatte behandling for retten. § 4 a, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse. Det vil indebære, at PET snarest muligt og senest inden for 24 timer skal forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om viderebehandlingen kan godkendes. Burde oplysningerne ikke være viderebehandlet, skal retten give meddelelse herom

til Justitsministeriet. At § 4 a, stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse vil endvidere medføre bl.a., at der skal beskikkes en advokat for den person, som viderebehandlingen vedrører.

Finder retten, at hensynet til kildebeskyttelse ikke findes at måtte vige for hensynet til PET's opgavevaretagelse, skal de pågældende oplysninger straks slettes. I modsat fald kan PET fortsætte behandlingen af oplysningerne.

Det foreslås endelig i *stk. 6*, at justitsministeren kan fastsætte regler om PET's behandling af større sammenhængende datasæt. Efter denne bestemmelse vil der kunne fastsættes regler om bl.a. behandlingssikkerhed.

(Til § 10 g)

Det foreslås i § 10 g, at PET skal kunne videregive oplysninger, der indgår i større sammenhængende datasæt, efter reglerne i § 10.

Større sammenhængende datasæt vil således ikke kunne videregives til andre efter de foreslåede regler. Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der ikke i den foreslåede ordning vedrørende større sammenhængende datasæt vil være selvstændig hjemmel til at videregive de omfattede datasæt. Videregivelse vil alene kunne ske i det omfang, de almindelige betingelser i PET-lovens § 10 er opfyldt for de enkelte oplysninger. Det vil betyde bl.a., at PET kan videregive oplysninger til FE, hvis videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af tjenesternes opgaver, og at §§ 6 a og 7 finder anvendelse for videregivelse af oplysninger om fysiske eller juridiske personer til andre danske forvaltningsmyndigheder, private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer, samt at en videregivelse til andre end FE kun kan ske, hvis videregivelsen efter en konkret vurdering må anses for forsvarlig.

(Til § 10 h)

Det foreslås i PET-loven efter det foreslåede kapitel 6 a at indsætte et nyt *kapitel 6 b* om tilvejebringelse og øvrig behandling af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer. Det foreslås i kapitlet af indsætte en bestemmelse i § 10 h, *stk. 1*, hvorefter PET kan indsamle, indhente, opbevare og på andre måder behandle oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det foreslås i 2. *pkt.*, at oplysninger, der opbevares efter 1. *pkt.*, holdes adskilt fra de øvrige oplysninger, som tjenesten er i besiddelse af, og ikke må anvendes til andre formål end det i 1. *pkt.* nævnte.

Den foreslåede bestemmelse vil for det første indebære, at PET får mulighed for – ud over at anvende de oplysninger, tjenesten allerede er i besiddelse af – at tilvejebringe oplysninger til brug for udvikling og vedligeholdelse af it-systemer.

Betingelsen for, hvornår PET kan tilvejebringe oplysninger

med hjemmel i den foreslåede bestemmelse vil være, at oplysningerne indsamles eller indhentes med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er »nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver«. Det er ikke en betingelse, at selve oplysningen er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver men alene, at oplysningen tilvejebringes med den hensigt, at den skal indgå i systemudvikling eller -vedligeholdelse.

Derimod vil det være en betingelse, at det it-system, som oplysningerne tilvejebringes med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af, skal være nødvendigt for varetagelsen af PET's opgaver, jf. PET-lovens § 1. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om det påtænkte it-system har en sådan karakter. Det vil i den forbindelse eksempelvis kunne tale for, at it-systemet er nødvendigt, at det vil effektivisere en væsentlig proces eller arbejdsgang, eller at it-systemet vil kunne gøre det muligt for PET at overskue, systematisere eller se sammenhænge i store datamængder, som det ikke er praktisk muligt eller hensigtsmæssigt at gøre manuelt. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke i alle tilfælde er muligt for PET at vurdere, om et it-system vil være nødvendigt for varetagelsen af tjenestens opgaver, før der er foretaget indledende undersøgelser og test. PET's efterprøvning af en formodning for, at et it-system opfylder nødvendighedsbetingelsen, vil kunne gennemføres inden for den foreslåede bestemmelse.

Der vil eksempelvis kunne være tale om, at PET til brug for træning af maskinlæringsmodeller til objektgenkendelse kan have behov for at indsamle og indhente en stor mængde oplysninger, der indeholder repræsentative objekter af den type, som modellen skal udvikles til at fremsøge eller genkende, f.eks. billeder af bestemte motiver. En maskinlæringsmodel vil på den baggrund f.eks. kunne trænes til hurtigt og effektivt at udpege våben i et større efterforskningsmateriale. Der er således i sagens natur ikke tale om oplysninger, der tilvejebringes på grund af en operativ interesse for PET som led i sagsbehandlingen, men fordi oplysningernes karakter og egenskaber er egnede til at indgå i en udviklingsopgave, der har til formål at sikre de operative værktøjers anvendelighed for PET, f.eks. for at kunne forbedre træfprocenten for en model. Tilvejebringelsen vil langt overvejende ske ved indsamling fra offentligt tilgængelige kilder, herunder navnlig fra internettet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer for det andet, at PET vil kunne behandle, herunder samkøre og sammenstille de omfattede oplysninger, når behandlingen sker med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for tjenestens opgavevaretagelse. Det omfatter både udvikling og test af nye it-systemer, metoder og modeller samt i forbindelse med ændring i eksisterende it-systemer, metoder og modeller. Det kan eksempelvis omhandle test af en ny eller ændret funktionalitet, konfiguration i et af tjenestens systemer eller afsluttende test af integration mellem systemer, herunder til eksterne systemer, for at sikre, at systemerne er operationelle og virker efter hensigten. Systemudviklingen vil endvidere kunne omfatte læring samt

genlæring (træning, validering og test) af analysemodeller mv. Det vil desuden kunne omfatte fejlsøgning og fejlretning af systemerne eller modellerne.

Oplysninger, der opbevares efter den foreslåede bestemmelse, vil ikke kunne anvendes til andre formål end med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. PET vil således ikke efter bestemmelsen kunne foretage en behandling, der har til formål f.eks. at fremfinde eventuelle målpersoner til brug for den videre sagsbehandling, men behandlingen kan have til formål at sikre, at redskabet på et mere generelt plan er egnet til at kunne understøtte sagsbehandlingen. Skulle det dog forekomme, at der eksempelvis i forbindelse med test af et it-system ved et tilfælde fremfindes oplysninger om en mulig forestående forbrydelse eller lignende, forudsættes det, at PET vil kunne viderebehandle denne oplysning efter PET-lovens almindelige regler, herunder ved efter omstændighederne at indlede en undersøgelse eller efterforskning.

Det forudsættes, at der i forbindelse med lovens vedtagelse med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 10 h, stk. 4, jf. nedenfor, foretages de ændringer i PET-bekendtgørelsen, der er nødvendige, som konsekvens af PET's mulighed for at indsamle, indhente, modtage og opbevare oplysninger efter bestemmelsen. Det vil efter omstændighederne bl.a. dreje sig om at undtage de omfattede oplysninger fra bestemmelserne i PET-bekendtgørelsens §§ 1-3 og i stedet fastsætte nye regler om opbevaring af oplysninger til brug for udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for PET's opgavevaretagelse. Det forudsættes endvidere, at der fastsættes nærmere regler om behandlingssikkerhed i relation til oplysninger, der opbevares til brug for udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer.

Det forudsættes derudover, at PET fastsætter interne retningslinjer for tjenestens anvendelse af oplysninger til test og udvikling, herunder træning, af nye systemer eller ændringer i eksisterende systemer. Retningslinjerne vil bl.a. kunne beskrive, hvordan anvendelsen af oplysninger begrundes i forhold til udviklings- og testformålet, herunder hvorfor formålet ikke kan opnås uden brug af oplysninger om virkelige fysiske og juridiske personer, f.eks. med syntetiske eller anonymiserede datasæt. I givet fald vil der i retningslinjerne derudover kunne fastsættes kriterier for udvælgelsen af oplysninger, herunder hvilke oplysningstyper der er relevante og nødvendige at indsamle eller på andre måder behandle til formålet samt interne procedurer for sletning af oplysninger, der er anvendt til udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer.

Det foreslås derudover at indsætte en bestemmelse i PET-lovens § 10 h, stk. 2, hvorefter PET skal slette oplysninger, der opbevares efter stk. 1, når oplysningerne ikke længere indgår i udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at de oplysnin-

ger, der opbevares med hjemmel i den foreslåede § 10 h, stk. 1, vil skulle slettes, når oplysningerne ikke længere indgår i udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Det har formodningen imod sig, at oplysninger om fysiske og juridiske personer vil kunne opbevares efter den foreslåede bestemmelse i mere end 5 år.

Det foreslås derudover at indsætte en bestemmelse i PET-lovens § 10 h, stk. 3, hvorefter § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13 ikke finder anvendelse for behandling af oplysninger efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at PET's indsamling, indhentning, opbevaring og andre behandlinger af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, vil skulle ske i henhold til de øvrige regler i PET-loven, bortset fra § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13.

Behandlingen vil således skulle ske bl.a. i overensstemmelse med dataminimeringsprincippet, der følger af PET-lovens § 6 a, stk. 3, hvorefter oplysninger, som behandles, skal være relevante og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Det vil indebære, at selv hvor det er velbegrundet og nødvendigt at bruge personoplysninger i forbindelse med test af it-systemer, kan der ikke anvendes flere oplysninger om fysiske og juridiske personer i testøjemed, end hvad der er nødvendigt for at opnå testformålet. Det vil også medføre, at der ikke kan anvendes oplysninger om fysiske og juridiske personer til at udføre tests, hvis samme tests kunne udføres uden brug af (rigtige) oplysninger om fysiske og juridiske personer. Det betyder, at PET løbende vil skulle overveje, om det er muligt f.eks. at anonymisere de behandlede oplysninger eller på anden måde mindske mængden af behandlede oplysninger om fysiske eller juridiske personer.

Reglerne i PET-lovens § 6 a sammenholdt med de regler om behandlingssikkerhed, der vil blive fastsat efter den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 10 h, stk. 4, vil desuden i forhold til den foreslåede ordning medføre, at træningsdata skal have en tilstrækkelig kvalitet, og at de udviklede løsninger som udgangspunkt skal testes.

Den foreslåede undtagelse fra slettereglerne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, er begrundet i det forhold, at bestemmelserne i § 9 a, stk. 1 og 2, vedrører omfanget af forpligtelsen til at slette sager eller dokumenter mv., som ikke opfylder behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1. Den foreslåede ordning i § 10 h vil indeholde en selvstændig behandlingshjemmel, hvilket vil medføre, at det som udgangspunkt er uden betydning, om der (endvidere) er hjemmel til behandlingen i § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1. Uanset at bestemmelserne i PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, ikke vil finde anvendelse for den foreslåede ordning, vil PET skulle slette oplysninger, der opbevares efter den foreslåede § 10 h, hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom

på, at oplysningerne ikke længere opfylder betingelserne i den foreslåede § 10 h.

Derudover foreslås der en undtagelse fra den indirekte indsigtsskema efter PET-lovens § 13. Bestemmelsen giver mulighed for, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. De oplysninger, der med den foreslåede bestemmelse vil være tale om at behandle, vil indgå i it-udvikling, og oplysningerne vil således ikke være indhentet med et operativt formål. Oplysningerne må ikke anvendes til andre formål end til udvikling og vedligeholdelse af it-systemer, og PET vil som nævnt skulle slette oplysningerne, når de ikke længere indgår i en sådan udvikling- og vedligeholdelse. PET-lovens § 13 ville således, hvis den skulle finde anvendelse, medføre, at oplysninger om de personer, som søger om indirekte indsigt – modsat hensigten med den foreslåede bestemmelse – vil blive behandlet i en anden sammenhæng end i forbindelse med it-udvikling og -vedligeholdelse. Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at PET-lovens § 13 i praksis ikke vil kunne fungere efter hensigten, hvis den skal finde anvendelse for oplysninger, der alene opbevares eller på anden måde behandles efter den foreslåede bestemmelse i § 10 h. Der kan i den forbindelse også peges på, at de opbevarede oplysninger ikke kan anvendes til andet end systemudvikling eller -vedligeholdelse.

Det foreslås endelig i *stk. 4*, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om PET's behandling af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer. Efter denne bestemmelse vil der kunne fastsættes regler om bl.a. behandlingssikkerhed.

Til nr. 15

Det fremgår af PET-lovens § 13, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom. Af *stk. 2* fremgår det, at hvis det i forbindelse med en undersøgelse efter *stk. 1* konstateres, at PET behandler oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, *stk. 1*, og § 8, *stk. 1*, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, *stk. 2*.

Det fremgår af PET-lovens § 13, *stk. 3*, at hvis særlige forhold taler herfor, kan Tilsynet med Efterretningstjenesterne pålægge PET at give hel eller delvis indsigt i oplysninger. Af *stk. 4* fremgår det, at en person, der har fået meddelelse efter *stk. 1*, ikke har krav på en ny meddelelse før 6 måneder efter sidste meddelelse.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 13 efter *stk. 1* at indsætte et nyt *stk. 2*, hvorefter Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med en undersøgelse efter *stk. 1* har adgang til

de samme søgefunktioner mv. i PET's registre og systemer, som tjenesten har. PET kan etablere yderligere søgefunktioner mv. til brug for tilsynets undersøgelser, hvis væsentlige hensyn taler for det, merarbejdet for tjenesten står mål med disse hensyn, og andre væsentlige hensyn ikke taler imod.

Bestemmelsen fastsætter, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt – som i øvrigt i forbindelse med tilsynets kontrol, jf. § 18 – er stillet på samme måde som PET i forhold til at kunne søge i tjenestens registre og systemer.

Med »søgefunktioner mv.« menes samtlige de tekniske måder, hvorpå PET kan fremsøge bestemte oplysninger i sine systemer og registre. Der kan eksempelvis være tale om fritekstsøgefelter. Omfattet af begrebet vil også være søgefunktioner mv., som PET udvikler efter lovforslagets ikrafttræden.

Der vil kunne være enkelte systemer og datasamlinger, hvor det ikke er muligt for PET effektivt at søge på fysiske eller juridiske personer. Sådanne systemer og datasamlinger kan være kendetegnede ved, at de indeholder mere ubearbejdede data, f.eks. indhentet i forbindelse med en ransagning eller aflytning på baggrund af en retskendelse, eller at der er tale om datatyper, som det er vanskeligt at foretage tekstsøgninger i, eksempelvis fordi der er tale om billeder. PET har oplyst, at det er vanskeligt at lave effektive søgninger i den samlede datamængde i systemer, der indeholder store ubearbejdede datamængder, hvor søgefunktionerne i systemerne i højere grad er udviklet til at søge ned i enkelte samlinger, og at det således kun er muligt at søge på et begrænset antal sager ad gangen.

Som udgangspunkt vil der ikke alene af hensyn til Tilsynet med Efterretningstjenesternes undersøgelser efter § 13, *stk. 1*, være pligt for PET til at forsøge at udvikle søgefunktioner mv. i eventuelle systemer eller registre, som PET ikke har adgang til at foretage effektive søgninger i. Det forudsættes i den forbindelse, at PET som led i prioriteringen af anvendelsen af sine ressourcer naturligt vil overveje mulighederne for at forbedre tjenestens søgefunktioner mv., hvor dette kan lade sig gøre – ikke mindst også af hensyn til tjenestens egen interesse i effektivt at kunne fremsøge oplysninger for bedst muligt at varetage sine opgaver som efterretnings- og sikkerhedstjeneste.

Bestemmelsen vil samtidig medføre, at PET vil kunne etablere yderligere søgefunktioner til brug for tilsynets undersøgelser, hvis væsentlige hensyn taler for det, merarbejdet for tjenesten står mål med disse hensyn, og andre væsentlige hensyn ikke taler imod. Som hensyn, der taler for etableringen af en søgeadgang, kan regnes navnlig en væsentlig interesse for fysiske eller juridiske personer i, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse med en undersøgelse efter § 13, *stk. 1*, kan søge i de pågældende registre eller systemer. Hvis oplysningerne i de systemer, hvor der ikke er adgang til at foretage søgninger, generelt tilsvarende fremgår af andre systemer, som det er muligt at foretage

søgninger i, vil det som udgangspunkt tale imod, at interessen for de enkeltpersoner, der har anmodet om indirekte indsigt, kan anses at være »væsentlig«.

Enkeltpersoners interesse i etableringen af søgeadgange vil skulle afvejes over de omkostninger, der kan være forbundet med at etablere en søgeadgang. Det bemærkes i den forbindelse, at udviklingen af visse it-systemer kan medføre væsentlige udgifter, hvilket således vil skulle tages i betragtning.

Derudover vil der ikke skulle være væsentlige forhold, der taler imod at udvikle de pågældende søgeadgange mv. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis etableringen af søgeadgangen væsentligt vil forringe anvendeligheden af det omhandlede system eller register, herunder hvis responstiden for systemet eller registret må forventes at blive væsentligt forringet. Det vil endvidere kunne være tilfældet, hvis det må forventes at kompromittere et systems eller registers fortrolighed og integritet, således at der opstår risiko for, at uvedkommende vil kunne få adgang til oplysninger hos PET.

I overensstemmelse med PET-lovens § 19, stk. 1, vil Tilsynet med Efterretningstjenesterne kunne afgive udtalelser over for PET. Dette vil også omfatte henstillinger om etablering af søgefunktioner mv. i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Det bemærkes i den forbindelse af det fremgår PET-lovens § 19, stk. 3, at hvis PET undtagelsesvis beslutter ikke at følge en henstilling i en udtalelse fra tilsynet, skal tjenesten underrette tilsynet herom og uden unødigt ophold forelægge sagen for justitsministeren til afgørelse.

Til nr. 16

Det fremgår af PET-lovens § 13, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom. Af stk. 2 fremgår det, at hvis det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 konstateres, at PET behandler oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.

Det fremgår af PET-lovens § 13, stk. 3, at hvis særlige forhold taler herfor, kan Tilsynet med Efterretningstjenesterne pålægge PET at give hel eller delvis indsigt i oplysninger. Af stk. 4 fremgår det, at en person, der har fået meddelelse efter stk. 1, ikke har krav på en ny meddelelse før 6 måneder efter sidste meddelelse.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 13, stk. 2 (der med lovforslagets § 1, nr. 15,

bliver stk. 3), efter »behandler oplysninger« at indsætte »om den pågældende«.

Det vil med den foreslåede ændring blive fastsat i loven, at den forpligtelse til at slette oplysninger, som fremgår af PET-lovens § 13, stk. 2 (der med lovforslagets § 1, nr. 15, bliver stk. 3), alene omfatter den person, der har anmodet Tilsynet med Efterretningstjenesterne om at foretage en undersøgelse efter § 13, stk. 1. Eventuelle oplysninger om andre fysiske eller juridiske personer, som tilsynet måtte fremfinde i medfør af sin undersøgelse af § 13, stk. 1, vil ikke være omfattet af sletteforpligtelsen i stk. 2.

Hvis de oplysninger om den, der har indgivet en anmodning til Tilsynet med Efterretningstjenesterne efter § 13, stk. 1, eller de oplysninger, der i øvrigt fremgår i den konkrete sammenhæng, ikke gør PET i stand til med tilstrækkelig sikkerhed at bestemme, om der er personsammenfald mellem den, der har indgivet anmodningen til tilsynet, og de oplysninger, tilsynet måtte have fremfundet ved sin undersøgelse efter § 13, stk. 1, vil oplysningerne ikke være omfattet af sletteforpligtelsen i § 13, stk. 2.

PET vil som klart udgangspunkt ikke skulle indsamle eller på anden måde behandle yderligere oplysninger for at identificere den registrerede eller den, der har anmodet om indsigt, udelukkende med det formål at fastslå, om der er sammenfald mellem de to personer. Hvis Tilsynet med Efterretningstjenesterne undersøger efter § 13, stk. 1, eksempelvis resulterer i, at tilsynet i PET's registre og systemer finder en almindelig personoplysning i form af et navn, der kunne tilhøre samme person, som den, der har anmodet tilsynet om at foretage undersøgelsen, men som lige så vel kunne være en anden person, vil denne oplysning ikke være omfattet af sletteforpligtelsen i § 13, stk. 2, og PET vil ikke skulle behandle yderligere oplysninger for at fastslå, om der er personsammenfald med den person, der har anmodet tilsynet om at foretage undersøgelsen.

Hvis særlige forhold taler for det, forudsættes det dog, at PET vil behandle enkelte yderligere oplysninger for at fastslå, om der er et personsammenfald mellem en oplysning om en registreret, som Tilsynet med Efterretningstjenesterne har fremfundet i forbindelse med en undersøgelse efter § 13, stk. 1, og den person, der har anmodet tilsynet om at foretage undersøgelsen. Det vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis en person er genstand for en selvstændig undersøgelse eller efterforskning eller i øvrigt er en central person i undersøgelsen eller efterforskningen af en anden, og det er en nærliggende mulighed, at det er samme vedkommende, der anmoder om indsigt efter § 13, stk. 1. I et sådant tilfælde forudsættes det således som udgangspunkt, at PET vil behandle visse yderligere oplysninger om den person, der har anmodet om indsigt, for at fastslå, om det er vedkommende, PET behandler oplysninger om.

Til nr. 17

Det fremgår af PET-lovens § 4, at andre forvaltningsmyn-

digheder efter anmodning fra PET skal videregive oplysninger til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Det fremgår af PET-lovens § 20, stk. 1, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne hos PET kan kræve enhver oplysning og alt materiale, der kan have betydning for dets virksomhed. Af stk. 2 fremgår det, at tilsynet til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til alle lokaler, hvorfra en behandling, som foretages for PET, administreres, hvorfra der er adgang til de oplysninger, som behandles, eller hvor tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes. Det fremgår af stk. 3, at tilsynet kan afkræve PET skriftlige udtalelser om faktiske og retlige forhold, og, hvis det ikke er muligt at oplyse sagen på anden vis, anmode om, at relevante ledere i tjenesten mundtligt redegør for faktiske forhold af betydning for tilsynets virksomhed, som de pågældende har ansvaret for. Det fremgår af, stk. 4, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne kan anmode om, at en repræsentant for PET er til stede med henblik på at redegøre for de behandlede sager. Af stk. 5 fremgår det, at tilsynet kan anmode PET's interne revision om at foretage kontroller af forhold, der falder inden for den interne revisions og tilsynets kompetence, jf. § 18, stk. 1, 1. pkt. Stk. 6 bestemmer, at tilsynet kan fastsætte en rimelig frist for, hvornår PET skal afgive et svar på en høring eller en anmodning, jf. stk. 1, 3 og 5, og at hvis det ikke muligt for PET at svare inden en frist fastsat efter 1. pkt., giver tjenesten tilsynet en skriftlig begrundelse for dette og angiver, hvornår et svar kan forventes at foreligge. Af stk. 7 fremgår det, at hvis PET bliver bekendt med at have overtrådt gældende regler eller retningslinjer, underretter tjenesten tilsynet herom, hvis overtrædelser vurderes relevant for tilsynet og falder inden for tilsynets kompetence, jf. § 18, stk. 1, 1. pkt. Endelig fremgår det af stk. 8, at PET uanset stk. 1-5 og 7 kan undlade at give bestemte oplysninger eller materiale til tilsynet, hvis der foreligger den helt særlige situation, at oplysningerne eller materialet ikke kan gives uden betydelig skade for statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter eller uden fare for personers liv, legeme, helbred eller frihed, og at PET uden unødigt ophold orienterer justitsministeren, hvis tjenesten efter 1. pkt. undlader at give bestemte oplysninger eller materiale til tilsynet. Justitsministeren orienterer herefter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om baggrunden herfor.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i PET-lovens § 20 at indsætte et nyt *stk. 9*, hvorefter stk. 1 og 8 – i det omfang det er nødvendigt for tilsynets kontrol med PET's direkte elektroniske adgang til en anden forvaltningsmyndigheds registre eller systemer – finder tilsvarende anvendelse for tilsynets adgang til oplysninger og materiale hos den pågældende forvaltningsmyndighed.

Det vil medføre, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne vil kunne kræve enhver oplysning, som er nødvendig for at foretage sit tilsyn, fra den eller de myndigheder, som er dataansvarlig for de systemer og registre, som PET får direkte elektronisk adgang til i medfør af bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 8. Der henvises til bestemmelsen og bemærkningerne hertil.

Bestemmelsen vil indebære, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne også hos den myndighed, til hvis register eller system, der er etableret direkte elektronisk adgang (i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 2), vil kunne kræve enhver oplysning og alt materiale, der kan have betydning for tilsynets virksomhed, hvis PET f.eks. ikke er besiddelse af de oplysninger, tilsynet påtænker at indhente i forbindelse med en konkret kontrol. Det forudsættes imidlertid som klart udgangspunkt, at tilsynet vil kunne indhente de fornødne oplysninger hos PET.

Den foreslåede ændring vil skulle ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 8 (den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 4, stk. 2), hvortil der henvises.

Henvisningen i bestemmelsen til stk. 8 vil medføre, at den pågældende myndighed vil kunne undlade at give bestemte oplysninger eller materiale til tilsynet, hvis der foreligger den helt særlige situation, at oplysningerne eller materialet ikke kan gives uden betydelig skade for statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter eller uden fare for personers liv, legeme, helbred eller frihed. Myndigheden vil i så fald uden unødigt ophold skulle orientere justitsministeren om undladelsen af at give oplysningerne eller materialet til tilsynet. Justitsministeren orienterer herefter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om baggrunden herfor.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. oktober 2025.

Til § 3

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvis skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

PET-loven er sat i kraft for Færøerne og Grønland ved henholdsvis anordning nr. 1623 af 17. november 2020 om ikrafttræden for Færøerne af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) og anordning nr. 1622 af 17. november 2020 om ikrafttræden for Grønland af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET).

Med den foreslåede bestemmelse vil de ændringer, der lægges op til i lovforslaget, således kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1. Politiets Efterretningstjeneste har til opgave at

1) forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v., jf. straffelovens kapitel 12 og 13,

2) udarbejde trusselsvurderinger,

3) bistå det øvrige politi,

4) holde justitsministeren underrettet om forhold af betydning for landets indre sikkerhed, om forhold af væsentlig betydning inden for efterretningstjenestens virksomhed og om vigtige enkeltsager,

5) være national sikkerhedsmyndighed og rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder at bistå ved personsikkerhedsundersøgelser,

6) beskytte personer, organisationer og myndigheder og

7) udføre øvrige opgaver, som efter gældende ret er henlagt til tjenesten.

Stk. 2. ---

§ 3. Politiets Efterretningstjeneste kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed.

§ 4. Andre forvaltningsmyndigheder skal efter anmodning fra Politiets Efterretningstjeneste videregive oplysninger 16 til tjenesten, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne må

§ 1

I lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), jf. lovbe- kendtgørelse nr. 231 af 7. marts 2017, som ændret ved § 4 i lov nr. 503 af 23. maj 2018, § 30 i lov nr. 1706 af 27. december 2018 og § 1 i lov nr. 666 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, *stk. 1*, indsættes efter »Politiets Efterretningstjene- ste«: »er Danmarks indenrigsefterretningstjeneste og sikker- hedstjeneste og«.

2. I § 1, *stk. 1*, indsættes før nr. 1 som nyt nummer:

»1) tilvejebringe det efterretningsmæssige grundlag for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver, jf. nr. 2-7, og for dansk sikkerhedspolitik,«

3. § 1, *stk. 1, nr. 2*, ophæves.

4. I § 1, *stk. 1, nr. 3*, indsættes efter »bistå det øvrige politi«: »eller andre forvaltningsmyndigheder, herunder i særlige po- litiindsatser og i udlandet«.

5. I § 1, *stk. 1, nr. 5*, udgår »være national sikkerhedsmyn- dighed og«.

6. I § 1, *stk. 1, nr. 6*, indsættes efter »beskytte personer, organisationer og myndigheder«: », herunder i udlandet,«.

7. I § 3 indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Politiets Efterretningstjeneste kan anvende menne- skelige kilder til at indsamle og indhente oplysninger, jf. *stk. 1*, til brug for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelo- vens kapitel 12 og 13.

Stk. 3. Politiets Efterretningstjeneste fastsætter nærmere retningslinjer for tjenestens anvendelse af menneskelige kil- der. Forud for udstedelsen underretter justitsministeren Ud- valget vedrørende Efterretningstjenesterne om indholdet af retningslinjerne, jf. § 2, *stk. 5*, i lov om Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne.«

8. I § 4 indsættes som *stk. 2-6*:

»*Stk. 2.* Andre forvaltningsmyndigheder kan efter anmod- ning fra Politiets Efterretningstjeneste etablere direkte elek-

antages at have betydning¹⁷ for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

tronisk adgang for tjenesten til relevante registre og systemer med henblik på tjenestens indhentning af oplysninger omfattet af stk. 1, hvis tjenesten vurderer, at en sådan adgang er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Stk. 3. Politiets Efterretningstjeneste underretter Tilsynet med Efterretningstjenesterne om etablering, anvendelse, ændring eller nedlæggelse af en direkte elektronisk adgang, jf. stk. 2.

Stk. 4. Justitsministeren kan efter forhandling med vedkommende minister fastsætte nærmere regler om de enkelte direkte elektroniske adgange, der etableres efter stk. 2.

Stk. 5. Andre forvaltningsmyndigheder skal videregive de oplysninger til Politiets Efterretningstjeneste, som tjenesten i medfør af § 10 c, stk. 2, anmoder myndigheden om.

Stk. 6. Artikel 13, stk. 3, artikel 14, stk. 4, artikel 15, stk. 1, litra c, og artikel 19, 2. pkt., i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og § 13, stk. 2, nr. 3, og § 15, stk. 2, nr. 3, i lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger finder ikke anvendelse i forbindelse med andre forvaltningsmyndigheders videregivelse af personoplysninger til Politiets Efterretningstjeneste.«

9. Efter § 4 indsættes i *kapitel 2*:

»§ 4 a. Politiets Efterretningstjeneste kan anmode Forsvarets Efterretningstjeneste om at foretage søgninger i allerede tilvejebragte rådata, når søgningen må antages at have betydning for varetagelsen af Politiets Efterretningstjenestes opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. En anmodning må ikke fremsættes, såfremt det efter dens formål, sagens betydning og den krænkelse eller ulempe, som søgningen må antages at forvolde den eller de personer, som omfattes, ville være en uforholdsmæssig foranstaltning. En anmodning må endvidere ikke fremsættes med hensyn til bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen. En anmodning må desuden ikke fremsættes med hensyn til oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, medmindre den søgning, der anmodes om, må antages at have afgørende betydning for Politiets Efterretningstjenestes opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og at hensynet hertil klart overstiger hensynet til kildebeskyttelsen.

Stk. 2. Fremsættelse af anmodninger til Forsvarets Efterretningstjeneste om søgninger i allerede tilvejebragte rådata, der vedrører i Danmark hjemmehørende personer eller personer, der opholder sig i Danmark, eller vedrører oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et udenlandsk medie, der kan sidestilles med et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, sker efter rettens kendelse. Retten påser, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

Stk. 3. I kendelsen anføres de personer eller søgekriterier, som anmodningen om søgning angår. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for anmodningen er opfyldt.

Stk. 4. Retsmøder finder sted for lukkede døre. Retsplejelovens § 694, stk. 1, § 784, stk. 1, § 785 og reglerne i retsplejelovens kapitel 85 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Ville søgningens øjemed forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan Politiets Efterretningstjeneste træffe beslutning om at anmode Forsvarets Efterretningstjeneste om at foretage søgning i allerede tilvejebragte rådata. I så fald skal Politiets Efterretningstjeneste snarest muligt og senest inden 24 timer fra anmodningens fremsættelse forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om anmodningen kan godkendes. Burde anmodningen ikke være fremsat, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet.

Stk. 6. Er der i forbindelse med en søgning fremkommet oplysninger om bestemte personers forbindelse med personer, som efter reglerne i retsplejelovens § 170 er udelukket fra at give forklaring som vidne i sagen, skal disse oplysninger straks slettes. Dette gælder dog ikke, hvis materialet giver anledning til, at der indledes en efterforskning mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver fratrækket den pågældende, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3, og § 736.

Stk. 7. Er der i forbindelse med en søgning fremkommet oplysninger, som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, og hvor det ikke er anført i en eventuel kendelse efter stk. 2, hvilke konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at hensynet til kildebeskyttelse findes at måtte vige for hensynet til Politiets Efterretningstjenestes opgavevaretagelse, skal disse oplysninger straks slettes, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i stk. 1 fører til, at Politiets Efterretningstjeneste fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om forsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. Stk. 4 finder tilsvarende anvendelse. Ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan Politiets Efterretningstjeneste fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal Politiets Efterretningstjeneste forelægge

§ 9. Politiets Efterretningstjeneste skal, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år.

Stk. 2. Sletning af oplysninger efter stk. 1 kan undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af Politiets Efterretningstjenestes opgaver, jf. § 1, gør det nødvendigt.

den fortsatte behandling for retten. Stk. 5 finder tilsvarende anvendelse.«

10. I § 9, *stk. 1*, indsættes efter »medmindre andet følger af«: »stk. 2-4 eller i øvrigt af«.

11. I § 9 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Fristen for sletning, jf. stk. 1, er i sager om spionage, jf. straffelovens §§ 107 og 108, 25 år.«

12. I § 9, *stk. 2*, der bliver stk. 3, udgår »efter stk. 1«.

13. I § 9 indsættes som *stk. 4*:

»Stk. 4. Politiets Efterretningstjeneste må ikke slette oplysninger, som i medfør af arkivloven eller bestemmelser fastsat i henhold hertil skal bevares for eftertiden, før oplysningerne er afleveret til Rigsarkivet.«

14. Efter kapitel 6 indsættes:

»Kapitel 6 a

Større sammenhængende datasæt

§ 10 a. Politiets Efterretningstjeneste kan behandle en samling af oplysninger, hvor der ikke foretages en vurdering af hver enkelt oplysnings betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. § 10 c, som et større sammenhængende datasæt efter reglerne i dette kapitel.

§ 10 b. Større sammenhængende datasæt opbevares adskilt fra de øvrige oplysninger, som Politiets Efterretningstjeneste er i besiddelse af.

§ 10 c. Politiets Efterretningstjeneste kan indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra offentligt tilgængelige kilder, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste kan indhente og opbevare større sammenhængende datasæt bestående af oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, når datasættet som helhed må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Politiets Efterretningstjeneste kan ikke efter 1. pkt. indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt fra Forsvarets Efterretningstjeneste.

Stk. 3. Politiets Efterretningstjeneste kan i øvrigt indsamle, indhente og opbevare større sammenhængende datasæt, som langt overvejende må antages at indeholde oplysninger om personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, når datasættet som helhed kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver. Politiets Efterretningstjeneste kan ikke

efter 1. pkt. indhente eller opbevare større sammenhængende datasæt bestående af rådata.

§ 10 d. Politiets Efterretningstjeneste kan oversætte, strukturere, foretage generelle analyser, analyser som led i mål-opdagelse og på lignende måder behandle oplysninger i større sammenhængende datasæt, når behandlingen kan have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver, og behandlingen ikke er rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer.

§ 10 e. Politiets Efterretningstjeneste skal slette større sammenhængende datasæt senest 5 år fra indsamlingen, indhentningen eller modtagelsen. Sletning af større sammenhængende datasæt kan undlades i en periode på yderligere maksimalt 5 år ad gangen, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af tjenestens opgaver gør det nødvendigt. Et datasæt kan uanset 2. pkt. ikke opbevares i mere end 20 år.

§ 10 f. § 6 a, stk. 3, § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13 finder ikke anvendelse for behandling af oplysninger i større sammenhængende datasæt efter §§ 10 c og 10 d.

Stk. 2. For andre behandlinger af oplysninger i større sammenhængende datasæt end de i §§ 10 c og 10 d nævnte, herunder behandling rettet mod bestemte fysiske eller juridiske personer, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse.

Stk. 3. Medfører en behandling efter § 10 d, at der udfindes oplysninger om bestemte fysiske eller juridiske personer, eller der i øvrigt i medfør af behandlingen udarbejdes efterretnings- eller analyserapporter eller andet materiale, finder lovens almindelige regler om behandling af oplysninger anvendelse for den videre behandling af de udfundne oplysninger eller udarbejdede rapporter m.v.

Stk. 4. Sammenstilling eller samkøring af oplysninger i større sammenhængende datasæt med andre oplysninger kan ikke føre til, at oplysninger om fysiske eller juridiske personer opbevares eller på andre måder behandles i videre omfang, end hvad der gjaldt for oplysningerne før sammenstillingen eller samkøringen.

Stk. 5. Bliver Politiets Efterretningstjeneste i forbindelse med sine aktiviteter opmærksom på, at der i et større sammenhængende datasæt, som tjenesten har modtaget fra Forsvarets Efterretningstjeneste, fremgår oplysninger, som stammer fra bulkindhentning af kommunikationsdata efter § 3, stk. 1, jf. stk. 2, i lov om Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), som har været sendt til eller fra redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedie omfattet af § 1 i medieansvarsloven eller et udenlandsk medie, der kan sidestilles hermed, og som er egnede til at afsløre kildeforhold, skal Politiets Efterretningstjeneste slette disse oplysninger, medmindre en interesseafvejning som beskrevet i § 4 a, stk. 1,

fører til, at Politiets Efterretningstjeneste fortsat kan behandle oplysningerne. Spørgsmålet om forsat behandling forelægges for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. § 4 a, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse. Ville øjemedet med behandlingen forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan Politiets Efterretningstjeneste fortsætte behandlingen af oplysningerne. I så fald skal Politiets Efterretningstjeneste forelægge den fortsatte behandling for retten. § 4 a, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Politiets Efterretningstjenestes behandling af større sammenhængende datasæt.

§ 10 g. Politiets Efterretningstjeneste kan videregive oplysninger, der indgår i større sammenhængende datasæt, efter reglerne i § 10.

Kapitel 6 b

Tilvejebringelse og øvrig behandling af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer

§ 10 h. Politiets Efterretningstjeneste kan indsamle, indhente, opbevare og på andre måder behandle oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Oplysninger, der opbevares efter 1. pkt., holdes adskilt fra de øvrige oplysninger, som tjenesten er i besiddelse af, og må ikke anvendes til andre formål end det i 1. pkt. nævnte.

Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste skal slette oplysninger, der opbevares efter stk. 1, når oplysningerne ikke længere indgår i udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer, der er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Stk. 3. § 9 a, stk. 1 og 2, og § 13 finder ikke anvendelse for behandling af oplysninger efter stk. 1.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Politiets Efterretningstjenestes behandling af oplysninger med henblik på udvikling eller vedligeholdelse af it-systemer.«

§ 13. En fysisk eller juridisk person kan anmode Tilsynet med Efterretningstjenesterne, jf. § 16, stk. 1, om at undersøge, hvorvidt tjenesten uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom.

15. I § 13 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Tilsynet med Efterretningstjenesterne har i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 adgang til de samme søgefunktioner m.v. i Politiets Efterretningstjenestes registre og systemer, som tjenesten har. Politiets Efterretningstjeneste kan etablere yderligere søgefunktioner m.v. til brug for tilsynets undersøgelser, hvis væsentlige hensyn taler for det, merarbejdet for tjenesten står mål med disse hensyn, og andre væsentlige hensyn ikke taler imod.«

Stk. 2. Konstatere det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1, at Politiets Efterretningstjeneste behandler oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.

Stk. 3-4. ---

§ 18. Tilsynet påser efter klage eller af egen drift, at Politiets Efterretningstjeneste overholder reglerne i §§ 3, 4 og 6 a-11 og regler udstedt i medfør heraf, samt at Politiets Efterretningstjeneste varetager sine operative opgaver i overensstemmelse med gældende regler og retningslinjer. Tilsynet varetager endvidere de opgaver, der er nævnt i § 13.

Stk. 2. ---

§ 20. Tilsynet kan hos Politiets Efterretningstjeneste kræve enhver oplysning og alt materiale, der kan have betydning for dets virksomhed.

Stk. 2. Tilsynet har til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra en behandling, som foretages for Politiets Efterretningstjeneste, administreres, hvorfra der er adgang til de oplysninger, som behandles, eller hvor tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.

Stk. 3. Tilsynet kan afkræve Politiets Efterretningstjeneste skriftlige udtalelser om faktiske og retlige forhold og kan, hvis det ikke er muligt at oplyse sagen på anden vis, anmode om, at relevante ledere i tjenesten mundtligt redegør for faktiske forhold af betydning for tilsynets virksomhed, som de pågældende har ansvaret for.

Stk. 4. Tilsynet kan anmode om, at en repræsentant for Politiets Efterretningstjeneste er til stede med henblik på at redegøre for de behandlede sager.

Stk. 5. Tilsynet kan anmode Politiets Efterretningstjenestes interne revision om at foretage kontroller af forhold, der falder inden for den interne revisions og tilsynets kompetence, jf. § 18, stk. 1, 1. pkt.

Stk. 6. Tilsynet kan fastsætte en rimelig frist for, hvornår Politiets Efterretningstjeneste skal afgive et svar på en hørings eller en anmodning, jf. stk. 1, 3 og 5. Er det ikke muligt for Politiets Efterretningstjeneste at svare inden en frist fastsat efter 1. pkt., giver tjenesten tilsynet en skriftlig begrundelse for dette og angiver, hvornår et svar kan forventes at foreligge.

Stk. 7. Bliver Politiets Efterretningstjeneste bekendt med at have overtrådt gældende regler eller retningslinjer, underretter tjenesten tilsynet herom, hvis overtrædelsen vurderes relevant for tilsynet og falder inden for tilsynets kompetence, jf. § 18, stk. 1, 1. pkt.

16. I § 13, stk. 2, der bliver stk. 3, indsættes efter »behandler oplysninger«: »om den pågældende«.

17. I § 18, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 3, 4 og 6 a-11« til: »§§ 3-4 a og 6 a-11«.

18. I § 20 indsættes som *stk. 9*:

»*Stk. 9.* I det omfang det er nødvendigt for tilsynets kontrol med Politiets Efterretningstjenestes direkte elektroniske adgang til en anden forvaltningsmyndigheds registre eller systemer, finder stk. 1 og 8 tilsvarende anvendelse for tilsynets adgang til oplysninger og materiale hos den pågældende forvaltningsmyndighed.«

Stk. 8. Politiets Efterretningstjeneste kan uanset stk. 1-5 og 7 undlade at give bestemte oplysninger eller materiale til tilsynet, hvis der foreligger den helt særlige situation, at oplysningerne eller materialet ikke kan gives uden betydelig skade for statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter eller uden fare for personers liv, legeme, helbred eller frihed. Politiets Efterretningstjeneste orienterer uden unødigt ophold justitsministeren, hvis tjenesten efter 1. pkt. undlader at give bestemte oplysninger eller materiale til tilsynet. Justitsministeren orienterer herefter Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne om baggrunden herfor.